

ЗАКОН О ТРЖИШТУ КАПИТАЛА

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Циљ и предмет уређивања

Члан 1.

Овим законом уређују се:

- 1) давање дозволе и услови за обављање делатности инвестиционих друштава, организатора тржишта, пружаоца услуга доставе података и других учесника на тржишту капитала;
- 2) услови за јавну понуду хартија од вредности и укључење хартија од вредности у трговање на регулисаном тржишту;
- 3) регулисано тржиште, мултилатерална трговачка платформа, организована трговачка платформа и ОТЦ тржишта у Републици Србији;
- 4) обелодањивање финансијских и других података, као и обавезе извештавања издавалаца, односно јавних друштава у складу са овим законом;
- 5) забрана преварних, манипулативних и других противзаконитих радњи и чињења у вези са куповином или продајом финансијских инструмената, као и остваривањем права гласа у вези са хартијама од вредности које издају јавна друштва;
- 6) клиринг, салдирање и регистровање трансакција финансијским инструментима, као и организација и надлежности Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности (у даљем тексту: ЦРХОВ);
- 7) организација и надлежности Комисије за хартије од вредности (у даљем тексту: Комисија), као и сарадња са другим надлежним органима.

Циљеви овог закона су:

- 1) заштита инвеститора;
- 2) обезбеђење праведног, ефикасног и транспарентног тржишта капитала;
- 3) смањење системског ризика на тржишту капитала.

Овај закон се примењује на:

- 1) инвестициона друштва;
 - 2) организаторе тржишта;
 - 3) пружаоце услуга доставе података; и
 - 4) инострана друштва која пружају инвестиционе услуге или обављају инвестиционе активности посредством огранка основаног у Републици Србији (у даљем тексту: Република);
 - 5) кредитне институције које су добиле дозволу у складу са законом којим се уређују банке, односно у складу са законом којим се уређују кредитне институције.
- Инвестиционе услуге и активности из члана 2. став 1. тач. 2) и 3) овог закона у Републици Србији може обављати:
- 1) инвестиционо друштво које је добило дозволу Комисије у складу с овим законом;
 - 2) кредитна институција основана у складу са законом којим се уређују банке, односно кредитне институције, а која је добила дозволу Комисије у складу с овим законом;

- 3) огранак инвестиционог друштва из треће државе које је добило дозволу Комисије за пружање инвестиционих услуга и активности из става 1. овог члана преко огранка.

На кредитне институције држава чланица Европске уније (у даљем тексту: ЕУ) које су добиле дозволу за рад у складу са законом који уређује обављање делатности кредитних институција и пруденцијални надзор над кредитним институцијама, приликом пружања једне или више инвестиционих услуга и/или обављања инвестиционих активности примењују се следеће одредбе овог закона:

- 1) члан 3. став 2, члан 157, члан 251. ст. 1. и 3. и чл. 166. до 175. овог закона;
- 2) чл. 177, 179, 180, 181, 185, 186, 187, 190. ст. 1. и 6. – 10. и члан 194. овог закона;
- 3) члан 198. ст. 1. – 5. и ст. 9. - 13, члан 199. ст. 5. - 12, чл. 200, 201. и 202. овог закона;
- 4) чл. 326, 354, 355, 360, 374, 376, 377, 383, 384, 385, 386, 387, 391, 396. и 397. овог закона.

закона.

На кредитне институције, односно банке које су добиле дозволу за рад у складу са законом којим се уређује обављање делатности кредитних институција, односно банака у Републици и пруденцијални надзор над кредитним институцијама, у вези са структурираним депозитима примењују се следеће одредбе овог закона:

- 1) члан 157, члан 166. став 2, члан 167. и члан 169. став 1. овог закона;
- 2) чл. 176, 177, 179, 180, 181, 182, 183, 185, 187, 190. и 194. овог закона;
- 3) чл. 326, 354, 355, 360, 374, 376, 377, 383, 384, 385, 386. и 387. овог закона.

На чланове или учеснике регулисаних тржишта и мултилатералних трговачких платформи (у даљем тексту: МТП) за које не постоји обавеза добијања дозволе за рад у складу са чланом 3. став 1. овог закона, примењује се члан 172. овог закона.

На изузета лица из члана 3. овог закона примењују се чл. 241, 242. и 243. овог закона.

Сви вишестрани системи финансијских инструмената организују се или у складу са Главом VIII овог закона о МТП или организованој трговачкој платформи (у даљем тексту: ОТП) или у складу са одредбама Главом VI овог закона о регулисаним тржиштима.

Свако инвестиционо друштво које организовано, стално, систематично и у значајној мери тргује за сопствени рачун приликом извршења налога клијената ван регулисаног тржишта, МТП-а или ОТП-а, дужно је да послује у складу са чл. 233, 234, 235, 236. и 237. овог закона.

Све трансакције финансијским инструментима из става 8. и 9. овог члана које нису закључене посредством вишестраних система или систематских интернализатора морају испуњавати услове прописане одредбама чл. 233, 234, 235, 236. и 237 овог закона.

Уколико друштво за управљање инвестиционим фондовима пружа услуге управљања портфолиом из члана 2. став 1. тачка 2) подтачка (4) овог закона клијентима који нису инвестициони фондови у смислу закона којим се уређују инвестициони фондови, друштво за управљање може пружати и услуге инвестиционог саветовања из члана 2. став 1. тачка 2) подтачка (5) овог закона, као и додатне услуге чувања и управљања финансијским инструментима за рачун клијента из члана 2. став 1. тачка 3) подтачка (1) овог закона.

На друштво за управљање из става 12. овог члана сходно се примењују одредбе члана 2. став 1. тач. 7) и 12), члана 3. став 1. тач. 2), 3), 5), 6) и 10), члана 166, чл. 177, 180, 181. 182, 187. и 189. и члана 224. став 5. овог закона.

Појмови

Члан 2.

Поједини појмови, у смислу овога закона, имају следећа значења:

1) **инвестиционо друштво** је правно лице у чије редовне активности или пословање спада пружање једне или више инвестиционих услуга трећим лицима, односно професионално обављање једне или више инвестиционих активности;

2) **инвестиционе услуге и активности** које се односе на финансијске инструменте из тачке 19) овог става су:

(1) пријем и пренос налога који се односе на један или више финансијских инструмената;

(2) извршење налога за рачун клијената;

(3) трговање за сопствени рачун;

(4) управљање портфолиом;

(5) инвестиционо саветовање;

(6) покровитељство у вези са финансијским инструментима, односно спровођење поступка понуде финансијских инструмената са обавезом откупа;

(7) спровођење поступка понуде финансијских инструмената без обавезе откупа;

(8) управљање МТП-ом;

(9) управљање ОТП-ом.

3) **додатне услуге** су:

(1) чување и управљање финансијским инструментима за рачун клијената (кастоди услуге) и са тим повезане услуге, као што је администрирање новчаним средствима и средствима обезбеђења, изузев одржавања и вођења рачуна хартија од вредности из Главе XIV овог закона.

(2) одобравање кредита или зајмова инвеститору ради закључења трансакције са једним или више финансијских инструмената када је друштво које даје кредит или зајам укључено у трансакцију;

(3) саветовање у вези са структуром капитала, пословном стратегијом и повезаним питањима, као и саветовање и услуге у вези са спајањем и куповином пословних субјеката;

(4) услуге конверзије страних валута у вези са пружањем инвестиционих услуга;

(5) истраживање и финансијска анализа или други облици општих препорука у вези са трансакцијама финансијским инструментима;

(6) услуге у вези са покровитељством;

(7) инвестиционе услуге и активности, као и додатне услуге, које се односе на основ изведених финансијских инструмената из тачке 19) подтач. (5), (6), (7) и (10) овог става, када су повезани са пружањем инвестиционих или додатних услуга;

4) **рачун хартија од вредности, односно рачун финансијских инструмената** је рачун на који се хартије од вредности, односно финансијски инструменти могу књижити у корист или на терет;

5) **покровитељ** је инвестиционо друштво које врши услуге покровитељства у вези са понудом и продајом финансијских инструмената уз обавезу откупа;

6) **агент** је инвестиционо друштво које врши услуге у вези са понудом и продајом финансијских инструмената без обавезе откупа;

7) **инвестициони савет** је пружање личне препоруке клијенту, било на захтев клијента или на иницијативу инвестиционог друштва, у погледу једне или више трансакција у вези са финансијским инструментима;

8) **извршавање налога за рачун клијента** је деловање у циљу закључења уговора о куповини или продаји једног или више финансијских инструмената за рачун клијента, укључујући закључење уговора о продаји финансијских инструмената које издаје инвестиционо друштво или кредитна институција у тренутку њиховог издавања;

9) **трговање за сопствени рачун**, односно дилерски посао је трговање коришћењем сопственог капитала, односно у своје име и за свој рачун, а чији је резултат закључење трансакција с једним или више финансијских инструмената;

10) **брокерски посао** је извршавање налога за рачун клијента у складу са тачком 8) овог става;

11) **маркет мејкер** (енг. *market maker*), односно одржавалац тржишта је лице које стално наступа на финансијским тржиштима као лице које је вољно да тргује за сопствени рачун, тако што купује и продаје финансијске инструменте користећи сопствени власнички капитал, по ценама које сам одреди, у оквирима које својима актима утврди организатор тржишта;

12) **управљање портфолиом** је управљање портфолијима који укључују један или више финансијских инструмената, на индивидуалној и дискреционој основи, за сваког клијента посебно, а на основу овлашћења;

13) **клијент** је свако правно или физичко лице коме инвестиционо друштво пружа инвестиционе, односно додатне услуге;

14) **професионални инвеститор** је клијент који поседује довољно искуства, знања и стручности за самостално доношење одлука о улагањима и правилну процену повезаних ризика, и који испуњава услове из чл. 192. и 193. овог закона;

15) **мали инвеститор** је клијент који не спада у категорију професионалног инвеститора;

16) **тржиште раста малих и средњих предузећа** (у даљем тексту: тржиште раста МСП) је МТП које је регистровано као растуће тржиште малих и средњих предузећа у складу са чланом 197. овог закона;

17) **мала и средња предузећа** (у даљем тексту: МСП) су:

(1) у смислу Главе IV овог закона:

- МСП дефинисана подтачком (2) ове тачке;

- друштва која на основу последњих годишњих или консолидованих финансијских извештаја испуњавају најмање два од три следећа услова:

а) просечан број запослених током пословне године је мањи од 250;

б) укупна билансна актива не прелази 43.000.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије; и

в) годишњи нето промет није већи од 50.000.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије;

(2) за потребе осталих одредби овог закона, друштва чија је просечна тржишна капитализација мања од 200.000.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије, а чија се вредност израчунава на основу вредности (понуде/котације) са краја сваке од последње три календарске године;

18) **налог са лимитом, или лимит налог** означава куповни или продајни налог финансијског инструмента по одређеној, ограниченој цени или по цени која је од ње повољнија;

19) **финансијски инструменти** су:

(1) преносиве хартије од вредности;

(2) инструменти тржишта новца;

(3) јединице институција колективног инвестирања;

(4) опције, фјучерси (термински уговори), свопови, каматни форварди (нестандардизовани каматни термински уговори) и сви други уговори о изведеним финансијским инструментима који се односе на хартије од вредности, валуте, каматне стопе, или приносе, емисионе јединице као и сви други изведени финансијски инструменти, финансијски индекси или финансијске мере које је могуће намирити физички или у новцу;

(5) опције, фјучерси, свопови, форварди и сви други уговори о изведеним финансијским инструментима који се односе на робу и који:

- морају бити намирени у новцу, или

- могу бити намирени у новцу по избору једне од уговорних страна, осим у случају неизвршења обавеза или другог разлога за раскид уговора;

(6) опције, фјучерси, свопови и сви други уговори о изведеним финансијским инструментима који се односе на робу и могу се намирити физички, под условом да су предмет трговања на регулисаном тржишту, МТП-у или ОТП-у, изузев велепродајних енергетских производа којима се тргује на ОТП-у и који се морају физички намирити;

(7) опције, фјучерси, свопови, форварди и сви други уговори о изведеним финансијским инструментима који се односе на робу и могу се намирити физички, ако нису наведени у подтачки (6) ове тачке и немају пословну намену, а имају обележја других изведених финансијских инструмената;

(8) изведени финансијски инструменти за пренос кредитног ризика;

(9) финансијски уговори за разлике;

(10) опције, фјучерси, свопови, каматни форварди и сви други уговори о изведеним финансијским инструментима који се односе на климатске варијабле, трошкове превоза, стопе инфлације или друге службене, економске и статистичке податке, а који морају бити намирени у новцу или могу бити намирени у новцу по избору једне од уговорних страна, осим у случају неизвршења обавеза или другог разлога за раскид уговора, као и други уговори о изведеним финансијским инструментима који се односе на имовину, права, обавезе, индексе и мерне јединице које нису наведене у овој тачки, а који имају одлике других изведених финансијских инструмената, имајући у виду, између осталог, да ли се њима тргује на регулисаном тржишту, ОТП-у или МТП-у;

(11) емисионе јединице које се састоје од било којих јединица за које је утврђено да су у складу са одредбама закона којим се уређује систем трговања емисијама гасова са ефектом стаклене баште;

20) **уговори о изведеним финансијским инструментима на енергенте разреда Ц6** су опције, фјучерси, свопови и сви други уговори о изведеним финансијским инструментима из тачке 19) подтачка (6) овог става који се односе на угаљ или нафту, којима се тргује на ОТП-у и који се морају физички намирити;

21) **инструменти тржишта новца** су оне врсте финансијских инструмената којима се обично тргује на тржишту новца, као што су трезорски, благајнички и комерцијални записи и сертификати о депозиту, изузев инструмената плаћања;

22) **организатор тржишта**, односно берза су лица која управљају, односно воде пословање регулисаног тржишта, а која могу бити и само регулисано тржиште;

23) **вишестрани систем** је сваки систем или платформа у оквиру које је омогућено повезивање понуда за куповину и понуда за продају финансијских инструмената више заинтересованих трећих страна;

24) **систематски интернализатор** је инвестиционо друштво које, без управљања вишестраним системом, на организован начин, учестало и систематично и у значајном обиму тргује за сопствени рачун, извршавајући налоге клијената ван регулисаног тржишта, МТП-а или ОТП-а;

25) **регулисано тржиште** је вишестрани систем којим управља, односно чије пословање води организатор тржишта који унутар система спаја или олакшава спајање понуда за куповину и понуда за продају финансијских инструмената више заинтересованих трећих лица у складу са својим обавезујућим правилима, на начин који доводи до закључења уговора у вези са финансијским инструментима укљученим у трговање према његовим правилима, односно систему, а који има дозволу и редовно послује у складу са овим законом (Глава VI);

26) **мултилатерална трговачка платформа**, односно **МТП** је вишестрани систем којим управља инвестиционо друштво или организатор тржишта и који унутар система и у складу са обавезујућим правилима повезује понуде за куповину и понуде за продају финансијских инструмената више заинтересованих трећих лица на начин који доводи до закључења уговора у складу са овим законом (Глава VIII);

27) **организована трговачка платформа**, односно **ОТП** је вишестрани систем који није регулисано тржиште или МТП, у оквиру ког се повезују понуде за куповину и понуде за продају обвезница, структурираних финансијских производа, емисионих јединица или изведених финансијских инструмената више заинтересованих трећих лица, на начин који доводи до закључења уговора у складу са овим законом (Глава VIII);

28) **место трговања** је регулисано тржиште, МТП или ОТП;

29) **ванберзанско тржиште** (у даљем тексту: **ОТЦ**) је децентрализовани систем секундарног трговања изван регулисаног тржишта, МТП-а и ОТП-а који нема организатора тржишта и који подразумева директно преговарање између продавца и купца финансијских инструмената у циљу закључења трансакције посредством инвестиционог друштва са дозволом у складу са овим законом;

30) **ОТЦ ванберзански уговор**, односно ОТЦ изведени финансијски инструмент је изведени уговор о финансијском инструменту који се не извршава на регулисаном тржишту;

31) **ликвидно тржиште** је:

(1) у смислу члана 233. овог закона: тржиште финансијског инструмента којим се свакодневно тргује, а које се оцењује у складу са следећим критеријумима:

- акције у слободној продаји (енгл. *free float*);
- просечни дневни број трансакција тим финансијским инструментима;
- просечни дневни промет за те финансијске инструменте;

(2) за потребе осталих одредби овог закона: тржиште финансијског инструмента или врсте финансијских инструмената, када, узимајући у обзир специфичне тржишне структуре одређеног финансијског инструмента или одређене врсте финансијских инструмената, постоји континуирана заинтересованост купаца и продаваца, у складу са следећим критеријумима:

- просечна учесталост и величина трансакција у различитим тржишним условима, узимајући у обзир природу и пословни циклус производа унутар одређене врсте финансијских инструмената;

- број и врста учесника на тржишту, укључујући однос учесника на тржишту и финансијских инструмената одређеног производа којима се тргује;

- просечна величина распона између цена најбоље понуде и тражње, ако је доступна;

32) **акције у слободној продаји** представљају део акција јавних друштава којима се тргује на регулисаном тржишту, односно МТП-у;

33) **надлежни орган** је:

(1) Комисија и Народна банка Србије у вези са Главом XIV овог закона којим се уређују ЦРХОВ и Главом XI овог закона које уређује заштиту малих инвеститора;

(2) Комисија за потребе осталих глава овог закона;

(3) орган за делатности у вези са тржиштем капитала који именује свака држава;

34) **кредитна институција** је лице које је добило дозволу у складу са одредбама закона којим се уређују пруденцијална правила за кредитне институције, односно у Републици кредитна институција је лице које је добило дозволу у складу са одредбама закона којим се уређују банке, односно кредитне институције;

35) **друштво за управљање** је друштво за управљање отвореним инвестиционим фондовима са јавном понудом (друштво за управљање УЦИТС фондом) или друштво за управљање алтернативним инвестиционим фондовима (ДЗУАИФ), у смислу закона којима се уређују инвестициони фондови;

36) **друштво за управљање УЦИТС фондовима** је друштво за управљање у смислу закона којим се уређују институције колективног инвестирања у преносиве хартије од вредности;

37) **везани заступник** је физичко или правно лице које, под пуном и безусловном одговорношћу јединог инвестиционог друштва или кредитне институције за чији рачун наступа, обавља следеће послове:

(1) промовише, односно нуди инвестиционе и/или додатне услуге клијентима или потенцијалним клијентима;

(2) прима и преноси налоге клијената у погледу инвестиционих услуга или финансијских инструмената;

(3) пласира финансијске инструменте; или

(4) пружа савете клијентима или потенцијалним клијентима у вези тих финансијских инструмената или услуга;

38) **огранак** је свако место пословања које није седиште инвестиционог друштва, а које је део инвестиционог друштва, без статуса правног лица, које пружа инвестиционе услуге и/или обавља инвестиционе активности, а које може пружати и додатне услуге за које је инвестиционо друштво добило дозволу; сва места пословања једног инвестиционог друштва са седиштем у другој држави се сматрају једним огранком у смислу овог закона;

39) **квалификовано учешће** је непосредно или посредно учешће у инвестиционом друштву, организатору тржишта или ЦРХОВ-у, које представља најмање 10% учешћа у капиталу или праву гласа, на начин предвиђен чл. 81. и 85. овог закона, узимајући у обзир услове о груписању код израчунавања тих права прописаних одредбама овог закона, или које омогућава остваривање значајног утицаја на управљање тим правним лицем у коме се поседује учешће;

40) **матично друштво** је матично правно лице у смислу закона којим се уређује рачуноводство;

41) **зависно друштво** је зависно правно лице у смислу закона којим се уређује рачуноводство;

42) **група** је група у смислу закона којим се уређује рачуноводство;

43) **блиска повезаност** је однос у којем су два или више физичких или правних лица повезана:

(1) учешћем у виду поседовања, непосредно или путем контроле, најмање 20% права гласа или капитала друштва;

(2) контролом, која означава однос моћи матичног над зависним друштвом у свим случајевима из закона којим се уређује рачуноводство или сличан однос између физичког или правног лица и неког друштва, с тим да се свако зависно друштво зависног друштва такође сматра зависним друштвом матичног друштва које се налази на челу тих друштава;

(3) стално, путем односа контроле;

(4) члановима породице.

44) **чланови породице** су:

(1) супружници, односно лица која живе у ванбрачној заједници;

(2) потомци и преци у правој линији неограничено;

(3) сродници до трећег степена сродства, у побочној линији, укључујући и сродство по тазбини;

(4) усвојилац и усвојеници и потомци усвојеника;

(5) старац и штићеници и потомци штићеника;

45) **контрола** је однос између матичног и зависног друштва у смислу **прописа** којима се уређује рачуноводство;

46) **орган управе** је орган, односно органи друштва именовани у складу са овим законом или законом којим се уређују привредна друштва, који је овлашћен да утврђује стратегије, циљеве и опште усмерење пословања тог субјекта, а који надзире и прати одлуке руководиоца, укључујући и лица која стварно управљају пословањем субјекта. Код друштава са једнодомним управљањем, органи управе су један или више директора, односно одбор директора, где извршни директори имају руководећу функцију, а неизвршни директори имају надзорну функцију. Код друштава са дводомним управљањем, органи управе су извршни директори, односно извршни одбор и надзорни одбор, где извршни директори имају руководећу функцију, а надзорни одбор има надзорну функцију;

47) **више руководство** су физичка лица која у инвестиционом друштву, организатору тржишта, централном депозитару хартија од вредности или друштву за пружање услуга доставе података обављају извршне функције и која су одговорна органу управе за свакодневно управљање тим субјектом, укључујући и спровођење политика у вези са дистрибуцијом услуга и производа клијентима од стране друштва и запослених;

48) **трговање за сопствени рачун упаривањем налога** је трансакција код које се посредник поставља између купца и продавца на начин да приликом извршења трансакције никада није изложен тржишном ризику, при чему се извршење посла за обе стране дешава истовремено, а трансакција закључује по цени по којој посредник не остварује ни добит ни губитак, изузев раније уговорене провизије или накнаде за трансакцију;

49) **алгоритамско трговање** је трговање финансијским инструментима у којем компјутерски алгоритам аутоматски одређује појединачне параметре налога, као што су одлука да ли да се покрене поступак извршења налога, време извршења налога, цена или

количина налога или начин управљања налогом по пријему, са ограниченом или без људске интервенције. Алгоритамско трговање не укључује системе који се користе искључиво за усмеравање налога на једно или више места трговања или за обраду налога без одређивања параметара трговања или за потврду налога или обраду извршених трансакција након трговања;

50) **техника високофреквентног алгоритамског трговања** је техника алгоритамског трговања коју карактерише:

(1) инфраструктура намењена томе да се на најмању могућу меру сведу мрежна и друга кашњења, укључујући барем једну од следећих алгоритамских могућности уноса налога: колокацију, чување датотека на серверу у непосредној близини или брз **директан** електронски приступ;

(2) системско покретање поступка давања, усмеравање и извршавање налога без људске интервенције за појединачне трансакције или налоге; и

(3) висок број порука на дневном нивоу који представљају налоге, понуде или отказивања;

51) **директан електронски приступ** је механизам у коме члан, учесник или клијент места трговања дозвољава одређеном лицу да користи своју идентификациону ознаку за трговање како би то лице могло електронским путем да шаље налоге који се односе на финансијски инструмент непосредно на место трговања, а укључује механизме у којима лице користи инфраструктуру члана, учесника или клијента или било који систем повезивања који члан, учесник или клијент користи за пренос налога (непосредан приступ тржишту), и механизме у којима то лице не користи ту инфраструктуру (спонзорисани приступ);

52) **унакрсна продаја** је понуда инвестиционе услуге заједно са другом услугом или производом у склопу пакета или као услов за тај исти уговор или пакет;

53) **структурирани депозит** је депозит у смислу закона којим се уређује осигурање депозита, код којег се главница у целости плаћа по доспећу, а камата или премија се исплаћује или подлеже ризику у зависности од формуле која узима у обзир факторе као што су:

(1) индекс или комбинација индекса, искључујући депозите са променљивом каматном стопом чији је поврат непосредно повезан са индексом каматне стопе попут Еурибора,

(2) финансијски инструмент или комбинација финансијских инструмената;

(3) роба или комбинација робе или друга материјална или нематеријална имовина незамењивог карактера; или

(4) девизни курс или комбинација девизних курсева;

54) **хартије од вредности** су:

(1) у смислу Главе XII овог закона:

- акције и друге хартије од вредности еквивалентне акцијама;

- обвезнице и други облици секјуритизованог дуга; или

- секјуритизовани дуг који је могуће заменити за акције или друге хартије од вредности еквивалентне акцијама;

(2) у смислу Главе IV овог закона: преносиве хартије од вредности из тачке 55) овог става, уз изузетак инструмената тржишта новца из тачке 21) овог става, чији је рок доспећа краћи од 12 месеци;

(3) у смислу Главе XIII и система за салдирање хартија од вредности: финансијски инструменти из тачке 19) овог става;

55) **преносиве хартије од вредности** су све врсте хартија од вредности којима може да се тргује на тржишту капитала, изузев инструмената плаћања, као што су нарочито:

(1) акције друштава и друге хартије од вредности еквивалентне акцијама друштава или других субјеката, као и депозитне потврде које се односе на акције;

(2) обвезнице и други облици секјуритизованог дуга, укључујући и депозитне потврде које се односе на те хартије од вредности;

(3) све друге хартије од вредности које дају право на стицање и продају таквих преносивих хартија од вредности, које се намирују у новцу, а чији се износ утврђује на основу преносивих хартија од вредности, валута, каматних стопа или приноса, робе, индекса или других одредивих вредности;

56) **власничке хартије од вредности** су акције и друге преносиве хартије од вредности истоветне акцијама друштава које представљају учешће у капиталу, као и друге врсте преносивих хартија од вредности које дају право на стицање наведених хартија од вредности као последица њихове конверзије или остваривања права их тих хартија од вредности, под условом да другоспоменуте хартије од вредности издаје издавалац основних акција или лице које припада групи тог издаваоца;

57) **невласничке хартије од вредности** су све хартије од вредности које нису власничке хартије од вредности;

58) **дужничке хартије од вредности** су обвезнице и други преносиви секјуритизовани инструменти дуга, изузимајући хартије од вредности које су еквиваленти акцијама друштава или које, уколико се конвертују или уколико се остварују права која из њих произилазе, дају право стицања акција или хартија од вредности еквивалентним акцијама;

59) **депозитне потврде** су хартије од вредности којима може да се тргује на тржишту капитала и које представљају власништво над хартијама од вредности иностраног издаваоца, а које могу да се укључе у трговање на регулисаном тржишту и којима може да се тргује независно од хартија од вредности иностраног издаваоца;

60) **повезани инструменти** су следећи финансијски инструменти, укључујући оне који нису укључени у трговање, којима се не тргује на месту трговања или за које није поднет захтев за укључење у трговање на место трговања:

(1) уговори или права на упис, стицање или отуђење хартија од вредности;

(2) изведени финансијски инструменти из хартија од вредности, односно финансијски деривати;

(3) када су хартије од вредности конвертибилни или замењиви дужнички инструменти, хартије од вредности у којима се ти конвертибилни или замењиви дужнички инструменти могу претворити или заменити;

(4) инструменте које издаје или за које јемчи издавалац или гарант хартија од вредности чија ће тржишна цена вероватно имати значајан утицај на цену хартија од вредности, или обрнуто;

(5) када су хартије од вредности еквивалентне акцијама, акције које представљају те хартије од вредности и све друге хартије од вредности еквивалентне тим акцијама.

61) **инвестициони фонд којим се тргује на берзи** (енгл. exchange-traded fund, у даљем тексту: ЕТФ) је фонд чијом се најмање једном инвестиционом јединицом или класом акција у току дана организује трговање на најмање једном месту трговања и са најмање

једним маркет мејкером који предузима мере како би обезбедио да се цена инвестиционих јединица или акција на том месту трговања не разликује значајно од нето вредности имовине и, када је примењиво, од индикативне нето вредности имовине;

62) **цертификати** су хартије од вредности којима може да се тргује на тржишту капитала и који се у случају исплате од стране издаваоца рангирају изнад акција, али испод неосигураних обвезница и других сличних инструмената;

63) **структурирани финансијски производи** су хартије од вредности које су намењене за секјуритизацију и пренос кредитног ризика повезаног са фондом финансијских средстава који законитом имаоцу хартија од вредности дају право да редовно прима уплате који зависе од тока новца из финансијских инструмената у основи;

64) **изведени финансијски инструменти**, односно деривати су финансијски инструменти из тачке 55) подтачка (3) овог члана, а посебно наведени у тачки 19) подтач. (4) до (10) овог члана;

65) **изведени финансијски инструмент којим се тргује на берзи** је финансијски инструмент којим се тргује на регулисаном тржишту или на тржишту треће државе који се у складу са овим законом сматра еквивалентним регулисаном тржишту;

66) **робни изведени финансијски инструменти**, односно робни деривати су финансијски инструменти из тачке 55) подтачка (3) овог члана који се односе на робу или основни инструмент из тачке 19) подтач. (5), (6), (7) и (10) овог члана;

67) **централна друга уговорна страна** је централни тржишни учесник (енгл. central counterparty, у даљем тексту: *CCP*) – правно лице које посредује између уговорних страна у уговорима којима се тргује на једном или више финансијских тржишта, тако да постаје купац сваком продавцу и продавац сваком купцу;

68) **систем одобрених објава**, односно АПА је лице које је овлашћено у складу са овим законом да пружа услуге објављивања извештаја о трговању у име инвестиционих друштава;

69) **пружалац консолидованих података о трговању**, односно ЦТП је лице које је овлашћено у складу са овим законом да пружа услуге прикупљања извештаја о трговању финансијским инструментима од регулисаних тржишта, МТП, ОТП и АПА и да их консолидује у континуиране електронске токове података о цени и количини у реалном времену за сваки финансијски инструмент појединачно;

70) **овлашћени механизам извештавања**, односно АРМ је лице које је овлашћено у складу са овим законом да пружа услуге достављања извештаја о појединостима трансакција Комисији у име и за рачун инвестиционих друштава;

71) **пружалац услуга доставе података** је АПА, ЦТП или АРМ;

72) **држава чланица** је држава чланица ЕУ;

73) **трећа држава** је држава која није држава чланица у смислу тачке 72) овог става;

74) **матична држава чланица** је:

(1) у случају инвестиционих друштава:

- ако је инвестиционо друштво физичко лице, држава чланица у којој се налази његово седиште;

- уколико је инвестиционо друштво правно лице, држава чланица у којој се налази његово регистровано седиште;

- уколико инвестиционо друштво не мора према свом националном праву да има регистровано седиште, држава чланица у којој се налази место из кога се управља

пословањем тог друштва и које је као такво одређено оснивачким актом, статутом или одлуком скупштине, односно одлуком ортака или комплементара;

(2) у случају регулисаног тржишта, држава чланица у којој је регистровано регулисано тржиште, или уколико према националном праву његове државе чланице не мора да има регистровано седиште, држава чланица у којој је стварно седиште регулисаног тржишта;

(3) за АПА, ЦТП или АРМ:

- ако је АПА, ЦТП или АРМ физичко лице, држава чланица у којој се налази његово седиште;

- ако је АПА, ЦТП или АРМ правно лице, држава чланица у којој се налази његово регистровано седиште;

- уколико АПА, ЦТП или АРМ не мора према свом националном праву да има регистровано седиште, држава чланица у којој се налази место из кога се управља пословањем тог друштва и које је као такво одређено оснивачким актом, статутом или одлуком скупштине, односно одлуком ортака или комплементара;

(4) за издаваоце:

- за све издаваоце хартија од вредности основаних у ЕУ, који нису наведени у другој алинеји ове подтачке, држава чланица у којој издавалац има регистровано седиште;

- за сва издавања дужничких, односно невластничких хартија од вредности чија је појединачна номинална вредност најмање 1.000 евра, и за сва издавања невластничких хартија од вредности која дају право стицања било које преносиве хартије од вредности или добијања готовог новца као резултат конверзије или остваривања права, уколико издавалац невластничких хартија од вредности није издавалац основних хартија или субјект који припада групи тог издаваоца, држава чланица у којој је седиште издаваоца или у којој су хартије од вредности укључене или ће бити укључене у регулисано тржиште или у којој се хартије од вредности јавно нуде, по избору издаваоца, понуђача или лица које тражи укључење у трговање на регулисано тржиште. Исто ће се примењивати и на невластничке хартије од вредности у валути која није евро, под условом да минимална номинална вредност буде приближно једнака износу од 1.000 евра;

- за све издаваоце хартија од вредности, који су основани у трећој држави, а који нису наведени у другој алинеји ове подтачке, држава чланица у којој ће хартије од вредности бити понуђене јавности први пут, или где је поднесен први захтев за укључење у трговање на регулисано тржиште, по избору издаваоца, понуђача или лица које захтева укључење, под условом накнадног избора издавалаца основаних у трећој држави, у следећим случајевима:

а) уколико матична држава чланица није утврђена избором издавалаца;

б) за издаваоца чије хартије од вредности нису више укључене у трговање на регулисаном тржишту у његовој матичној држави чланици као што је дефинисано у првој и другој алинеји ове подтачке, него су укључени у трговање у једној или више држава чланица, она нова матична држава чланица коју издавалац може изабрати међу државама чланицама у којима су његове хартије од вредности укључене у трговање на регулисаном тржишту и, када је то примењиво, државе чланице у којој издавалац има седиште;

(5) за централне депозитаре хартија од вредности, држава чланица у којој је централни депозитар основан;

75) држава чланица домаћин је:

(1) за инвестициона друштва или регулисана тржишта: држава чланица која није матична држава чланица у којој инвестиционо друштво има зависно друштво или пружа инвестиционе услуге и/или обавља инвестиционе активности, или држава чланица у којој регулисано тржиште пружа одговарајуће системе, како би удаљеним члановима или учесницима основаним у тој држави чланици, омогућио приступ трговању у његовом систему;

(2) за јавне понуде хартија од вредности или укључења у трговање на регулисано тржиште: држава чланица у којој су хартије од вредности јавно понуђене или у којој је затражено укључење у трговање на регулисано тржиште, када се разликује од матичне државе чланице;

(3) за централне депозитаре хартија од вредности, држава чланица која није матична држава чланица, у којој централни депозитар хартија од вредности има огранак или пружа услуге централног депозитара хартија од вредности;

76) **друштво из треће државе** је друштво које би било кредитна институција која пружа инвестиционе услуге или обавља инвестиционе активности или инвестиционо друштво, да се место из кога се управља пословањем тог друштва и које је као такво одређено оснивачким актом, статутом или одлуком скупштине, односно одлуком ортака или комплементара или регистровано седиште налази у ЕУ;

77) **енергетски производ** на велико је велепродајни енергетски производ у складу са законом којим се уређује продаја енергетских производа на велико;

78) **пољопривредни робни деривати** су изведени уговори који се односе на производе наведене у закону којим се уређују пољопривредни производи;

79) **издавалац државне хартије од вредности** је један од следећих субјеката који издају дужничке инструменте:

(1) Република и други субјекти који у складу са законом којим се уређује јавни дуг могу издавати државне хартије од вредности;

(2) ЕУ или држава чланица, укључујући владине институције, агенције или правна лица посебне намене државе чланице;

(3) у случају федералне државе чланице, члан федерације;

(4) правна лица посебне намене за неколико држава чланица или Републику;

(5) државе које нису чланице Европске уније, државни органи, централне банке;

(6) међународне и наднационалне институције, као што су Међународни монетарни фонд, Међународна банка за обнову и развој, Међународна финансијска корпорација, као и остале чланице Групације Светске банке, Европска централна банка, Европска инвестициона банка, Европска банка за обнову и развој и остале сличне међународне организације; или

(7) међународна финансијска институција коју су основале две или више држава чланица, а која има за циљ осигурање финансирања и пружање финансијске помоћи својим члановима којима прете озбиљне финансијске потешкоће или које кроз њих пролазе.

80) **државне дужничке хартије од вредности** су дужнички инструменти које издаје издавалац државних хартија од вредности;

81) **трајни носач података** је средство које:

(1) омогућава клијенту чување података који су њему лично упућени тако да му буду лако доступни за будућу употребу у периоду који одговара сврси чувања тих података; и

(2) омогућава неизмењену репродукцију тако сачуваних података;

82) **централни депозитар хартија од вредности** је правно лице које управља системом за салдирање хартија од вредности, а на који се примењују прописи ЕУ којима се уређују централни депозитари хартија од вредности;

83) **понуа за закључење уговора** је изјава воље једног члана или учесника упућена другом члану или учеснику у систему трговања о постојању интереса за трговање, која садржи све информације потребне за закључење уговора о трговању;

84) **референтна вредност** је свака стопа, индекс или бројка доступна јавности или објављена која се периодично или редовно утврђује применом формуле на следеће вредности или на основу њих: вредност једне или више врста основне имовине или цена, укључујући и процењене цене, стварне или процењене каматне стопе или друге вредности или анкете, с обзиром на коју се утврђује износ који је потребно платити за неки финансијски инструмент или вредност финансијског инструмента;

85) **уговор о интероперабилности** је уговор између две или више *ССР*-а који укључује међусистемско извршење трансакција;

86) **финансијска институција треће државе** је субјект са седиштем у трећој држави који је овлашћен, односно има дозволу у складу са правом те треће државе да врши било коју од услуга или активности наведених у овом закону, законима којима се уређује пословање кредитних институција, друштава за осигурање и реосигурање, институција колективног инвестирања у преносиве хартије од вредности, друштава за управљање алтернативним инвестиционим фондовима и друштава за управљање добровољним пензијским фондовима (у смислу закона који уређује добровољне пензијске фондове и пензијске планове);

87) **финансијска институција**, у смислу Главе XII овог закона, је финансијска институција дефинисана законом којим се уређује обављање делатности кредитних институција и пруденцијални надзор над кредитним институцијама, односно законом којим се уређују банке;

88) **фрагментација ликвидности** је ситуација у којој:

(1) учесници на месту трговања не могу закључити трансакцију са једним или више учесника на том месту трговања, због непостојања споразума о клирингу којима сви учесници имају приступ; или

(2) члан клиринга или његови клијенти би били приморани да држе своје позиције у финансијском инструменту у више од једног *ССР*-а, што ограничава могућност нетирања финансијских изложености;

89) **компресија портфолија** је услуга смањења ризика при којој две или више уговорних страна у потпуности или делимично ликвидирају неке или све изведене финансијске инструменте за које предлажу укључење у компресију портфолија и ликвидирани финансијске инструменте замењују другим изведеним финансијским инструментом, чија је укупна номинална вредност нижа од укупне номиналне вредности ликвидираних изведених финансијских инструмената;

90) **замена за физичко средство** је размена која укључује уговор о изведеном финансијском инструменту или другом финансијском инструменту, а која је условљена истовременим извршењем еквивалентне количине основног физичког средства;

91) **пакетни налог** је налог за који је цена формулисана као једна јединица:

(1) за намене извршавања замене за физичко средство; или

(2) за два или више финансијских инструмената ради извршавања пакетне трансакције;

92) **пакетна трансакција** је:

(1) замена за физичко средство; или

(2) трансакција која укључује извршење две или више сложених трансакција финансијским инструментима и испуњава све наведене критеријуме:

- трансакција се извршава између две или више уговорних страна;

- сваки елемент трансакције повлачи за собом значајан економски или финансијски ризик повезан са свим осталим елементима;

- спровођење сваког елемента је истовремено са имплементацијом свих осталих елемената и њима је такође условљена;

93) **прихваћене тржишне праксе** су одређене тржишне праксе које Комисије прихвата у складу са чланом 277. овог закона:

94) **лице** је физичко или правно лице;

95) **роба** је свака роба заменљиве природе која може да се испоручи, укључујући метале и њихове руде и легуре, пољопривредне производе и изворе енергије;

96) **промптни уговор за робу** је уговор о продаји робе којом се тргује на спот тржишту, а која се испоручује одмах након што је извршено салдирање трансакције, и уговор о продаји робе која није финансијски инструмент, укључујући термински уговор који се намирује физички;

97) **спот тржиште** је тржиште робе на коме се роба продаје за новац и одмах испоручује након што је трансакција салдирана, те друга тржишта на којима се не тргује финансијским инструментима, као што су терминска робно-берзанска тржишта;

98) **програм откупа** је трговање сопственим акцијама јавног акционарског друштва које испуњава услове за стицање сопствених акција прописане законом којим се уређује пословање привредних друштава, у случају када се стицање врши на регулисаном тржишту или МТП, а не путем понуде за откуп свим акционарима;

99) **издавалац** је домаће или страном правно лице приватног или јавног права, које издаје или предлаже издавање финансијских инструмената, а уколико се ради о депозитним потврдама, издаваоцем се сматра лице које издаје хартије од вредности које представљају те депозитне потврде.

100) **издавалац је јавно друштво** уколико испуњава бар један од следећих услова:

(1) успешно је извршио јавну понуду хартија од вредности у складу са проспектом чије је објављивање одобрила Комисија,

(2) чије су хартије од вредности укључене у трговање на регулисаном тржишту, односно МТП и ОТП у Републици;

101) **издавалац из треће државе** је издавалац са седиштем у трећој држави;

102) **национални регулаторни орган за емисионе јединице** је национални регулатор у складу са законом којим се уређује продаја енергетских производа на велико;

103) **евиденције о преносу података** су евиденције дефинисане законом којим се уређује обрада података о личности и заштита приватности у сектору електронских комуникација;

104) **лице које професионално договара или извршава трансакције** је лице које се професионално бави примањем и преносом налога за финансијске инструменте или извршењем трансакција финансијским инструментима;

105) **стицање власништва испод контролног прага** значи стицање хартија од вредности друштва, које не резултира законском обавезом објављивања понуде за преузимање у односу на то друштво.

106) **учесник на тржишту који објављује информације** је лице обухваћено категоријама из члана 275. ст. 1. и 2. овог закона, и које обелодањује информације у оквиру истраживања тржишта;

107) **информације којима се препоручује или предлаже стратегија улагања** су информације које је припремио:

(1) независни аналитичар, инвестиционо друштво, кредитна институција, свако друго лице чија се пословна делатност састоји од припреме препорука или физичко лице које за њих ради на основу уговора о раду или на неки други начин, које директно или индиректно даје одређене препоруке за улагање у вези са финансијским инструментом, односно издаваоцем;

(2) лице које није лице из подтачке (1) ове тачке и које директно препоручује одређену инвестициону одлуку о улагању у вези са финансијским инструментом.

108) **инвестициона препорука** је истраживање или друга информација намењена јавности у смислу Главе XII овог закона којом се изричито или прећутно препоручује или предлаже стратегија улагања у вези са једним или више финансијских инструмената, односно издавалаца, укључујући свако мишљење о тренутној или будућој вредности и цени тих инструмената намењених за дистрибуирање или јавности.

109) **значајна дистрибуција** је иницијална или секундарна понуда хартија од вредности која се разликује од уобичајеног трговања како у погледу износа вредности понуђених хартија од вредности тако и у погледу примењене методе продаје;

110) **стабилизација** је куповина или понуда за куповину хартија од вредности или трансакција еквивалентним повезаним инструментима коју спроводи кредитна институција или инвестиционо друштво у контексту значајне дистрибуције тих хартија од вредности искључиво за потребе одржавања тржишне цене тих хартија од вредности током унапред одређеног периода због притиска на продају тих хартија од вредности;

111) **јавна понуда хартија од вредности** је свако обавештење дато у било ком облику и путем било ког средства, а које даје довољно података о условима понуде и о хартијама од вредности из понуде тако да се инвеститору омогући доношење одлуке о куповини или упису ових хартија од вредности, а јавном понудом се сматра и понуда и продаја хартија од вредности преко посредника на тржишту;

112) **квалификовани инвеститори** су, у смислу Главе IV овог закона, лица или субјекти наведени у члану 192. став 1. од тач 1) до 4) овог закона, и лица или субјекти који се на сопствени захтев, третирају као професионални инвеститори у складу са чланом 193. овог закона, или су признати као одређени професионални инвеститори у складу са чланом 194. овог закона, уколико нису закључили уговор о статусу малог инвеститора у складу са чланом 192. став 5. овог закона. Ради примене прве реченице ове тачке, инвестициона друштва и кредитне институције ће на захтев издаваоца саопштити категоризацију својих клијената издаваоцу, а у складу са законом који уређује заштиту података;

113) **лице које упућује понуду или понуђач** је правно или физичко лице које упућује јавну понуду хартија од вредности или других финансијских инструмената;

114) **оглашавање** је, у смислу Главе IV овог закона, објава која има следеће карактеристике:

(1) повезана је са одређеном јавном понудом хартија од вредности или укључењем хартија од вредности у трговање на регулисано тржиште, и

(2) циљ јој је изричито промовисање могућег уписа или стицања хартија од вредности;

115) **прописани подаци**, у смислу Главе IV овог закона, су сви подаци које издавалац или било које друго лице које подноси захтев за укључивање хартија од вредности на регулисано тржиште без сагласности издаваоца, мора да обелодани јавности у складу са овим законом и актима донетим на основу овог закона;

116) **институција за колективно инвестирање која није затвореног типа** у смислу главе III овог закона је инвестициони фонд који има следеће карактеристике:

(1) прикупља капитал од бројних инвеститора с намером да га улаже у складу с утврђеном политиком улагања у корист тих инвеститора, и

(2) његове се јединице, на захтев ималаца, откупљују или исплаћују, посредно или непосредно, из његове имовине;

117) **јединице институција колективног инвестирања**, у смислу Главе IV овог закона, су слободно преносиви дематеријализовани финансијски инструменти које издаје институција колективног инвестирања, а на основу којих имаоци јединица стичу право на сразмерни обрачунски удео у укупној нето имовини у тој институцији колективног инвестирања;

118) **основни проспект** је проспект који је у складу са чланом 42. овог закона и, по избору издаваоца, коначни услови понуде;

119) **радни дани** су радни дани Комисије, осим суботе, недеље и државних празника, у складу са законима којим се уређују радни односи, односно државни и други празници;

120) **период понуде** је период током кога потенцијални инвеститори могу купити или уписати предметне хартије од вредности;

121) **продаја на кратко** (енгл. *short selling*) у вези са акцијом или дужничким инструментом је свака продаја акције или дужничког инструмента коју продавац у тренутку закључивања купопродајног уговора не поседује, укључујући продају где продавац акције или инструменте дуга у тренутку закључења уговора о продаји позајмљује или договара позајмљивање акције или дужничког инструмента за испоруку по салдирању/поравнању, што не укључује:

(1) продају од стране једне или друге стране према уговору о откупу (у оквиру репо уговора), при чему се једна страна обавезала да ће продати хартије од вредности по одређеној цени, а друга страна се обавезала да ће јој назад продати хартије од вредности на будући датум, по другој одређеној цени;

(2) пренос хартија од вредности на основу споразума о позајмљивању хартија од вредности; или

(3) закључивање стандардизованог терминског или другог изведеног уговора којим се договара да ће се хартије од вредности продати по одређеној цени, на будући датум;

122) **кредитни дериват на основу наступања статуса неиспуњавања обавеза** (енгл. *credit default swap*, у даљем тексту: **CDS дериват**) је врста кредитног деривата којим се пружалац кредитне заштите обавезује да ће кориснику те заштите измирити губитак у случају неизмирења обавеза дужника или неког другог уговореног кредитног догађаја, за шта му корисник кредитне заштите плаћа одговарајућу накнаду;

123) **субјект надзора** је физичко или правно лице којем је Комисија дала дозволу за пружање услуге или обављање активности и свако друго лице које пружа услуге или обавља активности прописане овим законом и осталим законима за чију примену је надлежна Комисија;

124) **посредник на тржишту** је правно лице које у складу са Главом X врши пријем и пренос налога и обавља услуге инвестиционог саветовања у вези са преносивим хартијама од вредности и јединицама институција колективног инвестирања;

125) **финансијски посредник** је лице које у складу са овим законом дистрибуира хартије од вредности које само издаје или које издаје друго лице.

126) **клиринг** је поступак обраде налога за пренос у систему за салдирање, укључујући утврђивање међусобних обавеза купца и продавца финансијских инструмената, у складу са правилима тог система који може укључити нетирање по основу тих налога, у сврху размене финансијских инструмената и новца;

127) **салдирање** је реализација трансакције кроз завршни пренос финансијских инструмената и/или новчаних средстава између купца и продавца, односно измирење обавезе преноса финансијских инструмената/измирење новчане обавезе, односно намирење потраживања између учесника у систему за салдирање на основу налога за пренос;

128) **рејтинг агенција** је овлашћено правно лице које даје мишљење о будућој способности издаваоца, односно дужника да благовремено и у потпуности измири своје финансијске обавезе, а на основу унапред утврђеног и јасно одређеног система рангирања;

129) **законити ималац финансијског инструмента** је лице из члана 5. овог закона;

130) **акционар** је физичко или правно лице које посредно или непосредно поседује:

(1) акције издаваоца у своје име и за свој рачун;

(2) акције издаваоца у своје име, а за рачун другог физичког или правног лица;

(3) депозитне потврде, при чему се лице које поседује те потврде сматра акционарем у односу на акције представљене тим депозитним потврдама;

131) **стварни, односно посредни власник** је лице које и када није законити ималац финансијског инструмента, а ужива предности власништва над тим финансијским инструментом у целости или делимично, укључујући могућност утицања на гласање, располагање финансијским инструментом или уживање економских предности власништва над тим финансијским инструментом;

132) **понављајуће издавање хартија од вредности** је издавање хартија од вредности у траншама или у најмање два издавања хартија од вредности исте врсте, односно класе у периоду од 12 месеци;

133) **програм понуде** је план који допушта понављајуће издавање дужничких хартија од вредности, укључујући и варанте у било којем облику, сличне врсте, односно класе, кроз одређени временски период;

134) **електронска средства** су средства електронске опреме за обраду (укључујући дигиталну компресију), чување и пренос података, користећи жичне, радио и оптичке технологије или друга електромагнетна средства;

135) **правне последице осуде** су догађај или околност у вези са правним или физичким лицем које су у супротности са одредбама овог закона, другог закона и аката донетих на основу тих закона и које се односе на лице које подноси захтев за добијање дозволе или већ има дозволу, односно сагласност Комисије у складу са одредбама овог закона, а такво лице је или се на њега примењује:

(1) правноснажно осуђивано за кривична дела против радних односа, привреде, имовине, правосуђа, прања новца, финансирање тероризма, јавног реда, правног саобраћаја и службене дужности или за кривична дела утврђена овим законом;

(2) у последњих 10 година учинило тежу повреду, односно понављање повреде закона којим се уређују хартије од вредности, преузимање акционарских друштава,

инвестициони фондови, добровољни пензијски фондови, закона којим се уређује спречавање прања новца и финансирање тероризма, закона којим се регулише пословање банака, односно депозитара, друштава за осигурање, аката Комисије, регулисаног тржишта, односно МТП или централног депозитара хартија од вредности, а које се односе на или су за последицу имале:

- неистинито објављивање информација, односно објављивање информација које доводе у заблуду,

- понашање супротно одредбама о злоупотребама на тржишту из Главе XII овог закона,

- повреду обавезе чувања поверљивих података,

- угрожавање интереса учесника на финансијском тржишту;

(3) у последњих 10 година починило тежу повреду, односно понављање повреде прописа из подтачке (2) ове тачке, а која се односи или је за последицу имала:

- престанак обављања дужности члана управе, директора, запосленог или лиценцираног лица у централном депозитару хартија од вредности, организатору тржишта, регулисаном тржишту или МТП, инвестиционом друштву, овлашћеној банци, кредитној институцији, друштву за осигурање, друштву за реосигурање, друштву за управљање инвестиционим фондом, друштву за управљање добровољним пензијским фондом, кастоди банци, односно депозитару,

- повлачење сагласности за стицање квалификованог учешћа у капиталу таквих лица;

(4) у последњих 10 година на лице је примењена санкција, односно мера према законима или подзаконским актима стране државе, а која представља сличну, односно упоредиву санкцију или меру из ове тачке;

136) **заједнички инвестициони посао** је инвестициона услуга или активност из тачке 2) подтач. (1), (2) и (4) овог члана, или додатне услуге из тачке 3) подтачка (1) овог члана која се пружа или обавља за рачун два или више лица или на којем два или више лица имају права која се могу остваривати путем потписа једног или више тих лица.

137) **систем за салдирање хартија од вредности** (у даљем тексту: систем за салдирање) означава систем који има најмање три учесника, не рачунајући организатора тог система, посредника за салдирање, *ССР*, клириншку кућу и индиректног учесника, који има заједничка правила и стандардизоване процедуре за нетирање, са или без *ССР-а* или правила о извршавању налога за пренос између учесника; Закључењем споразума о повезивању система за салдирање не успоставља се нови систем за салдирање;

138) **посредник за салдирање** је правно лице које институцијама и/или *ССР-у*, који учествују у систему за салдирање, отвара, води и гаси рачуне за салдирање преко којих се салдирају налози за пренос у систему и, у зависности од случаја, може им, ако је за то законом овлашћен, одобрити кредит ради салдирања;

139) **клириншка кућа** је правно лице које је одговорно за обрачун нето позиција (једна нето обавеза или једно нето потраживање) институција, *ССР-а* и/или посредника за салдирање, које су резултат нетирања;

140) **учесник**, у смислу Главе XIII овог закона, је институција, *ССР*, посредник за салдирање, клириншка кућа, организатор система или клириншки члан *ССР-а* који има одобрење за рад;

141) **институција**, у смислу Главе XIII овог закона, је:

- Народна банка Србије,

- банка, односно кредитна институција,

- инвестиционо друштво,
- Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, орган јавне власти, као и привредно друштво и друго правно лице чији је оснивач и за чије обавезе јемчи Република Србија, држава чланица Европске уније, трећа држава, као и орган јавне власти у тим државама, укључујући јавноправно тело и друго правно лице чији је оснивач и за чије обавезе јемчи држава,
- кредитна институција и инвестиционо друштво у смислу прописа ЕУ над чијим пословањем врши надзор надлежни орган, као и институција са сличним положајем у трећој држави,

која учествује у систему за салдирање и која је одговорна за извршавање финансијских обавеза по основу налога за пренос у том систему у складу са правилима тог система;

142) **индиректни учесник**, у смислу Главе XIII овог закона, означава институцију, *ССР*, посредника за салдирање, клириншку кућу или организатора система за салдирање који је у уговорном односу са учесником који извршава налоге за пренос, што индиректном учеснику омогућава да прослеђује налоге за пренос кроз систем за салдирање, под условом да је познат организатору тог система;

143) **налог за пренос** је:

(1) сваки налог учесника да се примаоцу стави на располагање одређен износ новчаних средстава књижењем на обрачунским рачунима ЦРХов-а или сваки налог који доводи до преузимања или испуњавања обавезе плаћања према правилима система за салдирање,

(2) налог учесника за пренос финансијских инструмената или права на финансијским инструментима књижењем у одговарајућем регистру;

144) **стечајни поступак** у смислу овог закона је свака заједничка мера утврђена законом којим се уређује стечај, с циљем ликвидације учесника или колективног намирења поверилаца, акционара или других чланова друштва из имовине учесника, или његове реорганизације, при чему таква мера доводи до забране, обустављања или ограничења располагања финансијским инструментима и/или располагања средствима с рачуна (плаћања);

145) **мере реорганизације**, у смислу овог закона, означавају мере које судски или други надлежни орган примењује ради очувања или побољшања финансијског стања дужника, ако те мере утичу на стечена права трећих лица, посебно мере које се односе на забрану, обуставу или ограничење плаћања, извршење обавеза или смањење потраживања;

146) **нетирање** је поступак претварања потраживања и обавеза на основу налога за пренос које један или више учесника у систему за салдирање достављају или примају од једног или више учесника у том систему, што доводи до тога да се потражује једно нето потраживање или дугује једна нето обавеза појединачног учесника у систему за салдирање;

147) **рачун за салдирање** је рачун код централне банке, посредника за салдирање или *ССР*-а који се користи за држање новчаних средстава или хартија од вредности и за салдирање трансакција између учесника у систему за салдирање;

148) **средства обезбеђења**, у смислу Главе XIII овог закона, су новчана средства, финансијски инструменти и кредитна потраживања у смислу закона којим се уређује финансијско обезбеђење, установљена ради остваривања права и извршавања обавеза по основу налога за пренос у систему за салдирање;

149) **пословни дан**, у смислу Главе XIII овог закона, јесте дан који, у складу с правилима система за салдирање, покрива дневна и ноћна салдирања (поравнања) и обухвата све догађаје у току пословног циклуса тог система и не мора се нужно односити на календарски дан;

150) **повезани системи**, у смислу Главе XIII овог закона, означавају два или више система за салдирање чији су организатори међусобно закључили споразум који се односи на извршење налога за пренос између тих система за салдирање;

151) **организатор система за салдирање**, у смислу Главе XIII овог закона, је правно лице које управља радом система за салдирање, у складу с правилима рада тог система, и које је одговорно за рад тог система. Организатор система може да делује и као посредник за салдирање, ССР или клириншка кућа;

152) **дематеријализовани облик** је чињеница да финансијски инструменти постоје само као записи у електронском облику;

153) **неспособност измиривања обавеза учесника**, у смислу Главе XIII овог закона, је ситуација у којој је против учесника покренут стечајни поступак, односно, уколико је учесник кредитна институција, када је донето решење о одузимању дозволе, односно акт надлежног органа којим се покреће стечајни поступак или предузимају друге мере у складу са законом које су усмерене ка престанку или реорганизацији тог лица и доводе до забране располагања средствима с рачуна;

154) **испорука са плаћањем** (енг: Delivery versus Payment, у даљем тексту: *DVP*), је механизам салдирања хартија од вредности који повезује пренос хартија од вредности са преносом новчаних средстава, тако да се испорука хартија од вредности извршава истовремено са одговарајућим преносом новчаних средстава;

155) **ЕСМА** – Европски регулаторни орган за хартије од вредности и тржишта капитала;

156) **независни члан одбора** је члан одбора који није у пословном, породичном или другом односу који изазива сукоба интереса са конкретним ССР-ем или њеним контролним акционарима, њеном управом или члановима клиринга и који није био у таквом односу у периоду од пет година пре његовог чланства у одбору;

157) **привредни субјект** (енгл. undertaking) у смислу овог закона је субјект који се бави економском делатношћу, односно делатношћу која се састоји од нуђења робе или услуга на тржишту, без обзира на његов правни статус и начин на који се финансира;

158) **узбуњивач** у смислу овог закона је физичко лице које пријави стварне или потенцијалне повреде закона за чију примену је надлежна Комисија за које је сазнало у вези са својим радним ангажовањем.

Комисија може ближе уредити:

1) уговоре о изведеним финансијским инструментима из става 1. тачка 19) подтачка (7) овог члана, који имају особине других изведених финансијских инструмената;

2) уговоре о изведеним финансијским инструментима из става 1. тачка 19) подтачке (10) овог члана који имају особине других изведених финансијских инструмената, узимајући у обзир, између осталог да ли се њима тргује на регулисаном тржишту, МТП-у или ОТП-у.

Комисија може ближе уредити техничке елементе појмова из овог члана, како би се у обзир узеле нове праксе на тржишту, развој технологија и искуство са праксама које су недозвољене у складу са Главом XII овог закона.

Изузеци

Члан 3.

Одредбе глава VI и VIII овог закона не примењују се на:

1) друштва за осигурање и друштва за реосигурање која врше активности у складу са законом којим се уређује осигурање;

2) лица која пружају инвестиционе услуге искључиво свом матичном друштву, својим зависним друштвима или другим зависним друштвима свог матичног друштва;

3) лица која пружају инвестиционе услуге када се та услуга пружа повремено у оквиру обављања њихове претежне професионалне делатности, а сама делатност је уређена законским или подзаконским одредбама или правилима пословне етике који уређује саму професију и којима се не забрањује пружање те услуге;

4) лица која тргују за сопствени рачун финансијским инструментима, изузимајући трговину робним дериватима, и не пружају друге инвестиционе услуге у вези са финансијским инструментима, изузев са робним дериватима, осим када та лица:

(1) делују у својству маркет мејкера,

(2) су чланови или учесници регулисаног тржишта или МТП са једне стране, или имају директан електронски приступ месту трговања, са друге стране, изузев нефинансијских субјеката који трансакције извршавају на месту трговања за које би било могуће објективно измерити да умањују ризик директно повезан са пословном активношћу или активношћу финансирања трезора тих нефинансијских субјекта или њихових група,

(3) примењују технику високофреквентног алгоритамског трговања, или

(4) тргују за властити рачун када извршавају налоге клијената.

5) лица која пружају инвестиционе услуге које се искључиво састоје од управљања програмима учешћа запослених у улагању;

6) лица која пружају инвестиционе услуге које се састоје искључиво од управљања програмима учешћа запослених у улагању и пружања инвестиционих услуга искључиво за своја матична друштва, своја зависна друштва или за друга зависна друштва својих матичних друштава;

7) чланице Европског система централних банака и друге државне институције чланица ЕУ које обављају сличне послове и државни органи чланица ЕУ одговорни за управљање јавним дугом или који посредују при управљању јавним дугом, као и међународне финансијске институције које су основале две или више држава чланица ЕУ и чија је намена активирање средстава и пружање финансијске помоћи за чланице ЕУ које имају озбиљне финансијске потешкоће или им такве потешкоће прете;

8) институције колективног инвестирања и добровољни пензијски фондови, њихови депозитари и друштва за управљање;

9) лица:

(1) која тргују за сопствени рачун укључујући маркет мејкере за робне деривате, изузев лица која тргују за сопствени рачун приликом извршења налога клијената; или

(2) која пружају инвестиционе услуге, изузев трговања за сопствени рачун, у вези са робним дериватима странкама или добављачима своје основне делатности,

под условом да:

- се за сваки од наведених случајева појединачно и укупно ради о додатној услузи која је допунска њиховој основној делатности, а основна делатност, с обзиром на групу у коју су укључене, није пружање инвестиционих услуга у смислу овог закона нити банкарске

делатности из закона којим се уређује приступ делатности кредитних институција и пруденцијални надзор кредитних институција и инвестиционих друштава, нити одржавање тржишта за изведене финансијске инструменте,

- ова лица не примењују технику високофреквентног алгоритамског трговања; и
- та лица уредно, на годишњој основи обавештавају Комисију да ће применити ово изузеће и на захтев извештавају Комисију на основу чега сматрају да је њихова активност која потпада под подтачке (1) и (2) допунска делатност њиховој основној делатности;

10) лица која пружају инвестиционе савете у оквиру обављања друге делатности, на коју се не примењују одредбе овог закона, под условом да се за пружање таквих савета не наплаћује посебна накнада.

Лица која су изузета на основу става 1. тач. 1), 8) или 9) овог члана не треба да испуњавају услове утврђене у ставу 1. тачки 4) овог члана да би била изузета.

Одредбе овог закона се не примењују на пружање услуга у својству друге уговорне стране у трансакцијама које обављају државни органи који се баве јавним дугом или чланови Европског система централних банака који обављају своје задатке предвиђене Уговором о функционисању Европске уније (УФЕУ) и Статутом Европског система централних банака и Статутом Европске банке, или који обављају еквивалентне функције предвиђене националним прописима.

Комисија ближе уређује:

1) услове који морају да буду испуњени да би могло да се сматра да се активност обавља повремено у смислу става 1. тачка 3) овог члана;

2) критеријуме за утврђивање када се активност треба сматрати допунском основној делатности на нивоу групе у смислу става 1. тачка 9) овог члана.

Критеријуми из става 4. тачка 2) овог члана у обзир узимају следеће елементе:

1) потребу да додатне активности представљају мањи део активности на нивоу групе;

2) обим/опсег њихове активности трговања у поређењу са укупним тржишним активностима на тржишту у овој класи/разреду имовине.

Члан 4.

Одредбе овог закона не примењују се на Републику или Народну банку Србије, на трговање финансијским инструментима чији су издаваоци Република и Народна банка Србије, као ни на нестандартизоване изведене финансијске инструменте, осим уколико законом није друкчије одређено.

Одредбе Главе IV овог закона које регулишу јавну понуду не примењују се на акције које се издају, продају или деле у складу са законом којим се уређује приватизација и законом којим се уређују права грађана на бесплатне акције и новчане накнаде у поступку приватизације.

Акције из става 2. овог члана могу бити укључене на регулисано тржиште, односно МТП, без одобрења Комисије, уколико испуњавају друге услове из овог закона и услове за пријем на регулисано тржиште, односно МТП.

Издаваоци акција из става 2. овог члана сматрају се јавним друштвима уколико испуњавају услове за јавно друштво прописане одредбом члана 2. тачка 100) овог закона.

Издаваоци из члана 2. став 1. тачка 79) подтач. (5), (6) и (7) овог закона који издају дужничке хартије од вредности не сматрају се јавним друштвима у смислу овог закона.

II. ОСНОВНА ОБЕЛЕЖЈА ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА

Законити ималац

Члан 5.

Законити ималац финансијског инструмента је лице на чије име гласи рачун хартија од вредности у ЦРХОВ-у, односно, у случају обављања послова из члана 2. став 1. тачка 3) подтачка (1) овог закона, лице за чији рачун се финансијски инструмент води на рачуну хартија од вредности у ЦРХОВ-у или лице чији се финансијски инструмент води на номинованом рачуну у ЦРХОВ-у.

Законитом имаоцу из става 1. овог члана припада потраживање, односно право из финансијског инструмента који се води на рачуну хартија од вредности у ЦРХОВ-у.

Настанак и стицање права из финансијских инструмената

Члан 6.

Права законитог имаоца, односно стварног власника настају на основу ваљаног правног посла уписом финансијског инструмента на његов рачун из члана 5. овог закона, осим ако тренутак стицања није другачије утврђен посебним прописом.

Ако су финансијски инструменти уписани на рачун из члана 5. овог закона без ваљаног правног основа или ако је тај основ престао да важи, лице на чије име гласи рачун код ЦРХОВ-а није законити ималац уписаних финансијских инструмената, осим ако је приликом стицања поступао у доброј вери.

Изузетно од става 1. овог члана:

1) када инвестиционо друштво или кредитна институција води рачун код ЦРХОВ-а за клијенте којима пружа додатне услуге из члана 2. став 1. тачка 3) овог закона, законитим имаоцима, односно стварним власницима финансијских инструмената на том рачуну сматрају се лица за чији рачун се те додатне услуге пружају;

2) када страном правно лице, ангажовано у складу са законом којим се уређује јавни дуг и актом ЦРХОВ-а, води номиновани рачун код ЦРХОВ-а за своје клијенте, законитим имаоцима, односно стварним власницима финансијских инструмената на том рачуну сматрају се лица за чији рачун то страном правно лице пружа услугу вођења рачуна.

На захтев Комисије страном правно лице из става 3. тачка 2) овог члана доставља податке о законитим имаоцима, односно стварним власницима финансијских инструмената на свом рачуну.

Финансијске инструменте и права која из њих произлазе могу стицати и њима располагати домаћа и страна физичка и правна лица, осим ако овим или другим законом није друкчије одређено.

Дематеријализација финансијских инструмената

Члан 7.

Финансијски инструменти који се издају у складу са одредбама овог закона издају се као дематеријализовани финансијски инструменти и региструју се као електронски записи на рачуну финансијских инструмената у ЦРХОВ-у.

Финансијски инструменти чији је издавалац Република региструју се у регистру финансијских инструмената који води ЦРХОВ и по захтеву Републике преносе се на номиновани рачун страног правног лица, ангажованог у складу са законом којим се уређује јавни дуг и актом ЦРХОВ-а, које обавља клиринг и салдирање предметних финансијских инструмената.

Битни елементи дематеријализованих финансијских инструмената

Члан 8.

Финансијски инструмент мора да има следеће елементе уписане у ЦРХОВ:

- 1) ознаку врсте финансијског инструмента;
- 2) идентификационе податке о издаваоцу;
- 3) укупан број издатих финансијских инструмената;
- 4) укупну номиналну вредност издатих финансијских инструмената, ако финансијски инструмент гласи на номинални износ;
- 5) датум уписа финансијског инструмента у ЦРХОВ.

Акција, поред елемената из става 1. овог члана, мора да има и следеће елементе уписане у ЦРХОВ:

- 1) ознаку класе акције;
- 2) номиналну вредност на коју гласи или назнаку да се ради о акцијама без номиналне вредности;
- 3) податак о постојању праву гласа;
- 4) садржину посебних права, уколико акција даје посебна права.

Обвезница или друга дужничка хартија од вредности, на основу које законити ималац од издаваоца има право да захтева исплату главнице и могућих камата, поред елемената из става 1. овог члана, мора да има, када је то примењиво, и следеће елементе уписане у ЦРХОВ:

- 1) номиналну вредност на који гласи и износ главнице;
- 2) податке о каматној стопи и податке о начину и роковима обрачуна камате, ако законити ималац има право на исплату камате;
- 3) податке о доспећу обавеза издаваоца;
- 4) право превременог откупа;

(1) податке о цени за коју може да оствари то право или начин одређивања цене;

(2) друге услове за остваривање тог права;

5) податке о дану за који се везује право на исплату главнице или камате.

Финансијски инструменти који законитом имаоцу дају право замене за други финансијски инструмент, поред елемената из става 1. овог члана, мора да има и следеће елементе уписане у ЦРХОВ:

- 1) право које се стиче заменом;
- 2) однос у коме је могуће извршити замену;
- 3) начин остваривања права на замену;
- 4) рок за остваривање права на замену, ако је право везано уз рок;
- 5) друге услове за остваривања права на замену.

Финансијски инструменти, који нису одређени овим чланом, морају имати у ЦРХОВ уписану тачну садржину права која дају.

ЦРХОВ издаје јединствене идентификационе бројеве за финансијске инструменте, у складу са протоколима међународне доделе бројева и размене информација.

Пренос права из финансијских инструмената

Члан 9.

Финансијски инструменти и права из финансијских инструмената могу се неограничено преносити у правном промету, осим ако овим или другим законом није друкчије одређено.

Пренос права из финансијских инструмената врши се на основу одредаба закона и правноснажне судске одлуке, односно одлуке надлежног органа.

Пренос права из финансијских инструмената врши се на основу захтева и/или налога за пренос, као и на основу одговарајућег правног посла, а у складу са правилима ЦРХОВ-а.

Пренос права из финансијских инструмената по основу уговора о поклону, односно уговора о уступању хартија од вредности без накнаде, врши се на основу писаног уговора о поклону, односно уговора о уступању финансијских инструмената без накнаде који је оверен у складу са законом који регулише оверу потписа, с тим што овера није неопходна када је Република једна од уговорних страна.

Обавезе у погледу клиринга и салдирања

Члан 10.

Обавезе у погледу клиринга и салдирања, настале по основу трансакција финансијским инструментима закљученим у Републици, извршавају се преко ЦРХОВ-а, у складу са одредбама овог закона и правилима пословања ЦРХОВ-а.

Изузетно од става 1. овог члана, клиринг и салдирање финансијских инструмената чији је издавалац Република, поред ЦРХОВ-а може да обавља једно или више страних правних лица, ангажованих у складу са законом којим се уређује јавни дуг и актом ЦРХОВ-а.

У случају када је издавалац финансијских инструмената Република, ЦРХОВ може да пренесе, односно држи ван Републике рачун финансијских инструмената код страног правног лица, ангажованог у складу са законом којим се уређује јавни дуг и актом ЦРХОВ-а, а са којим ЦРХОВ успостави везу, која омогућава овакву врсту преноса.

Став 1. овог члана се не односи на трансакције финансијским инструментима издаваоца из Републике, уколико се њима тргује ван Републике, а инвестиционо друштво наложи клиринг и салдирање тих инструмената путем система за салдирање који се налазе ван Републике.

Чланови ЦРХОВ-а и страног правног лица из става 2. овог члана извршавају новчане обавезе настале по основу закључених трансакција преко новчаних рачуна ЦРХОВ-а, односно новчаног рачуна страног правног лица из става 2. овог члана, отворених код Народне банке Србије за потребе клиринга и салдирања.

Регулисана тржишта могу да склапају одговарајуће споразуме са *ССР*-ом или клириншком кућом и системом за салдирање из друге државе чланице ради обезбеђивања клиринга и/или салдирања појединих или свих трансакција које су у оквиру њихових система за салдирање закључили учесници на тржишту.

Комисија не сме забранити коришћење *ССР*-а, клириншке куће и/или система салдирања у другој држави чланици, осим ако то није неопходно да би се омогућило правилно функционисање регулисаног тржишта и узимајући у обзир критеријуме за системе за салдирање.

Како би се избегло непотребна двострука контрола, надлежни органи узимају у обзир надзор који над системима клиринга односно салдирања већ врше националне централне банке, у својству вршилаца надзор система клиринга и салдирања, као и надзор који су обавили други надзорни органи који су надлежни за те системе.

Валута

Члан 11.

Финансијски инструменти који се издају и којима се тргује у Републици изражавају се у динарима, осим ако одредбама овог члана није друкчије одређено.

Депозитне потврде које се односе на хартије од вредности страног издаваоца које се издају или се њима тргује у Републици изражавају се и исплаћују у динарима.

Дужничке хартије од вредности и инструменти тржишта новца које издају домаћи и страни издаваоци могу бити изражене у динарима и у страном валути, у складу са одредбама овог члана.

Пре издавања финансијских инструмената изражених у страном валути издавалац је у обавези да добије сагласност Народне банке Србије.

Народна банка Србије прописује ближе услове за давање сагласности из става 4. овог члана.

Решење којим Народна банка Србије даје сагласност из става 4. овог члана је коначно и против њега може да се покрене управни спор.

На издавање финансијских инструмената изражених у страном валути када је издавалац Република, аутономна покрајина, јединице локалне самоуправе, правна лица корисници буџетских средстава и организације обавезног социјалног осигурања у Републици примењују се одредбе закона којим се уређује јавни дуг.

На издавање финансијских инструмената изражених у страном валути када је издавалац Народна банка Србије примењују се одредбе закона којим се уређују организација и надлежност Народне банке Србије.

Обавезе из финансијских инструмената издавалац је дужан да изврши у валути у којој су изражене.

III. ЗАЛОЖНО ПРАВО НА ФИНАНСИЈСКИМ ИНСТРУМЕНТИМА

Предмет залогe

Члан 12.

Заложно право на финансијским инструментима настаје на основу одговарајућег правног основа, тренутком уписа тог права у регистар заложног права који води ЦРХОВ.

Овим законом се уређује заложно право на финансијским инструментима, осим заложног права и других средстава обезбеђења на која се примењује закон који уређује финансијско обезбеђење.

Правни основ за упис заложног права на финансијским инструментима може бити одлука суда, јавног извршитеља или другог надлежног органа, уговор о залози, као и други правни основ у складу са законом.

На једном финансијском инструменту може се засновати више заложних права.

ЦРХОВ ближе уређује поступак уписа, промене и брисања уговорног заложног права, као и заложног права и забране располагања на финансијским инструментима који се уписују у складу са решењем, односно закључком о извршењу суда, односно јавног извршитеља.

Уговор о залози

Члан 13.

Уговором о залози на финансијским инструментима (у даљем тексту: уговор о залози) обавезује се залогодавац да пружи обезбеђење заложном повериоцу за потраживање заложног повериоца према дужнику, тако што ће се право залогe на финансијским инструментима успоставити у складу са овим законом.

Уговор о залози садржи нарочито:

1) датум закључења тог уговора;
2) податке о заложном повериоцу, залогодавцу и дужнику, ако дужник и залогодавац нису исто лице, и то:

(1) име и презиме, односно пословно име или назив тих лица,

(2) адресу пребивалишта, односно седишта тих лица,

(3) матични број и порески идентификациони број, ако постоји, тих лица;

3) врсту и количину финансијских инструмената који су предмет заложног права;

4) износ и друге податке о потраживању које се обезбеђује.

Уговор о залози може да садржи одредбе о вредности заложеног финансијског инструмента којим се не тргује на регулисаном тржишту/МТП-у, односно о начину утврђивања те вредности.

Уколико се уговором о залози врши ограничавање појединих права из финансијских инструмената, уговор мора да садржи све појединости о праву чије се располагање ограничава.

Уговор о залози може бити посебан уговор или саставни део оквирног или другог уговора између заложног повериоца и дужника, односно залогодавца, и оверава се у складу са законом којим се уређује овера потписа.

Уговор о залози закључује се у папирном или електронском облику, односно на трајном носачу података који омогућава чување и репродуковање изворних података у неизмењеном облику.

Комисија може да пропише додатне елементе које мора да садржи уговор о залози.

Стицање заложног права

Члан 14.

Услов за упис заложног права на финансијском инструменту у регистар заложног права јесте да се финансијски инструмент, који је предмет заложног права, води на рачуну финансијских инструмената залогодавца у ЦРХОВ.

ЦРХОВ води регистар заложног права на финансијским инструментима и врши упис, промену, брисање и активирање уписаног заложног права.

ЦРХОВ је дужан да у исто време са уписом заложног права онемогући даље располагање заложеним финансијским инструментима уколико је уговором о залози то предвиђено.

Упис заложног права у регистар заложног права могу тражити заложни поверилац, залогодавац или дужник.

Правно дејство заложног права

Члан 15.

Заложни поверилац чије је заложно право уписано у регистар заложног права може се наплатити из вредности предмета заложног права пре осталих необезбеђених поверилаца залогодавца, ако му његово потраживање не буде исплаћено о доспелости.

Заложно право на финансијским инструментима има дејство према трећим лицима од дана уписа у регистар заложног права.

Потраживање које се обезбеђује

Члан 16.

Заложним правом може се обезбедити новчано потраживање у домаћој или страниј валути у складу са законом, као и неновчано потраживање.

Заложним правом обезбеђује се одређен износ главног потраживања, камата и трошкови остварења наплате потраживања.

Заложним правом могу се обезбедити и будућа, као и условна потраживања.

Правно дејство у стечају

Члан 17.

У случају стечајног поступка над залогодавцем, на намирење из вредности предмета заложног права примењују се правила закона којим се уређује стечај.

Заложни поверилац је, у смислу закона којим се уређује стечај, разлучни поверилац који је стекао заложно право у складу са овим законом.

Заложни поверилац

Члан 18.

Заложни поверилац је, у смислу овог закона, поверилац који је стекао заложно право уписом у регистар заложног права.

Одређивање овлашћеног лица

Члан 19.

Уговором о залози или посебним пуномоћјем заложни поверилац или више њих могу овластити треће лице да предузима правне радње ради заштите и намирења обезбеђеног потраживања (у даљем тексту: овлашћено лице).

Овлашћено лице у односу на залогодавца има права заложног повериоца.

За брисање заложног права овлашћено лице мора имати посебно овлашћење.

При упису заложног права у регистар заложног права уписују се подаци о овлашћеном лицу и заложном повериоцу.

Ако има више заложних поверилаца они могу на начин из става 1. овог члана одредити једног од њих да обавља послове овлашћеног лица.

Залогодавац

Члан 20.

Залогодавац, у смислу овог закона, је лице које има право својине на финансијском инструменту.

Залогодавац може бити дужник заложног повериоца или треће лице.

Право коришћења заложеног финансијског инструмента

Члан 21.

Залогодавац има право да употребљава заложени финансијски инструмент у складу са његовом уобичајеном наменом, као и да, ако финансијски инструмент који је предмет заложног права даје плодове (дивиденда, купони и ануитети), прибира те плодове.

Уговором о залози може се утврдити да заложни поверилац има право да прибира плодове које даје финансијски инструмент.

Поновно залагање

Члан 22.

Залогодавац може да заложити финансијски инструмент на којем је већ успостављено заложно право, ако уговором о залози није другачије утврђено.

Редослед заложних права

Члан 23.

Ако је исти предмет заложног права, у складу са овим законом, заложен већем броју заложних поверилаца, редослед исплате њихових потраживања из вредности тог предмета одређује се према времену (дан, час и минут) пријема захтева за упис заложног права у регистар заложних права.

ЦРХОВ је дужан да води евиденцију о времену (дан, час и минут) пријема захтева за упис заложног права у регистар заложних права.

Утврђивање реда првенства за обезбеђење потраживања по основу јавних прихода или других потраживања Републике, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе врши се на начин предвиђен ставом 1. овог члана.

Намирење

Члан 24.

Заложни поверилац стиче право да, ако његово потраживање не буде намирено до тренутка доспелости, покрене поступак намирења, како би из вредности предмета заложног права намирио своје главно потраживање, камату и трошкове око остварења наплате потраживања.

Заложни поверилац је дужан да након доспелости предметног потраживања обавести дужника, односно залогодавца (када то није исто лице) о намери да своје потраживање намири из вредности предмета заложног права. Поступак намирења почиње најраније истеком рока од 8 дана од дана слања обавештења о намери намирења дужнику, односно залогодавцу, препорученом пошљицом на адресу из уговора о залози.

Члан ЦРХОВ-а је у обавези да новчана средства од продатих финансијских инструмената одмах пренесе на новчани рачун заложног повериоца, с тим што је дужан да води рачуна о наплати свих заложних поверилаца по редоследу стицања заложног права у регистру заложног права.

Уколико је продајом заложених финансијских инструмената добијени новчани износ већи од износа дуга, заложни поверилац је дужан да разлику исплати залогодавцу наредног радног дана, у супротном плаћа залогодавцу прописану затезну камату за период од дана намирења до дана исплате вишка вредности.

Посебне уговорне одредбе о намирењу

Члан 25.

Уговором о залози може да се утврди да заложни поверилац има право да, ако његово потраживање не буде намирено о доспелости, финансијски инструмент који је средство обезбеђења присвоји, односно да стиче право својине на предметном финансијском инструменту.

Предмет уговора о залози из става 1. овог члана не могу бити сопствене акције дужника.

Уговором из става 1. овог члана мора се предвидети начин утврђивања вредности средстава обезбеђења приликом присвајања.

Дужност сарадње

Члан 26.

Залогодавац је дужан да сарађује са заложним повериоцем у поступку намирења повериоцевог потраживања из предмета заложног права.

Залогодавац је дужан да заложном повериоцу пружи обавештења ради спровођења намирења.

Обавезе залогодавца из ст. 1. и 2. овог члана има и дужник, када то није исто лице.

Ако повреди неку од обавеза из овог члана залогодавац, односно дужник када то није исто лице, дужан је да накнади штету коју трпи заложни поверилац.

Дужности залогодавца

Члан 27.

Залогодавац је дужан да трпи да се заложни поверилац намири из вредности предмета заложног права.

До окончања намирења, залогодавац је дужан да се уздржава од радњи којима се може смањити вредност предмета заложног права.

Залогодавац је дужан да предузме и друге радње које су неопходне да би заложни поверилац могао да намири своје потраживање.

Ако повреди неку од обавеза из овог члана, залогодавац је дужан да накнади штету коју трпи заложни поверилац.

Продаја предмета уговорног заложног права

Члан 28.

Заложни поверилац може приступити продаји предмета уговорног заложног права најраније истеком рока из члана 24. став 2. овог закона.

У случају када је предмет заложног права финансијски инструмент којим се тргује на регулисаном тржишту/МТП-у, заложни поверилац даје налог за продају члану ЦРХОВ-а, како би се покренуо поступак продаје на том тржишту.

У случају када је предмет заложног права финансијски инструмент којим се тргује ван регулисаног тржишта/МТП, заложни поверилац врши процену вредности финансијског инструмента у складу са законом којим се уређују привредна друштва, уколико уговором о залози није утврђена вредност тог финансијског инструмента, односно начин утврђивања вредности.

Заложни поверилац организује продају финансијског инструмента преко члана ЦРХОВ-а, уколико другачије није предвиђено уговором.

По извршеној продаји из става 4. овог члана заложни поверилац закључује уговор о продаји финансијског инструмента у поступку намирења са трећим лицем, који се оверава у складу са законом којим се уређује овера потписа.

Дужник може пуноважно испунити дуг у било које време пре продаје заложеног финансијског инструмента, а најкасније:

1) до тренутка уношења налога за продају у информациони систем регулисаног тржишта/МТП, уколико се финансијским инструментом тргује на регулисаном тржишту/МТП;

2) до тренутка уноса налога за продају у информациони систем ЦРХОВ, уколико се финансијским инструментом тргује ван регулисаног тржишта.

Стицање права својине на финансијским инструментима који су предмет уговорног заложног права

Члан 29.

Лице које купи финансијске инструменте који су предмет уговорног заложног права, стиче право својине на тим финансијским инструментима без терета.

Намирење после застарелости

Члан 30.

Заложни поверилац се може намирити из вредности заложеног финансијског инструмента и после застарелости његовог потраживања.

Престанак заложног права

Члан 31.

Ако потраживање заложног повериоца престане исплатом дуга или на други начин, заложно право престаје и брише се из регистра заложног права на захтев заложног повериоца, дужника или залогодавца, када то није исто лице.

Заложно право престаје и брише се из регистра заложног права ако финансијски инструмент престане да постоји.

Заложно право престаје након продаје заложених финансијских инструмената, извршене ради намирења потраживања заложног повериоца.

Брисање заложног права из регистра заложног права може се тражити и када се својство заложног повериоца стекне у истом лицу са својством дужника, као и када заложни поверилац стекне право својине на финансијском инструменту.

Када заложни поверилац, дужник или залогодавац, кад то није исто лице, тражи брисање заложног права, дужан је да поднесе регистру заложног права писану изјаву заложног повериоца којом дозвољава брисање (оверену у складу са законом којим се уређује овера потписа), правоснажну судску одлуку или други одговарајући документ из којег проистиче да је заложно право престало.

Регистар заложног права на финансијским инструментима

Члан 32.

Регистар заложног права на финансијским инструментима је регистар који води ЦРХОВ, у који се, у складу са овим законом, уписују заложна права на финансијским инструментима.

ЦРХОВ јавно објављује на својој интернет страници следеће податке из регистра заложног права:

- 1) име и презиме дужника, односно залогодавца;
- 2) врсту и број финансијских инструмената који су предмет заложног права;
- 3) висину обезбеђеног потраживања;
- 4) забележба спорова о заложном праву или у вези са предметом залог.

Регистар заложног права се мора водити ажурно.

Члан 33.

Регистар заложног права садржи:

- 1) податке о залогодавцу и дужнику, када то није исто лице, као и податке о заложном повериоцу или овлашћеном лицу;
- 2) податке којима се ближе одређују финансијски инструмент који је предмет заложног права;
- 3) податке о износу обезбеђеног потраживања, односно податке о највишем износу будућих или условних потраживања;
- 4) податке о постојању спора о заложном праву или у вези са предметом залог.

Подаци из става 1. тачка 1) овог члана за домаће физичко лице односе се на име, презиме јединствени матични број и место у коме то лице има пребивалиште, односно боравиште, а за страног физичко лице подаци из става 1. тачка 1) овог члана односе се на име, презиме, број пасоша и земљу издавања пасоша.

Подаци из става 1. тачка 1) овог члана за домаће правно лице односе се на пословно име и матични број, а за страном правно лице подаци из става 1. тачка 1) овог члана односе се на пословно име, ознаку под којом се то правно лице води у страном регистру привредних субјеката и назив државе у којој се налази његово седиште.

У регистар заложног права се уписују и све промене података из става 1. овог члана.

Измене и допуне које се односе на промену правног основа или предмета заложног права имају карактер новог уписа.

Забележба спора

Члан 34.

У регистар заложног права уписују се забележба спора по тужби за брисање заложног права или другог спора у вези са заложним правом, а на захтев лица које докаже свој законити интерес.

За брисање забележбе спора прилаже се правоснажна одлука суда или поравнање којим је предметни спор окончан.

Комисија може прописати и друге случајеве у којима долази до брисања забележбе спора.

IV. ЈАВНА ПОНУДА ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ И УКЉУЧЕЊЕ У ТРГОВАЊЕ

Предмет регулисања

Члан 35.

Одредбама ове главе уређују се обавезе сачињавања, одобрења и објављивања проспекта за јавну понуду хартија од вредности и/или укључење хартија од вредности у трговање на регулисано тржиште у Републици.

Изузеци

Члан 36.

Одредбе ове главе не примењују се на:

1) јединице које издају институције колективног инвестирања које нису затвореног типа;

2) невластичке хартије од вредности које издају Република, аутономне покрајине или локалне самоуправе, међународне организације чији је члан Република или Народна банка Србије;

3) уделе у капиталу централних банака држава чланица ЕУ;

4) хартије од вредности за које безусловно и неопозиво гарантује Република, односно њени органи, органи аутономне покрајине или локалне самоуправе;

5) хартије од вредности које у складу са законом издају удружења која имају статус правног лица или непрофитне организације, ради прибављања средстава потребних за постизање непрофитних циљева;

6) незамењиве уделе у капиталу, чија је главна сврха давање имаоцу станарског права на стану или другом облику непокретне имовине или делу те имовине, када се удели не могу продати без одрицања од тог права, у складу са одредбама посебног закона.

Одредбе ове главе не примењују се на јавну понуду хартија од вредности чија је укупна вредност мања од 1.000.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије, а која се обрачунава за период од 12 месеци од дана издавања, осим у случају објављивања добровољног проспекта у складу са чланом 38. овог закона.

Обавеза објављивања проспекта из члана 37. став 1. овог закона не важи за следеће врсте јавних понуда хартија од вредности:

- 1) понуду хартија од вредности упућену само квалификованим инвеститорима;
- 2) понуду хартија од вредности упућену мањем броју од 150 физичких или правних лица у Републици који нису квалификовани инвеститори;
- 3) понуду хартија од вредности чија је појединачна номинална вредност најмање 100.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије;
- 4) понуду која је упућена инвеститорима који стичу хартије од вредности у најмањем износу од 100.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије, по инвеститору, за сваку појединачну понуду;
- 5) акције издате у замену за акције исте класе које су већ биле издате, уколико се издавањем акција не повећава основни капитал;
- 6) хартије од вредности које се нуде као начин плаћања у понуди за преузимање, под условом да је документ који садржи информације о трансакцији и њеном утицају на издаваоца објављен у складу са чланом 55. став 3. овог закона;
- 7) хартије од вредности које се нуде, додељују или које ће бити додељене у вези са статусном променом, под условом да је документ који садржи информације о трансакцији и њеном утицају на издаваоца објављен у складу са чланом 55. став 3. овог закона;
- 8) дивиденде исплаћене постојећим акционарима у акцијама исте класе као и акције у вези са којима се те дивиденде исплаћују, под условом да је доступан документ са подацима о броју и природи акција, као и разлозима и детаљима у вези са понудом;
- 9) хартије од вредности које садашњим или бившим директорима или запосленима нуди, додељује или ће доделити њихов послодавац или повезано друштво, под условом да постоји доступан документ са подацима о броју и карактеристикама хартија од вредности, као и разлозима и детаљима везаним за понуду, односно доделу;
- 10) невластичке хартије од вредности које континуирано или периодично издају кредитне институције, ако је укупна накнада за хартије у понуди у Републици мања од 75.000.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије, по кредитној институцији, а која се обрачунава за период од 12 месеци, под условом да ове хартије од вредности:

- (1) не представљају субординиране обавезе, нити су конвертибилне или замењиве, и
- (2) не дају право на упис или стицање других врста хартија од вредности и нису везане за изведене инструменте.

Обавеза објављивања проспекта из члана 37. став 2. овог закона не важи за укључење у трговање на регулисано тржиште следећих хартија од вредности:

- 1) хартије од вредности замењиве за хартије од вредности које су већ укључене у трговање на истом регулисаном тржишту, ако у периоду од 12 месеци представљају мање од 20% хартија од вредности које су већ укључене у трговање на истом регулисаном тржишту;

2) акције настале конверзијом или заменом других хартија од вредности или остваривањем права из других хартија од вредности, ако су исте класе као и акције које су већ укључене у трговање на истом регулисаном тржишту и уколико у периоду од 12 месеци представљају мање од 20% акција исте класе које су већ укључене у трговање на истом регулисаном тржишту;

3) хартије од вредности настале конверзијом или заменом других хартија од вредности, сопствених средстава или квалификованих обавеза од стране Народне банке Србије или другог надлежног органа за реструктурирање из закона којим се уређује реструктурирање банака, односно кредитних институција, односно закона којим се уређује реструктурирање инвестиционих друштава;

4) акције издате у замену за акције исте класе које су већ укључене у трговање на исто регулисано тржиште, уколико издавање таквих акција не подразумева повећање основног капитала;

5) хартије од вредности које се нуде као начин плаћања у понуди за преузимање, под условом да је документ који садржи информације о трансакцији и њеном утицају на издаваоца објављен у складу са чланом 55. став 3. овог закона;

6) хартије од вредности које се нуде, додељују или које ће бити додељене у вези са статусном променом, под условом да је документ који садржи информације о трансакцији и њеном утицају на издаваоца објављен у складу са чланом 55. став 3. овог закона;

7) акције које су понуђене, додељене или ће бити додељене без накнаде постојећим акционарима, као и дивиденде исплаћене у акцијама исте класе као и акције у вези са којима су дивиденде исплаћене, под условом да су исте класе као и акције које су већ укључене у трговање на исто регулисано тржиште и да постоји документ са информацијама о броју и карактеристикама акција, као и разлозима и детаљима везаним за понуду или доделу;

8) хартије од вредности које су понуђене, додељене или ће бити додељене садашњим или бившим директорима или запосленима од стране њиховог послодавца или повезаног друштва, под условом да су исте класе као и акције које су већ укључене у трговање на исто регулисано тржиште и да постоји документ са информацијама о броју и карактеристикама хартија од вредности, као и разлозима и детаљима везаним за понуду или доделу;

9) невластичке хартије од вредности које континуирано или периодично издају кредитне институције, ако је укупна накнада за хартије од вредности у понуди, у Републици, мања од 75.000.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије, по кредитној институцији, а која се обрачунава за период од 12 месеци, под условом да ове хартије од вредности:

(1) не представљају подређене обавезе нити су конвертибилне или замењиве, и

(2) не дају право на упис или стицање других врста хартија од вредности и да нису везане за изведене финансијске инструменте;

10) хартије од вредности већ укључене на друго регулисано тржиште, уколико су кумулативно испуњени следећи услови:

(1) да су те хартије од вредности или хартије од вредности исте класе укључене у трговање на друго регулисано тржиште дуже од 18 месеци,

(2) да су испуњене текуће обавезе у вези са трговањем на том другом регулисаном тржишту,

(3) да лице које тражи укључење хартија од вредности у трговање на регулисаном тржишту на основу изузетка из ове тачке објави и учини доступним у Републици, у складу

са чланом 55. став 3. овог закона, документ чији је садржај у складу са чланом 41. овог закона и актом Комисије донетим на основу чл. 41. и 47. овог закона, с тим да се максимална дужина документа прописана чланом 41. став 5. овог закона продужава за две додатне странице папира А4 формата, и

(4) да је у документу из подтачке (3) ове тачке наведено где је доступан најновији проспект и финансијски подаци које је објавио издавалац у складу са обавезама извештавања прописаним одредбама овог закона.

Одредба да акције настале у периоду од 12 месеци представљају мање од 20% акција исте класе, које су већ укључене у трговање на истом регулисаном тржишту из става 4. тачка 2) овог члана не примењује се у следећим случајевима:

1) када је проспект за јавну понуду и/или укључење у трговање на регулисано тржиште хартија од вредности које дају право на стицање акција, сачињен у складу са законом;

2) ако акције, у складу са прописом који уређује пруденцијалне захтеве за кредитне институције и прописом који уређује пруденцијалне захтеве за инвестициона друштва, испуњавају услове за ставке основног акцијског капитала кредитне институције или инвестиционог друштва (енгл. common equity tier 1) и настале су конверзијом инструмената додатног основног капитала првог реда који је та кредитна институција или инвестиционо друштво издало у случају када стопа редовног основног капитала падне испод 5,125 % или на ниво више од 5,125 % који кредитна институција или инвестиционо друштво одреди и ближе опише у одредбама којима се уређује инструмент;

3) ако акције, у складу са прописом који уређује пруденцијалне захтеве за друштва за осигурање и реосигурање, могу да се користе за испуњавање захтева у погледу адекватности капитала, односно солвентности друштва за осигурање и реосигурање или групе друштава за осигурање и реосигурање и настале су конверзијом других хартија од вредности са циљем испуњења тих захтева.

Изузеци од обавезе објављивања проспекта који су прописани ст. 3. и 4. овог члана могу се комбиновати.

Изузетно од става 6. овог члана, изузеци из става 4. тач. 1) и 2) овог члана не могу се комбиновати, уколико би њихово комбиновање довело до тренутног или одложеног укључења у трговање на регулисано тржиште у периоду од 12 месеци више од 20% акција исте класе које су већ биле укључене у трговање на истом регулисаном тржишту, без објављивања проспекта.

Комисија може ближе уредити услове за примену изузетака, као и минималну садржину информација у документима из става 3. тач. 6) и 7) и става 4. тач. 5) и 6) овог члана.

Обавеза објављивања проспекта

Члан 37.

Ништава је свака јавна понуда хартија од вредности у Републици уколико се врши без претходног објављивања валидног проспекта, осим у случајевима прописаним одредбама овог закона.

Није допуштено укључење хартија од вредности на регулисано тржиште, уколико пре њиховог укључења није објављен валидан проспект, осим у случајевима прописаним одредбама овог закона.

Добровољни проспект

Члан 38.

Када се на јавну понуду хартија од вредности и/или укључење хартија од вредности на регулисано тржиште не примењују одредбе овог закона у складу са чланом 36. став 2. овог закона или када је јавна понуда изузета од обавезе објављивања проспекта у складу са чланом 36. ст. 3. до 5. овог закона, издавалац, понуђач или лице које захтева укључење у трговање на регулисано тржиште има право да добровољно сачини проспект у складу са овим законом.

Добровољно сачињен проспект који је одобрила Комисија за хартије од вредности, даје сва права и налаже све обавезе прописане овим законом за проспект и на њега се примењују све одредбе овог закона као и надзор који врши Комисија.

Накнадна продаја хартија од вредности

Члан 39.

Свака накнадна продаја хартија од вредности које су претходно биле предмет једне или више јавних понуда хартија од вредности из члана 36. став 3. тачке 1) до 4) овог закона, сматра се посебном понудом, а дефиниција јавне понуде из члана 2. став 1. тачка 111) овог закона се примењује у циљу утврђивања да ли та продаја представља јавну понуду хартија од вредности.

Пласирање хартија од вредности посредством финансијских посредника подлеже обавези објављивања проспекта, осим уколико се на коначни пласман примењује изузетак из члана 36. став 3. тач. 1) до 4) овог закона.

За следећу продају хартија од вредности или коначни пласман хартија од вредности посредством финансијских посредника, није потребан додатни проспект, уколико је доступан важећи проспект у складу са чланом 46. овог закона и ако издавалац или лице одговорно за састављање проспекта писаним путем да сагласност за његову употребу.

Када се проспект односи на укључење у трговање невластничких хартија од вредности на регулисано тржиште којима ће се трговати само на регулисаном тржишту или на посебном сегменту тог тржишта на коме тргују само квалификовани инвеститори, те хартије од вредности се не могу накнадно продавати неквалификованим инвеститорима, осим ако је у складу са овим законом проспект састављен тако да је примерен за неквалификоване инвеститоре.

Проспект

Члан 40.

Проспект садржи све информације које су неопходне инвеститорима да изврше објективну процену:

- 1) имовине и обавезе, добити и губитка, финансијског положаја и потенцијалних пословних резултата издаваоца и свих јемаца,
- 2) права из хартија од вредности; и
- 3) разлога за издавање и његовог утицаја на издаваоца.

Наведене информације се могу разликовати у погледу следећих елемената:

- 1) карактеристике издаваоца;
- 2) врста хартија од вредности;
- 3) позиција издаваоца;
- 4) уколико је применљиво, да ли је појединачна номинална вредност невластичких хартија од вредности најмање 100.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије и да ли ће се хартијама од вредности трговати само на регулисаном тржишту или на посебном сегменту тог тржишта на коме тргују само квалификовани инвеститори.

Информације у проспекту морају бити приказане у сажетом и разумљивом облику који омогућава једноставну анализу, узимајући у обзир елементе из става 1. овог члана.

Издавалац, понуђач или лице које захтева укључење у трговање на регулисано тржиште може да сачини проспект као један документ (јединствени проспект) или као више посебних докумената (подељени проспект).

Обавезни елементи подељеног проспекта састављеног из више посебних докумената су:

- 1) документ о регистрацији који садржи информације о издаваоцу;
- 2) документ о хартијама од вредности који садржи информације о хартијама од вредности које се налазе у јавној понуди или ће бити укључене у трговање на регулисано тржиште, односно МТП;
- 3) скраћени проспект.

Скраћени проспект

Члан 41.

Део проспекта је и скраћени проспект, који садржи кључне информације потребне инвеститорима да разумеју карактеристике и ризике издаваоца, јемца и хартија од вредности који се нуде и/или укључују у трговање на регулисано тржиште, и који заједно са осталим деловима проспекта помаже инвеститорима да донесу одлуку о улагању у хартије од вредности.

Изузетно од става 1. овог члана, скраћени проспект није потребан када се проспект односи на укључење невластичких хартија од вредности у трговање на регулисано тржиште, под условом да:

- 1) ће се таквим хартијама од вредности трговати само на регулисаном тржишту или на посебном сегменту тог тржишта, на коме тргују само квалификовани инвеститори, или
- 2) је појединачна номинална вредност тих хартија од вредности најмање 100.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије.

Садржина скраћеног проспекта мора бити тачна, потпуна и јасна и не сме да доводи у заблуду.

Скраћени проспект се чита као увод у проспект и његова садржина мора бити у складу са осталим деловима проспекта.

Скраћени проспект се сачињава као кратак, сажет документ са максималном дужином од седам штампаних страница А4 формата.

Скраћени проспект мора да буде:

- 1) представљен и структуриран тако да је лако разумљив и једноставан за читање, са знаковима читљиве величине;

2) написан језиком и стилем који олакшавају разумевање информација, на нарочито јасном, једноставном, сажетом и за инвеститоре разумљивом језику.

Скраћени проспекти не сме да садржи упућивања на друге делове проспекта ни да укључује информације упућивањем.

Комисија ближе уређује садржину скраћеног проспекта.

Основни проспекти

Члан 42.

За невластичке хартије од вредности, укључујући варијанте у било ком облику, проспекти може да се сачине као основни проспекти који садржи потребне информације о издаваоцу и хартијама од вредности које се нуде јавности и/или укључују у трговање на регулисано тржиште.

Основни проспекти садржи следеће информације:

1) образац под називом "Образац коначних услова" који се попуњава за свако појединачно издање и у коме се наводе расположиве опције у вези са информацијама које ће бити утврђене у коначним условима понуде;

2) адресу интернет странице на којој ће се објавити коначни услови.

Када основни проспекти садржи опције у погледу информација које се захтевају у релевантном документу о хартијама од вредности, у коначним условима се одређује која од опција је примењива на свако издање упућивањем на одговарајуће делове основног проспекта или поновним навођењем тих информација.

Коначни услови се представљају у посебном документу или се укључују у основни проспекти или његов додатак.

Коначни услови се припремају у облику који омогућава laku анализу и који је разумљив.

Коначни услови садрже само податке који се односе на документ о хартијама од вредности и њима не може да се допуњава основни проспекти, већ се примењује члан 51. став 1. тачка 2) овог закона.

Када коначни услови нису укључени ни у основни проспекти ни у додатак проспекту, издавалац је дужан да их објави у складу са чланом 55. овог закона и подноси их Комисији у што краћем року приликом јавне понуде хартија од вредности, а уколико је могуће, пре почетка понуде хартија од вредности јавности и/или укључења у трговање на регулисано тржиште.

У коначне услове треба укључити јасну и истакнуту изјаву у којој се наводи:

1) да су коначни услови сачињени у складу са одредбама овог закона и да се читају заједно са основним проспектом и његовим додацима уколико постоје, како би се добиле све релевантне информације;

2) место на коме су основни проспекти и његови додаци, уколико постоје, објављени у складу са одредбама члана 55. овог закона;

3) да је скраћени проспекти за појединачно издање приложен уз коначне услове.

Основни проспекти може да се сачињава као јединствени документ или као подељени проспекти.

Када је издавалац, понуђач или лице које захтева укључење у трговање на регулисано тржиште поднео документ о регистрацији за невластичке хартије од вредности

или универзални документ о регистрацији и одлучи да састави основни проспект, основни проспект се састоји од:

1) информација из документа о регистрацији или универзалног документа о регистрацији;

2) информација које би се иначе налазиле у релевантном документу о хартијама од вредности, изузев коначних услова, ако коначни услови нису укључени у основни проспект.

Посебне информације о свакој од различитих хартија од вредности обухваћених основним проспектом морају бити јасно одвојене.

Скраћени проспект се саставља тек након што су коначни услови укључени у основни проспект или додатак проспекту или су поднети, а такав скраћени проспект се посебно односи на свако појединачно издање.

За скраћени проспект за појединачна издања важе исти услови као и за коначне услове и уз њих се прилаже.

Скраћени проспект за појединачна издања мора бити сачињен у складу са чланом 41. овог закона и актом Комисије донетим у складу са чл. 41. и 47. овог закона, и садржи следеће информације:

1) кључне информације у основном проспекту, укључујући кључне податке о издаваоцу;

2) кључне информације у релевантним коначним условима, укључујући кључне информације које нису укључене у основни проспект.

Када се коначни услови односе на више хартија од вредности које се разликују само у мањим појединостима, као што је емисиона цена или датум доспећа, може да се приложи један скраћени проспект за све те хартије од вредности, под условом да се информације које се односе на различите хартије од вредности јасно разграниче.

Информације наведене у основном проспекту се по потреби допуњују у складу са чланом 57. овог закона.

Понуда хартија од вредности јавности може да се настави након истека периода важења основног проспекта у оквиру ког је започета, уколико је следећи основни проспект одобрен и објављен најкасније последњег дана важења претходног основног проспекта. Коначни услови такве понуде на првој страни садрже јасно видљиво упозорење у коме се наводи последњи дан важења претходног основног проспекта и назнаку где ће бити објављен следећи основни проспект. Следећи основни проспект садржи или укључује упућивањем образац коначних услова из првог основног проспекта и упућује на коначне услове који су релевантни за текућу понуду.

Право на одустанак из члана 57. став 4. овог закона односи се и на инвеститоре који су током периода важења претходног основног проспекта пристали на куповину или упис хартија од вредности, осим уколико су им хартије од вредности већ пренете.

Универзални документ о регистрацији

Члан 43.

Издавалац чије су хартије од вредности укључене у трговање на регулисано тржиште или МТП може сваке пословне године да сачини документ о регистрацији у облику универзалног документа о регистрацији у коме су наведени организација друштва,

пословање, финансијски положај, добит, потенцијални пословни резултати, управљање и власничка структура друштва.

Сваки издавалац који одлучи да сачини универзални документ о регистрацији сваке пословне године, подноси овај документ на одобрење Комисији.

Када Комисија одобри универзални документ о регистрацији издаваоцу две узастопне пословне године, следећи универзални документ о регистрацији може да се достави Комисији без обавезе одобрења од стране Комисије.

Уколико издавалац у случају из става 3. овог члана не поднесе универзални документ о регистрацији за једну финансијску годину, губи погодност достављања без обавезе одобрења и мора следеће документе о универзалној регистрацији да поднесе Комисији на одобрење док поново не испуни услов из става 3. овог члана.

У свом захтеву Комисији издавалац наводи да ли је универзални документ о регистрацији поднет ради добијања одобрења или је достављен без обавезе одобрења.

Једном када је универзални документ о регистрацији одобрен или достављен без обавезе одобрења, укључујући његове измене из става 8. и ст. 10. - 17. овог члана, објављује се без непотребног одлагања у складу са одредбама члана 55. овог закона.

У универзалном документу о регистрацији информације се могу укључивати упућивањем у складу са чланом 53. овог закона.

Након достављања без обавезе одобрења или одобрења универзалног документа о регистрацији, издавалац може у било ком тренутку да ажурира информације садржане у документу, подносећи Комисији измене и допуне универзалног документа о регистрацији.

Комисија не одобрава измене и допуне универзалног документа о регистрацији из става 8. овог члана.

Комисија може у сваком тренутку да преиспита садржину сваког универзалног документа о регистрацији који је достављен без обавезе одобрења као и садржину свих његових измена.

Приликом испитивања садржине универзалног документа из става 10. овог члана, Комисија испитује потпуност, доследност и разумљивост информација садржаних у универзалном документу о регистрацији и свих његових измена.

Комисија обавештава издаваоца уколико приликом испитивања утврди да универзални документ о регистрацији не испуњава стандарде потпуности, разумљивости и доследности или уколико су потребне измене или додатне информације.

Захтев за измену или додатне информације које је издаваоцу упутила Комисија, издавалац узима у обзир приликом сачињавања следећег универзалног документа о регистрацији који се подноси за следећу пословну годину, изузев ако издавалац жели да користи универзални документ о регистрацији као саставни део проспекта који се подноси на одобрење.

У случају из става 13. овог члана издавалац подноси измену универзалног документа о регистрацији најкасније приликом достављања захтева из члана 54. став 14. овог закона.

Изузетно од става 14. овог члана, када Комисија обавести издаваоца да се захтев за измену или додатне информације односи на значајан пропуст, битну грешку или битну нетачност која би могла да доведе у заблуду јавност у погледу чињеница или околности релевантних за утемељену процену издаваоца, издавалац без одлагања доставља измену универзалног документа о регистрацији.

Комисија може да захтева од издаваоца да сачини пречишћену верзију измењеног универзалног документа о регистрацији када је таква верзија неопходна да би се обезбедила разумљивост информација садржаних у том документу.

Издавалац може добровољно да укључи пречишћену верзију измењеног универзалног документа о регистрацији у прилогу измена.

Став 8. и ст. 10. до 17. овог члана се примењују само када се универзални документ о регистрацији не употребљава као саставни део проспекта.

Када се универзални документ о регистрацији користи као саставни део проспекта, у периоду од одобрења проспекта до окончања јавне понуде хартија од вредности или почетка трговања на регулисаном тржишту, у зависности од тога шта је касније, примењује се искључиво члан 57. овог закона.

Издавалац који испуњава услове из ст. 2. или 3. овог члана има статус редовног издаваоца и право на бржи поступак одобрења у складу са чланом 54. ст. 12. и 13. овог закона, под условом да:

1) издавалац приликом достављања или подношења на одобрење сваког универзалног документа о регистрацији на одобрење Комисији, доставља и писану потврду да су према његовом најбољем сазнању све прописане информације које је дужан да објави у складу са овим законом, поднете и објављене током претходних 18 месеци или након што је на снагу ступила обавеза објављивања прописаних података, у зависности од тога који је од ова два периода краћи; и

2) је Комисија извршила преглед из ст. 10. и 11. овог члана и издавалац је изменио свој универзални документ о регистрацији у складу са ст. 12. до 16. овог члана.

Када издавалац не испуњава неки од наведених услова губи статус редовног издаваоца.

Када се универзални документ о регистрацији који је достављен Комисији или га је Комисија одобрила, објави најкасније четири месеца по завршетку пословне године и садржи информације чије се објављивање захтева у годишњем извештају из члана 71. овог закона, сматра се да је издавалац испунио обавезу објављивања годишњег извештаја у складу са одредбама овог закона.

Када је универзални документ о регистрацији или његова измена достављен Комисији или га је Комисија одобрила и објављен је најкасније три месеца по завршетку првог полугодишта пословне године а садржи информације чије се објављивање захтева у полугодишњем извештају из члана 74. овог закона, сматра се да је издавалац испунио своју обавезу објаве полугодишњег извештаја у складу са одредбама овог закона.

У случајевима из ст. 22. и 23. овог члана издавалац је дужан да:

1) у универзалном документу о регистрацији наведе списак информација у коме су наведени делови универзалног документа о регистрацији у којима се налази свака од ставки која се мора укључити у годишњи или полугодишњи извештај;

2) достави универзални документ о регистрацији Комисији која ће документ објавити на својој интернет страници;

3) у универзални документ о регистрацији укључи изјаву о одговорности у складу са чланом 71. став 3. тачка 3) и чланом 74. став 3. тачка 3) овог закона.

Прспект сачињен од посебних докумената (подељен прспект)

Члан 44.

Уколико је Комисија издаваоцу већ одобрила документ о регистрацији, издавалац је дужан да приликом упућивања јавне понуде хартија од вредности и/или њиховог укључења у трговање на регулисано тржиште састави само документ о хартијама од вредности и скраћени проспек, уколико је обавезан да га сачињава.

У случају из става 1. овог члана, документ о хартијама од вредности и скраћени проспек се посебно одобравају.

Када се након одобрења документа о регистрацији утврди нова значајна чињеница, битна грешка или битна непрецизност у вези са информацијама садржаним у документу о регистрацији, која може да утиче на процену хартија од вредности, на одобрење се подноси допуна документа о регистрацији најкасније истовремено са документом о хартијама од вредности и скраћеним проспектом.

У случају из става 3. овог члана, инвеститор нема право на повлачење прихвата понуде из члана 57. став 4. овог закона.

Након одобрења од стране Комисије, документ о регистрацији и његова евентуална допуна, заједно са документом о хартијама од вредности и скраћеним проспектом чине проспек.

Након одобрења, документ о регистрацији мора, без непотребног одлагања, бити доступан јавности у складу са чланом 55. овог закона.

Ако је Комисија издаваоцу већ одобрила универзални документ о регистрацији или ако је издавалац доставио универзални документ о регистрацији без обавезе одобрења у складу са чланом 43. став 3. овог закона, издавалац је дужан да, приликом упућивања јавне понуде хартија од вредности и/или укључења у трговање на регулисано тржиште, сачини само документ о хартијама од вредности и скраћени проспек.

Ако је универзални документ о регистрацији већ одобрен, документ о хартијама од вредности, скраћени проспек и све измене универзалног документа о регистрацији поднете након одобрења универзалног документа о регистрацији се посебно одобравају.

Ако је издавалац доставио универзални документ о регистрацији без обавезе одобрења, целокупна документација, укључујући измене универзалног документа о регистрацији, подлеже одобрењу, без обзира на чињеницу што ови документи остају одвојени.

Након одобрења од стране Комисије, универзални документ о регистрацији измењен у складу са чланом 43. ст. 8. и 12. до 17. овог закона, коме су приложени документ о хартијама од вредности и скраћени проспек, представљају проспек.

Одговорност за садржај проспекта

Члан 45.

Када проспек или скраћени проспек садрже погрешне, нетачне или податке који доводе у заблуду, односно ако су изостављене битне чињенице, одговорност носе:

- 1) издавалац,
- 2) директор или чланови одбора директора код друштва са једнодомним управљањем, чланови надзорног одбора, извршни директори или чланови извршног одбора код друштва са дводомним управљањем, односно чланови управног и извршног одбора код банака, осим уколико неко од ових лица није гласало против јавне понуде и/или укључења у трговање на организовано тржиште;
- 3) лице које упућује понуду, а није издавалац (понуђач);

- 4) јемац у вези са издавањем хартија од вредности;
- 5) инвестиционо друштво које пружа услуге покровитеља или агента у вези са јавном понудом;
- 6) независни ревизори издаваоца, искључиво у вези са финансијским извештајима који су укључени у проспект, а обухваћени су њиховим извештајем о ревизији;
- 7) друго лице које преузме одговорност за тачност и потпуност информација у делу проспекта за који је преузело одговорност, искључиво у вези са тим подацима.

Проспект мора да садржи све информације о лицима која су одговорна за тачност и потпуност информација у проспекту. За физичко лице се наводи име и функција у правном лицу, а за правно лице се наводи пословно име и седиште.

Проспект мора да садржи и изјаву сваког лица које је одговорно за тачност и потпуност информација у проспекту да су, према његовим сазнањима, информације у проспекту у складу са чињеницама, као и да нису изостављене информације које би могле да утичу на истинитост и потпуност проспекта.

Нико не може да сноси грађанску одговорност само на основу скраћеног проспекта или на основу посебног скраћеног проспекта ЕУ за раст, укључујући превод ових докумената, осим уколико:

- 1) доводи у заблуду, нетачан је или недоследан када се чита заједно са другим деловима проспекта; или
- 2) не пружа, кад се чита заједно с другим деловима проспекта, кључне информације како би се инвеститорима помогло при разматрању улагања у хартије од вредности.

За информације наведене у документу о регистрацији или универзалном документу о регистрацији одговорна су лица из става 1. овог члана само у случајевима када се документ о регистрацији или универзални документ о регистрацији користи као саставни део одобреног проспекта.

Став 5. овог члана примењује се и на информације из чл. 71. и 74. овог закона када су укључене у универзални документ о регистрацији уколико се користи као саставни део проспекта.

Комисија није одговорна за истинитост и целовитост података наведених у било ком делу одобреног проспекта, односно скраћеног проспекта за јавну понуду и/или укључење у трговање на регулисано тржиште.

Валидност проспекта, документа о регистрацији и универзалног документа о регистрацији

Члан 46.

Проспект, без обзира на то да ли је јединствени документ или је састављен од посебних докумената, валидан је у периоду од 12 месеци од његовог одобрења, под условом да је допуњен додатком проспекту који се захтева у складу са чланом 57. овог закона.

Када се проспект састоји од посебних докумената, период важења проспекта почиње да тече од дана одобрења документа о хартијама од вредности.

Претходно одобрени документ о регистрацији важи као саставни део проспекта 12 месеци након његовог одобрења.

Истек периода важења документа о регистрацији не утиче на валидност проспекта чији је саставни део.

Универзални документ о регистрацији валидан је за употребу као саставни део проспекта 12 месеци по његовом одобрењу, уколико је поднет у складу са чланом 43. став 2. овог закона или након његовог достављања, уколико је достављен у складу са чланом 43. став 3. овог закона.

Истек периода важења универзалног документа о регистрацији не утиче на валидност проспекта чији је саставни део.

Садржина и форма проспекта

Члан 47.

Комисија ближе уређује:

1) садржину и форму проспекта, скраћеног проспекта, основног проспекта, коначних услова и образаца у којима су наведене конкретне информације које треба укључити у проспект, избегавајући понављање информација када је проспект састављен од посебних докумената;

2) податке које треба укључити у универзални документ о регистрацији, критеријуме за проверу и преиспитивање универзалног документа о регистрацији и свих његових измена, поступак одобрења и подношења докумената за одобрење универзалног документа о регистрацији, услове под којима престаје статус редовног издаваоца.

Поједностављене обавезе објављивања за секундарна издања

Члан 48.

У случају јавне понуде хартија од вредности и/или укључења хартија од вредности на регулисано тржиште, следећа лица могу да сачине поједностављени проспект у складу са обавезама објављивања за секундарна издања:

1) издаваоци чије су хартије од вредности биле непрекидно укључене у трговање на регулисаном тржишту или тржишту раста МСП најкраће у последњих 18 месеци и који издају хартије од вредности заменљиве за постојеће раније издате хартије од вредности;

2) издаваоци чије су власничке хартије од вредности биле непрекидно укључене у трговање на регулисаном тржишту или тржишту раста МСП најкраће у последњих 18 месеци и који издају невластничке хартије од вредности или хартије од вредности које дају приступ власничким хартијама од вредности које су заменљиве за постојеће власничке хартије од вредности издаваоца које су већ укључене у трговање;

3) понуђачи хартија од вредности које су биле непрекидно укључене у трговање на регулисаном тржишту или тржишту раста МСП у последњих 18 месеци најкраће;

4) издаваоци чије су хартије од вредности јавно понуђене и укључене у трговање на тржишту раста МСП непрекидно најмање две године и који током целог периода укључења у трговање у потпуности испуњавају обавезе у вези са извештавањем и објављивањем и који траже укључење у трговање на регулисаном тржишту хартија од вредности које су замењиве постојећим претходно издатим хартијама од вредности.

Поједностављени проспект се састоји од скраћеног проспекта у складу са чланом 41. овог закона и подзаконским актом Комисије донетим на основу чл. 41. и 47. овог закона, посебног документа о регистрацији који могу употребљавати лица из става 1. тач. 1), 2) и 3) овог члана и посебног документа о хартијама од вредности који могу употребљавати лица из става 1. тач. 1) и 3) овог члана.

Поједностављени проспекти садржи релевантне скраћене информације које су инвеститорима потребне да би могли разумети:

1) пословна очекивања издаваоца и све значајне промене у пословном и финансијском положају издаваоца и јемца, које су наступиле након краја последње финансијске године, уколико их је било;

2) права која произлазе из хартија од вредности;

3) разлоге за издавање и његов утицај на издаваоца, поред осталог на његову целокупну структуру капитала као и употребу прихода.

Информације садржане у поједностављеном проспекту морају бити написане и приказане у разумљивом и сажетом облику који омогућава једноставну анализу и инвеститорима омогућава доношење основане одлуке о улагању и морају се узети у обзир прописане информације које су већ објављене у складу са главама V и XII овог закона.

Издаваоци из става 1. тачка 4) овог члана који су у обавези да саставе консолидоване финансијске извештаје у складу са законом којим се уређује рачуноводство, након укључења хартија од вредности у трговање на регулисано тржиште, састављају најновије финансијске информације на основу става 9. тачка 1) овог члана, које садрже упоредиве информације за претходну годину укључене у поједностављени проспекти, у складу са међународним стандардима финансијског извештавања.

Издаваоци из става 1. тачка 4) овог члана који немају обавезу састављања консолидованих финансијских извештаја у складу са законом којим се уређује рачуноводство, након укључења хартија од вредности у трговање на регулисано тржиште, састављају најновије финансијске информације на основу става 9. тачка 1) овог члана, које садрже упоредиве информације за претходну годину укључене у поједностављени проспекти, у складу са законом којим се уређује рачуноводство.

Издаваоци из страних држава чије су хартије од вредности укључене у трговање на тржишту раста МСП састављају најновије финансијске информације на основу става 9. тачка 1) овог члана, које садрже компаративне информације за претходну годину укључене у поједностављени проспекти, у складу са међународним стандардима финансијског извештавања или истоветним националним стандардима.

Комисија ближе уређује садржину образаца којима се одређују информације у скраћеном облику које треба укључити у складу са поједностављеним обавезама објављивања из става 1. овог члана.

Обрасци из става 8. овог члана нарочито укључују:

1) годишње и полугодишње финансијске информације објављене у периоду од 12 месеци пре одобрења проспекта;

2) ако је примењиво, предвиђања и процене добити;

3) кратак и сажет приказ релевантних информација објављених током 12 месеци пре одобрења проспекта у складу са главом XII овог закона;

4) факторе ризика;

5) за власничке хартије од вредности, укључујући хартије од вредности којима се даје приступ власничким хартијама од вредности, извештај о обртном капиталу, извештај о капитализацији и задужености, обелодањивање релевантних сукоба интереса и трансакција са повезаним лицима, већински акционари и, ако је примењиво, *pro forma* финансијске информације.

Проспект ЕУ за раст

Члан 49.

У случају јавне понуде хартија од вредности, следећа лица могу да сачине проспект ЕУ за раст у складу са сразмерним обавезама објављивања, под условом да њихове хартије од вредности нису укључене у трговање на регулисаном тржишту:

1) МСП;

2) издаваоци који нису МСП, чијим се хартијама од вредности тргује или ће се трговати на тржишту раста МСП, уколико им је просечна тржишна капитализација мања од 500.000.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије на основу котација на крају године за претходне три календарске године;

3) издаваоци, чија укупна вредност јавне понуде хартија од вредности у Републици у периоду од 12 месеци, не прелази 20.000.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије и уколико такви издаваоци немају хартије од вредности којима се тргује на МТП-у, а у претходној пословној години су имали у просеку до 499 запослених;

4) издаваоци, осим МСП, који јавно нуде акције истовремено када и траже укључење тих акција у трговање на тржишту раста МСП, под условом да такви издаваоци немају акције које су већ укључене у трговање на тржишту раста МСП и да је укупна вредност следећих елемената мања од 200.000.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије;

(1) коначна понуђена цена или највиша цена у случају из члана 51. став 1. тачка 2) подтачка (1) овог закона;

(2) укупан број акција издатих одмах након јавне понуде акција, израчунатог или на основу количине јавно понуђених акција или, у случају из члана 51. став 1. тачка 2) подтачка (1) овог закона, на основу највеће количине јавно понуђених акција;

5) понуђачи хартија од вредности које су издали издаваоци из тач. 1) и 2) овог става.

Проспект ЕУ за раст у складу са сразмерним обавезама објављивања је документ стандардне форме, написан лако разумљивим језиком који издаваоци могу једноставно да сачине.

Проспект ЕУ за раст је сачињен од посебног скраћеног проспекта састављеног на основу члана 41. овог закона, посебног документа о регистрацији и посебног документа о хартијама од вредности.

Информације из проспекта ЕУ за раст се представљају стандардним редоследом у складу са подзаконским актом из става 5. овог члана.

Комисија ближе уређује садржину и форму проспекта ЕУ за раст, као и скраћени садржај и стандардизовани формат посебног скраћеног проспекта.

Фактори ризика

Члан 50.

Фактори ризика наведени у проспекту су ограничени на ризике који су специфични за издаваоца и/или хартије од вредности и који су битни за доношење основане одлуке о инвестирању и поткрепљени су садржајем документа о регистрацији и документа о хартијама од вредности.

Приликом сачињавања проспекта издавалац, понуђач или лице које тражи укључење у трговање на регулисано тржиште, процењује значај фактора ризика у смислу њихове вероватноће и обима негативних последица.

Сваки фактор ризика се описује на одговарајући начин, при чему се објашњава његов утицај на издаваоца или хартије од вредности које се нуде или укључују у трговање.

Процена значаја фактора ризика из става 2. овог члана може да се представи и употребом квалитативне скале која одређује да ли је ризик низак, средњи или висок.

Фактори ризика се у зависности од њихове природе наводе у ограниченом броју категорија. У свакој категорији прво се наводе најзначајнији фактори ризика у складу са проценом из става 2. овог члана.

Фактори ризика укључују и факторе који произилазе из степена подређености хартије од вредности и утицаја на очекивани износ или време исплате имаоцима хартија од вредности у случају стечаја или другог сличног поступка, укључујући одузимање дозволе за рад банци, односно кредитној институцији или, њено реструктурирање у складу са законом којим се уређује реструктурирање банака, односно кредитних институција.

Уколико постоји јемство, проспект садржи посебне и значајне факторе ризика који се односе на јемца, у мери у којој су релевантни за способност јемца да испуни обавезу из јемства.

Комисија може ближе уредити критеријуме за процену специфичности и значаја фактора ризика, као и представљање фактора ризика по категоријама у зависности од њихове природе.

Коначна цена у понуди и количина хартија од вредности

Члан 51.

Када се коначна цена у понуди и/или количина хартија од вредности која ће се јавно понудити, изражена било као број хартија од вредности или као укупни номинални износ, не може укључити у проспект:

1) могуће је повлачење налога за куповину или упис хартија од вредности у року од најмање два радна дана након достављања података о коначној цени и/или количини хартија од вредности које ће бити предмет јавне понуде; или

2) у проспекту се наводи:

(1) највиша цена и/или највећа количина хартија од вредности, ако су доступне; или

(2) методе и критеријуми процене и/или услови у складу са којима се одређује коначна цена и објашњење свих употребљених метода процене вредности.

Подаци о коначној цени и количини хартија од вредности достављају се Комисији и објављују у складу са одредбама члана 55. став 3. овог закона.

Изостављање података

Члан 52.

На захтев издаваоца или понуђача, Комисија може да дозволи да се у проспекту или у његовим саставним деловима изоставе одређени подаци које проспект мора да садржи у складу са одредбама овог закона или акта Комисије, уколико сматра да је испуњен један од следећих услова:

1) објављивање таквих података би било у супротности са јавним интересом;

2) објављивање таквих података би могло нанети несразмерну штету издаваоцу или јемцу, под условом да изостављање тих података не би довело јавност у заблуду у погледу чињеница и околности неопходних за објективну процену издаваоца или јемца, као и у погледу права из хартија од вредности на које се проспект односи;

3) такви подаци би били од незнатног значаја за предметну понуду и/или укључење у трговање на регулисано тржиште, а не би утицали на процену финансијског положаја и развојних могућности издаваоца или јемца, уколико постоји.

Када одређене информације које треба да се укључе у проспект или његове саставне делове, изузетно, нису релевантне за делокруг пословања или правну форму издаваоца или јемца, или за хартије од вредности на које се проспект или његови делови односе, проспект или његови саставни делови морају да садрже информације једнаке прописаним информацијама, осим ако такве информације не постоје.

Када је давалац јемства за хартије од вредности Република, издавалац, понуђач или лице које тражи укључење у трговање на регулисаном тржишту, приликом састављања проспекта може да изостави податке који се односе на Републику.

Комисија одлучује о захтеву из става 1. овог члана у року од седам радних дана од дана пријема захтева.

Комисија може прописати ближе критеријуме, начин достављања документације и утврђивања испуњености услова у вези са изостављањем података из проспекта.

Упућивање на документе

Члан 53.

Информације могу да се укључују у проспект упућивањем, ако су претходно или истовремено објављене електронским путем, и уколико се налазе у једном од следећих докумената:

- 1) документима које је одобрила Комисија, односно која су поднета Комисији, у складу са овим законом;
- 2) документима из члана 36. став 3. тач. б) до 9) и став 4. тач. 5) до 8) и 10) подтач. (3) овог закона;
- 3) прописаним информацијама;
- 4) годишњим финансијским информацијама и финансијским информацијама за период краћи од пословне године;
- 5) извештајима о ревизији и финансијским извештајима;
- 6) извештајима о пословању сачињеним у складу са законом којим се уређује рачуноводство;
- 7) извештајима о корпоративном управљању сачињеним у складу са законом којим се уређује рачуноводство;
- 8) извештајима о одређивању вредности имовине или друштва;
- 9) извештајима о накнадама;
- 10) годишњим извештајима или свим информацијама које се објављују у складу са законом којим се уређују друштва за управљање алтернативним инвестиционим фондовима;
- 11) оснивачком акту и статуту;
- 12) документима наведеним у акту Комисије из става 7. овог члана.

Информације из става 1. овог члана треба да буду најновије информације доступне издаваоцу.

Ако се упућивањем укључују само одређени делови документа, проспект садржи изјаву да делови који нису укључени нису релевантни за инвеститора или су обухваћени другим деловима проспекта.

При укључивању информација упућивањем, издаваоци, понуђачи или лица која траже укључење у трговање на регулисаном тржишту морају да обезбеде доступност информација.

Прспект нарочито садржи списак докумената којим се инвеститорима омогућава лако проналажење одређених информација, као и линкове до свих докумената који садрже податке укључене упућивањем.

Издавалац, понуђач или лице које тражи укључење у трговање на регулисаном тржишту, ако је то могуће, уз први нацрт проспекта који се подноси Комисији, а у сваком случају током поступка одобрења проспекта, доставља све информације које су укључене у проспект упућивањем, у електронском облику који може да се претражује, осим уколико је Комисија већ одобрила те информације или су те информације већ достављене Комисији.

Комисија може донети акт на основу којег ће се листа докумената из става 1. овог члана ажурирати како би се укључиле додатне врсте докумената који се подносе Комисији или које одобрава Комисија.

Одобрење проспекта

Члан 54.

Није допуштено објавити проспект уколико проспект или сви његови саставни делови нису одобрени од стране Комисије.

Захтев за одобрење проспекта Комисији подноси издавалац, понуђач или лице које захтева укључење на регулисано тржиште.

Уз захтев из става 2. овог члана подносилац Комисији доставља следећу документацију:

1) одлуку издаваоца о издавању хартија од вредности, односно о укључењу у трговање, са свим додатним информацијама које се достављају регулисаном тржишту на које се захтева укључење у трговање;

2) примерке проспекта који може да се састоји из једног или више докумената и скраћеног проспекта;

3) оснивачки акт и статут издаваоца;

4) сагласност надлежног органа, ако је овим или другим законом одређено да је издавање хартија од вредности дозвољено само уз претходну сагласност тог органа;

5) акт о испуњавању услова за укључивање хартија од вредности на регулисано тржиште, по одобрењу проспекта за укључење хартија од вредности на регулисано тржиште;

б) осталу документацију прописану актом Комисије.

Комисија доноси одлуку о одобрењу проспекта и доставља је издаваоцу, понуђачу или лицу које тражи укључење у трговање на регулисано тржиште, у року од 10 радних дана од дана подношења уредног захтева за одобрење проспекта.

Уколико Комисија не донесе решење о одобрењу проспекта у року прописаним одредбама овог члана сматраће се да захтев није одобрен.

Уколико се јавна понуда односи на хартије од вредности издаваоца који нема хартије од вредности укључене у трговање на регулисано тржиште, нити је раније упућивао јавну понуду хартија од вредности, рок из става 4. овог члана се продужава на 20 радних дана од дана пријема уредног захтева.

Рок од 20 радних дана из става 6. овог члана се примењује само на прво подношење захтева за одобрење проспекта.

Када је у складу са ставом 9. овог члана потребно уредити захтев примењује се рок из става 4. овог члана.

Ако Комисија утврди да текст проспекта не испуњава стандарде потпуности, разумљивости и доследности, које мора испуњавати да би био одобрен и/или су потребне измене или додатне информације:

1) о томе обавештава издаваоца, понуђача или лице које тражи укључење у трговање на регулисано тржиште без одлагања, а најкасније у року из става 4. овог члана или става 6, који почиње да тече од дана подношења захтева за одобрење проспекта; и

2) јасно назначавача измене или додатне информације које су потребне.

У случајевима из става 9. овог члана рок за одлучивање почиње да тече од дана када је Комисији достављена уредна документација.

Ако издавалац, понуђач или лице које тражи укључење у трговање на регулисаном тржишту не поступи по налогу Комисије за допуну документације у складу са ставом 9. овог члана, Комисија поступа у складу са чланом 59. тачка 1) члана овог закона.

Рокови из ст. 4. и 6. овог члана скраћују се на пет радних дана за проспект који се састоји од посебних докумената које састављају редовни издаваоци из члана 43. став 19. овог закона.

Редовни издавалац обавештава Комисију о подношењу захтева најкраће пет радних дана пре процењеног датума подношења захтева за одобрење.

Редовни издавалац подноси Комисији захтев који садржи све потребне измене универзалног документа о регистрацији, документ о хартијама од вредности и скраћени проспект на одобрење.

Комисија на својој интернет страни објављује смернице о поступку одобрења проспекта како би омогућила ефикасно и правовремено одобрење проспеката.

Смернице из става 15. овог члана укључују податке за контакт за потребе одобрења проспекта.

Издавалац, понуђач, лице које тражи укључење у трговање на регулисаном тржишту или лице одговорно за припрему проспекта може током поступка одобрења проспекта непосредно да комуницира или буде у контакту са запосленима Комисије.

Комисија ближе уређује:

1) садржину и форму захтева из става 2. овог члана;

2) критеријуме за проверу проспекта, нарочито његове потпуности, разумљивости и доследност у погледу информација које садржи, као и поступак одобрења проспекта.

Начин објављивања проспекта

Члан 55.

По одобрењу, издавалац, понуђач или лице које тражи укључење у трговање на регулисаном тржишту објављује проспекат у разумном року пре, а најкасније до почетка упућивања јавне понуде, односно укључивања хартија од вредности у трговање.

Ако иницијална јавна понуда укључује класу акција која се први пут укључује у трговање на регулисаном тржишту, проспекат треба да буде доступан јавности најмање шест радних дана пре истека рока трајања понуде.

Сматра се да је проспекат, било да је састављен од једног или више посебних докумената, објављен када се у електронском облику објави на некој од следећих интернет страница:

1) интернет страници издаваоца, понуђача или лица које тражи укључење у трговање на регулисаном тржишту;

2) интернет страници финансијских посредника који пласирају или продају хартије од вредности, укључујући агенте за уплату/платне агенте;

3) интернет страници регулисаног тржишта на које се тражи укључење у трговање, или када се не захтева укључење у трговање на регулисано тржиште, интернет страници организатора МТП-а.

Проспекат се објављује на посебном, за то одређеном делу интернет странице, који је лако доступан на интернет страници.

Проспекат мора бити припремљен на начин да га је могуће преузети, штампати и претраживати у електронском облику који не може да се мења.

Документи у којима су садржане информације које се укључују у проспекат упућивањем, додаци и/или коначни услови у вези са проспекатом и посебан примерак скраћеног проспекта доступни су у истом делу поред проспекта, са линковима који се по наводе потреби.

У посебном примерку скраћеног проспекта јасно се наводи проспекат на који се односи.

За приступ проспекату се не захтева регистрација, давање изјава о прихватању ограничења правне одговорности или плаћање накнаде.

Упозорења у којима се наводи јурисдикција у којој се врши понуда или укључење у трговање не сматрају се изјавама о ограничењу правне одговорности из става 8. овог члана.

Комисија на својој интернет страници објављује одобрене проспекте или њихов списак са линковима до релевантних делова интернет страница из става 4. овог члана.

Објављен списак из става 10. овог члана, укључујући линкове, редовно се ажурира и свака ставка објављена на интернет страници остаје објављена током периода из става 12. овог члана.

Сви одобрени проспекти остају јавно доступни у електронском облику најмање 10 година по њиховом објављивању на интернет страницама из става 3. овог члана.

Ако се за информације које се у проспекат укључују упућивањем, као и за додаток проспекату и/или коначне услове користе линкови, ти линкови морају бити функционални током периода наведеног у ставу 12. овог члана.

Одобрен проспекат садржи истакнуто упозорење у којем је наведено када истиче рок важења проспекта.

У упозорењу из става 14. овог члана се такође наводи да се обавеза допуне проспекта у случају значајних нових чињеница, битних грешака или већих нетачности не примењује након истека важности проспекта.

Уколико се проспекат састоји из више докумената, и/или укључује информације упућивањем, ти документи и информације које чине проспекат могу се објавити и дистрибуирати посебно, под условом да су објављени у складу са ставом 3. овог члана.

Ако се проспекат састоји од више посебних докумената у складу са чланом 44. овог закона, у сваком од ових посебних докумената, осим у документима укљученим упућивањем, наводи се да је само један део проспеката и где се могу добити други саставни документи.

Текст и формат проспеката или додатка проспеката, објављених или стављених на располагање јавности, морају да буду идентични верзији коју је одобрила Комисија.

Издавалац, понуђач, лице које тражи укључење у трговање на регулисаном тржишту или финансијски посредници који пласирају или продају хартије од вредности, сваком потенцијалном инвеститору на захтев обезбеђују примерак проспеката на трајном медију, без накнаде.

Ако потенцијални инвеститор посебно затражи примерак у штампаном облику, издавалац, понуђач, лице која тражи укључење у трговање на регулисаном тржишту или финансијски посредник који пласира или продаје хартије од вредности дужни су да доставе штампани примерак проспеката.

Достава примерка проспеката се ограничава на јурисдикције у којима се спроводи јавна понуда хартија од вредности или у којима се укључују у трговање на регулисаном тржишту у складу са овим законом.

Комисија је надлежна да пропише услове у вези са објављивањем проспеката.

Оглашавање

Члан 56.

Сваки вид оглашавања у вези са јавном понудом хартија од вредности и/или укључењем у трговање на регулисаном тржиште мора да буде усаглашен са одредбама овог члана.

Одредбе ст. 3.–6. и став 7. тачка 2) овог члана односе се само на случајеве када су издавалац, понуђач или лице које подноси захтев за укључење у трговање дужни да сачине проспекат.

Приликом оглашавања се наводи да је проспекат објављен или да ће бити објављен уз навођење где инвеститори могу да га добију.

У тексту огласа треба да буде јасно назначено да се ради о огласу.

Информације садржане у огласу не смеју да буду нетачне нити да доводе у заблуду и морају да буду у складу са информацијама из проспеката, уколико је проспекат већ објављен, односно са информацијама које треба навести у проспекту, уколико ће проспекат бити објављен.

Све информације објављене усменим или писменим путем у вези са јавном понудом хартија од вредности или укључењем у трговање на регулисаном тржишту, чак и ако нису биле објављене са циљем оглашавања, морају бити у складу са подацима у проспекту.

Уколико издавалац или понуђач усмено или писмено обелодане важне информације једном или више одабраних инвеститора, ако је то примењиво, такве информације се:

1) обелодањују и свим осталим инвеститорима којима је понуда упућена, када објављивање проспеката није потребно у складу са чланом 36. став 3. или 4. овог закона, или

2) укључују у проспект или у додатак проспекту у складу са чланом 57. овог закона, уколико је објављивање проспекта обавезно.

Комисија врши надзор над активностима приликом оглашавања у вези са јавном понудом хартија од вредности или укључењем у трговање на регулисано тржиште.

Надзор који врши Комисија над активностима у вези са оглашавањем није предуслов за јавну понуду хартија од вредности или њихово укључење у трговање на регулисаном тржишту.

Комисија ближе уређује оглашавање у вези са јавном понудом и/или укључењем у трговање на организовано тржиште.

Додатак проспекту

Члан 57.

Уколико у периоду од одобрења проспекта до окончања јавне понуде хартија од вредности, односно до тренутка почетка трговања на регулисаном тржишту, у зависности од тога шта наступи касније, настане значајна нова чињеница, утврди се постојање битне грешке или битне непрецизности у вези са информацијама из проспекта које могу утицати на процену хартија од вредности, оне се без непотребног одлагања наводе у додатку проспекту.

Додатак проспекту се одобрава на исти начин као и проспект, у року који није дужи од пет радних дана од дана пријема уредног захтева за одобрење додатка проспекту и објављује се у складу са одредбама које су примењене за објављивање проспекта који се допуњује у складу са чланом 55. овог закона.

Скраћени проспект мора бити допуњен, уколико је потребно, узимајући у обзир садржину нових информација из додатка проспекту.

Када се проспект односи на јавну понуду хартија од вредности, инвеститори који су се обавезали да купе или упишу хартије од вредности пре објављивања додатка проспекту, имају право да у року од два радна дана након објављивања додатка одустану од куповине или уписа тих хартија од вредности, под условом да је нова чињеница, битна грешка или битна нетачност из става 1. овог члана настала или примећена пре окончања периода понуде или преноса хартија од вредности, у зависности од тога шта наступи раније.

Издавалац, односно понуђач могу продужити рок из става 4. овог члана.

Конечан рок у коме инвеститори имају право да одустану од куповине или уписа хартија од вредности наводи се у додатку проспекту.

Додатак проспекту садржи истакнуту изјаву о праву на одустајање у којој се јасно наводи:

1) да се право на одустајање одобрава само оним инвеститорима који су, пре објављивања додатка, већ пристали на куповину или упис хартија од вредности, и ако хартије од вредности још нису биле достављене и додељене инвеститорима када је настала или када је примећена значајна нова чињеница, битна грешка или битна нетачност;

2) период у коме инвеститори могу остварити право на одустајање; и

3) са ким инвеститори могу ступити у контакт ако желе остварити право на одустајање.

Уколико се хартије од вредности купују или уписују посредством финансијског посредника, финансијски посредник обавештава инвеститоре о могућности објављивања

додатка проспекту, о томе где и када ће бити објављен, као и да ће им финансијски посредник у том случају помоћи у остваривању њиховог права на одустанак.

Финансијски посредник ступа у контакт са инвеститорима на дан када је објављен додатак проспекту.

Ако се хартије од вредности купују или уписују непосредно од издаваоца, издавалац обавештава инвеститоре о могућности објављивања додатка проспекту, о томе где и када ће бити објављен, као и о њиховом праву на одустанак.

Када издавалац сачињава додатак у вези са информацијама у основном проспекту који се односи само на једно или више појединачних издања, право инвеститора да одустану, примењује се само на наведена издања, а не и за друга издања хартија од вредности у оквиру основног проспекта.

Када се значајна нова чињеница, битна грешка или битна нетачност из става 1. овог члана односи само на податке садржане у документу о регистрацији или универзалном документу о регистрацији и ако се тај документ о регистрацији или универзални документ о регистрацији користи истовремено као саставни део неколико проспеката, припрема се и одобрава само један додатак проспекту.

У случају из става 12. овог члана у додатку проспекту наводе сви проспекти на које се односи.

У поступку одобрења додатка проспекту Комисија може да затражи да додатак као прилог садржи пречишћену верзију допуњеног проспекта, документа о регистрацији или универзалног документа о регистрацији, када је пречишћена верзија неопходна да би се обезбедила разумљивост информација наведених у проспекту.

Захтев Комисије из става 14. овог члана се сматра захтевом за додатне информације у складу са чланом 54. став 9. овог закона.

Издавалац може и добровољно да укључи пречишћену верзију допуњеног проспекта, документа о регистрацији или универзалног документа о регистрацији као прилог додатку.

Комисија ближе уређује случајеве када је због значајне нове чињенице, битне грешке или битне нетачности у вези са информацијама укљученим у проспект потребно објавити додатак проспекту.

Одбацивање захтева за објављивање проспекта

Члан 58.

Комисија решењем одбацује захтев за одобрење објављивања проспекта из једног од следећих разлога:

- 1) захтев је поднело неовлашћено лице;
- 2) захтев је непотпун из других разлога и подносилац није у остављеном року допунио захтев;
- 3) није прибављена обавезна сагласност надлежног органа из члана 54. став 3. тачка 4) овог закона;
- 4) није прибављена потврда да је организатор тржишта спреман да укључи хартије од вредности у трговање, уколико је захтев поднет у ту сврху;
- 5) обавезне накнаде прописане тарифником Комисије нису плаћене;
- 6) нису испуњене друге претпоставке за вођење поступка.

Одбијање захтева за објављивање проспекта

Члан 59.

Комисија решењем одбија захтев за одобрење објављивања проспекта из једног од следећих разлога:

1) проспект или информације достављене уз захтев нису у складу са захтевима прописаним овим законом или актима Комисије, а подносилац их није у остављеном року допунио;

2) проспект садржи информације које су значајно погрешне, нетачне, доводе у заблуду или су изостављене значајне чињенице што за последицу има погрешно, нетачно или обмањујуће информисање инвеститора, а подносилац их није у остављеном року допунио;

3) подносилац захтева је издавалац коме је Комисија изрекла неку од надзорних мера због непоштовања одредби главе V овог закона, а издавалац није поступио у складу са изреченом мером;

4) подаци из проспекта нису у складу са одлуком издаваоца о издавању хартија од вредности, њиховом укључењу у трговање или ти подаци нису у сагласности са другим подацима које је потребно доставити уз захтев;

5) када се проспект односи на јавну понуду хартија од вредности, а одлука надлежног органа издаваоца о издавању хартија од вредности је ништавна или стављена ван снаге;

6) над издаваоцем је покренут поступак стечаја или принудне ликвидације.

Поступак уписа и уплате

Члан 60.

Јавна понуда хартија од вредности не може да почети пре објављивања проспекта.

Јавни позив, као саставни део проспекта, садржи:

1) податке о датуму отпочињања уписа и уплате, као и року за упис и уплату хартија од вредности;

2) податке о месту на коме се могу извршити упис и уплата, односно извршити увид или добити примерак проспекта за јавну понуду хартија од вредности.

Рок за почетак уписа и уплате хартија од вредности почиње најкасније у року од 15 радних дана од дана пријема решења о одобрењу објављивања проспекта.

Рок за упис и уплату хартија од вредности не може бити дужи од три месеца од дана означеног у проспекту.

Уколико је у проспекту наведено, Комисија ће, на захтев издаваоца или понуђача, продужити рок за упис и уплату хартија од вредности за додатних 45 радних дана.

Одредбе овог члана не примењују се код невластничких хартија од вредности које се нуде на основу основног проспекта.

Место уписа и уплате

Члан 61.

Упис хартија од вредности врши се у инвестиционом друштву или кредитној институцији, која има дозволу за обављање делатности у складу са овим законом, на основу

писаног уговора који закључују издавалац или понуђач и инвестиционо друштво или кредитна институција.

Уплата хартија од вредности врши се у новцу у кредитној институцији, на основу писаног уговора који закључују кредитна институција и издавалац или понуђач.

Упис и пријем уплате не може вршити инвестиционо друштво или кредитна институција која је издавалац или понуђач хартија од вредности које су предмет уписа и уплате.

Упис хартија од вредности може се вршити преко регулисаног тржишта, односно МТП, у складу са актом Комисије.

Комисија прописује ближи поступак уписа и уплате хартија од вредности издаваоца.

Извештај о исходу јавне понуде

Члан 62.

Издавалац, односно понуђач је дужан да, најкасније у року од три радна дана од дана окончања јавне понуде, објави и достави Комисији објављен извештај о исходу јавне понуде.

Извештај садржи податке о количини купљених хартија од вредности, уплаћеним средствима, као и о томе да ли је јавна понуда била успешна или не.

Извештај се објављује на исти начин на који је проспекат објављен, а у складу са одредбама члана 55. овог закона.

Комисија прописује форму и садржину података извештаја из става 1. овог члана.

Упис и пренос хартија од вредности у ЦРХОВ-у

Члан 63.

Издавалац, односно понуђач, подноси ЦРХОВу складу са правилима пословања ЦРХОВ, потребну документацију и захтев за упис у ЦРХОВ података о лицима која су:

1) купила хартије од вредности – у року од пет радних дана од дана окончања јавне понуде;

2) купила, односно којима су додељене хартије од вредности у складу са одредбама члана 36. овог закона, у року од пет радних дана од дана окончања рока за упис и уплату, односно од доделе.

ЦРХОВ је дужан да у року од два радна дана од дана пријема уредног захтева изврши упис и пренос хартија од вредности на рачуне финансијских инструмената законитих ималаца у ЦРХОВ.

Након окончања поступка из става 2. овог члана, ЦРХОВ је дужан да о томе одмах обавести Комисију, а регулисано тржиште, односно МТП обавештава уколико се такве хартије од вредности укључују у трговање.

Одредбе овог члана се не односе на хартије од вредности које инострани издаваоци јавно нуде у Републици у складу са чланом 67. или чланом 36. став 3. тачка 10) овог закона када нису укључене у трговање на регулисано тржиште у Републици.

Укључивање хартија од вредности на регулисано тржиште

Члан 64.

Уколико је укључење хартија од вредности у трговање на регулисано тржиште обавезно, издавалац је дужан да, у року од три радна дана од дана пријема обавештења од ЦРХОВ-а о окончаним поступцима из члана 63. став 1. овог закона поднесе захтев организатору тржишта за укључење у трговање.

Одмах након укључења у трговање хартија од вредности или додатних хартија у оквиру исте класе хартија од вредности, организатор тржишта је дужан да о томе објави обавештење на својој интернет страници и да примерак тог обавештења пошаље електронским путем Комисији, ЦРХОВ-у и издаваоцу.

Поступци у вези са понудом и укључењима изузетим од обавезе објављивања проспекта

Члан 65.

Приликом јавне понуде и/или укључења у трговање на регулисано тржиште хартија од вредности за које није потребно објављивање проспекта у складу са одредбама члана 36. ст. 3. и 4. овог закона, издавалац, понуђач или лице које тражи укључење у трговање на регулисано тржиште је дужно да Комисији достави обавештење о коришћењу изузетка од обавезе објављивања проспекта.

Обавештење из става 1. овог члана се у случајевима из члана 36. став 3. овог закона доставља одмах након доношења одлуке надлежног органа издаваоца, односно понуђача о издавању, додели или понуди хартија до вредности, а најкасније три радна дана пре почетка понуде, доделе или уписа хартија од вредности.

Обавештење из става 1. овог члана се у случајевима из члана 36. став 4. овог закона доставља одмах након доношења одлуке надлежног органа издаваоца, односно понуђача о издавању, додели или понуди хартија до вредности, а најкасније три радна дана пре подношења захтева за укључење хартија од вредности на регулисано тржиште.

Издавалац или понуђач који нуди хартије од вредности у складу са изузецима прописаним одредбама члана 36. став. 3. овог закона, дужан је да пре понуде или доделе хартија од вредности инвеститорима стави на располагање потребне информације у вези са понудом и хартијама од вредности које се нуде, при чему:

- 1) такве информације не морају бити достављене у форми прописаној за проспекат;
- 2) такве информације не морају бити достављене Комисији, нити је потребно тражити одобрење од Комисије.

Комисија прописује садржину обавештења о коришћењу изузетка од обавезе објављивања проспекта као и документацију која се доставља уз обавештење.

Јавна понуда хартија од вредности или укључење у трговање на регулисаном тржишту на основу проспекта састављеног у складу са овим законом

Члан 66.

Ако издавалац из стране земље намерава јавно да нуди хартије од вредности у Републици или затражи укључење хартија од вредности у трговање на регулисаном тржишту у Републици, на основу проспекта састављеног у складу са овим законом, Комисија одобрава проспекат у складу са чланом 54. овог закона.

Након што се проспекти одобри у складу са 1. ставом овог члана, он садржи сва права и обавезе предвиђене проспектом у складу са овим законом, а на проспекти и издаваоца из стране земље примењују се све одредбе овог закона, као и надзор који врши Комисија.

Јавна понуда хартија од вредности или укључење у трговање на регулисаном тржишту на основу проспекта састављеног у складу са законима стране државе

Члан 67.

Комисија може да одобри проспекти за понуду хартија од вредности јавности и/или укључење у трговање на регулисаном тржишту састављен у складу са националним законодавством издаваоца из стране земље и на кога се примењује национално законодавство издаваоца из стране земље, уколико:

1) су захтеви у погледу информација према наведеном законодавству издаваоца из стране земље једнаки захтевима из овог закона; и

2) је Комисија закључила споразум о сарадњи са релевантним надзорним органима те стране државе у складу са чланом 68. овог закона.

Комисија може ближе прописати поступак и критеријуме за установљавање еквивалентности из става 1. тачка 1) овог члана.

Сарадња са страним земљама

Члан 68.

Комисија, за потребе члана 67. овог закона и уколико је потребно за потребе члана 66. овог закона закључује споразуме о сарадњи са надзорним органима страних земаља о размени информација и извршавању обавеза које произилазе из овог закона, осим ако је та страна земља на списку јурисдикција које имају стратешке недостатке у својим националним системима за спречавање прања новца и финансирања тероризма објављеним у складу са законом којим се уређује спречавање прања новца и финансирање тероризма.

Споразумима о сарадњи из става 1. овог члана се обезбеђује, поред осталог, ефикасна размена информација која надлежним органима дозвољава да своје дужности обављају у складу са овим законом.

Комисија закључује споразуме о сарадњи и размени информација са надзорним органима страних земаља само када се на податке који се уступају примењује обавеза чувања поверљивих података која је еквивалентна одредби из члана 346. овог закона.

Размена информација из става 3. овог члана има за циљ испуњавање надлежности Комисије.

Надзорна овлашћења Комисије

Члан 69.

Комисија врши надзор над испуњавањем свих обавеза прописаних одредбама ове главе у вези са јавном понудом хартија од вредности и/или укључењем на регулисано тржиште.

У вршењу надзора Комисија има право да:

1) захтева од издавалаца, понуђача или лица која траже укључење на регулисано тржиште да у проспекту укључе додатне информације, уколико је то неопходно ради заштите инвеститора;

2) захтева од издавалаца, понуђача или лица која траже укључење на регулисано тржиште, као и лица која их контролишу или су под њиховом контролом, да доставе податке и документа од значаја за спровођење надзора над применом одредаба ове главе;

3) захтева од ревизора, управе издаваоца, понуђача или подносиоца захтева за укључење на регулисано тржиште, као и посредника који ће спровести поступак јавне понуде или укључења у трговање на регулисано тржиште, да доставе информације и обавештења од значаја за надзор над применом одредаба ове главе;

4) да прекине јавну понуду хартија од вредности или укључење у трговање на организовано тржиште, најдуже 10 радних дана уколико постоји основана сумња да су прекршене одредбе ове главе;

5) забрани или прекине оглашавање, или од издаваоца, понуђача или лица које тражи укључење на организовано тржиште тражи да прекину или обуставе оглашавање највише десет радних дана, у случају када постоји основана сумња да је дошло до повреде одредаба ове главе;

6) забрани јавну понуду хартија од вредности и/или укључење у трговање на организовано тржиште уколико утврди да су прекршене одредбе ове главе или постоји основана сумња да ће бити прекршене;

7) привремено забрани трговање на регулисаном тржишту, МТП или ОТЦ тржишту најдуже 10 радних дана уколико постоји основана сумња да су прекршене одредбе ове главе;

8) забрани трговање на регулисаном тржишту, МТП или ОТЦ тржишту уколико утврди да су прекршене одредбе ове главе;

9) објави да издавалац, понуђач или лице које тражи укључење на организованом тржишту не испуњава своје обавезе;

10) прекине поступак одобрења или прекине или ограничити јавну понуду и/или укључење у трговање на регулисано тржиште уколико је Комисија у складу са одредбама овог закона предузела мере забране или ограничења, док та забрана или ограничење траје;

11) одбије да одобри проспекту који је сачинио одређени издавалац, понуђач или лице које тражи укључење у трговање на регулисаном тржишту на највише пет година уколико је тај издавалац, понуђач или лице које тражи укључење у трговање на регулисано тржиште поново и озбиљно прекршио одредбе ове главе;

12) објави или захтева од издаваоца да објави све битне информације које могу утицати на процену јавно понуђених хартија од вредности или хартија од вредности укључених у трговање на организованом тржишту како би се осигурала заштита инвеститора или несметано функционисање тржишта;

13) прекине или захтева да релевантно регулисано тржиште, МТП или ОТП обустави трговање хартијама од вредности ако сматра да је ситуација издаваоца таква да би трговање штетило интересима инвеститора;

14) спроведе непосредни надзор или истрагу на местима која нису приватни стамбени простори физичких лица, да улази у просторе и има приступ документима и другим подацима у било којем облику, уколико постоји оправдана сумња да документи и други подаци повезани са предметом инспекцијског прегледа или истраге могу бити релевантни за доказивање повреда одредби ове главе.

Надзор из става 1. овог члана Комисија врши:

- 1) непосредно;
- 2) у сарадњи са другим органима;
- 3) подношењем захтева надлежним судским органима.

V. ОБАВЕЗЕ ИЗВЕШТАВАЊА

Предмет регулисања

Члан 70.

Одредбама ове главе уређују се обавезе објављивања редовних и повремених информација у вези издавалаца чије су хартије од вредности укључене у трговање на регулисаном тржишту у Републици Србији.

Одредбе ове главе не примењују се на уделе које издају институције колективног инвестирања које нису затвореног типа, као ни на уделе које су ти субјекти стекли или отуђили.

Свако упућивање на правна лица, у смислу одредаба ове главе, укључује регистрована пословна удружења која немају статус правног лица и фондове.

1. РЕДОВНО ИЗВЕШТАВАЊЕ

Годишњи извештај

Члан 71.

Издавалац је дужан да састави годишњи извештај, да га објави и достави Комисији, и регулисаном тржишту, односно МТП, на коме су укључене хартије од вредности, најкасније до 30. априла текуће године за претходну годину.

Издавалац је дужан да обезбеди да годишњи извештај из става 1. овог члана буде доступан јавности најмање 10 година од дана објављивања.

Годишњи извештај садржи:

- 1) годишњи финансијски извештај са извештајем ревизора;
- 2) извештај управе о пословању друштва;
- 3) изјаву лица одговорних за састављање годишњег извештаја, наводећи њихова имена, радна места и дужности у издаваоцу, да је, према њиховом најбољем сазнању, годишњи извештај састављен уз примену важећих рачуноводствених стандарда и да даје истинит и објективан преглед имовине, обавеза, финансијског положаја, добитака и губитака, прихода и расхода издаваоца, укључујући и сва друштва укључена у групу са којима чини економску целину као и да извештај управе о пословању издаваоца омогућава поштен увид у развој и ток његовог пословања, те његов положај и положај његових друштава у групи са којима чини економску целину, заједно са описом главних ризика и неизвесности којима су изложени.

Уколико је издавалац, у складу са законом који уређује рачуноводство, обавезан да састави консолидовани финансијски извештај, ревидирани финансијски извештај из става 3. тачка 1) овог члана обухвата консолидовани финансијски извештај и годишњи финансијски извештај састављен у складу са законом којим се уређује рачуноводство.

Уколико издавалац није обавезан да саставља консолидовани финансијски извештај, ревидирани финансијски извештај из става 3. тачка 1) овог члана се саставља у складу са законом којим се уређује рачуноводство.

Ревизија финансијских извештаја се обавља у складу са законом којим се уређује ревизија, а извештај о ревизији које је потписало лице одговорно за ревизију финансијских извештаја објављује се у целости заједно са годишњим извештајем.

Извештајем управе о пословању друштва у смислу ове главе сматра се годишњи извештај о пословању друштва који се саставља у складу са законом којим се уређује рачуноводство.

Извештај управе о пословању друштва, независно од прописа којим се уређује рачуноводство, обавезно садржи:

1) веродостојан приказ развоја и резултата пословања друштва, а нарочито финансијско стање у коме се друштво налази, као и податке важне за процену стања имовине друштва;

2) опис очекиваног развоја друштва у наредном периоду, промена у пословним политикама друштва, као и главних ризика и претњи којима је пословање друштва изложено;

3) све важније пословне догађаје који су наступили након протекла пословне године за коју се извештај припрема;

4) све значајније послове са повезаним лицима;

5) активности друштва на пољу истраживања и развоја.

Поред података из става 8. овог члана, извештај о пословању друштва садржи и следеће податке о:

1) структури капитала, укључујући хартије од вредности које нису укључење у трговање на регулисано тржиште, односно МТП, са подацима о врстама и класама хартија од вредности и правима и обавезама које из њих произилазе за сваку врсту и класу посебно као и проценат који представљају у укупном основном капиталу;

2) свим ограничењима преноса хартија од вредности;

3) директним или индиректним учешћима у основном капиталу подређених друштава;

4) имаоцима хартија од вредности са специјалним контролним правима и опис тих права;

5) системима контроле доделе акција запосленима у случајевима да запослени не могу директно да остварују право гласа;

6) акционарским споразумима који могу имати за последицу ограничење преноса акција и/или гласачких права, а који су познати друштву;

7) свим ограничењима права гласа;

8) правилима везаним за именовање и разрешење управе друштва;

9) начину измене статута друштва;

10) овлашћењима управе, а нарочито овлашћењима да издају акције или да за друштво стекну сопствене акције;

11) свим значајним уговорима друштва код којих промена контроле понудом за преузимање утиче на њихов настанак, промену или престанак, као и о последицама таквих уговора;

12) свим уговорима између друштва и управе или запослених, којима се обезбеђује накнада у случају разрешења или отказа без оправданог разлога или престанка уговора о раду због понуде за преузимање.

Подаци из става 9. тачка 11) овог става се не објављују уколико је природа тих уговора таква да би њихово објављивање нанело значајну штету друштву, осим када је друштво у обавези да објави те податке на основу других закона.

Уколико је друштво у периоду од сачињавања претходног годишњег извештаја стекло сопствене акције, у годишњем извештају се наводе разлози стицања, број и номинална вредност сопствених акција, односно рачуноводствена вредност код акција без номиналне вредности, имена лица од којих су акције стечене, износ који је друштво исплатило по основу тог стицања, односно напомену да су акције стечене без накнаде, као и укупан број сопствених акција које друштво поседује.

Комисија уређује ближу садржину и начин објављивања годишњег извештаја.

Меродавно право за консолидоване финансијске извештаје

Члан 72.

Када је издавалац обавезан да састави консолидовани финансијски извештај у складу са прописима Европске уније који уређују састављање консолидованих извештаја, ревидирани финансијски извештај садржи консолидовани извештај састављен у складу са прописима Европске уније и годишњи извештај матичног друштва који је састављен у складу са националним правом државе чланице у којој је матично друштво основано.

Када издавалац није обавезан да саставља консолидовани извештај, ревидирани финансијски извештај укључује финансијски извештај састављен у складу са националним правом државе чланице у којој је друштво основано.

Издаваоци са седиштем у Републици или издаваоци чије су хартије од вредности укључене у трговање на регулисаном тржишту у Републици, састављају и објављују годишњи извештај на јединственом електронском обрасцу уређеном прописима Европске уније за све њене државе чланице.

Усвајање годишњег извештаја

Члан 73.

Уколико надлежни орган издаваоца не усвоји годишњи извештај у року из члана 71. став 1. овог закона, издавалац је обавезан да га достави Комисији и регулисаном тржишту на коме су укључене хартије од вредности као и да га објави у року из истог члана, уз обавезну напомену да годишњи извештај није усвојен од стране надлежног органа друштва.

У случају из става 1. овог члана, издавалац је обавезан да, у року од седам радних дана од дана усвајања годишњег извештаја објави да је годишњи извештај усвојен од стране надлежног органа друштва, и да га објави уколико се разликује од претходно објављеног годишњег извештаја.

Издавалац је обавезан да достави Комисији и регулисаном тржишту на коме су укључене хартије од вредности као и да објави у целости и одлуку надлежног органа о усвајању годишњег извештаја, одлуку о расподели добити или покрићу губитка ако ове одлуке нису саставни део годишњег извештаја.

Полугодишњи извештај

Члан 74.

Издавалац власничких или дужничких хартија од вредности обавезан је да за првих шест месеци пословне године, што пре, а најкасније у року од три месеца након завршетка полугодишта, састави полугодишњи извештај према правилима која важе за годишњи извештај, објави га, достави Комисији и регулисаном тржишту на ком су хартије од вредности друштва укључене у трговање.

Издавалац је дужан да обезбеди да извештај из става 1. овог члана буде доступан јавности најмање десет година од дана објављивања.

Полугодишњи извештај из става 1. овог члана садржи:

1) скраћени сет полугодишњих финансијских извештаја;

2) полугодишњи извештај управе о пословању друштва који обавезно садржи опис значајних догађаја који су се догодили у првих шест месеци пословне године, утицај тих догађаја на полугодишњи извештај, уз опис најзначајнијих ризика и неизвесности за преосталих шест месеци пословне године, податке о значајним трансакцијама између повезаних лица које су закључене у првих шест месеци текуће пословне године а које су битно утицале на финансијски положај и пословање издаваоца у том периоду, као и промене у трансакцијама између повезаних лица које су наведене у последњем годишњем извештају које би могле битно утицати на финансијско стање или резултате пословања друштва у првих шест месеци текуће пословне године;

3) изјаву лица одговорних за састављање полугодишњег извештаја, наводећи њихова лична имена, радна места и дужности у друштву, да је, према њиховом најбољем сазнању, полугодишњи извештај састављен уз примену важећих рачуноводствених стандарда и да даје истинит и објективан преглед података о имовини, обавезама, добицима и губицима, приходима и расходима, финансијском положају издаваоца, укључујући и сва друштва укључена у групу са којима чини економску целину, као и да полугодишњи извештај управе садржи објективан преглед информација које се захтевају у складу са тачком 2) овог става.

Скраћени финансијски извештаји из става 3. тач. 1) овог члана садрже највише сва заглавља и међузбирове који су били укључени у последњи годишњи извештај, а додатне ставке се могу укључити само уколико би њихово изостављање у полугодишњем извештају имало за последицу стварање погрешне представе о имовини, обавезама, финансијском положају, добицима или губицима, приходима или расходима и пословању издаваоца.

У састављању скраћеног полугодишњег биланса стања и успеха издавалац примењује иста начела признавања и вредновања која се примењују и у састављању годишњих извештаја.

Када издавалац има обавезу да састави консолидовани годишњи финансијски извештај, финансијски извештаји припремљени у оквиру полугодишњег извештаја такође се припремају на консолидованој основи у складу са међународним рачуноводственим стандардима.

Уколико је полугодишњи финансијски извештај ревидиран, издавалац је обавезан да на начин и у року из ст. 1. и 2. овог члана објави јавности и ревизорски извештај у целости.

Уколико полугодишњи финансијски извештај из става 3. овог члана није ревидиран, полугодишњи извештај обавезно садржи напомену да полугодишњи извештај није ревидиран.

Комисија уређује ближу садржину и начин објављивања полугодишњег извештаја.

Квартални извештај

Члан 75.

Издавалац чијим се хартијама од вредности тргује на листингу регулисаног тржишта дужан је да састави, објави и достави Комисији и регулисаном тржишту на коме су укључене хартије од вредности квартални извештај, најкасније месец дана након завршетка сваког тромесечја текуће пословне године, као и да обезбеди да овај извештај буде доступан јавности најмање десет година од дана објављивања.

Квартални извештај за друго тромесечје издаваоца из става 1. овог члана, садржи истовремено и податке за првих шест месеци пословне године.

На квартални извештај сходно се примењују одредбе члана 74. ст. 3 - 9. овог закона о скраћеном полугодишњем извештају.

Правна лица која се сматрају малим и средњим правним лицима у складу са законом којим се уређује рачуноводство, немају обавезу кварталног извештавања, нити се та обавеза може прописати за ова правна лица.

Одредбама овог члана се не искључује право организатора регулисаног тржишта да издаваоцима, чије је хартије укључио на листинг, својим општим актима наметне обавезу кварталног извештавања, као и да је детаљније уреди.

Комисија уређује ближу садржину и начин објављивања кварталних извештаја.

Извештај о плаћањима ауторитетима власти

Члан 76.

Издавалац који се бави рударством, као што су делатности истраживања, откривања и вађења минерала, нафте, природног гаса и других сировина, или примарним шумарством, као што је гајење, сеча и обнављање шума и шумских подручја, обавезан је да једном годишње а најкасније у року од шест месеци након завршетка пословне године, састави и објави збирни извештај о свим плаћањима држави, аутономним покрајинама, градовима, општинама и организацијама са јавним овлашћењима.

Издавалац из става 1. овог члана је дужан да обезбеди да извештај о плаћањима ауторитетима власти буде доступан јавности најмање 10 година.

Садржина и начин састављања извештаја из става 1. овог члана су прописани законом којим се уређује рачуноводство.

Комисија прописује начин објављивања извештаја из става 1. овог члана.

Ревизија финансијских извештаја издавалаца

Члан 77.

Правно лице које обавља ревизију може да обави највише пет узастопних ревизија годишњих финансијских извештаја код истог издаваоца.

Након истека максимално дозвољеног периода из става 1. овог члана, правно лице које обавља ревизију не може да обавља ревизију код истог издаваоца наредних пет година.

Ревизор из става 1. овог члана не може у истој години да обавља и ревизију финансијских извештаја друштва и да му пружа консултантске услуге, нити ревизију може да врши за пословну годину у којој јој је пружао те услуге.

Лице које обавља ревизију мора да има највише професионално звање у области ревизије, према закону којим се уређује ревизија, као и најмање три године искуства у обављању послова ревизије и мора бити независно од издаваоца у коме обавља ревизију.

Лице из става 4. овог члана не сматра се независним од издаваоца ако је оно, друштво за ревизију у коме је то лице ангажовано или руководилац тог друштва у текућој години и у две претходне пословне године, као и за време обављања ревизије:

- 1) блиско повезано с друштвом;
- 2) пословни партнер тог друштва;
- 3) има директно или индиректно власништво у друштву;
- 4) ликвидациони или стечајни управник друштва;
- 5) уговорна страна у уговорном односу са лицем које би могло негативно утицати на његову непристрасност и независност.

Ревизор из става 1. овог члана сачињава извештај и даје мишљење о томе да ли су годишњи финансијски извештаји издаваоца сачињени у складу са међународним стандардима финансијског извештавања, односно међународним рачуноводственим стандардима, законима којима се уређују рачуноводство и ревизија, као и да ли истинито и објективно приказују финансијски положај, резултате пословања и новчане токове за ту годину по свим материјално значајним питањима.

Ревизор из става 1. овог члана дужан је да достави Комисији и органима управе мишљење о ефикасности функционисања унутрашње ревизије, систему управљања ризицима и систему унутрашњих контрола и да своје закључке и налазе уврсти у обавезан садржај писма руководству.

Комисија може од ревизора да захтева и додатна обавештења у вези са извршеном ревизијом.

Ревизор из става 1. овог члана је дужан је да обавести Комисију и органе управе, и то одмах након што за њих сазна, о свакој чињеници која представља:

- 1) повреду закона и аката из овог члана;
- 2) материјално значајну промену финансијског резултата исказаног у неревидираним годишњим финансијским извештајима;
- 3) околност која би могла довести до материјалног губитка или би могла угрозити континуитет пословања издаваоца.

Комисија може да пропише ближе услове и начин давања обавештења из става 9. овог члана.

Кад су неправилности у пословању издаваоца утврђене у извештају ревизора, издавалац је дужан да те неправилности отклони и да о томе обавести Комисију.

Ако издавалац не отклони неправилности из става 11. овог члана, Комисија може према том издаваоцу да предузме мере прописане овим законом.

Ако Комисија утврди да ревизија није обављена у складу са одредбама овог закона, неће прихватити извештај о тој ревизији и захтеваће да други ревизор поново обави ревизију о трошку издаваоца.

Комисија утврђује и објављује листу правних лица која могу обављати ревизију из става 1. овог члана, критеријуме које ревизор треба да испуни ради стављања, односно брисања са наведене листе, као и које консултантске услуге то лице не може да обавља у истој години када обавља и ревизију.

Изузеци од обавезе објављивања годишњих, полугодишњих и кварталних извештаја

Члан 78.

Одредбе чл. 71.- 75. овог закона, не примењују се на следеће издаваоце:

1) државе, њене територијалне јединице или јединице локалне самоуправе, међународне организације у које је учлањена бар једна држава чланица, Европске централне банке (ЕЦБ), Европски фонд за финансијску стабилност (ЕФФС) установљен оквирним споразумом о ЕФФС, други механизам установљен у циљу очувања финансијске стабилности европске монетарне уније путем додељивања привремене финансијске помоћи државама чланицама чија је валута евро, националне централне банке без обзира да ли издају акције или друге хартије од вредности;

2) издаваоце који издају искључиво дужничке хартије од вредности којима се тргује на регулисаном тржишту и чија појединачна номинална вредност износи најмање 100.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије или, у случају дужничких хартија од вредности номинџваних у валути која није евро, чија противвредност појединачне номиналне вредности на дан издања износи најмање 100.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије;

3) издаваоце који издају искључиво дужничке хартије од вредности чија појединачна номинална вредност износи најмање 50.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије, или у случају дужничких хартија од вредности номинџваних у валути која није евро, чија противвредност појединачне номиналне вредности на дан издања износи најмање 50.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије, а који су укључени у трговање на организованом тржишту у Европској унији пре 31. децембра 2010. године, све док су такве дужничке хартије од вредности у оптицају/до њиховог доспећа/за време њиховог трајања.

Изузетно од члана 74. овог закона, издавалац није у обавези да објави полугодишњи извештај у следећим случајевима:

1) кредитне институције чије акције нису укључене у трговање на организованом тржишту и које континуирано или периодично издају искључиво дужничке хартије од вредности под условом да је укупан номинални износ тих дужничких хартија од вредности мањи од 100.000 000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије и да нису објавиле проспект у складу са одредбама овог закона;

2) издаваоци који су на дан ступања на снагу овог закона већ укључени на регулисано тржиште и који издају искључиво дужничке хартије од вредности за које безусловно и неопозиво гарантује Република, или неко од њених територијалних или локалних органа.

Одговорност за истинитост и потпуност података

Члан 79.

За истинитост и потпуност података из чл. 71, 74, 75. и 76. овог закона као и за њихово објављивање одговорни су чланови органа управе.

2. ПОВРЕМЕНО ИЗВЕШТАВАЊЕ

а) Извештавање о значајним учешћима

Подаци о значајним учешћима

Члан 80.

Када физичко или правно лице достигне, пређе или падне испод 5%, 10%, 15%, 20%, 25%, 30%, 50% и 75% права гласа у једном акционарском друштву чијим се акцијама тргује на регулисаном тржишту, односно МТП, дужно је да о томе обавести издаваоца, Комисију и регулисано тржиште, које је предметне акције укључило у трговање.

Обавеза из става 1. овог члана односи се и на достизање, прелазак или пад испод прописаних прагова у акционарском друштву када је оно последица догађаја независних од воље имаоца учешћа, а који доводе до промене укупног броја акција са правом гласа или промене броја гласова које проистичу из тих акција, као што је повећање или смањење основног капитала или стицање сопствених акција, а на основу обавештења о укупном броју акција и гласова које је издавалац обавезан да објави у складу са чланом 92. овог закона.

Обавеза из става 1. овог члана се примењује у случајевима из става 2. овог члана и када је издавалац основан у иностранству, ако су акције које је издао укључене у трговање на регулисаном тржишту у Републици.

Комисија може да састави листу догађаја који независно од воље имаоца утичу на промену његовог учешћа у гласачким правима издаваоца.

Обвезници извештавања о значајним учешћима

Члан 81.

Обавеза из члана 80. овог закона односи се на свако физичко или правно лице које, непосредно или посредно, у своје име и за свој рачун, или у своје име а за рачун другог физичког, односно правног лица, држи акције са правом гласа или депозитне потврде издаваоца.

Обавеза обавештавања из члана 80. овог закона се односи и на физичко и правно лице које, посредно или непосредно, поседује:

1) финансијске инструменте који, на основу формалног споразума, по доспећу, имаоцу дају, или безусловно право стицања или дискреционо право стицања већ издатих акција са правом гласа које су укључене у трговање на регулисано тржиште, и/или

2) финансијске инструменте који нису обухваћени тачком 1) овог става, а који се односе на акције из исте тачке, под условом да стварају сличне економске последице, без обзира да ли имаоцу дају право на новчано или неновчано намирење од издаваоца.

Изузетак од обавезе извештавања о значајним учешћима из члана 87. ст. 1. до 4. овог закона, као и из члана 88. ст. 1. до 3. овог закона, сходно се примењује на обавезу извештавања по овом члану.

Одређивање финансијских инструмената у вези извештавања о значајним учешћима

Члан 82.

Финансијским инструментима из члана 81. став 2. овог закона сматрају се:

- 1) преносиве хартије од вредности;
- 2) опције;

- 3) фјучерси;
- 4) свопови;
- 5) форварди;
- 6) финансијски уговори на разлике и
- 7) сваки други уговор са сличним економским последицама који може да се намири физички или у новцу.

Обавеза обавештавања из члана 80. став 1. овог закона односи се на финансијске инструменте из става 1. овог члана уколико испуњавају услове из члана 81. став 2. овог закона.

Рачунање броја гласова у вези извештавања о значајним учешћима

Члан 83.

Процент права гласа који припада лицу из члана 80. став 1. овог закона рачуна се на основу укупног броја свих издатих акција са правом гласа, укључујући и сопствене акције издаваоца, као и акције код којих је остваривање права гласа искључено, односно ограничено законом или правним послом.

Уколико је друштво издало више врста и класа акција, проценат права гласа из става 1. овог члана се рачуна у односу на укупан број свих акција са правом гласа исте врсте и класе.

Комисија својим актима ближе уређује методе израчунавања броја гласова које има једно лице по основу својих акција и са њима повезаних финансијских инструмената из члана 81. став 2. овог закона.

Обједињавање

Члан 84.

Обавеза извештавања о значајном учешћу из чл. 80, 81. и 85. овог закона односи се и на физичко и правно лице када број права гласа које то лице поседује директно или индиректно у складу са чл. 81. и 85. овог закона заједно са бројем права гласа везаних за финансијске инструменте које поседује у складу са чланом 81. став 2. овог закона, достигне, пређе или падне испод прагова прописаних чланом 80. став 1. овог закона.

У обавештењу у складу са ставом 1. овог члана одвојено се приказује број гласова обвезника извештавања у издаваоцу по основу акција које има по члановима 80, 81 став 1. и 85. овог закона од оног броја гласова које има по основу повезаних финансијских инструмената у складу са члановима 81. став 2. и 82. овог закона.

Лице које је дало обавештење у складу са чланом 81. став 2. овог закона, мора поново да да обавештење када стекне акције на које се односи финансијски инструмент, уколико тиме његов број гласова у једном истом издаваоцу достигне или пређе неки од прописаних прагова за наступање обавезе извештавања.

Проширење обавезе извештавања о значајним учешћима

Члан 85.

Обавеза из члана 80. овог закона, односи се и на физичко и правно лице које стекне, отуђи или остварује право гласа у једном од следећих случајева или у њиховој комбинацији:

1) када је са другим лицем закључило уговор који уговорне стране обавезује (формални споразум) да, заједничким остваривањем права гласа које поседују, усвоје дугорочну заједничку политику управљања издаваоцем;

2) када привремено пренесе своје право гласа на друго лице или оно на њега привремено пренесе своје право гласа уз накнаду на основу уговора који су закључили;

3) када му је друго лице поверило акције са правом гласа као средство обезбеђења, ако он контролише право гласа по основу поверених акција и искаже намеру да по њима гласа;

4) када има право плодоуживања на туђим акцијама са правом гласа које поседује друго физичко или правно лице;

5) када право гласа има или може да оствари у случајевима из тач. 1) до 4) овог става његово контролисано друштво;

6) када може самостално да остварује право гласа по основу акција са правом гласа које му је друго лице поверило на чување, а није му дало посебна упутства о начину гласања;

7) када држи акције у своје име, а за туђ рачун;

8) када остварује самостално право гласа као заступник акционара у издаваоцу, ако од њега, као заступаног, није добио посебна упутства о начину гласања.

У случајевима из става 1. овог члана сабира се учешће обвезника са учешћем других лица у укупном праву гласа у издаваоцу ради израчунавања њиховог заједничког учешћа и наступања обавезе извештавања о значајном учешћу, иако појединачно учешће сваког лица не прелази прописане прагове из члана 80. став 1. овог закона.

Изузеће чланица Европског система централних банака

Члан 86.

Обавеза извештавања о значајним учешћима у складу са чл. 80. и 85. овог закона не примењује се на чланице Европског система централних банака када врше своје монетарне функције, укључујући и оне по основу акција које дају или добијају у залогу или по основу репо уговора или сличних споразума закључених ради обезбеђења ликвидности при спровођењу монетарне политике или несметаног функционисања платног система.

Изузетак из става 1. овог члана се примењује само на краткорочне послове, под условом да се не врши право гласа по основу акција.

Изузеци од обавезе извештавања о значајним учешћима

Члан 87.

Одредбе чл. 80. и 85. овог закона не примењују се на:

1) акције са правом гласа које се стичу искључиво ради клиринга и салдирања у оквиру уобичајеног циклуса салдирања;

2) право гласа које кастоди банке могу да остварују искључиво према упутствима добијеним од клијената писменим путем или у електронском облику;

3) стицање или отуђење значајног учешћа који достигне или прелази 5%, када то учешће стиче или отуђује лице које има дозволу за обављање послова маркет мејкера уколико та активност не утиче на управљање издаваоца, односно не врши утицај на издаваоца да купи такве акције или да подржи цену акција;

4) инвестиционо друштво и банку, ако право гласа по основу акција уписаним у књигу трговања не прелази 5% учешћа у укупном броју гласова издаваоца, с тим да предметне акције не користи ради остваривања права гласа или на други начин ради утицања на управљање издаваоцем;

5) лице које стекне акције ради стабилизације тржишта финансијских инструмената у складу са прописима, под условом да не остварује право гласа по основу тих акција, нити их на други начин користи ради утицања на управљање друштвом које их је издало.

Уобичајени циклус салдирања из става 1. тачка 1) овог члана износи три трговачка дана од дана трансакције.

Трговачки дани, у смислу ове главе, су дани када се обавља трговање на регулисаном тржишту на које су укључене акције.

Подређено друштво није обавезно да даје обавештења у вези са значајним учешћима, уколико такво обавештавање врши његово матично друштво, односно матично друштво његовог матичног друштва.

Маркет мејкер који намерава да користи изузетак из става 1. тачка 3) овог члана дужан је да најкасније у року од четири трговачка дана обавести Комисију да делује или да намерава да делује као маркет мејкер у односу на одређеног издаваоца.

Када маркет мејкер престане да делује као маркет мејкер у односу на одређеног издаваоца дужан је да о томе обавести Комисију у року од четири трговачка дана од дана престанка обављања предметне активности.

Маркет мејкер који намерава да користи изузетак из става 1. тачка 3) овог члана дужан је да на захтев Комисије достави доказ о акцијама или финансијским инструментима из члана 81. став 2. овог закона које поседује или које намерава да поседује у сврху деловања као маркет мејкер.

У случају да маркет мејкер није у могућности да идентификује акције и/или финансијске инструменте које поседује, Комисија може да захтева да те акције и/или финансијске инструменте држи на посебном рачуну у сврху потребне идентификације.

Маркет мејкер је дужан да на захтев Комисије достави уговор који је закључио са берзом (организатором тржишта) уколико је такав уговор закључен.

Изузеци од обавезе сабирања учешћа

Члан 88.

Изузетно од чл. 80. и 85. овог закона, матично друштво друштва за управљање не мора да сабира своје уделе са уделима којима управља друштво за управљање инвестиционим фондом, под условом да друштво за управљање остварује право гласа независно од матичног друштва.

Изузетно од чл. 80. и 85. овог закона матично друштво инвестиционог друштва није обавезно да сабира своја учешћа са учешћима којим управља његово инвестиционо друштво по основу уговора о пружању услуга управљања портфолиом закљученим са клијентима, уколико:

1) инвестиционо друштво има дозволу Комисије за пружање услуга управљања портфолиом у складу са одредбом члана 2. став 1. тачка 2) подтачка (4) овог закона;

2) може да остварује право гласа по основу акција којима управља искључиво према упутствима клијентата датим у писменом или електронском облику, односно уколико

обезбеди да се услуге управљања портфолијима клијената пружају независно од других услуга, а у складу са прописаним процедурама;

3) инвестиционо друштво остварује право гласа независно од свог матичног друштва.

Изузетно од ст. 1. и 2. овог члана, одредбе чл. 80. и 85. овог закона се примењују када је матично друштво или друго подређено друштво матичног друштва уложило у уделе којима управља друштво за управљање, а друштво за управљање може да остварује право гласа из тих удела искључиво према посредним или непосредним упутствима матичног друштва или другог подређеног друштва матичног друштва.

Изузетно од ст. 1. и 2. овог члана, одредбе чл. 80. и 85. овог закона се примењују када је матично друштво или друго подређено друштво матичног друштва уложило у уделе којима управља инвестиционо друштво, које може да остварује право гласа из тих удела искључиво према посредним или непосредним упутствима матичног друштва или другог подређеног друштва матичног друштва.

Матично друштво друштва за управљање, односно матично друштво инвестиционог друштва, може да се користи изузетком из става 1, односно става 2. овог члана уколико испуњава следеће услове:

1) матично друштво не сме да се уплиће у остваривање права гласа које има друштво за управљање или инвестиционо друштво, давањем посредних или непосредних упутстава или на било који други начин;

2) друштво за управљање, односно инвестиционо друштво, мора да остварује право гласа из имовине којом управља самостално и независно од матичног друштва.

Посредно упутство у смислу става 5. тачка 1) овог члана подразумева свако упутство које да матично друштво или друго подређено друштво матичног друштва, наводећи на који начин ће друштво за управљање или инвестиционо друштво у појединим случајевима остваривати право гласа.

Непосредно упутство у смислу става 5. тачка 1) овог члана подразумева свако опште или посебно упутство без обзира на облик, које да матично друштво или друго подређено друштво матичног друштва, којим се ограничава дискреционо право друштва за управљање или инвестиционог друштва у вези са остваривањем права гласа, како би служило посебним пословним интересима матичног друштва или другог подређеног друштва матичног друштва.

Матично друштво које жели да користи ослобођење из става 1. и/или става 2. овог члана мора без одлагања да Комисији достави обавештење које садржи:

1) списак друштава за управљање и инвестиционих друштава, са знаком надлежних органа која их надзиру или изјаву да их не надзире ниједан надлежни орган, али без навођења издавалаца за које се користи изузетак, и

2) изјаву да матично друштво испуњава услове из става 5. овог члана за свако друштво за управљање и инвестиционо друштво.

Матично друштво редовно ажурира списак из става 8. тачка 1) овог члана.

Када матично друштво намерава да користи ослобођење само у вези са финансијским инструментима из члана 82. овог закона, обавезно је да обавести Комисију само о списку из става 8. тачка 1) овог члана.

Матично друштво друштва за управљање или матично друштво друштва инвестиционог друштва које користи изузетак из става 1. и/или става 2. овог члана, дужно је да на захтев Комисије докаже следеће:

1) да је организациона структура матичног друштва и друштва за управљање или матичног друштва и инвестиционог друштва таква да се право гласа остварује независно од матичног друштва. Матично друштво и друштво за управљање или инвестиционо друштво морају да успоставе политике и процедуре у писаном облику које су намењене за спречавање размене информација између матичног друштва и друштва за управљање или инвестиционог друштва у вези са остваривањем права гласа;

2) да лица која одлучују на који начин се остварује право гласа делују независно;

3) да постоји јасно писано овлашћење за непристрасан однос између матичног друштва и друштва за управљање или инвестиционог друштва, у случају да је матично друштво клијент свог друштва за управљање или инвестиционог друштва или има удео у имовини којом управља друштво за управљање или инвестиционо друштво.

Комисија прописује начин обавештавања и документацију у вези примене изузетака из овог члана.

Садржина и начин извештавања о значајним учешћима

Члан 89.

Обавештење из члана 80. овог закона садржи следеће информације:

1) пословно име, седиште и адресу издаваоца акција;

2) податке о физичком или правном лицу које је достигло, прешло или пало испод прага прописаног чланом 80. овог закона;

3) податке о контролисаним друштвима преко којих лице из тачке 2) овог става посредно остварује право гласа, уколико је то случај;

4) податке о акционару, ако је акционар различит од лица из тач. 2) и 3) овог става, као и податке о лицу које за рачун тог акционара остварује право гласа сходно члану 80. или 85. овог закона;

5) податак о исправи и правном послу на основу кога се достиже, прелази или пада испод прописаног прага;

6) податак о броју гласова у апсолутном и релативном износу којим се досеже, прелази или пада испод прописаног прага, а на основу података издаваоца о укупном броју издатих акција са правом гласа;

7) податак о броју гласова у апсолутном и процентуалном износу који поседује лице из члана 81 став 1. и 85. овог закона и броју гласова који поседује лице из члана 81. став 2. овог закона;

8) податак о укупном броју гласова у апсолутном и релативном износу који је достигнут, пређен или испод којег се пало;

9) датум када је праг достигнут, прекорачен или испод којег се пало.

У обавештењу из става 1. овог члана за физичко лице се наводи име, презиме, матични број и пребивалиште, а за правно лице пословно име, правни облик, седиште, адреса, матични број и подаци о одговорним лицима у правном лицу.

Уколико је исправа из става 1. тачка 5) овог члана финансијски инструмент из члана 81. став 2. овог закона, обавештење из става 1. овог члана садржи списак врста финансијских инструмената из члана 81. став 2. тачка 1) овог закона и врста финансијских инструмената из члана 81. став 2. тачка 2) овог закона, при чему се одвојено наводе финансијски инструменти који имаоца овлашћују на неновчано намирење од оних који га овлашћују на новчано намирење.

У обавештењу из става 3. овог члана се наводи податак о дану доспећа или дану истека рока финансијског инструмента као и податак о временском периоду у ком физичко или правно лице може да стекне акције на које се тај инструмент односи.

Уколико се обавештење доставља у случају из члана 85. став 1. тачка 8) овог закона а пуномоћје се односи само на једну скупштину акционара, у обавештењу из става 1. овог члана се наводи податак о укупном броју гласова у апсолутном и релативном износу који ће припадати акционару, односно пуномоћнику након одржавања скупштине акционара, када пуномоћник не буде могао да остварује право гласа самостално.

Обвезник извештавања из члана 81. став 2. овог закона доставља обавештење издаваоцу акција на које се финансијски инструмент односи. Уколико се финансијски инструмент односи на више од једне акције, посебно се обавештава сваки издавалац акција.

Комисија прописује ближу садржину и форму обрасца за достављање обавештења из става 1. овог члана, као и начин његовог достављања.

Када постоји обавеза обавештавања из овог члана, као и из чл. 80. и 85. овог закона које се односи на друга лица која су блиско повезана са лицем које стиче акције са правом гласа, односно уколико постоји обавеза обавештавања за више од једног физичког или правног лица, може да се пошаље једно заједничко обавештење, с тим што се сматра да је обавеза испуњена чим неко од наведених лица испуни обавезу.

Рок за достављање обавештења о значајном учешћу

Члан 90.

Обавештење из члана 89. став 1. овог закона се доставља у најкраћем могућем року, а не касније од истека четири трговачка дана од дана када је лице из чл. 80, 81. и 85. овог закона:

1) сазнало за стицање или отуђивање, односно за могућност остваривања права гласа или је, с обзиром на околности, могло да има таква сазнања без обзира на дан стицања, отуђења или настанка могућности за остваривање права гласа;

2) обавештено о последњим променама у основном капиталу у складу са чланом 92. став 1. овог закона.

Сматра се да је физичко или правно лице сазнало или могло сазнати за стицање, отуђење или могућност остваривања права гласа најкасније у року од два трговачка дана од дана трансакције.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, а у случају из члана 85. став 1. тачка 8) овог закона, акционар, односно пуномоћник, обавезан је да достави обавештење из члана 89. став 1. овог закона на дан давања, односно примања пуномоћи.

Комисија је дужна да на својој интернет страници објављује календар трговачких дана сваког регулисаног тржишта у Републици Србији.

Надлежност Комисије да привремено одузме право гласа

Члан 91.

Уколико лице које је у обавези да доставља обавештење поступи супротно одредбама чл. 80. - 90. овог закона, Комисија доноси решење којим се привремено одузима право гласа на акцијама у власништву тог лица, све док се обавезе прописане наведеним одредбама у потпуности не испуне.

О доношењу решења из става 1. овог члана Комисија обавештава лице на које се решење односи, издаваоца, ЦРХОВ и регулисано тржиште на којем су акције са правом гласа укључене у трговање.

У случају из става 1. овог члана, Комисија може да предузме и друге мере у складу са одредбама овог закона.

б) Обавезе издавалаца

Обавештење о промени броја акција са правом гласа

Члан 92.

Издавалац чијим се акцијама тргује на регулисаном тржишту, а у коме је дошло до промене броја акција са правом гласа, обавезан је да на крају сваког календарског месеца у сврхе израчунавања прага из члана 80. став 1. овог закона, објави информације о насталим променама, новом укупном броју акција са правом гласа и вредности основног капитала.

Издавалац је дужан да, након пријема обавештења из члана 80. став 1. овог закона податке садржане у обавештењу објави одмах по пријему, а најкасније у року од три трговачка дана од дана пријема.

Додатне информације

Члан 93.

Издавалац власничких хартија од вредности које су укључене у трговање на регулисано тржиште је дужан да без одлагања достави Комисији и регулисаном тржишту на коме су његове власничке хартије од вредности укључене у трговање и да објави сваку промену која је настала у правима из власничких хартија од вредности, за сваку класу власничких хартија од вредности посебно, укључујући и промене у правима из изведених финансијских инструмената које је издао, а које дају право на стицање његових власничких хартија од вредности.

Издавалац невластничких хартија од вредности, а које су укључене у трговање на регулисаном тржишту дужан је да, без одлагања, достави Комисији и регулисаном тржишту и да објави сваку промену у правима из тих хартија од вредности, укључујући и промене у условима које могу посредно утицати на промену у правима тих хартија од вредности, а нарочито промене у вези са условима задуживања и каматном стопом.

Одредбе става 2. овог члана не односе се на промене услова који настају независно од воље издаваоца, а објективно су одредиви, као што су промене ЕУРИБОР и сл.

Комисија може да пропише обавезу достављања других извештаја и рокове за њихово достављање.

Обавештавање о стицању сопствених акција

Члан 94.

Уколико издавалац акција које су укључене у трговање на регулисаном тржишту стиче или отуђује сопствене акције са правом гласа, самостално или преко лица које делује у своје име, а за рачун тог издаваоца дужан је да објави број сопствених акција у апсолутном и релативном износу у најкраћем могућем року, али не касније од истека четири трговачка

дана након стицања или отуђења акција с правом гласа, кад год тиме његово учешће достигне, пређе или падне испод прага од 5% или 10% акција са правом гласа.

Процент акција са правом гласа из става 1. овог члана се израчунава на основу укупног броја акција са правом гласа које је издао тај издавалац.

Обавезе издаваоца власничких хартија од вредности које су укључене на регулисано тржиште

Члан 95.

Издавалац власничких хартија од вредности којима се тргује на регулисаном тржишту, обезбеђује исти третман за све акционаре исте класе власничких хартија од вредности.

Акционарима мора бити омогућено остваривање њихових права путем пуномоћника.

Издавалац власничких хартија од вредности којима се тргује на регулисаном тржишту, обавезан је да обезбеди да су доступни сви начини и информације потребни акционарима за остваривање њихових права, уз одговарајућу заштиту неповредивости тих података.

Издавалац из става 1. овог члана дужан је да извештава своје акционаре о свим текућим збивањима значајним за остваривање њихових права, а нарочито да:

1) пружа информације о месту, времену и дневном реду скупштине акционара, укупном броју акција и броју акција са правом гласа, као и о правима акционара да учествују у раду скупштине у складу са законом који уређује привредна друштва;

2) достави формулар за давање пуномоћја писаним путем или у електронској форми, заједно са позивом за седницу скупштине, сваком лицу које има право да гласа на скупштини акционара или, на његов захтев, и након објављивања позива за одржавање скупштине;

3) одреди кредитну институцију преко које извршава своје финансијске обавезе према акционарима;

4) објави или достави обавештење о додели и исплати дивиденди, као и о емисији нових акција, укључујући информације о евентуалној новој додели, упису, поништавању или замени.

Издавалац из става 1. овог члана може да доставља информације акционарима и електронским путем, уколико је таква одлука усвојена на скупштини акционара и уколико су испуњени следећи услови:

1) достављање информација електронским путем ни у ком случају не сме да зависи од седишта или пребивалишта акционара, односно од пребивалишта физичког лица или седишта правног лица из члана 85. став 1. овог закона;

2) постојање поступка идентификације који омогућава да су акционари, односно физичка или правна лица која врше или су овлашћена да врше права гласа стварно, ваљано и благовремено обавештени;

3) од акционара или физичких и правних лица из члана 85. став 1. тач. 1) до 5) овог закона која имају право да стичу, отуђују или остварују право гласа, се тражи писмена сагласност за достављање информација електронским путем, а сматра се да су та лица дала пристанак уколико не уложе приговор у року од осам радних дана, с тим што се овим

лицима оставља могућност да у било ком тренутку накнадно могу да захтевају достављање информација писаним путем;

4) издавалац утврђује трошкове у вези са достављањем информација електронским путем, у складу са начелом једнаког третмана из става 1. овог члана.

Обавезе издаваоца дужничких хартија од вредности које су укључене на регулисано тржиште

Члан 96.

Издавалац дужничких хартија од вредности које су укључене на регулисано тржиште дужан је да свим имаоцима дужничких хартија од вредности истог ранга обезбеди равноправан третман у вези са правима која произилазе из тих дужничких хартија од вредности.

Издавалац дужничких хартија од вредности је дужан да без одлагања обавести јавност о сваком новом издавању дужничких хартија од вредности, а нарочито о осигурању или гаранцији у вези са тим издавањем.

Издавалац дужничких хартија од вредности, дужан је да њиховим имаоцима обезбеди сва средства и информације потребне за остваривање њихових права, да исте објави и да обезбеди њихову неповредивост.

Имаоцима дужничких хартија од вредности мора бити омогућено остваривање њихових права путем пуномоћника.

Издавалац дужничких хартија од вредности, нарочито мора да:

1) објави или пошаље циркуларно обавештење: о месту, времену и дневном реду скупштине ималаца дужничких хартија од вредности, исплати камате, остваривању права на конверзију, замену, упис или поништење, као и о праву да учествују у наведеним догађајима и пословима;

2) учини доступним образац изјаве о пуномоћнику у писменој форми, или, ако је могуће, у електронској форми, сваком лицу овлашћеном да гласа на скупштини ималаца дужничких хартија, заједно са обавештењем о њеном одржавању или, на захтев, након објављивања позива;

3) одреди кредитну институцију путем које имаоци дужничких хартија остварују своја финансијска права.

Када издавалац сазива скупштину ималаца дужничких хартија чија појединачна номинална вредност износи најмање 100.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије, има право да изабере место њеног одржавања у било којој држави чланици Европске уније, ако је у њој обезбедио сва средства и информације које су имаоцима тих хартија од вредности потребне ради остваривања њихових права.

Став 6. овог члана се примењује и на имаоце дужничких хартија чија је номинална вредност изражена у валути која није евро, уколико противвредност појединачне номиналне вредности на дан издања износи најмање 100.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије.

Став 6. овог члана се примењује и на дужничке хартије од вредности чија појединачна номинална вредност износи најмање 50.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије, или у

случају дужничких хартија од вредности изражених у валути која није евро, чија противвредност појединачне номиналне вредности на дан издања износи најмање 50.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије, ако су укључене у трговање на регулисаном тржишту у некој држави чланици Европске уније пре 31. децембра 2010. године, све док су те хартије од вредности у оптицају/нису доспеле, под условом да су имаоцу у држави чланици коју је изабрао издавалац, на располагању сва средства и информације потребне за остваривање његових права.

Издавалац дужничких хартија од вредности, може електронским путем да обавештава имаоце дужничких хартија од вредности под условом да је скупштина ималаца дужничких хартија од вредности донела одлуку о таквом начину обавештавања, уколико су испуњени најмање следећи услови:

1) употреба електронских средстава не сме ни на који начин да зависи од седишта, односно пребивалишта имаоца хартија или његовог заступника;

2) поступци идентификације морају да се успоставе, како би имаоци хартија били стварно благовремено и ваљано обавештени;

3) издавалац мора да захтева у писаном облику сагласност за електронску доставу од сваког имаоца хартија, при чему се сматра да је пристанак дат ако се на захтев не одговори у разумном року, с тим што ималац хартија има право да накнадно у свако доба затражи да му се достави писано обавештење и

4) трошак електронског обавештавања издавалац расподељује на имаоце хартија у складу са начелом равноправности.

3. ПРИСТУП ПРОПИСАНИМ ПОДАЦИМА

Начин објављивања података

Члан 97.

Издавалац је дужан да објави прописане податке из ове главе на начин који омогућава да су ти подаци лако и брзо доступни свима на равноправној основи.

Издавалац је дужан да користи медије који могу да обезбеде ефикасно ширење информација јавности широм Републике на начин који у највећој могућој мери спречава неовлашћени приступ истима.

Прописани подаци саопштавају се медијима на начин који обезбеђује сигурност, минимизира ризик од измене података или неовлашћеног приступа и осигурава сталност у вези са изворима прописаних података.

Сигурност пријема информација осигурава се на начин да се у најкраћем року исправи било какав пропуст или прекид у саопштавању прописаних података.

Прописани подаци саопштавају се медијима као целокупан нередиговани текст.

Изузетно од става 5. овог члана, у случају извештаја и изјава из чл. 71, 74, 75. и 76. овог закона, сматра се да је објављен цео нередиговани текст уколико је медијима саопштена најава која се односи на прописане податке која указује на којим су интернет страницама доступни релевантни документи, поред објаве у Службеном регистру информација.

Прописани подаци се саопштавају медијима на начин да је јасно да информације које се саопштавају представљају прописане податке и да се јасно наводи издавалац, предмет прописаних података као и време и датум када је издавалац саопштио информације.

Издавалац не може да узима накнаду од инвеститора за услуге достављања прописаних података.

Издавалац објављује прописане податке на својој интернет страници.

Издавалац је дужан да прописане податке, истовремено са њиховим објављивањем достави Комисији ради објављивања у Службеном регистру информација.

Издавалац чије су хартије од вредности укључене на регулисаном тржишту доставља прописане податке и том тржишту.

Ако јавно друштво из државе чланице Европске уније, која му је матична, укључи хартије од вредности које је издало једино у трговање на регулисаном тржишту у Републици Србији, као домаћој држави, објављује прописане податке у складу са овим чланом.

Издавалац је дужан да на захтев Комисије саопшти следеће информације у вези са било којом објавом прописаних података:

- 1) име лица које је медијима саопштило информације;
- 2) појединости о сигурносним мерама;
- 3) време и датум када су информације саопштене медијима;
- 4) медиј којем су саопштене информације;
- 5) уколико је то случај, појединости о било којој забрани коју је донео издавалац у вези са прописаним подацима.

Уколико су хартије од вредности укључене на регулисано тржиште без сагласности издаваоца, обавезе из овог става које се односе на издаваоца, сходно се примењују на лице које је укључило хартије од вредности на регулисано тржиште без сагласности издаваоца.

Комисија прописује ближу садржину, начин достављања и објављивања података из става 1. овог члана.

Службени регистар информација

Члан 98.

Службени регистар информација је систем за прикупљање, чување, обраду и објављивање прописаних података.

Комисија води Службени регистар информација који испуњава основне стандарде квалитета, безбедности, поузданости извора информација, бележења времена и лаког приступа крајњих корисника.

Комисија прописује техничке, сигурносне, организационе и друге услове за вођење Службеног регистра информација као и ближу садржину, начин достављања и објављивања информација у Службеном регистру информација.

Комисија објављује податке о значајним учешћима из члана 80. став 1. овог закона у Службеном регистру информација одмах по пријему обавештења а најкасније у року од три трговачка дана од дана пријема обавештења.

Службени регистар информација Комисије омогућава приступ регистрованим подацима путем повезивања са Европском електронском тачком приступа код Европске управе за хартије од вредности и тржишта (ЕСМА).

Језик извештавања

Члан 99.

Подаци који се подносе Комисији или се објављују јавности у Републици у складу са одредбама ове главе подносе се и објављују на српском језику, а могу се истовремено објављивати и на другом језику.

Издавалац чије су хартије од вредности укључене у трговање на регулисаном тржишту у Републици Србији, иако није матична држава чланица, има право да изабере да ли да прописане податке објави на српском језику или на језику који је уобичајен у међународним финансијама.

Ако је Република матична држава чланица, за издаваоца чије су хартије од вредности укључене само у трговање на регулисаном тржишту на њеној територији, прописани подаци се објављују на српском језику.

Ако је Република матична држава чланица, за издаваоца чије су хартије од вредности укључене у трговање на регулисаном тржишту на њеној територији и у једној или више држава чланица домаћина, прописани подаци се објављују:

- 1) на српском језику и
- 2) према избору издаваоца, или на језику који је као језик одредила његова држава чланица домаћин или на језику који се уобичајено употребљава у међународним финансијама.

Када је Република матична држава чланица, а хартије од вредности издаваоца су укључене у трговање на регулисаном тржишту у једној или више држава чланица домаћина али не и у Републици Србији, прописани подаци се објављују према избору издаваоца, или на језику који је као језик објављивања одредила његова држава чланица домаћин или на језику који се уобичајено користи у међународним финансијама.

Уколико је издавалац из става 5. овог члана као језик објављивања изабрао језик који је одредила његова држава чланица домаћин, прописани подаци се објављују или на српском језику или на језику који се уобичајено користи у међународним финансијама.

Изузетно од ст. 3. до 6. овог члана, издавалац хартија од вредности укључених у трговање на регулисаном тржишту у једној или више држава чланица домаћина, чија појединачна номинална вредности износи најмање 100.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије, прописане податке објављује или на језику који је одредила његова матична држава чланица и држава чланица домаћин, или на језику уобичајеном у међународним финансијама.

Право избора језика из става 7. овог члана има и издавалац дужничких хартија од вредности чија појединачна номинална вредности износи најмање 50.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије, ако су већ биле укључене у трговање на регулисаном тржишту неке од држава чланица пре 31. децембра 2010. године, све док су у оптицају/до њиховог доспећа.

Право избора из става 7. овог члана има и издавалац дужничких хартија од вредности чија је номинална вредност изражена у валути која није евро чија противвредност појединачне номиналне вредности износи најмање 50.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије, а које су укључене у трговање на регулисаном тржишту у некој од држава чланица пре 31. децембра 2010. године, све док су у оптицају/до њиховог доспећа.

Номинални износи хартија од вредности у ст. 7. до 9. овог члана по потреби се прерачунавају у динарску противвредности према средњем званичном курсу Народне Банке Србије на дан њиховог издавања.

Уколико су хартије од вредности укључене на регулисано тржиште без сагласности издаваоца, обавезе из овог става које се односе на издаваоца се примењују на лице које је укључило хартије од вредности на регулисано тржиште без сагласности издаваоца.

Ако се покрене парнични поступак у вези са прописаним подацима пред судом државе чланице Европске уније, сношење трошкова превођења тужбе и других поднесака уређује се у складу са прописима државе чланице поступајућег суда.

Обавезе издавалаца из треће државе

Члан 100.

Ако је Република матична држава чланица Европске уније за издаваоца чије је седиште у трећој држави, Комисија може њега и обвезника извештавања да ослободи обавезе извештавања о прописаним подацима у складу са чл. 71. до 76. овог закона, као и да ослободи издаваоца из треће државе:

- 1) обавезе да даје додатне информације у складу са чланом 93. овог закона;
- 2) обавезе да обавештава на крају месеца о укупном броју гласова у сврху израчунавања прага значајног учешћа у складу са чланом 92. став 1. овог закона;
- 3) обавезе да издавалац у року од три трговачка дана објави податке о значајним учешћима у складу са чланом 92. став 2. овог закона;
- 4) обавезе достављања и објављивања обавештења о сопственим акцијама јавног друштва у складу са чланом 94. овог закона;
- 5) обавезе да у складу са чланом 95. овог закона извештава о текућим збивањима и равноправно третира имаоце власничких хартија од вредности које је издало;
- 6) обавезе да у складу са чланом 96. овог закона извештава и равноправно третира имаоце дужничких хартија од вредности које је издало.

Ослобођење из става 1. овог члана Комисија може да дозволи уколико утврди да издавалац из треће државе има по праву државе свог седишта исте обавезе као што их има издавалац по праву Републике Србије, те да их у њој доследно испуњава.

Комисија је овлашћена да ближе пропише под којим условима се сматра да су обавезе прописане правом треће државе издаваоца једнаке обавезама из чланова наведеним у ставу 1. овог члана.

Комисија извештава ЕСМА-у о сваком изузећу које је дозволила.

Обавештење предвиђено правом треће државе у којој му је седиште, издавалац доставља Комисији, те се оно објављује у складу са чл. 97. и 99. овог закона.

Изузетно од одредаба ст. 1. до 4. овог члана, издавалац са седиштем у трећој држави није у обавези да саставља финансијске извештаје у складу са овим законом за пословне године од 1. јануара 2007. надаље, под условом да их саставља у складу са међународно прихваћеним стандардима предвиђеним у прописима ЕУ.

Комисија се стара да подаци које је објавио издавалац са седиштем у трећој држави буду објављени и у Европској унији, ако они могу да буду значајни за њене улагаче, и у случају кад се не сматрају прописаним подацима у складу са одредбама овог закона.

Друштва за управљање и инвестициона друштва која су овлашћена да управљају портфолијима својих клијената, а која имају седиште у трећој држави ван ЕУ, у поступку издавања дозволе за рад у Републици, као држави чланице, изузета су од обавезе сабирања својих учешћа са учешћима својих матичних друштва у складу са овим законом, ако

испуњавају услове у погледу своје самосталности у односу на матична друштва у складу са овим законом.

Надлежност Комисије над издаваоцима из Европске уније

Члан 101.

Када Комисија утврди да је издавалац, акционар или ималац других финансијских инструмената или лице из члана 81. и 85. овог закона у Републици, као домаћој држави чланици, поступао супротно прописима, обавештава о својим налазима надлежни орган његове матичне државе чланице, као и Европску управу за надзор над тржиштима хартија (ЕСМА).

Ако лице из става 1. овог члана настави да поступа супротно прописима упркос мерама које је предузео надлежни орган матичне државе чланице, или ако се његове мере покажу неодговарајућим, Комисија у Републици Србији, као домаћој држави чланици, предузима све одговарајуће мере ради заштите инвеститора, пошто о томе претходно обавести надлежни орган матичне државе чланице, уз обавезу да о предузетим мерама што пре обавести Европску Комисију и Европску управу за надзор над тржиштима хартија (ЕСМА).

4. НАДЗОР КОМИСИЈЕ

Надзор Комисије над издаваоцима

Члан 102.

Комисија спроводи надзор над применом и извршавањем свих обавеза прописаних одредбама ове главе.

Комисија је у вршењу надзора из става 1. овог члана овлашћена да:

1) захтева достављање података, докумената, доказа и изјава од ревизора, издаваоца, акционара или ималаца других финансијских инструмената, физичких или правних лица из чл. 81. и 85. овог закона;

2) захтева достављање података, докумената, доказа и изјава од друштва која контролишу или која су контролисана од стране физичких и правних лица из тачке 1) овог става, као и осталих физичких и правних лица за које Комисија сматра да могу имати сазнања од интереса за надзор;

3) захтева од издаваоца да објави податке, доказе и изјаве из тач. 1) и 2) овог става, на начин и у року који одреди Комисија;

4) да након саслушања издаваоца објави податке, доказе и изјаве из тач. 1) и 2) овог става, ако пропусти да их објави издавалац, лице које га контролише или које он контролише;

5) захтева од управе издаваоца, акционара или ималаца других финансијских инструмената као и физичких и правних лица из чл. 81. и 85. овог закона да доставе обавештење о информацијама које се траже у складу са одредбама ове главе или подзаконским актима донетим на основу ове главе, те да доставе додатне информације и документе уколико су потребни;

6) обустави трговање хартијама од вредности, или да захтева од регулисаног тржишта на којем су укључене хартије од вредности обустављање трговине, најдуже на

десет радних дана узастопно, ако постоји оправдана сумња да су повређена правила ове главе или подзаконских аката донетим на основу ове главе;

7) забрани трговање хартијама од вредности на регулисаном тржишту, ако утврди да су правила ове главе закона повређена или постоји оправдана сумња у то;

8) да прати да ли издавалац благовремено објављује обавештења у циљу једнаког и ваљаног приступа информацијама од стране јавности на целом подручју Републике;

9) предузима одговарајуће мере према издаваоцу, ако се при објављивању не придржава начела једнаког приступа информацијама на целом подручју Републике;

10) објави да се издавалац, акционар или ималац других финансијских инструмената или физичко и правно лице из чл. 81. и 85. овог закона не придржава обавеза прописаних овом главом;

11) провери да ли се објављују прописани подаци са садржајем и у форми прописаној овим законом и актима Комисије;

12) предузима одговарајуће мере у случају када се прописани подаци не објављују са садржајем и у форми прописаној овим законом и актима Комисије;

13) спроводи непосредан надзор на подручју Републике над применом одредаба ове главе и подзаконских аката који су донети на основу ове главе.

Доставља података, докумената, доказа и изјава Комисији од стране ревизора у складу са ставом 2. тачка 1) овог члана, не сматра се повредом забране одавања података која је ревизору прописана уговором, законом или подзаконским актом и у том случају ревизор не сноси одговорност.

Када су хартије од вредности издаваоца укључене на регулисано тржиште, а Комисија утврди неправилности, односно незаконитости у смислу одредби ове главе, Комисија ће решењем наложити предузимање радњи које доприносе успостављању законитости, односно изрећи ће мере у оквиру овлашћења прописаних ставом 2. овог члана и одредиће рок за извршење и достављање доказа о поступању по налозима Комисије.

Решење о предузетим мерама из става 2. овог члана Комисија ће доставити издаваоцу, акционарима, односно имаоцима дужничких хартија од вредности путем издаваоца, регулисаном тржишту на којем су укључене хартије од вредности издаваоца и надлежном органу регулисаног тржишта на које су укључене хартије од вредности.

Ако лице не поступи у складу са решењем Комисије из става 4. овог члана, Комисија може новим решењем да изрекне нову меру или више мера.

Комисија може да предузме и друге мере и санкције у складу са одредбама Главе XVI овог закона.

Обрада личних података сакупљених приликом или у сврху вршења надзора у складу са одредбама ове главе спроводи се у складу са одредбама закона који уређује заштиту података о личности.

Објављивање предузетих мера

Члан 103.

Комисија без непотребног одлагања објављује обавештење о свакој одлуци о изреченим санкцијама и предузетим мерама због повреде прописа из ове главе закона, укључујући и опис врсте и природе учињене повреде, као и идентитет одговорних физичких и правних лица.

Изузетно од става 1. овог члана Комисија може да одложи објављивање одлуке, или може да је објави без идентификовања учиниоца и одговорних лица у случају:

1) када је објављивање личних података претерано строго за физичко лице којем су санкције или мере изречене, а на основу претходне оцене његове примерености са повредом коју је учинио;

2) када би објављивање озбиљно угрозило стабилност финансијског система или званичне текуће истраге и

3) када би објављивање, према околностима случаја, могло да изазове несразмерну и озбиљну штету физичком или правном лицу које је умешано у повреду.

Уколико је против акта Комисије покренут управни спор или је уложен други правни лек поводом изречене санкције или мере, у објављеном обавештењу о одлуци из става 1. овог члана, јавност се мора на то упозорити, а ако је након објављивања покренут спор односно уложен правни лек, Комисија мора да измени објављено обавештење уношењем податка о томе.

Посебна овлашћења Комисије

Члан 104.

Комисија решењем може изрећи новчану казну правном лицу у износу до 10 процената прихода оствареног у претходној пословној години, када утврди да:

1) није објавило уопште или није објавило у прописаном року извештаје у складу са чл. 71. до 76, и чл. 93. и 94. овог закона;

2) је поступило противно обавези у вези са значајним учешћем из чл. 80. до 85. и 89. овог закона.

Ако повреду из става 1. овог члана учини матично или зависно друштво матичног друштва које је обавезно да састави консолидовани годишњи обрачун, новчана казна из става 1. овог члана се одређује према последњем усвојеном консолидованом годишњем извештају.

Комисија решењем може изрећи новчану казну физичком лицу до износа дванаестоструког просека зарада које је то лице остварило у последња три месеца која претходе месецу у којем се изриче казна, када утврди да:

1) је одговорно за необјављивање или неблаговремено објављивање извештаја јавног друштва у складу са чл. 70. до 76, 93. и 94. овог закона;

2) је поступило противно обавези у вези са значајним учешћем из чл. 80. до 85. и 89. овог закона.

Уз новчану казну за повреде прописа из става 1. овог члана Комисија може учиниоцу да изрекне једну или више мера којим се ефикасно отклањају њене последице, а нарочито:

1) објављивање огласа о казни са идентификацијом учиниоца и описом повреде прописа који је учинио;

2) налог физичком или правном лицу одговорном за повреду да престане да је врши и да се уздржи од његовог вршења убудуће;

3) обустављање права гласа у јавном друштву лицу које повреди обавезу извештавања о значајном учешћу из чл. 80. до 85. и 89. овог закона.

У одлучивању о врсти и висини казне и мере за повреде из ст. 1. и 3. овог члана Комисија нарочито води рачуна о свим значајним околностима, а нарочито о:

1) тежини и трајању повреде прописа;

- 2) степену одговорности учиниоца;
- 3) имовинској снази учиниоца која се, на пример, исказује и путем годишњег прихода правног лица или примања физичког лица;
- 4) висине оствареног добитка или избегнутог губитка учиниоца ако може да се утврди;
- 5) губитака које су имале треће лице услед повреде прописа ако може да се утврди;
- 6) спремношћу учиниоца да сарађује се надлежним органима;
- 7) раније повреде прописа од стране учиниоца.

Обавештавање органа и држава чланица Европске Уније

Члан 105.

Комисија без одлагања обавештава Европску Комисију и све државе чланице ЕУ када се у Републици на било који начин поопштре правила у односу на правила ЕУ о усклађивању захтева за транспарентношћу везаним за информације о издаваоцима чије су хартије од вредности укључене у трговање на регулисаном тржишту.

VI. РЕГУЛИСАНА ТРЖИШТА

Организатори тржишта

Члан 106.

Пословањем регулисаног тржишта у Републици може управљати само организатор тржишта са седиштем у Републици (у даљем тексту: берза), уколико поседује дозволу коју издаје Комисија, у складу са овим законом и актима Комисије.

Организатор тржишта је правно лице основано као акционарско друштво у складу са законом којим се уређују привредна друштва, ако овим законом није другачије одређено.

Организатор тржишта је одговоран да обезбеди да регулисано тржиште којим управља испуњава захтеве утврђене овим законом, при чему организатору тржишта нису поверена јавна овлашћења у складу са законом.

Организатор тржишта остварује права која одговарају регулисаном тржишту којим управља у складу са овим законом.

Уз активности и обавезе утврђене овим законом, активности организатора тржишта могу да укључују и следеће додатне активности:

- 1) подстицање и развој тржишта капитала у Републици Србији;
- 2) продаја и лиценцирање тржишних података, укључујући формирање, продају, лиценцирање и трговање финансијским инструментима, на основу тржишних података или других финансијских мера;
- 3) едукација инвеститора;
- 4) друге потребне активности у вези са његовим активностима и обавезама утврђеним законом.

Комисија на својој интернет страници поставља, ажурира и објављује списак свих регулисаних тржишта из њене надлежности.

Комисија тај списак доставља другим државама чланицама и ЕСМА-и. Слично се извештава о свакој промени на том списку.

Минимални капитал

Члан 107.

Минимални капитал организатора тржишта не може бити мањи од 1.000.000 евра у динарској противвредности на дан уплате по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије.

Капитал из става 1. овог члана мора у целости бити уплаћен у новцу, а акције се не могу издати пре него што се уплати пун износ.

Захтев за давање дозволе за рад организатору тржишта

Члан 108.

Садржину захтева и документације потребне за издавање дозволе за рад организатору тржишта за вршење делатности организације регулисаног тржишта прописује Комисија.

Уз захтев из става 1. овог члана прилажу се:

- 1) оснивачки акт, статут, правилник о тарифи, као и правила и процедуре пословања;
- 2) подаци о сваком лицу које стиче квалификовано учешће у организатору тржишта, о сваком лицу са којим је лице са квалификованим учешћем блиско повезано, као и о сваком лицу које на други начин може да врши, директно или индиректно, контролу или значајан утицај на управљање организатора тржишта, односно регулисаног тржишта;
- 3) имена и подаци о квалификацијама, искуству и пословној репутацији предложених чланова управе организатора тржишта, а који испуњавају услове прописане одредбама члана 114. овог закона;
- 4) подаци о кадровској и организационој оспособљености и техничкој опремљености организатора тржишта, у складу са одредбама члана 126. овог закона;
- 5) подаци о програму функционисања регулисаног тржишта који предлаже подносилац захтева, укључујући врсте послова и организациону структуру, са довољно детаља на основу којих Комисија може да утврди да подносилац испуњава све захтеве из ове главе закона;
- 6) доказ о уплати оснивачког улога из члана 107. овог закона;
- 7) накнаде за подношење захтева у складу са тарифником Комисије.

Решење о давању дозволе за рад организатору тржишта

Члан 109.

Комисија одлучује о захтеву за давање дозволе за рад организатору тржишта у року од три месеца од дана пријема захтева.

Комисија доноси решење о давању дозволе када утврди:

- 1) да су захтев и документација из одредаба члана 114. овог закона потпуни и ваљани;
- 2) да су испуњени сви услови из ове главе закона и аката Комисије;
- 3) да лица са квалификованим учешћем у организатору тржишта, укључујући и лица блиско повезана са тим лицима, као и свако лице које може да врши контролу или значајан утицај на управљање организатором тржишта, испуњавају услове из члана 122. овог закона;

4) чланови органа управе имају довољно добру репутацију, поседују довољно знања, вештина и искуства и посвећују довољно времена извршавању својих обавеза.

Комисија одбија захтев за давање дозволе за рад организатору тржишта када утврди да:

1) један или више услова за добијање дозволе из става 2. овог члана није испуњен;
2) подаци које захтев садржи су нетачни, у значајној мери доводе у заблуду или су изостављени неопходни подаци како би се информације из захтева могле правилно тумачити;

3) чланови органа управе немају довољно добру репутацију, не поседују довољно знања, вештина и искуства или могу представљати претњу добром и одговорном управљању;

4) је власничка структура подносиоца захтева за издавање дозволе, укључујући и лица блиско повезана са лицима која поседују квалификовано учешће, таква да би ефикасан надзор над подносиоцем захтева био онемогућен.

Дозвола у случају статусних промена

Члан 110.

Организатор тржишта пре подношења пријаве за упис статусне промене у регистар привредних субјеката мора да добије дозволу Комисије за припајање, спајање или поделу.

Захтев за давање сагласности на све измене општих аката и чланова управе

Члан 111.

Организатор тржишта доставља Комисији захтев за давање сагласности на измену статута, правила и процедура пословања, правилника о тарифи, и члана управе.

Предложена измена из става 1. овог члана ступа на снагу по добијању сагласности од Комисије.

Комисија доноси решење о давању сагласности по захтеву из става 1. овог члана у року од 30 дана од дана пријема уредног захтева.

Доступност дозвола јавности

Члан 112

Комисија објављује решења о давању дозволе за рад, као и сагласности из члана 111. овог закона на својој интернет страници.

Упис у Регистар привредних субјеката

Члан 113.

Организатор тржишта стиче својство правног лица уписом у Регистар привредних субјеката.

Организатор тржишта, у року од 15 дана од дана пријема решења Комисије о давању дозволе за рад и решења о давању претходне сагласности за избор, односно именовање чланова органа управе, подноси пријаву за упис у Регистар привредних субјеката, у складу са законом којим се уређује регистрација привредних субјеката.

Извод из уписа у Регистар привредних субјеката организатор тржишта доставља Комисији, у року од седам дана од дана пријема решења о упису.

Организатор тржишта не сме да отпочне да обавља делатност за коју је добио дозволу за рад пре уписа те делатности у Регистар привредних субјеката.

Структура управљања организатора тржишта

Члан 114.

Организатор тржишта има скупштину акционара, једног или више извршних директора и надзорни одбор.

Мандат извршног директора траје четири године и исто лице може бити поново бирано.

Надзорни одбор има председника и најмање четири члана.

Извршни директор не може бити члан надзорног одбора.

Комисија прописује садржај захтева за давање претходне сагласности на избор, односно именовање директора и чланова надзорног одбора организатора тржишта.

Директор и члан надзорног одбора организатора тржишта, не може бити:

- 1) лице које подлеже примени правних последица осуде;
- 2) лице које је на руководећој позицији или запослено у државним органима, осим у случају када Република има власничко учешће у организатору тржишта;
- 3) лице које је директор, члан надзорног одбора, запослени, или лице са квалификованим учешћем у другом организатору тржишта који има дозволу за рад према овом закону;
- 4) лице које је директор, члан надзорног одбора или запослен у ЦРХОВ-у;
- 5) лице које је директор, члан надзорног одбора или запослен у инвестиционом друштву или овлашћеној банци, односно кредитној институцији, јавном друштву или инвестиционом фонду чије су хартије од вредности укључене у трговање на тржиште хартија од вредности, осим у случају када има власничко учешће у организатору тржишта;
- 6) лице које је блиско повезано са лицима из тач. 1) – 5) овог става.

Пословна репутација и искуство директора и члана надзорног одбора организатора тржишта треба да обезбеде добро и поуздано управљање организатором тржишта, односно регулисаним тржиштем и МТП и ова лица морају да имају одговарајућу пословну репутацију и најмање три године радног искуства у вези са хартијама од вредности.

Директор организатора тржишта мора бити запослен са пуним радним временом у организатору тржишта, а то лице и најмање један члан надзорног одбора мора знати српски језик.

Услови за избор, односно именовање чланова органа управе организатора тржишта

Члан 115.

Чланови органа управе организатора тржишта у сваком тренутку морају имати добру репутацију (углед), поседовати довољно знања, вештина и искуства и посвећивати довољно времена извршавању својих обавеза. Целокупни састав органа управе треба да одражава адекватан широк распон искуства.

Сви чланови органа управе морају посвећивати довољно времена извршавању својих функција у организатору тржишта.

При одређивању броја директорских функција које члан органа управе може истовремено обављати у оквиру било ког правног субјекта, води се рачуна о појединачним околностима и природи, обиму и сложености активности организатора тржишта.

Чланови органа управе организатора тржишта, за које се сматра да су велики у смислу њихове величине, унутрашње организације и природе, обима и сложености њихових пословања, не могу истовремено обављати функције које садрже више од једне од следећих комбинација функција, осим ако ти чланови не представљају Републику:

- 1) једна функција извршног директора и две функције неизвршног директора;
- 2) четири функције неизвршног директора.

Функције извршног или неизвршног директора унутар исте групе или привредних субјеката у којима организатор тржишта има квалификовано учешће сматрају се једном директорском функцијом.

Комисија може дати сагласност члану органа управе да врши једну додатну функцију неизвршног директора.

Функције директора у организацијама чији циљеви нису претежно профитне природе изузимају се од ограничења у погледу броја функција директора које може вршити члан органа управе.

Орган управе мора поседовати довољно општег знања, вештина и искуства да би могао да разуме делатност организатора тржишта, укључујући главне ризике.

Сваки члан органа управе делује савесно и поштено и размишља независно тако да може ефикасно проценити и оспорити одлуке вишег руководства и, ако је потребно, ефикасно надгледати и пратити доношење одлука.

Организатори тржишта морају посветити довољно кадровских и финансијских ресурса за увођење у посао чланова органа управе.

Комисија ближе уређује критеријуме под којима ће се организатор тржишта сматрати великим у смислу њихове величине, унутрашње организације и природе, обима и сложености њихових пословања.

Комисија редовно обавештава ЕСМА-у о датим сагласностима из става 6. овог члана

Одбор за именовања

Члан 116.

Организатори тржишта за које се сматра да су велики у смислу њихове величине, унутрашње организације и природе, обима и сложености њихових пословања, оснивају одбор за именовања састављен од чланова органа управе који не обављају ниједну извршну функцију у том организатору тржишта.

Организатори тржишта и њихови одбори за именовања узимају у обзир широк спектар особина и способности приликом именовања чланова органа управе и успостављају политику подстицања разноликости у органу управе.

Одбор за именовања извршава следеће задатке:

1) утврђивање и препоручивање кандидата за упражњена радна места у органу управе, које потом усваја орган управе или се одобрава на скупштини акционара. При томе Одбор за именовања:

(1) у обзир узима равнотежу између знања, вештина, разноликости и искуства органа управе;

(2) припрема опис дужности и потребних способности за одређено место и процењује очекивано време потребно за избор;

(3) утврђује потребну заступљеност полова у органу управе и развија мере за повећање броја представника премало заступљеног пола у органу управе како би се постигао овај циљ;

2) редовно и најмање једном годишње оцењује структуру, величину, састав и успешност органа управе и за орган управе припрема препоруке у вези са могућим изменама;

3) редовно и најмање једном годишње процењује знање, вештине и искуство појединачних чланова органа управе, као и органа управе као целине и о томе обавештава орган управе;

4) редовно преиспитује политику органа управе у погледу избора и именовања вишег руководства и за орган управе припрема препоруке.

Одбор за именовања, при вршењу својих дужности, редовно и у мери колико је то могуће, узима у обзир потребу да се обезбеди да приликом доношења одлука унутар органа управе не преовладава ниједан појединац или мања група људи, на начин који би био штетан за интересе организатора тржишта као целине.

У обављању својих дужности, одбор за именовања може користити све потребне изворе информација, укључујући спољно саветовање.

Члан 117.

Надзорни одбор организатора тржишта утврђује и надгледа спровођење система управљања који обезбеђује ефективно и одговорно руковођење, укључујући поделу дужности унутар организације и спречавање сукоба интереса на начин којим се обезбеђује интегритет тржишта.

Надзорни одбор прати и редовно оцењује делотворност система управљања организатора тржишта и предузима одговарајуће мере да би се уклонили евентуални недостаци.

Чланови надзорног одбора имају одговарајући приступ информацијама и документима који су потребни за надгледање и праћење процеса доношења одлука управе.

Члан 118.

Комисија својим подзаконским актом ближе уређује услове које чланови надзорног одбора морају да испуњавају у складу са чланом 115. овог закона, као и појам узимања у обзир разноликости приликом избора чланова органа управе из члана 116. овог закона.

Давање, одбијање и повлачење сагласности

Члан 119.

Када Комисија утврди да су испуњени услови из чл. 114. до 118. овог закона и одговарајућих аката Комисије, даје сагласност у складу са одредбама члана 111. став 3. овог закона.

Комисија одбија захтев за давање сагласности из става 1. овог члана када утврди да нису испуњени услови утврђени одредбама овог члана, а нарочито када процени:

1) да чланови надзорног одбора организатора тржишта немају довољно добру репутацију;

- 2) не поседују довољно знања, вештина и искуства;
- 3) не посвећују довољно времена обављању својих функција;
- 4) постоје објективни и доказиви разлози да верује да надзорни одбор организатора тржишта може представљати претњу за његово добро и одговорно управљање и очување интегритета тржишта.

У поступку издавања дозволе регулисаном тржишту, лице или лица која руководе пословањем и функционисањем регулисаног тржишта које већ има дозволу, у складу са овим законом, сматра се да испуњавају захтеве из става 1. члана 115. овог закона.

Организатор тржишта обавештава Комисију о свим подацима који су неопходни за процену да ли организатор тржишта испуњава одредбе чл. 115 и 116. овог закона.

Комисија повлачи претходну сагласност за избор, односно именовање члана надзорног одбора организатора тржишта када утврди да:

- 1) је решење о давању сагласности донето на основу неистинитих или непотпуних података;

- 2) лице за које је дата сагласност више не испуњава услове из одредаба члана 115. овог закона.

Комисија подзаконским актом уређује садржај захтева за давање претходне сагласности на избор, односно именовање члана органа управе организатора тржишта у складу са условима из овог закона.

Квалификовано учешће и контрола

Члан 120.

Када физичко или правно лице, односно лица која су блиско повезана, изузимајући Републику (у даљем тексту: предложени стицалац), донесе одлуку да посредно или непосредно стекне, односно увећа квалификовано учешће у организатору тржишта, тако да проценат акција са правом гласа или учешћа у капиталу достигне или пређе 10%, 20%, 33% или 50% учешћа у капиталу тог организатора тржишта (у даљем тексту: предложено стицање), дужно је да Комисији поднесе захтев за давање претходне сагласности за стицање квалификованог учешћа, наводећи висину намераваног учешћа, као и остале прописане податке.

Свако физичко или правно лице које донесе одлуку да посредно или непосредно смањи проценат квалификованог учешћа у организатору тржишта испод 10%, 20%, 33% или 50% учешћа у укупном капиталу тог организатора тржишта, дужно је да о томе претходно обавести Комисију и да наведе висину намераваног смањења учешћа.

Члан 121.

Комисија, у року од 60 радних дана од дана пријема уредног захтева, утврђује испуњеност услова за стицање или увећање квалификованог учешћа.

Када Комисија разматра два или више захтева за стицање или увећање квалификованог учешћа у истом организатору тржишта, Комисија је дужна да према предложеним стицаоцима равноправно поступа.

Комисија својим актом ближе уређује документа које је неопходно приложити уз захтев из члана 120. став 1. овог закона.

Члан 122.

Приликом одлучивања о захтеву из члана 120. став 1. овог закона, узимајући у обзир вероватни утицај предложеног стицаоца на организатора тржишта, односно управу регулисаног тржишта, а ради обезбеђења доброг и одговорног управљања у организатору тржишта у коме се стиче квалификовано учешће, Комисија оцењује подобност предложеног стицаоца и финансијску оправданост предложеног стицања користећи следеће критеријуме:

- 1) репутацију предложеног стицаоца;
- 2) финансијску стабилност предложеног стицаоца;
- 3) могућност организатора тржишта да испуњава услове у погледу капитала и друге услове и обавезе предвиђене одредбама овог закона, а нарочито да ли група чији ће део постати има структуру која омогућава вршење ефикасног надзора;
- 4) постојање основане сумње да се у вези са предложеним стицањем врши или покушава да врши прање новца или финансирање тероризма у смислу одредаба закона који уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма, односно да предложено стицање може увећати тај ризик;
- 5) да ли лице које поседује или предлаже стицање квалификованог учешћа подлеже правним последицама осуде.

Комисија подзаконским актом прописује критеријуме подобности и поузданости лица која стичу квалификовано учешће.

Члан 123.

Комисија доноси решење о давању сагласности за стицање квалификованог учешћа у року од 60 радних дана од дана пријема уредног захтева, односно у додатном року у складу са законом који уређује општи управни поступак, уколико се на основу достављене документације може закључити да су лица која намеравају да стекну квалификовано учешће подобна и поуздана и да им је финансијски положај такав да се може претпоставити да неће имати негативан утицај на пословање организатора тржишта.

Решењем из става 1. овог члана Комисија може одредити максималан рок за окончање предложеног стицања и може га продужити када је то потребно.

Комисија доноси решење о одбијању захтева за давање сагласности за стицање квалификованог учешћа уколико се на основу достављене документације може закључити да:

- 1) су подаци које предложени стицалац поднесе непотпуни;
- 2) предложени стицаоци не испуњавају критеријуме прописане одредбама члана 122. став 1. овог закона;
- 3) блиска повезаност између организатора тржишта и других физичких или правних лица која су у позицији да контролишу или врше значајан утицај на организатора тржишта, односно управу регулисаног тржишта спречава ефикасно вршење надзорне функције Комисије;
- 4) закони или прописи друге државе који се односе на физичка или правна лица са којима организатор тржишта има блиску повезаност спречава ефикасно вршење надзорне функције Комисије, односно отежавају примену њене надзорне функције.

Одредбе овог члана примењују се и у случајевима када се захтев за давање сагласности за стицање квалификованог учешћа подноси у поступку издавања дозволе за рад организатору тржишта, као и у случају накнадног стицања акција организатора тржишта у проценту који прелази прописане прагове укупно издатих акција организатора тржишта.

Члан 124.

Ако организатор тржишта стекне сазнања о стицању или отуђивању учешћа у свом капиталу, што доводи до тога да поменути проценти пређу или падну испод прагова прописаних одредбом члана 120. став 2. овог закона, о томе без одлагања обавештава Комисију.

Најмање једном годишње организатор тржишта обавештава Комисију о акционарима који поседују квалификовано учешће и величини њихових учешћа на начин предвиђен актом Комисије.

ЦРХОВ је дужан да одмах обавештава Комисију о преласку, односно спуштању испод 10%, 20%, 33% или 50% учешћа акционара у укупном капиталу организатора тржишта на начин прописан актом Комисије.

Организатор регулисаног тржишта објављује:

1) најмање једном годишње податке о власничкој структури организатора тржишта, а нарочито о идентитету и обиму учешћа сваког лица које може имати значајан утицај на управљање организатором тржишта, односно регулисаним тржиштем;

2) без одлагања, информације о којима стекне сазнања о сваком преносу власништва који проузрокује промену лица која врше значајан утицај на управљање организатором тржишта, односно регулисаним тржиштем.

Члан 125.

Лицу које стекне квалификовано учешће у организатору тржишта супротно одредбама члана 120. став 1. овог закона, Комисија:

1) привремено одузима право гласа која произилазе из тако стеченог квалификованог учешћа, односно спречава вршење контроле над организатором тржишта;

2) налаже продају/отуђење тако стеченог квалификованог учешћа.

Комисија укида решење о давању сагласности на квалификовано учешће ако је лице које има квалификовано учешће ту сагласност добило давањем нетачних, непотпуних података или на неки други недозвољени начин.

Комисија може укинути решење о давању сагласности на квалификовано учешће ако лице које поседује квалификовано учешће више не испуњава услове предвиђене одредбама члана 122. овог закона и у тим околностима примењују се ограничења и мере из става 1. овог члана.

Комисија подзаконским актом уређује услове и начин подношења захтева за давање сагласности на стицање квалификованог учешћа и обавештавања Комисије о поседовању квалификованог учешћа.

Организациони захтеви

Члан 126.

Организатор тржишта је дужан да у време издавања дозволе и током пословања:

1) поседује системе за јасно установљивање и исправљање могућих негативних последица на функционисање регулисаног тржишта, његове чланове или учеснике, а које проистичу из сукоба интереса између регулисаног тржишта, његовог организатора тржишта, или власника организатора тржишта, са једне стране, и стабилног функционисања регулисаног тржишта, са друге стране, нарочито када такви сукоби интереса могу да буду

штетни за функције које организатор тржишта односно регулисано тржиште врши у складу са одредбама овог закона и актима Комисије;

2) буде адекватно опремљен како би управљао ризицима којима је изложен, спроводио одговарајуће мере и системе за препознавање свих значајних ризика по своје пословање и донео делотворне мере у циљу умањења тих ризика;

3) поседује процедуре за стабилно управљање техничким функционисањем свог система, укључујући успостављање ефикасних система у случају непредвиђених околности, а у циљу савладавања ризика од прекида рада система;

4) има транспарентна и обавезујућа правила и поступке којима се омогућује правично (поштено) и правилно трговање и успостављају објективни критеријуми за ефикасно извршавање налога;

5) поседује делотворне процедуре којима се олакшава ефикасно и благовремено закључење трансакција које се извршавају у оквиру тих система;

6) у време издавања дозволе за рад и непрекидно током пословања, располаже са довољно финансијских средстава која обезбеђују његово правилно функционисање и функционисање регулисаног тржишта, с обзиром на природу и обим трансакција које се закључују на тржишту и распон и степен ризика којима је изложено.

Организатори тржишта не могу извршавати налоге клијената на терет сопственог капитала, нити могу трговати финансијским инструментима изузев државним хартијама од вредности и високо ликвидним финансијским инструментима које одликује низак кредитни и тржишни ризик.

Отпорност система, системи за прекид трговања и електронско трговање

Члан 127.

Организатор тржишта мора имати успостављене ефикасне системе, поступке и механизме који обезбеђују да су његови системи трговања отпорни, да имају довољан капацитет за обраду великих количина налога и порука и да могу да обезбеде уредно трговање у изузетно отежаним условима на тржишту, да су тестирани како би се обезбедила испуњеност ових услова и континуитета пословања и услуга у случају квара система трговања.

Организатор тржишта има писане споразуме са маркет мејкерима према којима морају да објављују обавезујуће понуде по конкурентним ценама, обезбеђујући тржишту редовну и сталну ликвидност, у складу са природом и обимом трговања на том регулисаном тржишту.

Писани споразум из става 2. овог члана уређује најмање:

1) обавезе маркет мејкера у вези са обезбеђивањем ликвидности и, ако је примењиво, друге обавезе у вези са реализацијом споразума;

2) све подстицаје, у облику попушта или на други начин, које нуди организатор тржишта маркет мејкеру за обезбеђивање редовне и сталне ликвидности на тржишту и када је то примењиво, друга права маркет мејкера која доприносе реализацији споразума.

Организатор тржишта прати и спроводи усклађеност инвестиционих друштава/маркет мејкера са захтевима из обавезујућих писаних споразума, обавештава Комисију о садржају тих споразума и на захтев доставља све додатне информације које су потребне Комисији да се увери да организатор тржишта испуњава захтеве из овог става.

Организатор тржишта има успостављене ефикасне системе, поступке и механизме за одбацивање налога који превазилазе унапред одређен праг у погледу обима и цене или су очигледно погрешни.

Организатор тржишта мора имати могућност да привремено обустави или ограничи трговање ако у кратком року дође до значајне промене цене финансијског инструмента на том регулисаном тржишту или на повезаним тржиштима. Организатор тржишта мора да обезбеди да су сви параметри за обуставу трговања адекватно подешени тако да у обзир узимају ликвидност различитих класа и поткласа имовине, као и природу тржишног модела и врсту корисника, као и да су довољни да спрече значајне поремећаје у трговању.

Организатор тржишта може имати могућност да у изузетним случајевима откаже, измени или исправи било коју трансакцију.

Организатор тржишта својим општим актима уређује параметре за обуставу трговања и за сваку промену параметара добија сагласност Комисије.

Комисија о тим параметрима извештава ЕСМА-у.

Организатор тржишта има успостављене потребне системе и поступке обавештавања Комисије о обустави трговања финансијским инструментом на регулисаном тржишту, које је са аспекта ликвидности за финансијски инструмент од кључне важности, како би Комисија ускладила одзив целог тржишта и утврдила да ли треба обуставити трговање на другим местима на којима се тим финансијским инструментом тргује, док се трговање на првом тржишту не настави.

Организатор тржишта је дужан да има успостављене ефикасне системе, поступке и механизме, као и да:

1) захтева да чланови или учесници изврше одговарајућа тестирања/провере алгоритама и обезбеде окружење које омогућава та тестирања;

2) обезбеде да системи за алгоритамско трговање не могу проузроковати нарушавање услова трговања или допринети њиховом настанку;

3) управља нарушеним условима трговања који настану услед рада тих система за алгоритамско трговање, укључујући системе за ограничавање удела неизвршених трансакција које члан или учесник може унети у систем како би успорио ток налога, ако постоји ризик од достизања максималног капацитета система и

4) ограничава и спроводи вредност минималног ценовног инкремента који се може извршити на регулисаном тржишту.

Организатор тржишта који дозвољава непосредни електронски приступ дужан је да има успостављене ефикасне системе, поступке и механизме који обезбеђују да такве услуге пружају само чланови или учесници, односно инвестициона друштва која:

1) који испуњавају услове у погледу подобности члана или учесника и

2) задржавају одговорност за налоге и трговање које је извршено приликом коришћења те услуге у вези са одредбама овог закона.

Организатор тржишта такође успоставља одговарајуће стандарде у вези са контролом ризика и праговима трговања путем директног електронског приступа и може да разликује и по потреби обустави налоге или трговање лица које употребљава директни електронски приступ, одвојено од других налога или трговања члана или учесника.

Организатор тржишта има успостављене механизме за привремено или коначно укидање директног електронског приступа члана или учесника клијенту у случају неиспуњавања одредби овог става.

Организатор тржишта мора да обезбеди да су његова правила о услугама колокације транспарентна, поштена и недискриминаторна.

Организатор тржишта мора да обезбеди да је његова структура накнада укључујући накнаде за извршење, додатне накнаде и све рабате, транспарентна, поштена и недискриминаторна и да ни на који начин не подстиче испостављање, измену или отказивање налога или извршавање трансакција на начин који доприноси нарушавању услова трговања или злоупотребама на тржишту. Организатор тржишта утврђује обавезе одржавања тржишта (*market making*) за појединачне акције или погодне корпе акција у замену за све рабате који су му додељени.

Организатор тржишта може да прилагоди своје накнаде за отказане налоге у погледу дужине периода у којем је налог био валидан и да прилагоди накнаде сваком финансијском инструменту на које се примењују.

Организатор тржишта може увести вишу накнаду за испостављање налога који је накнадно отказан од накнаде за налог који је извршен и да уведе већу накнаду за учеснике са високим уделом отказаних налога у поређењу са извршеним налозима и онима који користе технологију високофреквентног алгоритамског трговања, како би надоместили додатно оптерећење могућности система.

Организатор тржишта има способност да обележавањем чланова или учесника, идентификује налоге креиране алгоритамским трговањем, различите алгоритме који се употребљавају за креирање налога, као и лица која су затражила те налоге. Ти подаци се достављају Комисији на њен захтев.

Организатор тржишта ставља на располагање Комисији на њен захтев податке у вези са књигом налога или Комисији омогућава приступ књизи налога како би могла да прати трговање.

Вредност минималног ценовног инкремента (*tick size*)

Члан 128.

Организатор тржишта успоставља режиме за вредности минималног ценовног инкремента за акције, депозитне потврде, инвестиционе фондове којима се тргује на берзи, сертификате и друге сличне финансијске инструменте које ближе уређује Комисија у складу са чланом 130. овог закона.

Режими за вредности минималног ценовног инкремента из става 1. овог члана морају:

1) бити калибрирани тако да одражавају профил ликвидности финансијског инструмента на различитим тржиштима и просечни распон цена између понуде и потражње, узимајући у обзир пожељност пружања разумно стабилних цена без непотребног ометања/спречавања даљег ограничавања распона;

2) на одговарајући начин прилагодити вредност минималног ценовног инкремента за сваки финансијски инструмент.

Усклађивање пословних сатова

Члан 129.

Сва места трговања и њихови чланови или учесници морају ускладити пословне сатове којима бележе датум и час догађаја о коме се извештава.

Овлашћења Комисије да усваја прописе

Члан 130.

Комисија подзаконским актом ближе уређује услове у вези са кадровском, организационом оспособљеношћу, финансијским ресурсима и техничком опремљеношћу организатора тржишта, нарочито узимајући у обзир конкретне околности тржишта, значајне ризике, потенцијалне конфликте интереса, стручну и техничку оспособљеност, а што је неопходно да би се осигурало правично, правилно и ефикасно организовање тржишта.

Акт из става 1. овог члана уређује:

1) ниво и начин израчунавања минималних финансијских средстава неопходних за испуњење услова из члана 126. став 1. тачка б) овог закона, као и врсту финансијских инструмената за које се сматра да су довољно ликвидни и довољно ниског ризика да испуњавају услове из члана 126. став 2. овог закона;

2) захтеве којима се осигурава да системи за трговање на регулисаним тржиштима буду отпорни и да имају одговарајући капацитет;

3) удео из члан 127. став 11. овог закона, узимајући у обзир факторе попут вредности неизвршених налога у односу на вредност извршених трансакција;

4) контроле у вези са директним електронским приступом на начин којим се осигурава да су контроле за индиректни приступ најмање једнаке контроли за непосредни приступ тржишту;

5) захтеве да се обезбеди да услуге колокације и структуре накнада буду фер и недискриминаторне и да структуре накнада не стварају подстицаје за неуредне услове трговања или злоупотребу тржишта;

б) утврђивање важности регулисаног тржишта у погледу ликвидности финансијског инструмента;

7) услове који обезбеђују да споразуми са маркет мејкерима буду поштени и недискриминаторни и уређују минималне обавезе одржавања тржишта које организатори тржишта морају да обезбеде, као и услове под којима захтев за успостављање система одржавања тржишта није примерен, а све то узимајући у обзир природу и опсег трговања на конкретном регулисаном тржишту, чак и ако регулисано тржиште дозвољава или омогућава алгоритамско трговање у својим системима;

8) захтеве да се обезбеди правилно тестирање алгоритама, које ће осигурати да системи за алгоритамско трговање, укључујући високофреквентно алгоритамско трговање, не могу проузроковати недостатке у условима трговања на тржишту, нити им допринети;

9) правила о одговарајућој калибрацији обустава трговања из члана 127. став 6. овог закона, узимајући у обзир факторе из тог става;

10) вредност минималног ценовног инкремента или режима вредности минималног ценовног инкремента за акције, депозитне потврде, инвестиционе фондове којима се тргује на берзи, сертификате и друге сличне финансијске инструменте, када је неопходно да се обезбеди уредно функционисање тржишта, у складу са чиниоцима из чланом 128. став 2. овог закона и цену, распон и дубину ликвидности финансијског инструмента.

Акт из става 1. овог члана може такође укључити правила која је прописала Комисија како би уредила вредност минималног ценовног инкремента или режима вредности минималног ценовног инкремента за одређене финансијске инструменте који нису

наведени у ставу 2. тачка 9) овог члана, када је неопходно да се обезбеди уредно функционисање тржишта, у складу са чланом 128. став 2. овог закона и цену, распон и дубину ликвидности финансијског инструмента.

Укључење финансијских инструмената у трговање

Члан 131.

Организатор тржишта има јасна и транспарентна правила у вези са укључењем финансијских инструмената у трговање на регулисано тржиште.

Организатор тржишта својим правилима:

1) омогућава да се финансијским инструментима укљученим у трговање на регулисаном тржишту може трговати на поштен, правилан и ефикасан начин и да се преносиве хартије од вредности могу слободно преносити између страна које њима тргују;

2) обезбеђује да облик уговора о изведеним финансијским инструментима омогућава правилно формирање цена, као и постојање одговарајућих услова салдирања;

3) успоставља и одржава ефикасне системе којима се проверава да ли издаваоци преносивих хартија од вредности, који су укључени у трговање на регулисаном тржишту, поштују све своје обавезе предвиђене овим законом, актима Комисије и актима организатора тржишта, у погледу почетног, сталног и *ad hoc*/повременог обелодањивања информација које је обавезан да достави организатору тржишта;

4) успоставља процедуре које његовим члановима омогућавају приступ информацијама које су објављене у складу са овим законом или актом Комисије;

5) установљава неопходне системе за редовну проверу усклађености финансијских инструмената које је укључило у трговање са условима за укључење на тржиште.

Преносива хартија од вредности која је укључена у трговање на регулисаном тржишту може накнадно бити уврштена у трговање на другим регулисаним тржиштима, чак и без пристанка издаваоца и у складу са релевантним одредбама Главе IV овог закона. Организатор тржишта обавештава издаваоца о томе да се његовим хартијама од вредности тргује на том регулисаном тржишту. За издаваоца не важи обавеза пружања информације, из става 2. овог члана, непосредно било ком регулисаном тржишту које је његове хартије од вредности уврстило у трговање без његове сагласности.

Комисија подзаконским актом ближе уређује:

1) карактеристике различитих класа финансијских инструмената, које организатор тржишта мора узети у обзир када процењује да ли је неки финансијски инструмент издат на начин који је доследан критеријумима утврђеним у ставу 2. овог члана, за укључење у трговање на различитим сегментима поменутог тржишта којима управља;

2) мере које организатор тржишта мора увести, како би се сматрало да испуњава обавезу провере да издавалац преносиве хартије од вредности испуњава своје обавезе у складу са одредбама овог закона и аката Комисије у погледу почетног, сталног и *ad hoc*/повременог обелодањивања;

3) мере које организатор тржишта мора да установи како би својим члановима и учесницима олакшао приступ информацијама објављеним у складу са условима утврђеним овим законом и актима Комисије.

Привремена обустава и искључење финансијских инструмената из трговања на регулисаном тржишту

Члан 132.

Организатор тржишта може да уведе привремену обуставу трговања финансијским инструментом или да га искључи из трговања, уколико финансијски инструмент више не испуњава правила регулисаног тржишта, осим ако би та обустава или искључење нанела значајну штету интересима инвеститора или правилном функционисању тржишта.

Организатор тржишта који привремено обустави или искључи из трговања финансијски инструмент, такође привремено обуставља трговање или искључује из трговања изведене финансијске инструменте из члана 2. став 1. тачка 19) подтач. (4) до (10) овог закона, који се односе на тај финансијски инструмент или су са њим повезани, када је то потребно за подршку циљевима привремене обуставе или искључења основног финансијског инструмента. Организатор тржишта објављује своју одлуку о привременој обустави или искључењу финансијског инструмента из трговања и свих повезаних изведених финансијских инструмената, и Комисију обавештава о својим релевантним одлукама.

Комисија захтева да друга регулисана тржишта, МТП-ови, ОТП-ови и системски интернализатори који су у њеној надлежности и тргују истим финансијским инструментом или изведеним финансијским инструментима из става 2. овог члана, такође привремено обуставе трговање или из трговања искључе тај финансијски инструмент или изведене финансијске инструменте, ако је привремена обустава или искључење уведена због сумње на злоупотребу тржишта, понуде за преузимање или необјављивања привилегованих информација о издаваоцу или финансијском инструменту, због повреде чл. 272. и 283. овог закона, осим ако такво привремено обустављање трговања или искључење из трговања може значајно наштетити интересима инвеститора или правилном функционисању тржишта.

Комисија такву одлуку одмах објављује.

Комисија о овој одлуци одмах обавештава ЕСМА-у и надлежне органе других држава чланица, укључујући објашњење уколико је одлучено да се за финансијски инструмент или изведене финансијске инструменте не обустави трговање или да се не искључе из трговања, у складу са чланом 2. став 1. тачка 19) подтач. (4) до (10) овог закона, који се односе на тај финансијски инструмент или су са њим повезани.

Када надлежни органи других држава чланица обавесте Комисију о таквој одлуци, Комисија захтева да регулисана тржишта, МТП-ови, ОТП-ови и системски интернализатори који су у њеној надлежности и тргују истим финансијским инструментом или изведеним финансијским инструментима из става 2. овог члана, такође привремено обуставе трговање или из трговања искључе тај финансијски инструмент или изведене финансијске инструменте, ако је привремена обустава или искључење уведено због сумње на злоупотребу тржишта, понуде за преузимање или откривања привилегованих информација о издаваоцу или финансијском инструменту, због повреде чл. 272. и 283. овог закона, осим ако такво привремено обустављање трговања или искључење из трговања може значајно наштетити интересима инвеститора или правилном функционисању тржишта. Овај став се такође примењује приликом укидања обуставе трговања финансијског инструмента или изведених финансијских инструмената из става 2. овог члана. Поступак обавештавања из овог става такође се примењује и у случају да је одлуку о привременој обустави или искључењу из трговања финансијског инструмента или

изведених финансијских инструмената из става 2. овог члана, донео надлежни орган у складу са чланом 374. став 1. тач. 13) и 14) овог закона.

Комисија доноси решење о искључењу из трговања на регулисаном тржишту акција издаваоца у следећим случајевима:

1) уколико издавалац Комисији није доставио годишњи извештај у роковима и на начин прописан одредбама овог закона;

2) уколико је Комисија два пута безуспешно покушала уручење управног акта на адресу седишта друштва, односно на регистровану адресу за пријем поште;

3) уколико је друштву правноснажним актом изречена мера забране обављања делатности;

4) уколико је друштву правноснажним актом изречена мера одузимања дозволе, лиценце или одобрења за обављање регистроване делатности;

5) уколико друштво остане без законског или привременог заступника, а не региструје новог у року од 30 дана од дана брисања законског, односно привременог заступника из регистра привредних субјеката;

Решење из става 7. овог члана Комисија доставља издаваоцу и организатору тржишта.

Решење из става 7. овог члана организатор тржишта је дужан да одмах по пријему објави на својој интернет страници и обезбеди да исто буде објављено у континуитету у трајању од најмање 6 месеци од дана доношења.

Организатор тржишта је дужан да по пријему решења из става 7. овог члана, без одлагања, искључи акције из трговања са регулисаног тржишта.

Издавалац је дужан да решење из става 7. овог члана у року од 3 дана од дана пријема достави акционарима издаваоца.

У случају из става 7. овог члана сваки акционар може у року од 6 месеци од дана доношења решења Комисије да захтева од друштва откуп акција.

Друштво је дужно да исплати акционара у року од 30 дана од дана пријема захтева по цени по којој се откупљују акције од несагласних акционара у складу са одредбама закона којим се уређују привредна друштва.

Ако друштво не поступи у складу са ставом 11. овог члана, акционар може тужбом надлежном суду да тражи исплату:

1) вредности акција уколико друштво није исплатило акције у року из става 4. овог члана;

2) разлике до пуне вредности акција, уколико сматра да вредност није утврђена у складу са ставом 4. овог члана.

Комисија подзаконским актом ближе уређује:

1) случајеве у којима повезаност између изведеног финансијског инструмента који се односи на финансијски инструмент или који је са њим повезан, а за који је привремено обустављено трговање или је искључен из трговања и изворног финансијског инструмента значи да је за изведени финансијски инструмент такође обустављено трговање или је искључен из трговања како би се постигао циљ обуставе или искључења основног финансијског инструмента;

2) форму и временски распоред обавештења и објава из ст. 2. до 5. овог члана;

3) списак околности које значајно штете интересима инвеститора и правилном функционисању тржишта из ст. 1. до 5. овог члана.

Одлука о повлачењу акција са регулисаног тржишта

Члан 133.

Скупштина издаваоца, односно јавног друштва може донети одлуку о повлачењу акција са регулисаног тржишта гласовима који представљају најмање три четвртине од укупног броја издатих акција са правом гласа, с тим што се статутом друштва може одредити и већа већина за доношење овакве одлуке.

Одлуку из става 1. овог члана јавно друштво може да донесе ако су кумулативно испуњени следећи услови:

- 1) јавно друштво има мање од 10.000 акционара;
- 2) да је у периоду од три месеца који претходи дану доношења одлуке о сазивању седнице скупштине акционара на којој се одлучује о повлачењу акција са регулисаног тржишта, односно МТП укупно остварени обим промета акција које су предмет наведеног повлачења износио мање од 0,5% од њиховог укупног издатог броја;
- 3) у најмање у једном месецу периода из тачке 2) овог става остварени месечни обим промета таквим акцијама на регулисаном тржишту износио је мање од 0,05% од њиховог укупног издатог броја.

Одлука из става 1. овог члана је валидна само кад укључује и неопозиву изјаву друштва којом се друштво обавезује да од несагласних акционара, а на њихов захтев, откупи акције уз одговарајућу накнаду, с тим што ово право има и акционар који није учествовао у раду скупштине.

По упису одлуке из става 1. овог члана у Регистар привредних субјеката, друштво је дужно да обавести организатора регулисаног тржишта на којем су његове акције укључене у трговање.

Одговарајућа накнада из става 3. овог члана је највећа вредност акције обрачунате у складу са законом којим се уређују привредна друштва.

Приступ регулисаном тржишту

Члан 134.

Организатор тржишта својим актима уређује и одржава транспарентна и недискриминаторна правила, заснована на објективним критеријумима, која се примењују на приступ регулисаном тржишту и чланство у њему.

Правила из става 1. овог члана уређују обавезе чланова или учесника која проистичу из:

- 1) акта о оснивању регулисаног тржишта и његовом управљању;
- 2) правила у вези са трансакцијама на тржишту;
- 3) стандарда струке који се примењују на запослене инвестиционих друштава или кредитних институција, која послују на тржишту;
- 4) услова из става 3. овог члана утврђених за чланове или учеснике на тржишту, који нису инвестициона друштва и кредитне институције;
- 5) правила и поступака за клиринг и салдирање трансакција закључених на регулисаном тржишту.

Организатор тржишта може прихватити за чланове или учеснике, инвестициона друштва и кредитне институције које поседују дозволу за рад у складу са законом којим се уређују банке, односно законом којим се уређују кредитне институције, као и лица која:

- 1) имају добар углед;
- 2) имају довољан ниво способности, стручности и искуства за трговање;
- 3) имају, када је то применљиво, одговарајућу организацију;

4) поседују довољно средстава за улогу коју ће обављати, узимајући у обзир различите финансијске механизме које је регулисано тржиште установило како би осигурало адекватно салдирање трансакција на тржишту.

За трансакције склопљене на регулисаном тржишту, чланови и учесници нису дужни да међусобно примењују обавезе из чл. 178, 179, 180, 181, 182, 184, 185. и 188. овог закона, али примењују на своје клијенте, када за рачун својих клијената извршавају њихове налоге на регулисаном тржишту.

Правила у вези са приступом, чланством или учешћем на регулисаном тржишту предвиђају непосредно учествовање или учествовање са даљине инвестиционих друштава и кредитних институција.

Организатори тржишта и/или регулисана тржишта из других држава чланица могу без додатних законских или административних захтева успоставити одговарајуће механизме у Републици, како би удаљеним члановима или учесницима са седиштем у Републици омогућили приступ и трговање на тим тржиштима.

Организатори тржишта из Републике могу без додатних законских или административних захтева успоставити одговарајуће механизме у другим државама чланицама, како би удаљеним члановима или учесницима са седиштем у другим државама чланицама омогућили приступ и трговање на регулисаним тржиштима која организују.

Организатор тржишта је дужан да обавести Комисију о томе у којим државама чланицама намерава да успоставити такве механизме. Комисија ће у року од месец дана о томе обавестити државу чланицу у којој организатор тржишта намерава да успоставити такве механизме.

Комисија, на захтев надлежног органа матичне државе чланице, и без одлагања, доставља имена чланова или учесника на регулисаном тржишту, са седиштем у Републици.

Организатор тржишта редовно доставља Комисији списак чланова или учесника регулисаног тржишта.

Праћење усклађености са правилима регулисаног тржишта и осталим законским обавезама

Члан 135.

Организатори тржишта су дужни да обезбеде и одржавају ефикасне системе и поступке, укључујући потребна средства за редовно праћење усклађености њихових чланова или учесника са њиховим правилима. Организатори тржишта прате испостављене налоге, укључујући опозиве налога и трансакције које врше њихови чланови или учесници у оквиру њихових система како би препознали кршење тих правила, неправилне услове трговања или понашања која могу указати на трговање на основу привилегованих информација, манипулацију на тржишту као и покушај трговања на основу привилегованих информација, манипулације на тржишту или поремећаје у систему у вези са финансијским инструментом.

Организатори тржишта одмах обавештавају Комисију о значајним случајевима кршења својих правила, неправилним условима трговања или понашањима која могу указати на трговање на основу привилегованих информација, манипулацију на тржишту као

и покушајима трговања на основу привилегованих информација, манипулације на тржишту или поремећајима у систему у вези са финансијским инструментом.

Комисија обавештава ЕСМА-у и надлежне органе других држава чланица о информацијама из става 2. овог члана. У вези са поступањем које може указати на понашање које је забрањено на основу европских прописа којима се уређују злоупотребе на тржишту, надлежни орган је дужан да се увери да такво понашање постоји или је постојало пре него што о томе обавести надлежне органе других држава чланица и ЕСМА-у.

Организатор тржишта без одлагања доставља релевантне податке Комисији и пружа пуну подршку Комисији и државном тужилаштву током истражних радњи и процесуирању злоупотребе на тржишту, која се догодила у системима регулисаног тржишта или путем њих.

Комисија подзаконским актом уређује околности услед којих наступа обавеза давања информација из става 2. овог члана.

Општи акти организатора тржишта

Члан 136.

Општи акти организатора тржишта су оснивачки акт, статут, правила и процедуре пословања, као и правилник о тарифи.

Комисија даје претходну сагласност на правила и процедуре пословања и правилник о тарифи, као и на њихове измене и прописује њихову ближу садржину. Организатор тржишта без одлагања обавештава Комисију о свим изменама статута.

Правила и процедуре пословања ближе уређују послове организатора тржишта прописане одредбама овог закона, а нарочито се њима уређују:

- 1) услови чланства за инвестиционо друштво на регулисаном тржишту;
- 2) услови за укључење финансијских инструмената у трговање на регулисано тржиште, искључење из трговања и привремену обуставу трговања таквим финансијским инструментима;
- 3) услови за трговање финансијским инструментима који су укључени у трговање на регулисано тржиште;
- 4) тржишни надзор над трговањем финансијским инструментима који су укључени на регулисано тржиште у циљу спречавања и откривања непоступања по правилима регулисаног тржишта, одредбама овог закона и актима Комисије, а нарочито непоступања по одредбама Главе XII овог закона које регулишу злоупотребе на тржишту;
- 5) процедуре за покретање дисциплинских поступака против инвестиционих друштава и овлашћених физичких лица у инвестиционом друштву који поступају супротно одредбама општих аката, одредбама овог закона и аката Комисије;
- 6) процедуре за решавање спорова између инвестиционих друштава која су чланови на регулисаном тржишту, а у вези са трансакцијама финансијским инструментима који су укључени у трговање на регулисано тржиште;

Организатор тржишта наплаћује накнаде за услуге и послове које обавља до максималних износа прописаних правилником о тарифи организатора тржишта који је достављен Комисији.

Општим актима организатора тржишта могу се прописати и правила о арбитражи.

Обавеза чувања поверљивих података

Члан 137.

Саставни део општих аката су и правила понашања извршних директора, чланова надзорног одбора и запослених, а која садрже одредбе о чувању поверљивих података и процедуре чији је циљ спречавање злоупотребе поверљивих или привилегованих информација.

Организатор тржишта и лица из става 1. овог члана, дужни су да као поверљиве податке чувају податке о промету финансијским инструментима који нису јавно објављени, као и друге податке за које су сазнали у обављању својих дужности или на други начин.

Под поверљивим подацима из става 2. овог члана не сматрају се консолидовани, кумулативни подаци на основу којих се не откривају подаци о појединачним трансакцијама.

Подаци из става 2. овог члана саопштавају се и стављају на увид Комисији, суду или другом надлежном органу у Републици, на основу њиховог налога, а ради обављања послова из њихове надлежности.

На поверљивост података у смислу одредби овог члана, сходно се примењују одредбе овог закона које се односе на Комисију и обавезу чувања поверљивих података и информација.

Обавеза вођења евиденције и извештавања организатора тржишта

Члан 138.

Организатор тржишта води евиденцију о трансакцијама финансијским инструментима који су укључени у трговање, као и о другим пословима на регулисаном тржишту, а у складу са актом Комисије.

Организатор тржишта на својој интернет страници објављује податке о финансијским инструментима којима се трговало тог дана, количинама, ценама и променама цене.

Организатор тржишта Комисији доставља следеће извештаје:

1) податке о пријему у чланство регулисаног тржишта, престанку чланства, стицању и престанку статуса члана регулисаног тржишта, у року од три радна дана од дана доношења одговарајуће одлуке;

2) податке о укључењу у трговање, одбијању укључења у трговање и искључењу из трговања финансијским инструментима, у року од три радна дана од дана доношења решења;

3) годишњи финансијски извештај са извештајем ревизора и извештајем о пословању друштва;

4) друге извештаје по захтеву Комисије.

Извештај из става 3. тачка 3) овог члана се доставља Комисији до 30. априла текуће године за претходну годину и ставља се на увид јавности на интернет страници регулисаног тржишта, односно МТП.

Комисија подзаконским актом уређује форму и садржај извештаја из става 3. овог члана.

Одузимање дозволе издате регулисаном тржишту и мере против одређених лица

Члан 139.

Комисија може привремено, на период до две године или трајно да одузме дозволу за рад организатору тржишта, и/или да повуче претходно дату сагласност лицу са квалификованим учешћем у организатору тржишта, осим Републици, као и члану надзорног одбора, уколико утврди да:

1) организатор тржишта не користи своју дозволу за рад у периоду од 12 месеци, отворено се одриче дозволе или није обављао делатност организатора тржишта током претходних шест месеци;

2) организатор тржишта, односно извршни директор организатора тржишта је добио дозволу на основу значајно нетачних или обмањујућих информација, тако што су изостављене чињенице захваљујући којима обелодањене информације не би биле обмањујуће или на други недозвољени начин;

3) организатор тржишта, односно извршни директор организатора тржишта даље не испуњава услове прописане за добијање сагласности;

4) организатор тржишта или било које лице из овог става је систематично вршило повреду одредаба овог закона или аката Комисије;

5) организатор тржишта или друго лице из овог става не поступи у року и на начин одређен решењем Комисије издатог у складу са одредбама овог закона;

6) извршни директор организатора тржишта не врши одговарајући надзор над запосленима организатора тржишта чије несавесно пословање проузрокује значајне повреде одредаба овог закона или аката Комисије од стране организатора тржишта, односно запосленог, а такве повреде су могле бити спречене да је спроведен одговарајући надзор.

Надлежност Комисије да привремено или трајно одузме дозволу за рад и да повуче претходно дату сагласност у складу са одредбама овог члана, не искључује могућност примене мера коју је Комисија надлежна да предузме:

1) против лица која поседују сагласност, а у складу са одредбама Главе XIII овог закона;

2) према члану управног одбора и лицу са квалификованим учешћем у организатору тржишта, у складу са одредбама овог закона.

Комисија без одлагања обавештава ЕСМА-у о сваком одузимању дозволе издате организатору тржишта.

VII. УСЛУГЕ ДОСТАВЕ ПОДАТАКА

Обавеза прибављања претходног одобрења

Члан 140.

За обављање услуга доставе података као редовне делатности или посла претходно је потребна је дозвола Комисије.

Пружање услуга доставе података из става 1. овог члана је:

- 1) управљање системом АПА;
- 2) управљање ЦТП-ом;
- 3) управљање АРМ-ом;

Изузетно од става 1. овог члана, инвестиционом друштву или организатору тржишта који управља местом трговања дозвољено је да пружају услуге доставе података као АПА, при чему је неопходна претходна провера њихове усклађености са овом главом. Те услуге се наводе у њиховој дозволи за рад.

Изузетно од става 1. овог члана, инвестиционом друштву или организатору тржишта који управља местом трговања дозвољено је да пружају услуге доставе података као ЦТП и АРМ, при чему је неопходна претходна провера њихове усклађености са овом главом. Те услуге се наводе у њиховој дозволи за рад.

Комисија води и редовно ажурира регистар свих пружалаца услуга доставе података (у даљем тексту: Регистар). Регистар је јавно доступан на интернет страници Комисије и садржи информације о услугама за које је пружалац услуга доставе података добио дозволу.

О издавању сваке дозволе обавештава се ЕСМА.

Када Комисија одузме дозволу у складу са чланом 143. овог закона тај податак се објављује у Регистру наредних 5 година.

Комисија врши надзор над пружаоцима услуге доставе података, редовно проверава њихову усклађеност са овом главом и да ли испуњавају услове наведене у дозволи.

Предмет дозволе

Члан 141.

У дозволи из члана 140. став 1. овог закона наводи се коју услугу доставе података је пружалац услуге доставе података овлашћен да пружа.

Пружалац услуге доставе података који жели да прошири пословање и да пружа додатне услуге доставе података доставља захтев за проширење дозволе.

Дозвола важи на територији целе ЕУ и даје овлашћење пружаоцу услуга доставе података да пружа услуге за које је овлашћен, у целој ЕУ.

Поступци за издавање или одбијање захтева за издавање дозволе

Члан 142.

Уз захтев за издавање дозволе, пружалац услуга доставе података прилаже све неопходне информације, укључујући и пословни план у коме се наводе предвиђене врсте пословања и организациона структура, на основу којих Комисија може да процени да је, у време добијања прве дозволе, предузео све што је потребно за испуњење својих обавеза прописаних овим законом и актима Комисије.

Комисија издаје дозволу у року од три месеца од дана подношења уредног захтева, пошто утврди да подносилац захтева испуњава све критеријуме прописане овим законом и актима Комисије, и о томе обавештава подносиоца захтева.

Комисија ближе уређује:

- 1) информације које АПА треба да достави Комисији у складу са ставом 1. овог члана, укључујући пословни план;
- 2) информације које АПА укључује у обавештење из члана 144. овог закона;
- 3) стандардне обрасце, формуларе и поступке за обавештења или информације које доставља АПА у складу са ставом 1. овог члана и члана 144. овог закона.

Одузимање дозволе

Члан 143.

Комисија може да одузме дозволу издату пружаоцу услуге доставе података ако пружалац:

- 1) не користи своју дозволу за обављање делатности током 12 месеци, отворено се одриче дозволе или није пружао услуге доставе података током претходних шест месеци;
- 2) добије дозволу навођењем лажних података или на неки други неправилан начин;
- 3) више не испуњава услове под којима је дозвола дата;

Услови за орган управе пружаоца услуга доставе података

Члан 144.

Сви чланови органа управе пружаоца услуга доставе података увек имају добру репутацију (углед), поседују довољно знања, вештина и искуства и посвећују довољно времена извршавању својих обавеза.

Орган управе поседује довољно општег знања, вештина и искуства да би могао да разуме делатност пружаоца услуга доставе података. Сваки члан органа управе делује савесно и поштено и размишља независно тако да може делотворно да оспори одлуке вишег руководства и, ако је потребно, ефикасно надгледа и прати одлуке органа управе.

Када организатор тржишта затражи дозволу да управља АПА-ом, ЦТП-ом или АРМ-ом, или АРМ и чланови органа управе АПА-е, ЦТП-а или АРМ-а су истовремено и чланови органа управе регулисаног тржишта, сматра се да та лица испуњавају услове из става 1. овог члана.

Пружалац услуга доставе података обавештава Комисију о свим члановима свог органа управе и о свим изменама у чланству, заједно са свим подацима који су потребни за процену да ли субјект испуњава услове из става 1. овог члана.

Орган управе пружаоца услуга доставе података утврђује и надгледа спровођење система управљања који обезбеђује ефективно и одговорно вођење организације, укључујући поделу дужности унутар организације и спречавање сукоба интереса на начин којим се подржавају интегритет тржишта и интереси клијената.

Комисија одбија давање одобрења уколико сматра да лице или лица која ће делотворно управљати пружаоцем услуга доставе података нису довољно угледна или ако постоје објективни или доказиви разлози за веровање да предложене измене у руковођењу пружаоца угрожавају његово добро и разборито управљање и дужно разматрање интереса клијената и интегритета тржишта.

Комисија подзаконским актом уређује поступке и услове за процену подобности чланова органа управе АПА-е из ст. 1. и 2. овог члана, узимајући у обзир различите улоге које имају и послове које обављају и избегавање сукоба интереса међу члановима органа управе и корисника АПА-е.

Услови за АПА-е

Организациони захтеви

Члан 145.

АПА има одговарајуће политике и поступке за објављивање прописаних података јавности што приближније реалном времену, у мери колико је то технички изводљиво и на разумној пословној основи. Подаци се на располагање дају бесплатно (без накнаде) 15 минута након што их АПА објави. АПА мора бити у стању да ефикасно и доследно објављује такве податке на начин који обезбеђује брз приступ подацима, на

недискриминативној основи и у облику који омогућује консолидацију података са сличним подацима из других извора.

У складу са ставом 1. овог члана АПА објављује следеће податке:

- 1) идентификациону ознаку финансијског инструмента;
- 2) цену по којој је трансакција закључена;
- 3) обим трансакције;
- 4) време трансакције;
- 5) време пријаве трансакције;
- 6) ознаку цене трансакције;
- 7) код места трговања на коме је трансакција закључена или ако је трансакција извршена преко систематског интернализатора ознака „СИ” или иначе ознака „ОТЦ”;
- 8) по потреби, навођење да је трансакција закључена под посебним условима.

АПА обезбеђује и одржава:

1) ефикасне административне мере за спречавање сукоба интереса са клијентима. АПА која је истовремено и организатор тржишта или инвестиционо друштво поступа на недискриминаторан начин и води и одржава одговарајуће механизме за раздвајање различитих пословних функција;

2) успостављене безбедне механизме заштите којима се гарантује сигурност преноса података, смањује ризик од нетачности података и неовлашћеног приступа и спречава цурење информација пре објаве;

3) одржава одговарајуће ресурсе и поседује сигурносне системе како би у сваком часу пружала и одржавала своје услуге;

4) успостављене системе који ефикасно проверавају целовитост извештаја о трговању, идентификују пропусте и очигледне грешке и захтевају поновни пренос таквих погрешних извештаја.

Комисија ближе уређује:

1) начине на које АПА може да испуњава обавезе у погледу података из става 1. овог члана;

2) шта представља разумну пословну основу за објављивање података из става 1. овог члана;

3) заједничке формате, стандарде података и техничке системе којима се омогућава консолидација података из става 1. овог члана;

4) садржај информација објављених у складу са ставом 1. овог члана, укључујући све информације из става 2. овог члана на начин који омогућава објављивање информација које се захтева овим чланом;

5) конкретне организационе услове из става 3. овог члана.

Услови за ЦТП-ове

Организациони захтеви

Члан 146.

ЦТП има одговарајуће политике и механизме за прикупљање јавно доступних информација, обједињује их у континуирани ток електронских података и чини их доступнима јавности што ближе реалном времену, колико је то технички изводљиво и на разумном пословном нивоу.

ЦТП објављује најмање следеће информације:

- 1) идентификациону ознаку финансијског инструмента;
- 2) цену по којој је трансакција закључена;
- 3) обим трансакције;
- 4) време трансакције;
- 5) време пријаве трансакције;
- 6) ознаку цене трансакције;
- 7) код места трговања на коме је трансакција закључена или ако је трансакција извршена преко систематског интернализатора ознака „СИ” или иначе ознака „ОТЦ”;
- 8) по потреби, чињеницу да је за доношење инвестиционе одлуке и извршење трансакције одговоран компјутерски алгоритам инвестиционог друштва;
- 9) по потреби, навођење да је трансакција закључена под посебним условима.
- 10) ако се одступа од обавезе објављивања података, ознаку из које се види које од наведених одступања је примењено на трансакцију.

Подаци се на располагање дају бесплатно (без накнаде) 15 минута након што их ЦТП објави. ЦТП мора бити у стању да ефикасно и доследно објављује такве податке на начин који обезбеђује брз приступ подацима, на недискриминативној основи и у облику који је за учеснике на тржишту једноставно доступан и употребљив.

ЦТП осигурава да се консолидују сви подаци које пружају сва регулисана тржишта, МТП-ови, ОТП-ови и АПА-е и да су за финансијске инструменте утврђени регулаторни технички стандарди.

ЦТП је дужан да обезбеди и одржава:

- 1) делотворне административне мере за спречавање сукоба интереса. Нарочито, организатор тржишта или АПА који су истовремено пружаоци консолидованих података о трговању поступају са свим прикупљеним подацима на недискриминаторан начин и воде и одржавају одговарајуће механизме за раздвајање различитих пословних функција;
- 2) успостављене безбедне механизме заштите којима се гарантује сигурност преноса података, смањује ризик од нетачности података и неовлашћеног приступа;
- 3) одговарајуће ресурсе и поседује сигурносне системе како би у сваком часу пружао и одржавао своје услуге.

Комисија подзаконским актом уређује одређене организационе услове из става 5. овог члана.

Услови за АРМ-ове

Организациони захтеви

Члан 147.

АРМ има успостављене одговарајуће политике и системе за пружање информација у складу са прописима ЕУ који уређују обавезе инвестиционих друштава да извештавају надлежне органе о трансакцијама са финансијским инструментима у најкраћем року, а најкасније на крају наредног радног дана после дана извршења трансакције.

АРМ обезбеђује и одржава:

- 1) ефикасне административне мере за спречавање сукоба интереса са клијентима. АРМ који је истовремено и организатор тржишта или инвестиционо друштво поступа на

недискриминаторан начин и води и одржава одговарајуће механизме за раздвајање различитих пословних функција;

2) успостављене безбедне механизме заштите којима се гарантује сигурност преноса података и провера њихове аутентичности, смањује ризик од нетачности података и неовлашћеног приступа и спречава цурење информација пре објаве, уз задржавање поверљивости информација у сваком тренутку;

3) одговарајуће ресурсе и поседује сигурносне системе како би у сваком часу пружао и одржавао своје услуге;

4) успостављене системе који ефикасно проверавају целовитост извештаја о трговању, идентификују пропусте и очигледне грешке које је проузроковало инвестиционо друштво и у случају такве грешке или пропуста, инвестиционом друштву доставља појединости те грешке или пропуста и захтевају поновни пренос таквих извештаја;

5) успостављене системе који омогућавају откривање грешака или пропуста изазване самим АРМ-ом и помоћу којих АРМ може да исправи и пошаље, у зависности од случаја, тачне и потпуне извештаје о трговању надлежном органу.

VIII. ИНВЕСТИЦИОНА ДРУШТВА

Услови за добијање дозволе, оснивање

Члан 148.

Пружање инвестиционих услуга и/или професионално обављање инвестиционих активности као редовне делатности или пословања може обављати само инвестиционо друштво које је добило дозволу од Комисије за обављање делатности инвестиционог друштва.

Изузетно од става 1. овог члана, Комисија издаје дозволу сваком организатору тржишта да управља МТП-ом или ОТП-ом, при чему је потребно претходно проверити његову усклађеност са овом главом.

Свако инвестиционо друштво мора бити организовано као акционарско друштво и на њега се примењују одредбе закона којим се уређују привредна друштва, ако овим законом није другачије одређено.

Свако инвестиционо друштво са регистрованим седиштем у Републици дужно је да има стварно седиште у Републици.

Услуге и активности инвестиционог друштва

Члан 149.

У дозволи за обављање делатности инвестиционог друштва коју даје Комисија, наводе се инвестиционе услуге и активности које је инвестиционо друштво овлашћено да пружа, односно обавља.

Дозвола коју даје Комисија може обухватати и једну или више додатних услуга из:

- 1) члана 2. став 1. тачка 3) подтач. 1), 2), 3), 5), 6) и 7) овог закона,
- 2) члана 2. став 1. тачка 3) подтачка 4) овог закона.

Дозвола за обављање делатности инвестиционог друштва се не може дати само за пружање додатних услуга.

Инвестиционо друштво које тражи дозволу за проширење своје делатности додавањем других инвестиционих услуга или активности или додатних услуга које нису биле предвиђене у моменту издавања првобитне дозволе, подноси захтев за проширење дозволе.

У вези са пружањем додатних услуга конверзије страних валута из одредбе члана 2. став 1. тачка 3) подтачка (4) овог закона, инвестиционо друштво је дужно да поступа у складу са законом којим се уређује девизно пословање.

Дозвола за обављање делатности инвестиционог друштва коју је дала Комисија важи на целокупној територији ЕУ и инвестиционом друштву омогућава да пружа услуге или обавља активности за које је овлашћено, у целој ЕУ, на основу права пословног настањивања, укључујући оснивање огранка или путем слободе пружања услуга.

Захтев за давање дозволе за обављање делатности инвестиционог друштва

Члан 150.

У захтеву за давање дозволе за обављање делатности инвестиционог друштва се наводе инвестиционе услуге и активности као и додатне услуге за које инвестиционо друштво тражи дозволу.

Уз захтев из става 1. овог члана се достављају:

- 1) општа акта инвестиционог друштва подносиоца захтева;
- 2) подаци о свим лицима која поседују квалификовано учешће у подносиоцу захтева, укључујући врсту, износ и проценат тог учешћа, као и подаци о лицима са којима су лица која поседују квалификовано учешће блиско повезана и податке о тој повезаности, другим лицима која су у могућности да контролишу или врше значајан утицај на инвестиционо друштво подносиоца захтева;
- 3) имена и подаци о квалификацијама, искуству и пословној репутацији садашњих и предложених чланова органа управе;
- 4) подаци о кадровској и организационој оспособљености и техничкој опремљености подносиоца захтева у складу са одредбама чл. 166. до 177. овог закона;
- 5) правилник о тарифи са накнадама и трошковима подносиоца захтева за инвестиционе услуге и активности за које се тражи дозвола;
- 6) подаци о предложеном програму пословања подносиоца захтева, укључујући предвиђену врсту посла и организациону структуру са довољно детаља како би Комисија могла да утврди да је подносилац установио све неопходне системе ради испуњавања својих обавеза из ове главе;
- 7) документ којим се доказује да подносилац захтева има довољно оснивачког капитала у складу са одредбама овог закона и у зависности од природе предложених инвестиционих услуга или активности;
- 8) доказ о уплаћеној накнади за подношење захтева у складу са тарифником Комисије;
- 9) када су лица која поседују квалификовано учешће у подносиоцу захтева страна лица, доказ о добијеној сагласности на квалификовано учешће у инвестиционом друштву подносиоцу захтева од надлежног органа њихове матичне државе, или доказ да такво одобрење није потребно према законима и прописима те државе.

Комисија подзаконским актом уређује:

- 1) информације које треба доставити Комисији у складу са ставом 2. овог члана, укључујући пословни план;
- 2) услове који се примењују на орган управе инвестиционог друштва;
- 3) услове који се односе на акционаре и чланове који поседују квалификовано учешће, као и препреке које могу спречавати ефикасно вршење надзорних функција Комисије, у складу са чланом 160. овог закона.

Решење о давању дозволе за обављање делатности инвестиционог друштва

Члан 151.

Комисија одлучује о захтеву за давање дозволе за обављање делатности инвестиционог друштва, у року од шест месеци од дана пријема уредног захтева.

Комисија доноси решење о давању дозволе за обављање делатности када утврди да су испуњени сви услови из овог закона и аката Комисије.

У решењу о давању дозволе наводи се да ли је инвестиционо друштво овлашћено да држи новчана средства, односно финансијске инструменте клијента.

Дозвола у случају статусне промене

Члан 152.

Инвестиционо друштво је дужно да пре подношења пријаве за упис статусне промене у Регистар привредних субјеката добије дозволу Комисије за припајање, спајање или поделу.

Доступност дозвола јавности

Члан 153.

Комисија води регистар инвестиционих друштава и кредитних институција које обављају делатност инвестиционог друштва.

Регистри из става 1. овог члана су јавно доступни на интернет страници Комисије и садрже информације о услугама и активностима за које су инвестиционо друштво и кредитна институција добили дозволу.

Регистри из става 1. овог члана се редовно ажурирају.

О сваком издавању дозволе Комисија обавештава ЕСМА-у

Када Комисија одузме дозволу у складу са чланом 225. став 1. овог закона, одузимање дозволе се објављује у регистру из става 1. овог члана и тај податак остаје објављен у периоду од 5 година.

Упис у Регистар привредних субјеката и отпочињање обављања делатности

Члан 154.

Инвестиционо друштво је дужно да, у року од 30 дана од дана пријема решења о давању дозволе за обављање делатности инвестиционог друштва и решења о давању претходне сагласности за избор, односно именовање чланова органа управе инвестиционог друштва, поднесе пријаву за упис у Регистар привредних субјеката.

Уколико захтев за упис инвестиционог друштва у Регистар привредних субјеката не буде поднет у року из става 1. овог члана, Комисија доноси решење о поништавању дозволе за обављање делатности и брише то друштво из регистра.

Инвестиционо друштво је дужно да у року од седам дана од дана пријема решења о упису у Регистар привредних субјеката Комисији достави извод из тог регистра.

Инвестиционо друштво не сме да отпочне да обавља делатност за коју је добило дозволу за рад пре:

1. уписа те делатности у Регистар привредних субјеката, и
2. него што Комисији достави доказ о чланству у Фонду за заштиту инвеститора.

Општа акта инвестиционог друштва

Члан 155.

Општа акта инвестиционог друштва су оснивачки акт, статут, правила и процедуре пословања, као и правилник о тарифи.

Комисија даје сагласност на општа акта из става 1. овог члана, осим на правилник о тарифи, као и на сваку њихову измену или допуну.

Инвестиционо друштво наплаћује накнаде за услуге и активности које обавља максимално до износа прописаних тарифником који је одобрила Комисија.

Комисија подзаконским актом уређује садржину општих аката из става 1. овог члана.

Органи управе

Члан 156.

Инвестиционо друштво има органе управе друштва у складу са законом којим се уређују привредна друштва, односно у случају кредитне институције која обавља делатност инвестиционог друштва – руководиоце организационог дела кредитне институције намењеног за обављање инвестиционих услуга и активности.

Инвестиционо друштво је дужно да има најмање два члана органа управе који управљају пословањем инвестиционог друштва.

Изузетно од става 2. овог члана, Комисија може дати дозволу инвестиционом друштву којим управља само један члан органа управе под условом да:

1) се успоставе алтернативни механизми који обезбеђују добро и одговорно управљање таквим инвестиционим друштвом, као и одговарајуће поштовање интереса клијената и интегритета тржишта;

2) то физичко лице има довољно добру репутацију, поседује довољно знања, вештина и искуства и посвећује довољно времена извршавању својих обавеза.

Чланови органа управе су дужни да у сваком тренутку имају добру репутацију, поседују довољно знања, вештина и искуства и посвећују довољно времена извршавању својих обавеза. Свеукупни састав органа управе је такав да одражава прикладан широк распон искуства.

Сви чланови органа управе морају посвећивати довољно времена извршавању својих функција.

При одређивању броја директорских функција које члан органа управе може истовремено обављати, води се рачуна о појединачним околностима и природи, обиму и

сложености активности инвестиционог друштва. Чланови органа управе инвестиционог друштва, за које се сматра да је велико у смислу његове величине, унутрашње организације и природе, обима и сложености пословања, не могу истовремено обављати функције које садрже више од једне од следећих комбинација функција, осим ако ти чланови представљају Републику:

- 1) једна функција извршног директора и две функције неизвршног директора;
- 2) четири функције неизвршног директора.

У смислу става 6. овог члана, следеће се сматра једном функцијом:

- 1) извршне и неизвршне функције у оквиру исте групе;
- 2) извршне и неизвршне функције у оквиру:

(1) институција које су чланови истог система заштите инвеститора, под условом да су испуњени услови у складу са прописима којима се уређују пруденцијална правила за кредитне институције и инвестициона друштва;

(2) привредни субјекти (укључујући нефинансијске субјекте) у којима институција поседује квалификовано учешће.

Изузетно од става 6. овог члана, директорске функције у организацијама које нису претежно пословне природе, изузете су из ограничења у погледу броја функција директора.

Комисија може овластити чланове органа управе да врше једну додатну функцију неизвршног директора.

Комисија редовно обавештава ЕСМА-у о овлашћењима из става 8. овог члана.

Орган управе мора поседовати довољно општег знања, вештина и искуства да би могао да разуме делатност институције, укључујући главне ризике.

Сваки члан органа управе делује савесно и поштено и размишља независно тако да може делотворно проценити и оспорити одлуке вишег руководства, и ако је потребно, ефикасно надгледати и пратити доношење одлука.

Инвестициона друштва су дужна да обезбеде довољно кадровских и финансијских ресурса за увођење у посао и обуку чланова органа управе.

Инвестициона друштва и њихови одбори за именовања узимају у обзир широк спектар особина и способности приликом именовања чланова органа управе и за те намене успостављају политику подстицања разноликости у органу управе.

Комисија прикупља податке о политикама подстицања разноликости у вези са избором чланова органа управе који се објављују у складу са прописима којима се уређују пруденцијална правила за кредитне институције и инвестициона друштва и те податке користи да процењује стање по питању разноликости.

Комисија податке из става 14. овог члана доставља Европској банкарској управи (енг. *European Banking Authority* - ЕБА).

Комисија подзаконским актом ближе уређује:

1) појам довољног времена које члан органа управе мора посвећивати обављању својих функција у вези са појединачним околностима, природом, опсегом и сложеносту активности инвестиционог друштва;

2) појам одговарајућег општег знања, вештина и искуства органа управе, из става 11. овог члана;

3) појам савесног и поштеног деловања и независног размишљања органа управе, из става 12. овог члана;

4) појам довољно кадровских и финансијских ресурса за увођење у посао и обуку чланова органа управе из става 13. овог члана;

5) појам узимања у обзир разноликости приликом избора чланова органа управе из става 14. овог члана;

6) критеријуме под којима ће се инвестиционо друштво сматрати великим у смислу њихове величине, унутрашње организације и природе, обима и сложености пословања.

Члан 157.

Орган управе инвестиционог друштва, односно руководиоци организационог дела кредитне институције намењеног за обављање инвестиционих услуга и активности, утврђују, надгледају и одговорни су за спровођење система управљања који обезбеђује ефикасно и одговорно вођење инвестиционог друштва, укључујући поделу дужности унутар друштва и спречавање сукоба интереса на начин којим се подржавају интегритет тржишта и интереси клијената.

Системи из става 1. овог члана треба да испуњавају следеће услове:

1) орган управе има општу одговорност за инвестиционо друштво и одобрава и надгледа спровођење стратешких циљева инвестиционог друштва, стратегије ризика и унутрашњег управљања;

2) орган управе се стара о целовитости рачуноводственог система и система финансијског извештавања, укључујући финансијске и оперативне контроле и усклађеност са законима и одговарајућим стандардима;

3) орган управе надгледа поступак обелодањивања и саопштавања информација;

4) орган управе је одговоран за обезбеђивање делотворног надгледања вишег руководства;

5) орган управе утврђује, одобрава и надгледа:

(1) организацију друштва за пружање инвестиционих услуга и активности и додатних услуга, укључујући вештине, знања и искуства која се траже од запослених, као и ресурсе, поступке и механизме за пружање услуга и послова друштва, узимајући у обзир природу, обим и сложеност те делатности и све захтеве које друштво мора да испуњава;

(2) политику о услугама, пословању и производима који се нуде или пружају, у складу са дозвољеним ризиком друштва и карактеристикама и потребама клијената друштва којима се те услуге нуде или пружају, укључујући, када је то потребно, тестирање отпорности;

(3) политику награђивања лица која су укључена у пружање услуга клијентима са циљем промовисања одговорног пословања, поштеног поступања са клијентима и спречавања сукоба интереса у односима са клијентима.

Орган управе прати и периодично процењује прикладност и примену стратешких циљева друштва у пружању инвестиционих услуга и активности и додатних услуга, ефикасности механизма корпоративног управљања и адекватности политика пружања услуга клијентима и предузима одговарајуће мере за отклањање евентуалних недостатака.

Чланови органа управе имају одговарајући приступ информацијама и документима који су потребни за надгледање и праћење процеса доношења одлука органа управе и вишег руководства.

Члан 158.

Инвестициона друштва за које се сматра да су велика у смислу њихове величине, унутрашње организације и природе, обима и сложености пословања, дужна су да оснују

одбор за именовања састављен од чланова органа управе који не обављају ниједну извршну функцију у том инвестиционом друштву.

Одбор за именовања обавља следеће послове:

1) утврђује и препоручује кандидате за упражњена радна места у органу управе, које потом усваја орган управе или се одобрава на скупштини акционара. При томе Одбор за именовања:

(1) у обзир узима равнотежу знања, вештина, разноликости и искуства органа управе;

(2) припрема опис дужности и потребних способности за одређено место и процењује очекивано време потребно за избор;

(3) утврђује потребну заступљеност полова у органу управе и развија мере за повећање броја представника премало заступљеног пола у органу управе како би се постигао овај циљ;

2) редовно и најмање једном годишње оцењује структуру, величину, састав и успешност органа управе и за орган управе припрема препоруке у вези са могућим изменама;

3) редовно, а најмање једном годишње процењује знање, вештине и искуство појединачних чланова органа управе, као и органа управе као целине и о томе обавештава орган управе;

4) редовно преиспитује политику органа управе у погледу избора и именовања вишег руководства и припрема препоруке за орган управе.

Одбор за именовања, при вршењу својих дужности, редовно и у мери у којој је то могуће, узима у обзир потребу да се обезбеди да приликом доношења одлука унутар органа управе не преовладава ниједан појединац или мања група људи, на начин који би био штетан за интересе инвестиционог друштва као целине.

Одбор за именовања може користити све ресурсе у вршењу својих дужности, за које процени да су неопходни, укључујући спољно саветовање, и за те намене добија одговарајућа средства.

Поступци Комисије за давање, одбијање и повлачење сагласности

Члан 159.

Када утврди да су испуњени сви услови из одредби чл. 156. до 158. овог закона, Комисија даје сагласност на избор, односно именовање члана органа управе инвестиционог друштва, односно руководиоца организационог дела кредитне институције намењеног за обављање инвестиционих услуга и активности, у року од седам радних дана од дана пријема уредног захтева.

Инвестиционо друштво и кредитна институција који су поднели захтев из става 1. овог члана дужни да обавесте Комисију и доставе јој све податке потребне за процену да ли друштво испуњава услове из чл. 156. до 158. овог закона и аката Комисије.

Када се захтев за давање сагласности из става 1. овог члана подноси уз захтев за давање дозволе за обављање делатности инвестиционог друштва, Комисија одлучује истовремено о оба захтева и у том случају се примењује рок из члана 151. став 1. овог закона.

Комисија одбија захтев за давање сагласности из става 1. овог члана када:

1) утврди да нису испуњени услови из одредаба чл. 156. до 158. овог закона и одговарајућих аката Комисије.

2) уколико сматра да чланови органа управе инвестиционог друштва, односно руководиоца организационог дела кредитне институције намењеног за обављање инвестиционих услуга и активности, немају довољно добру репутацију, не поседују довољно знања, вештина и искуства и не посвећују довољно времена обављању својих функција у инвестиционом друштву, односно уколико постоје објективни и доказиви разлози да верује да орган управе инвестиционог друштва, односно руководиоца организационог дела кредитне институције намењеног за обављање инвестиционих услуга и активности, може представљати претњу за његово добро и одговорно управљање и одговарајуће поштовање интереса клијената и интегритета тржишта.

Комисија повлачи претходну сагласност за избор, односно именување лица из става 1. овог члана када утврди:

1) да је решење о давању сагласности донето на основу нетачних или непотпуних података;

2) да лице за које је дата сагласност више не испуњава за то утврђене услове;

3) да је лице за које је дата сагласност накнадно извршило повреду одредаба овог закона, закона који уређује спречавање прања новца и финансирање тероризма, општих аката организатора тржишта или аката Комисије, а Комисија сматра да је повреда довољно озбиљна и системска и да лице чини неподобним и непоузданим за обављање послова члана органа управе.

Комисија подзаконским актом уређује садржај захтева за давање претходне сагласности на избор, односно именување члана органа управе инвестиционог друштва, односно руководиоца организационог дела кредитне институције намењеног за обављање инвестиционих услуга и активности.

Акционари и чланови који поседују квалификовано учешће

Члан 160.

Истовремено са давањем дозволе за обављање делатности инвестиционог друштва, Комисија даје сагласност имаоцима квалификованог учешћа.

У захтеву за давање сагласности се наводе имена акционара и чланова који поседују квалификовано учешће, било да су физичка или правна лица посредно или непосредно имаоци квалификованог учешћа, као и износи таквих учешћа.

Комисија одбија да изда дозволу уколико, узимајући у обзир потребу да се осигура добро и одговорно управљање инвестиционим друштвом, није довољно уверена у подобност акционара или чланова који поседују квалификовано учешће.

Када постоје блиске везе између инвестиционог друштва и другог физичког или правног лица, Комисија издаје дозволу само ако те везе не спречавају Комисију да ефикасно врши своју надзорну улогу.

Комисија одбија давање дозволе ако закони и прописи треће државе којима се уређују једно или више физичких или правних лица са којима друштво има блиске везе, или потешкоће у њиховој примени, спречавају Комисију да ефикасно врши своју надзорну улогу.

Када постоји вероватноћа да лица из става 1. овог члана могу штетно утицати на добро и одговорно управљање инвестиционим друштвом, Комисија предузима одговарајуће мере за окончање такве ситуације.

Мере из става 5. овог члана могу да укључују захтеве за издавање судских налога или изрицање санкција против директора и лица одговорних за управљање друштвом, или привремено одузимање права гласа на акцијама које поседују ти акционари или чланови.

Обавештење о намераваном стицању

Члан 161.

Свако физичко или правно лице, или лица која делују заједнички, изузимајући Републику (у даљем тексту: предложени стицалац), које је донело одлуку да посредно или непосредно стекне квалификовано учешће у инвестиционом друштву или да посредно или непосредно увећа квалификовано учешће, услед чега би њихов проценат права гласа или капитала досегао или прешао 20%, 33% или 50%, или би на тај начин инвестиционо друштво постало зависно предузеће (у даљем тексту: предложено стицање), дужно је да Комисији поднесе захтев за давање претходне сагласности за стицање квалификованог учешћа, наводећи висину намераваног учешћа, као и остале прописане податке из члана 163. став 4. овог закона, на основу којих Комисија врши процену намераваног стицања и даје сагласност.

Свако физичко или правно лице које донесе одлуку да посредно или непосредно отуђи квалификовано учешће у инвестиционом друштву дужно је да писаним путем прво обавести Комисију о величини намераваног учешћа. То лице је такође дужно да обавести Комисију ако је донета одлука да се умањи квалификовано учешће услед чега би проценат права гласа или капитала који поседује пао испод прага од 20%, 33% или 50% или би инвестиционо друштво престало да буде његово зависно друштво.

Приликом утврђивања висине квалификованог учешћа Комисија не узима у обзир проценат акција са правом гласа које друго инвестиционо друштво држи на основу покровитељства финансијских инструмената, односно пласирања финансијских инструмената на основу покровитељства са обавезом откупа емисије издаваоца инвестиционог друштва, под условом да се та права не користе за учествовање у управљању издаваоцем и ако се наведене акције са правом гласа отуђе у року од годину дана од дана стицања.

Најмање једном годишње, инвестиционо друштво обавештава Комисију и о именима акционара и чланова који поседују квалификовано учешће и величини њихових учешћа, у складу са прописима који уређују привредна друштва и тржиште капитала.

На лица која нису добила сагласност за стицање квалификованог учешћа, Комисија сходно примењује члан 160. став 5. овог закона.

Уколико, упркос предузетим мерама Комисије, дође до стицања учешћа, без обзира на друге санкције које ће бити донесене, Комисија:

- 1) привремено одузима права гласа која произилазе из тако стеченог квалификованог учешћа, односно спречава вршење контроле над инвестиционим друштвом;
- 2) налаже продају/отуђење тако стеченог квалификованог учешћа.

Период процене

Члан 162.

Комисија је дужна да без одлагања, а најкасније у року од два радна дана након пријема захтева из члана 161. став 1. овог закона, као и након пријема сваког додатног

податка из става 4. овог члана, потврђује предложеном стицаоцу њихов пријем писаним путем.

Комисија врши процену у року од 60 радних дана од дана потврде пријема обавештења и свих докумената који се прилажу уз обавештење у складу са овим законом и актом Комисије.

Комисија обавештава предложеног стицаоца о датуму истека рока за процену уз потврду о пријему обавештења.

Комисија може у току трајања рока за процену захтевати писаним путем, најкасније 50. радног дана рока, додатне податке који су неопходни за доношење одлуке о поднетом захтеву за стицање квалификованог учешћа. Захтев за достављање додатних података упућује у писаној форми и у њему се детаљно наводи који су подаци потребни.

Трајање рока за процену се прекида за период од датума захтевања података од стране Комисије до пријема одговора на захтев од предложеног стицаоца. Прекид не може трајати дуже од 20 радних дана. Сваки следећи захтев за допуну података или давања појашњења о подацима не може довести до прекида трајања рока за процену.

Комисија може продужити период прекида из става 5. овог члана, на највише 30 радних дана, уколико је предложени стицалац:

1) физичко или правно лице чије је седиште изван Републике или чије пословање уређује законодавац изван Републике;

2) физичко или правно лице које није предмет надзора у складу са овим законом или законима којима се уређује надзор и пословање инвестиционих фондова, друштава за осигурање и реосигурање и кредитних институција.

Уколико Комисија након завршетка процене није сагласна са предложеним стицањем, дужна је да у року од два радна дана, а пре истека рока за процену, писаним путем обавести предложеног стицаоца о разлозима такве одлуке.

На захтев предложеног стицаоца, одговарајуће саопштење о разлозима за доношење такве одлуке може се учинити доступним јавности. Комисија може и сама објавити такво саопштење, без захтева предложеног стицаоца, уколико то сматра потребним и одговарајућим.

Уколико Комисија у року за процену не одбије захтев за давање сагласности на предложено стицање у писаној форми, сматра се да је сагласност дата.

Комисија може одредити крајњи рок за закључење предложеног стицања и може га продужити када је то потребно.

Процена

Члан 163.

Приликом поступања по захтеву из члана 161. став 1. овог закона и података из члана 162. став 4. овог закона, узимајући у обзир вероватни утицај предложеног стицаоца на инвестиционо друштво, а ради обезбеђења доброг и одговорног управљања у инвестиционом друштву у коме се стиче квалификовано учешће, Комисија оцењује подобност предложеног стицаоца и финансијску оправданост предложеног стицања користећи следеће критеријуме:

1) репутацију предложеног стицаоца;

2) репутацију и искуство лица које ће управљати пословањем инвестиционог друштва услед предложеног стицања;

3) финансијску стабилност предложеног стицаоца, посебно у погледу врсте активности која се обавља и која се планира у инвестиционом друштву у коме се стицање предлаже;

4) да ли ће инвестиционо друштво моћи да испуњава и наставити да испуњава пруденцијалне захтеве из овог и других релевантних прописа;

5) да ли постоје оправдани разлози за сумњу, да се у вези са предложеним стицањем врши или покушава вршити прање новца или финансирање тероризма, или да ли предложено стицање може увећати тај ризик.

Комисија неће дати сагласност на предложено стицање, само ако постоје основани разлози за такво поступање на основу критеријума из става 1. овог члана или ако су подаци које предложени стицалац поднесе непотпуни.

Комисија не може да условљава износ и проценат у вези са учешћем које се стиче, нити да испитује предложено стицање у смислу економских потреба тржишта.

Комисија ставља на располагање јавности списак информација потребних за обављање процене, које се морају доставити Комисији истовремено са захтевом из члана 161. став 1. овог закона. Количина потребних информација пропорционална је и прилагођава се врсти предложеног стицаоца и предложеном стицању. Комисија не захтева информације које нису релевантне за пруденцијалну оцену.

Када Комисија разматра два или више захтева за стицање или увећање квалификованог учешћа у истом инвестиционом друштву, Комисија је дужна да се према предложеним стицаоцима равноправно поступа.

Комисија сарађује са другим надлежним органима приликом вршења процене из овог члана, уколико је предложени стицалац:

1) кредитна институција, друштво за осигурање, друштво за реосигурање, инвестиционо друштво или друштво за управљање УЦИТС фондом којима је дозвола за рад издата у другој држави чланици или у сектору различитом од онога у којем се предлаже стицање;

2) матично друштво кредитне институције, друштво за осигурање, друштво за реосигурање, инвестиционо друштво или друштво за управљање УЦИТС фондом којима је дозвола за рад издата у другој држави чланици или у сектору различитом од онога у којем се предлаже стицање; или

3) физичко или правно лице које контролише кредитну институцију, друштво за осигурање, друштво за реосигурање, инвестиционо друштво или друштво за управљање УЦИТС фондом којима је дозвола за рад издата у другој држави чланици или у сектору различитом од онога у којем се предлаже стицање.

Комисија без непотребног одлагања пружа другим надлежним органима све информације које су неопходне или релевантне за процену члана 163. овог закона. С тим у вези, надлежни органи међусобно размењују све релевантне информације на захтев, али и достављају све релевантне информације на сопствену иницијативу. Одлука Комисије узима у обзир све ставове или резерве које је изнео орган надлежан за предложеног стицаоца.

Ако инвестиционо друштво стекне сазнања о стицању или отуђивању учешћа у свом капиталу, што доводи до тога да проценти пређу или падну испод прагова прописаних ставом 1. овог члана, инвестиционо друштво о томе без одлагања обавештава Комисију.

Комисија подзаконским актом ближе прописује критеријуме из става 1. овог члана, као и списак података из става 4. овог члана, који ће предложени стицаоци укључити у своје обавештење.

Повлачење сагласности

Члан 164.

Комисија може повући сагласност на квалификовано учешће ако је лице које поседује квалификовано учешће ту сагласност добило давањем нетачних и непотпуних података или на неки други недозвољени начин, односно зато што више не испуњава услове предвиђене одредбама члана 160. овог закона за добијање сагласности на квалификовано учешће и у тим случајевима примењују се мере из члана 367. овог закона.

Одлуку о предузетим мерама у складу са ставом 1. овог члана и члана 225. овог закона Комисија објављује на својој интернет страници.

Минимални капитал

Члан 165.

Минимални капитал инвестиционог друштва се одређује и израчунава у складу са актом Комисије и не може бити мањи од:

1) 125.000 евра у динарској противвредности на дан уплате по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије за пружање услуга из одредаба члана 2. став 1. тачка 2) подтач. (1), (2), (4), (5) и (7) овог закона;

2) 200.000 евра у динарској противвредности на дан уплате по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије за пружање услуга и обављање активности из одредаба члана 2. став 1. тачка 2) подтачка (3) овог закона;

3) 730.000 евра у динарској противвредности на дан уплате по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије за пружање услуга и обављање активности из одредаба члана 2. став 1. тачка 2) подтачка (6) овог закона;

4) 730.000 евра у динарској противвредности на дан уплате по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије за пружање услуга и обављање активности из одредаба члана 2. став 1. тачка 2) подтачка (8) овог закона.

Изузетно од става 1. овог члана, Комисија може актом снизити износ из става 1. тачка 1) овог члана на 50.000 евра у динарској противвредности на дан уплате по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије у случајевима када инвестиционо друштво није овлашћено да управља новцем или финансијским инструментима клијената, односно када обавља само активности или пружа услуге из одредаба члана 2. став 1. тачка 2) подтач. (1) и (2) овог закона.

Сматра се да инвестиционо друштво са највећим износом капитала из става 1. овог члана испуњава услов у погледу капитала за обављање делатности или пружање услуга за које је прописан нижи износ.

Капитал из ст. 1. и 2. овог члана уплаћује се у целости у новцу.

Организациони захтеви

Члан 166.

Инвестиционо друштво је дужно да испуњава организационе захтеве утврђене овим законом.

Инвестиционо друштво установљава адекватна правила и процедуре које обезбеђују да је пословање друштва, њених руководилаца, запослених и везаних заступника у складу са одредбама овог закона, актима Комисије, као и одговарајућим правилима која се односе на личне трансакције ових лица.

Поступак одобрења инвестиционих производа

Члан 167.

Инвестиционо друштво је дужно да установи и спроводи ефикасне организационе и административне поступке, с циљем предузимања свих разумних мера како би се спречило да сукоби интереса из члана 176. овог закона, штетно утичу на интересе њихових клијената.

Инвестиционо друштво које креира финансијске инструменте за продају клијентима, одржава, управља и преиспитује поступак одобрења сваког финансијског инструмента и извршава значајна прилагођавања финансијских инструмената пре стављања на тржиште или дистрибуције клијентима.

Поступак одобрења производа идентификује циљно тржиште крајњих купаца у оквиру одговарајуће категорије клијената за сваки финансијски инструмент и осигурава да се процене сви ризици повезани са тим тржиштем и да се са њим усклади планирана стратегија дистрибуције.

Инвестиционо друштво редовно преиспитује финансијске инструменте које нуди или ставља на тржиште како би проценило, узимајући у обзир сваки догађај који би могао значајно да утиче на потенцијални ризик за идентификовано циљно тржиште, да ли је финансијски инструмент још увек у складу са потребама тог тржишта и да ли је предвиђена стратегија дистрибуције, односно продаје још увек прикладна.

Инвестиционо друштво које креира финансијске инструменте ставља на располагање свим дистрибутерима све одговарајуће информације о финансијском инструменту и поступку одобрења производа, укључујући идентификовано циљно тржиште финансијског производа.

Када инвестиционо друштво нуди или препоручује финансијске инструменте које не производи, предузима све потребне мере како би прибавило информације из става 5. овог члана и разумело карактеристике и идентификовано циљно тржиште за сваки такав финансијски инструмент.

Континуитет пословања и поверавање послова

Члан 168.

Инвестиционо друштво предузима све разумне мере како би обезбедило континуитет и правилност у пружању инвестиционих услуга и обављању инвестиционих активности.

Инвестиционо друштво обезбеђује да, када трећем лицу поверава обављање послова који су значајни за пружање неометене и задовољавајуће услуге клијентима, као и у обављању додатних инвестиционих активности, треће лице предузима све разумне кораке да избегне непотребне додатне ризике пословања.

У случају из става 2. овог члана, не може се поверити обављање важних послова трећим лицима на начин који у значајној мери угрожава квалитет унутрашње контроле и

могућност надзорног органа да контролише усклађеност пословања друштва са свим прописима.

Инвестиционо друштво је дужно да:

- 1) установи поуздане и прецизне административне и рачуноводствене процедуре, механизме унутрашње контроле, ефикасне процедуре за процену ризика;
- 2) ефикасну контролу и заштиту информационих система;
- 3) има успостављене добре механизме заштите којима се гарантује сигурност преноса података и провера њихове аутентичности, смањује ризик од нетачности података и неовлашћеног приступа и спречава одавање информација, уз задржавање поверљивости информација у сваком тренутку.

Евиденција комуникација

Члан 169.

Инвестиционо друштво води евиденције о свим услугама, активностима и трансакцијама које је извршило, на начин који омогућава Комисији да изврши надзор, провери да ли инвестиционо друштво испуњава све своје прописане обавезе и спроводи мере предвиђене овим законом.

Евиденција која се чува у складу са овим чланом даје се клијенту на његов захтев и чува пет година од дана достављања, а ако то Комисија захтева и до седам година.

Комисија подзаконским актом ближе прописује начин вођења и чувања евиденције о комуникацији са клијентима и потенцијалним клијентима.

Када су у питању огранци инвестиционих друштава, надлежни орган државе чланице у којој се налази огранак, не доводећи у питање могућност надлежног органа матичне државе чланице инвестиционог друштва да има непосредан приступ евиденцијама, може да спроведе извршну меру ради испуњења обавезе утврђене у овом члану у вези са трансакцијама огранка.

Држање финансијских инструмената и новчаних средстава клијената

Члан 170.

Инвестиционо друштво, када држи финансијске инструменте клијената, предузима одговарајуће мере како би:

- 1) заштитило власничка права клијената, нарочито у случају несолвентности инвестиционог друштва, и
- 2) спречило употребу финансијских инструмената клијената за сопствени рачун, осим уз изричиту сагласност клијента.

Када су у питању новчана средства клијената, инвестиционо друштво треба да предузме одговарајуће мере како би заштитило права клијената и, осим у случајевима кредитних институција, спречило коришћење средстава клијената за сопствени рачун.

Инвестиционо друштво не може да закључи уговоре са малим инвеститорима о преносу власништва над финансијским обезбеђењем у циљу осигурања или покривања постојећих или будућих, стварних, потенцијалних или очекиваних обавеза клијената.

У изузетним околностима, Комисија може за инвестициона друштва увести додатне обавезе у погледу заштите средстава клијената, поред оних предвиђених у ст. 1. - 3. овог члана. Такви захтеви морају бити објективно утемељени и сразмерни и намењени,

спречавању специфичних ризика у вези са заштитом инвеститора или интегритетом тржишта, који су посебно важни у контексту структуре тржишта.

Финансијски инструменти и новчана средства клијената не улазе у имовину, стечајну или ликвидациону масу инвестиционог друштва, нити могу бити предмет извршења или принудне наплате који се спроводе над инвестиционом друштвом.

Комисија без непотребног одлагања обавештава Европску комисију о свим захтевима које намерава да уведе у складу са ставом 4. овог члана, најмање два месеца пре датума њиховог планираног ступања на снагу. У обавештењу наводи и образложење/разлоге за увођење захтева. Сви такви додатни захтеви не ограничавају, нити на други начин утичу на права инвестиционих друштава у складу са чл. 198. и 199. овог закона.

Подзаконски акт Комисије

Члан 171.

Комисија подзаконским актом ближе прописује одређене организационе захтеве из чл. 167. до 170. овог закона, за инвестициона друштва и кредитне институције.

Алгоритамско трговање

Члан 172.

Инвестиционо друштво које се бави алгоритамским трговањем дужно је да успостави ефикасне системе и начине контроле ризика који:

- 1) су прикладни за активност коју обавља и осигуравају да су системи трговања отпорни и довољног капацитета;
- 2) подлежу одговарајућим праговима и ограничењима трговања;
- 3) спречавају слање налога са грешком или да системи на други начин ремете тржиште или доприносе поремећају на тржишту;
- 4) осигуравају да се системи трговања не могу користити у сврхе које нису у складу са одредбама овог закона или правила места трговања са којим је повезано;
- 5) обезбеђују ефикасне механизме континуитета пословања, пословање у случају престанка рада система трговања;
- 6) обезбеђују да се системи детаљно тестирају и да се контролише њихов рад у складу са захтевима из овог става.

Инвестиционо друштво које се бави алгоритамским трговањем у држави чланици о томе обавештава Комисију и надлежни орган места трговања на коме се инвестиционо друштво бави алгоритамским трговањем као члан или учесник места трговања.

Комисија може да захтева од инвестиционог друштва да редовно или повремено доставља опис природе алгоритамских стратегија трговања које користи, појединости о параметарима трговања или ограничењима која се примењују на систем, опис главних начина контроле усклађености пословања са прописима и присутних ризика, као и детаље о тестирању његових система. Комисија може у сваком тренутку затражити од инвестиционог друштва додатне информације о алгоритамском трговању и системима који се користе за то трговање. Комисија на захтев надлежног органа места трговања на којем инвестиционо друштво алгоритамски тргује као члан или учесник места трговања, без непотребног одлагања доставља информације које добија од инвестиционог друштва које

се бави алгоритамским трговањем. Инвестиционо друштво води евиденције о питањима из овог става, а које су довољне да Комисија може да контролише усклађеност са одредбама овог закона.

Инвестиционо друштво које се бави техником високофреквентног алгоритамског трговања чува на одобреном образцу прецизну и хронолошки тачну евиденцију свих својих датих налога, укључујући отказивања налога, извршене налоге и котације на местима трговања и на захтев их ставља на располагање Комисији.

Инвестиционо друштво које се бави алгоритамским трговањем у оквиру стратегије одржавања тржишта, узимајући у обзир ликвидност, опсег и природу одређеног тржишта и карактеристике инструмента којим се тргује дужно је да:

1) одржава тржиште континуирано током одређеног броја сати берзанског састанка места трговања, осим у изузетним околностима, с циљем да месту трговања пружа редовну и предвидиву ликвидност;

2) закључује обавезујући писани уговор са местом трговања, у којем су наведене барем обавезе инвестиционог друштва у складу са тачком 1) овог става; и

3) има успостављене ефикасне системе и начине контроле којима осигурава да у сваком тренутку испуњене обавезе из уговора из тачке 2) овог става.

Сматра се да инвестиционо друштво које се бави алгоритамским трговањем спроводи стратегију одржавања тржишта, ако његова стратегија, као члана или учесника једног или више места трговања приликом трговања за сопствени рачун, укључује обавезујуће истовремене понуде и тражње упоредиве величине и конкурентних цена које се односе на један или више финансијских инструмената на једном месту трговања или на различитим местима трговања, пружајући редовну и учесталу ликвидност целом тржишту.

Инвестиционо друштво које пружа директан електронски приступ месту трговања треба да има успостављене ефикасне системе и начине контроле којима се:

1) осигурава да се подобност клијената који користе услугу правилно процењује и проверава;

2) спречава да клијенти који користе услугу прекораче унапред дефинисане вредности трговања и кредита,

3) осигурава да се трговање клијената који користе услуге исправно контролише и да одговарајуће контроле ризика спречавају трговање које би:

(1) могло створити ризике за само инвестиционо друштво или

(2) створити или допринети поремећају на тржишту или

(3) могло бити у супротности са Главом XII овог закона која уређује злоупотребе на тржишту (чл. 269. до 297.) или

(4) могло бити у супротности са правилима места трговања.

Директан електронски приступ без контрола из става 7. овог члана је забрањен.

Инвестиционо друштво које пружа директан електронски приступ дужно је да обезбеди:

1) да клијенти ту услугу користе у складу са одредбама овог закона и правилима места трговања;

2) праћење трансакција како би препознало кршење ових правила, услове трговања који нарушавају рад тржишта или понашање које може укључивати злоупотребу тржишта и које треба пријавити Комисији;

3) да између инвестиционог друштва и клијента постоји обавезујући писани уговор о кључним правима и обавезама које произлазе из пружања те услуге и да према уговору инвестиционо друштво задржава одговорност на основу овог закона.

Инвестиционо друштво које пружа директан електронски приступ месту трговања дужно је да о томе на одговарајући начин обавештава Комисију и надлежни орган места трговања на коме пружа директан електронски приступ.

Комисија може тражити да инвестиционо друштво периодично или повремено доставља опис система и начина контрола из става 8. овог члана и доказе о њиховој употреби.

Комисија на захтев надлежног органа места трговања на коме инвестиционо друштво пружа директан електронски приступ, без непотребног одлагања прослеђује информације из става 11. овог члана, које добија од инвестиционог друштва.

Инвестиционо друштво мора водити евиденције о питањима из овог члана на основу којих Комисија може да контролише усклађеност са одредбама овог закона.

Инвестиционо друштво које делује као клириншки члан за друга лица тј. пружа услуге клиринга за хартије од вредности оних учесника који ову активност не обављају сами, има успостављене ефикасне системе и начине контроле како би осигурало да услуге клиринга користе само лица која су подобна и испуњавају јасне критеријуме и одговарајуће захтеве за смањење ризика за инвестиционо друштво и тржиште. Инвестиционо друштво осигурава да између инвестиционог друштва и лица постоји обавезујући писани уговор о кључним правима и обавезама које произлазе из пружања те услуге.

Комисија може донети акт у којем ближе уређује:

1) појединости о организационим захтевима из овог члана које инвестициона друштва која пружају различите инвестиционе услуге и/или активности и додатне услуге или њихове комбинације, морају испуњавати, тако да постављају посебне захтеве за директан приступ тржишту у опису организационих захтева из ст. 6. - 13. и за индиректни приступ на начин којим осигуравају да су контроле које се користе за спонзорисани приступ најмање једнаке онима које се користе за директан приступ тржиштима;

2) околности у којима инвестиционо друштво треба да закључи споразум о одржавању тржишта из става 5. тачка 2) овог члана и садржај таквих споразума, укључујући удео времена трговања на месту трговања из става 5. овог члана;

3) ситуације које представљају изузетне околности из става 3. овог члана, укључујући околности изражене нестабилности, политичке и макроекономске околности, системска и оперативна питања и околности које спречавају инвестиционо друштво да одржи праксе одговорног управљања ризиком из става 1. овог члана;

4) садржај и облик одобреног обрасца из става 3. овог члана и период током којег инвестиционо друштво мора чувати такву евиденцију.

Трговање и закључивање трансакција у оквиру МТП-а и ОТП-а

Члан 173.

Инвестициона друштва и организатори тржишта који управљају МТП-ом или ОТП-ом, уз испуњавање организационих услова из чл. 166. до 171. овог закона, дужни су да:

1) установе транспарентна правила и поступке за поштено и правилно трговање и да установе објективне критеријуме за ефикасно извршење налога.

2) поседују мере за добро управљање техничким пословањем система, укључујући успостављање делотворних мера за случајеве непредвиђених околности, у циљу савладавања ризика од поремећаја рада система.

3) дужни су да установе транспарентна правила у погледу критеријума за утврђивање којим финансијским инструментима се може трговати унутар њихових система.

4) када је потребно пруже или се увере да јавност располаже са довољно информација како би се омогућило њиховим корисницима да донесу одлуку о улагању, узимајући у обзир природу корисника и врсту инструмената којима се тргује.

5) успоставе, објаве, одржавају и примењују транспарентна и недискриминаторна правила, заснована на објективним критеријумима који се примењују на приступ њиховим системима.

б) дужни су да имају механизме за јасно препознавање и управљање евентуалним штетним последицама које сукоб интереса између МТП-а, ОТП-а, њихових власника или инвестиционог друштва или организатора тржишта који управља МТП-ом или ОТП-ом, може имати на рад и добро функционисање МТП-а или ОТП-а или на њихове чланове или учеснике и кориснике.

7) дужни су да испуњавају одредбе чл. 127. и 128. овог закона и да имају успостављене за то неопходне ефикасне системе, поступке и механизме.

8) јасно обавештавају чланове или учеснике тих система о њиховим одговорностима за салдирање трансакција извршених у оквиру тих система.

9) дужна су да успоставе све потребне механизме који омогућавају ефикасно салдирање трансакција закључених у оквиру МТП-а или ОТП-а.

МТП-ови и ОТП-ови имају најмање три значајно активна члана или корисника, при чему свако од њих може учествовати са свима осталима у формирању цена.

Када се преносивом хартијом од вредности која је укључена у трговање на регулисаном тржишту такође тргује на МТП-у или ОТП-у, без сагласности издаваоца, издавалац нема обавезе у вези са почетним, сталним или повременим објављивањем финансијских података тог МТП-а или ОТП-а.

Свако инвестиционо друштво и сваки организатор тржишта који управља МТП-ом или ОТП-ом је дужан да моментално поступи по налогу Комисије у складу са чланом 177. став 1. овог закона, којим се налаже обустава трговања или искључење финансијског инструмента из трговања.

Инвестициона друштва и организатори тржишта који управљају МТП-ом или ОТП-ом достављају Комисији детаљан опис функционисања МТП-а или ОТП-а, укључујући сваку везу или сарадњу са регулисаним тржиштем, МТП-ом, ОТП-ом или систематским интернализатором у власништву истог инвестиционог друштва или организатора тржишта, као и списак њихових чланова, учесника и/или корисника.

Комисија обавештава ЕСМА-у о свакој дозволи издатој инвестиционом друштву или организатору тржишта као МТП-у или ОТП-у.

Комисија информације из става 5. овог члана на захтев доставља ЕСМА-и.

Комисија подзаконским актом уређује садржину и облик описа и обавештења из става 5. овог члана.

Посебни захтеви за МТП-ове

Члан 174.

Инвестициона друштва и организатори тржишта који управљају МТП-ом или ОТП-ом, уз испуњавање услова из чл. 166. до 171. и члана 173. овог закона, успостављају и спроводе недискрециона правила за извршење налога у систему.

Правила из члана 173. став 1. тачка 5) овог закона о приступу МТП-у, морају бити у складу са условима прописаним у члану 134. став 3. овог закона.

Инвестиционо друштво и организатор тржишта који управља МТП-ом треба да:

1) буде адекватно опремљено како би управљало ризицима којима је изложено, спроводило одговарајуће мере и системе за препознавање свих значајних ризика по своје пословање, и да успостави делотворне мере у циљу умањења тих ризика;

2) поседује делотворне системе којима се олакшава ефикасно и благовремено закључење трансакција које се извршавају у оквиру тих система; и

3) располаже са довољно финансијских средстава, у време издавања дозволе и непрекидно током пословања, која омогућавају његово правилно функционисање, узимајући у обзир природу и обим трансакција које се закључују на тржишту, као и обим и степен ризика којима је изложен.

Одредбе чл. 177, 179, 180, 181, 182, члана 186 ст. 1. до 3, 6. и 12. и члана 187. овог закона не примењују на трансакције закључене по правилима која уређују односе између чланова или учесника МТП-а, или МТП-а и његових чланова или учесника, у вези са употребом МТП-а.

Изузетно од става 4. овог члана, чланови или учесници МТП-а су дужни да испуњавају све обавезе предвиђене члановима 177, 179, 180, 181, 182, 186. и 187. овог закона у погледу својих клијената када, поступајући за рачун својих клијената, извршавају њихове налоге путем система МТП-а.

Инвестициона друштва и организатори тржишта који управљају МТП-ом не смеју извршавати налоге клијената на терет сопственог капитала, нити да тргују за свој рачун истовременом куповином и продајом (упаривањем налога).

Посебни захтеви за ОТП-ове

Члан 175.

Инвестиционо друштво и организатор тржишта који управља ОТП-ом успоставља механизме који спречавају извршење налога клијената на ОТП-у на терет сопственог капитала инвестиционог друштва или организатора тржишта који управља ОТП-ом или било ког субјекта који је део исте групе или правног лица као инвестиционо друштво или организатор тржишта.

Инвестиционо друштво или организатор тржишта који управља ОТП-ом може да тргује за сопствени рачун упаривањем налога обвезницама, структурираним финансијским производима и одређеним изведеним финансијским инструментима, само када је клијент са тим поступком сагласан.

Инвестиционо друштво или организатор тржишта који управља ОТП-ом не може да користи трговање за сопствени рачун упаривањем налога приликом извршавања налога клијената, који се односе на класу изведених финансијских инструмената који подлежу обавези клиринга у складу са прописаним поступком спровођења обавезе клиринга.

Инвестиционо друштво или организатор тржишта који управља ОТП-ом утврђује процедуре за осигурање усклађености с дефиницијом трговања за сопствени рачун

упаривањем налога (истовремена куповина и продаја за сопствени рачун) из члана 2. став 1. тачка 39) овог закона.

Инвестиционо друштво или организатор тржишта који управља ОТП-ом може да тргује за сопствени рачун, изузимајући истовремене куповине и продаје (упаривањем налога), само у вези са државним дужничким инструментима за које не постоји ликвидно тржиште.

Управљање ОТП-ом и систематским интернализатором не може се одвијати унутар истог правног лица. ОТП се не повезује са систематским интернализатором на начин којим би се омогућило повезивање налога на ОТП-у и налога или понуда код систематског интернализатора. ОТП се не повезује с другим ОТП-ом на начин који би омогућио повезивање налога на различитим ОТП-има.

Инвестиционо друштво или организатор тржишта који управља ОТП-ом може да овласти друго инвестиционо друштво да независно одржава тржиште на том ОТП-у.

У сврхе овог члана, не сматра се да инвестиционо друштво независно одржава тржиште на ОТП-у уколико има блиске везе са инвестиционим друштвом или организатором тржишта који управља ОТП-ом.

Извршавање налога на ОТП-у је на дискреционој основи.

Инвестиционо друштво или организатор тржишта који управља ОТП-ом користи дискреционо право у следећим случајевима:

1) приликом одлучивања о испостављању или повлачењу налога на ОТП-у којим управља; и/или

2) када одлучи да не повезује одређени налог клијента са другим налозима који су у датом тренутку доступни у системима, под условом да поштује конкретна упутства добијена од клијента и обавезе из члана 186. овог закона.

У систему у којем се упарују налози клијената, инвестиционо друштво или организатор тржишта који управља ОТП-ом може одлучити да ли жели да упари налоге клијената унутар система, када то жели и у којој мери, односно да ли жели да усклади два или више налога. У складу са ст. 1. - 4. и ст. 6. - 8. овог члана, инвестиционо друштво или организатор тржишта који управља ОТП-ом може, у систему који уређује трансакције невласничким хартијама од вредности, омогућити преговоре између клијената, да би у трансакцији здружили два или више потенцијално компатибилних интереса у трговању.

Комисија може, када инвестиционо друштво или организатор тржишта поднесе захтев за добијање дозволе за управљање ОТП-ом, или по сопственој процени, захтевати информације и детаљно објашњење:

1) зашто систем не одговара регулисаном тржишту, МТП-у или систематском интернализатору и не може да послује као један од ових система;

2) детаљан опис на који начин ће се примењивати дискреционо право, посебно када се налог на ОТП-у може повући;

3) када и како ће се два или више налога клијента упарити унутар ОТП-а;

4) употребе истовремене куповине и продаје за сопствени рачун или трговања за сопствени рачун упаривањем налога.

Комисија прати трговање за сопствени рачун упаривањем налога које врши инвестиционо друштво или организатор тржишта како би се осигурало да је у складу са дефиницијом таквог трговања и да не доводи до сукоба интереса између инвестиционог друштва или организатора тржишта и клијената.

Одредбе чл. 177, 179, 180, 181, 182, 186. и 187. овог закона се примењују на трансакције закључене на ОТП-у.

Сукоб интереса

Члан 176.

Инвестициона друштва предузимају све одговарајуће мере за препознавање и спречавање или управљање сукобима интереса који произилазе из пружања инвестиционих и додатних услуга или њихове комбинације, укључујући оне који су последица примања подстицаја од трећих страна или структура накнада и других подстицаја у самом инвестиционом друштву:

1. између инвестиционог друштва, укључујући и њихове руководиоце, запослене, везане заступнике и свако лице директно или индиректно повезано са њима путем контроле, и њихових клијената, или

2. између клијената.

Ако организационе или административне мере које, у складу са чланом 167. овог закона, предузима инвестиционо друштво ради спречавања сукоба интереса и наношења штете интересима клијента нису довољне да се у разумној мери спречи ризик штете интересима клијената, инвестиционо друштво мора клијенту јасно обелоданити општу природу и/или изворе сукоба интереса и предузете кораке за ублажавање тих ризика пре него што крене да послује за његов рачун.

Обелодањивање из става 2. овог члана:

1) је сачињено на трајном носачу података; и

2) укључује довољно података, узимајући у обзир природу клијента, како би клијент могао на основу добијених информација донети одлуку у вези са услугом у оквиру које долази до сукоба интереса.

Комисија подзаконским актом уређује:

1) мере за које је разумно очекивати да ће их инвестиционо друштво предузети за препознавање, спречавање, управљање или решавање сукоба интереса у пружању различитих инвестиционих и додатних услуга, или комбинацији ових услуга;

2) одговарајуће критеријуме за утврђивање врста сукоба интереса који могу угрозити интересе клијената или потенцијалних клијената инвестиционог друштва.

Општа начела и информације за клијенте

Члан 177.

Приликом пружања инвестиционих, односно додатних услуга клијентима, инвестиционо друштво поступа коректно, праведно, у складу с правилима струке, у најбољем интересу клијената, а посебно поштујући начела утврђена у овом члану и чл. 180, 181. и 182. овог закона.

Инвестиционо друштво које креира финансијске инструменте за продају клијентима дужно је да:

1. стара се да су његови производи креирани тако да испуњавају потребе утврђеног циљног тржишта крајњих клијената у оквиру релевантне категорије клијената;

2. има стратегију за дистрибуцију финансијских инструмената која је усклађена са утврђеним циљним тржиштем и предузима разумне мере, како би се финансијски инструмент дистрибуирао на том тржишту;

3. разуме финансијске инструменте које нуди или препоручује и оцењује њихову усклађеност са потребама клијената, за које пружа инвестиционе услуге, при чему у обзир узима утврђено циљно тржиште крајњих клијената из члана 167. овог закона; и

4. финансијски инструмент нуди или препоручује само када је то у интересу клијента.

Члан 178.

Инвестиционо друштво у просторијама у којима обавља рад са странкама омогућава увид у правила пословања и правилник о тарифи, и исте објављује на својој интернет страници.

Инвестиционо друштво, његови руководиоци и запослени, као поверљиве податке, чувају податке о стању и промету на рачунима клијената и не смеју их саопштавати трећим лицима нити их користити осим у интересу клијента.

Подаци о клијентима из става 2. овог члана, изузетно се могу саопштавати и стављати на увид:

- 1) уз писмену сагласност клијента;
- 2) приликом надзора који врши Комисија или организатор тржишта;
- 3) на основу налога суда;
- 4) на основу налога органа који се бави спречавањем прања новца или финансирања тероризма, односно другог надлежног државног органа.

Информације, оглашавање и подстицаји у вези са пружањем инвестиционих или додатних услуга

Члан 179.

Све информације, укључујући и маркетиншке, које инвестиционо друштво упућује својим клијентима или потенцијалним клијентима, морају бити истините, јасне и да не доводе у заблуду, а маркетиншки материјал мора бити јасно означен као такав.

Клијентима или потенцијалним клијентима се правремено пружају релевантне информације о инвестиционом друштву и његовим услугама, финансијским инструментима и предлаганим инвестиционим стратегијама, местима извршења и свим трошковима и повезаним накнадама. Релевантне информације укључују да:

1) приликом пружања услуге инвестиционог саветовања, инвестиционо друштво мора правремено и пре инвестиционог саветовања обавестити клијента:

- (1) да ли савет пружа независно;
- (2) да ли се савет заснива на широкој или уској анализи различитих врста финансијских инструмената, а посебно да ли је ограничен на финансијске инструменте које издају или предлажу блиско повезана лица, или који су у правном или економском односу са инвестиционим друштвом, као што је уговорни однос, који би могао угрозити независност савета;

(3) да ли ће инвестиционо друштво клијенту пружати редовну процену адекватности финансијских инструмената које препоручује том клијенту;

2) информације о финансијским инструментима и предложеним инвестиционим стратегијама треба да садрже одговарајуће смернице и упозорења о ризицима који су повезани са таквим улагањем, као и да ли је финансијски инструмент намењен малим или професионалним инвеститорима, узимајући у обзир одређено циљно тржиште у складу са чланом 177. ст. 2. и 3. овог закона;

3) информације о свим трошковима и повезаним накнадама треба да садрже информације које се односе на инвестиционе и додатне услуге, укључујући трошкове саветовања, ако је потребно, трошкове финансијског инструмента који се препоручује или продаје клијенту, и информације о могућим начинима плаћања од стране клијента, укључујући плаћања трећем лицу.

Информације о свим трошковима и накнадама, укључујући оне који се односе на инвестициону услугу и финансијски инструмент који нису последица појаве повезаних тржишних ризика, представљају се збирно тако да клијент може да разуме пуни трошак, као и кумулативни ефекат на принос од улагања, а на захтев клијента пружа се преглед рашчлањен по ставкама. По потреби, такве информације се пружају клијенту редовно, најмање једном годишње, током трајања улагања.

Информације из ст. 2 и 3. и ст. 8. до 10. овог члана морају бити лако разумљиве како би клијенти или потенцијални клијенти у разумној мери могли да схвате природу и ризике инвестиционих услуга и одређену врсту финансијског инструмента који се нуди, и сходно томе, да донесу утемељену одлуку о улагању. Ове информације се могу давати у стандардизованом облику.

Ако се инвестициона услуга нуди као део финансијског производа који је већ уређен одредбама закона о банкама, на ту услугу се не примењују додатне обавезе из ст. 1. до 4. овог члана.

Када инвестиционо друштво обавести клијента да је инвестициони савет пружен независно, то инвестиционо друштво:

1) процењује довољно велики скуп финансијских инструмената доступних на тржишту који морају бити довољно диверсификовани у погледу врсте и издаваоца или понуђача производа тако да се клијентов инвестициони циљ може постићи на одговарајући начин и не сме се ограничити на финансијске инструменте које издају или нуде:

(1) само инвестиционо друштво или лица која имају блиске везе са инвестиционим друштвом; или

(2) друга лица са којима је инвестиционо друштво у правном или економском односу, попут уговорног односа који је толико близак да може угрозити независност датог савета;

2) не прихвата и не задржава накнаде, провизије нити друге новчане или неновчане користи које плаћа или пружа треће лице или лице које у вези са пружањем услуге клијентима делује за рачун трећег лица. Изузетак су мање неновчане користи које могу побољшати квалитет услуге пружене клијенту, које својом величином и природом не би угрозиле обавезу инвестиционог друштва да делује у најбољем интересу клијента и које морају бити јасно обелодањене.

Приликом пружања услуге управљања портфолиом, инвестиционо друштво је дужно да поступа у складу ставом 6. тачка 2) овог члана.

Сматра се да инвестиционо друштво не испуњава своје обавезе из члана 176. овог закона или става 1. овог члана када плаћа или прима накнаде, провизије, односно пружа или добија новчане или неновчане користи у вези са пружањем инвестиционе услуге или

додатне услуге, лицу или од стране лица које није клијент или лице које делује за рачун клијента, изузев када је плаћање или корист:

- 1) намењено побољшању квалитета релевантне услуге која се пружа клијенту; и
- 2) не утиче на обавезу инвестиционог друштва да делује правично, поштено, у складу с правилима струке и у најбољем интересу клијената.

Клијенту мора бити јасно обелодањено на исцрпан, тачан и разумљив начин, а пре почетка пружања инвестиционе односно додатне услуге, постојање, природа и износ плаћања или користи из става 8. овог члана, или ако се износ не може одредити, начин израчунавања тог износа. Инвестиционо друштво, где је то потребно, обавештава клијента о механизмима за пренос на клијента накнаде или провизије, новчане или неновчане користи примљене у вези са пружањем инвестиционе или додатне услуге.

Став 8. овог члана не примењује се на трошкове који су везани за пружање инвестиционих услуга, попут трошкова држања или салдирања, накнаде регулатора или правних трошкова, а који по својој природи не могу довести до сукоба са обавезама инвестиционог друштва да поступа правично, поштено и професионално у складу са најбољим интересима својих клијената.

Инвестиционо друштво које пружа инвестиционе услуге клијентима не сме да награђује и оцењује учинак запослених на начин који је у супротности са његовом обавезом да делује у најбољем интересу клијената. Нарочито, не сме имати механизме у облику награде, продајних циљева или других аранжмана који подстичу запослене да препоруче одређени финансијски инструмент малом инвеститору ако инвестиционо друштво може да понуди други финансијски инструмент који би боље испунио потребе клијента.

Када се инвестициона услуга нуди заједно са другом услугом или производом као делом пакета или као услов истог пакета, инвестиционо друштво обавештава клијента да ли је могуће засебно купити појединачне компоненте и за сваку компоненту припрема посебно евиденцију трошкова и накнада.

Када постоји вероватноћа да су ризици који произлазе из таквог пакета понуђених малом инвеститору другачији од ризика повезаних са појединачним компонентама, инвестиционо друштво пружа адекватан опис различитих компоненти пакета, као и промена у ризицима који настају из њиховог узајамног деловања.

Изузетно, у циљу заштите инвеститора и интегритета тржишта, Комисија може прописати додатне захтеве за инвестициона друштва који морају бити објективно утемељени и сразмерни потенцијалним ризицима тржишта у Републици.

Комисија без непотребног одлагања обавештава Европску комисију о свим захтевима које намерава да уведе у складу са ставом 14. овог члана, а најмање два месеца пре датума њиховог планираног ступања на снагу. У обавештењу наводи и разлоге за увођење захтева. Сви такви додатни захтеви не ограничавају, нити на други начин утичу на права инвестиционих друштава из прописа ЕУ који уређују тржиште финансијских инструмената. У року од два месеца од обавештења из овог става, Европска комисија доноси мишљење о пропорционалности и оправданости додатних захтева.

Комисија подзаконским актом ближе уређује следеће:

- 1) услове које информације морају испуњавати да би биле поштене, јасне и да не доводе у заблуду;
- 2) појединости о садржају и формату информација за клијенте у вези са категоризацијом клијената, инвестиционим друштвима и њиховим услугама, финансијским инструментима, трошковима и накнадама;

3) критеријуме за процену скупа финансијских инструмената доступних на тржишту;

4) критеријуме за процену испуњавања обавеза поштеног, правичног и професионалног понашања у најбољем интересу клијената, за инвестициона друштва која примају подстицаје;

5) смернице за процену и надзор пракси унакрсне продаје.

Акт Комисије из става 16. овог члана нарочито узима у обзир:

1) природу услуга понуђених или пружених клијенту односно потенцијалном клијенту, узимајући у обзир врсту, предмет, величину и учесталост трансакција;

2) природу и обим понуђених или разматраних производа, укључујући различите врсте финансијских инструмената;

3) да ли је клијент или потенцијални клијент мали или професионални инвеститор или, у случају ст. 4. и 5. овог члана, одређени професионални инвеститор из члана 194. овог закона.

Процена подобности и примерености

Члан 180.

Приликом пружања услуге давања инвестиционог савета или услуге управљања портфолијима, инвестиционо друштво је дужно да прикупи потребне информације о знању и искуству клијента или потенцијалног клијента, у инвестиционој области релевантној за одређену врсту производа или услуге, о његовој финансијској ситуацији која укључује и способност тог клијента да покрије губитке, као и инвестиционим циљевима клијента и његовој толеранцији на ризик, како би инвестиционо друштво било у стању да клијенту или потенцијалном клијенту, препоручи одређену инвестициону услугу или финансијски инструмент који је за њега примерен и у складу са његовом толеранцијом на ризик и способношћу да покрије губитке.

Када инвестиционо друштво пружа инвестиционе савете и препоручује пакет повезаних услуга или производа у складу са чланом 179. ст. 12. и 13. овог закона, целокупни пакет повезаних услуга и производа мора бити примерен за клијента.

Када инвестиционо друштво пружа инвестиционе услуге које нису наведене у ст. 1. и 2. овог члана, дужно је да затражи од клијента или потенцијалног клијента, податке о његовом знању и искуству у инвестиционој области, у погледу одређеног финансијског инструмента или услуге која се нуди или тражи, како би могло да процени у којој мери су предвиђена инвестициона услуга или финансијски инструмент примерен за клијента.

У случају из става 3. овог члана, ако је скуп услуга или производа предвиђен у складу са чланом 179. ст. 12. и 13. овог закона, при процени треба размотрити да ли је целокупни обједињени пакет прикладан.

У случају када инвестиционо друштво сматра да, на основу података које је добило у складу са ставом 3. овог члана, неки производ или услуга није примерен за клијента или потенцијалног клијента, о томе је дужно да га упозори, а ово упозорење се може достављати у стандардној форми.

У случају када клијент или потенцијални клијент одлучи да не пружи информације из става 3. овог члана, или када не пружи довољно информација о свом знању и искуству, инвестиционо друштво је дужно да упозори клијента или потенцијалног клијента да не

може утврдити да ли су за њега одређени производ или услуга одговарајући, а ово упозорење се може достављати у стандардној форми.

Без обавезе прибављања информација или оцене из става 3. овог члана, инвестициона друштва могу пружати клијентима инвестиционе услуге које се састоје само од извршења или пријема и преноса налога клијената са или без додатних услуга, изузев одобравања кредита или зајмова из члана 2. став 1. тачка 3) овог закона који се не састоје од постојећих кредитних лимита зајмова, текућих рачуна и прекорачења по рачунима клијената, ако су испуњени сви следећи услови:

1) наведене услуге се односе на један од следећих финансијских инструмената:

(1) акције укључене у трговање на регулисаном тржишту или еквивалентном тржишту у трећој држави или МТП-у, ако се ради о акцијама друштава, које нису ни акције у алтернативним инвестиционим фондовима, ни акције у које је уграђен изведен финансијски инструмент;

(2) обвезнице или други облици секјуритизованог дуга укључени у трговање на регулисаном тржишту или на еквивалентном тржишту треће државе или на МТП-у, изузев оних у које је уграђен изведен финансијски инструмент или који су структурирани на начин да клијенту отежава разумевање ризика;

(3) инструменте тржишта новца, изузев оних у које је уграђен изведен финансијски инструмент или који су структурирани на начин да клијенту отежава разумевање ризика;

(4) акције или јединице у УЦИТС фонду, искључујући структуриране УЦИТС фондове, у складу са законом који уређује отворене инвестиционе фондове са јавном понудом;

(5) структурирани депозити, искључујући оне који су структурирани на начин који клијенту отежава разумевање ризика приноса или трошкова превременог изласка из производа;

(6) друге некомплексне финансијске инструменте, у сврхе овог става.

2) услуга је пружена на иницијативу клијента или потенцијалног клијента;

3) клијент или потенцијални клијент је био јасно обавештен да, током пружања одређене услуге, инвестиционо друштво нема обавезу да процењује подобност пруженог или понуђеног финансијског инструмента или услуге, те да стога клијент не ужива право заштите из релевантних правила пословања. Ово упозорење се може давати у стандардизованој форми.

4) инвестиционо друштво испуњава обавезе из члана 176. овог закона.

За сврхе става 7. овог члана, тржиште треће државе сматра се еквивалентним регулисаном тржишту уколико Комисија усвоји одлуку о еквивалентности када правни оквир те треће државе испуњава најмање следеће услове:

1) тржишта су предмет добијања дозволе и сталног делотворног надзора и примене закона;

2) тржишта имају јасна и транспарентна правила у вези са укључењем хартија од вредности у трговање, те се њима тргује на поштен, правилан и ефикасан начин, и могу се слободно преносити;

3) од издавалаца хартија од вредности се периодично и стално захтевају информације чиме се осигурава висок ниво заштите инвеститора; и

4) транспарентност и интегритет тржишта су обезбеђени спречавањем злоупотреба на тржишту, као што су инсајдерско трговање и манипулације.

Уговори и извештавање клијената

Члан 181.

Инвестиционо друштво води евиденцију која укључује уговор или документе које су потписали инвестиционо друштво и клијент, у којима су утврђена права и обавезе уговорних страна и други услови под којима инвестиционо друштво пружа услуге клијентима. Права и дужности уговорних страна могу бити укључена позивањем на друга документа или прописе.

Инвестиционо друштво пружа клијенту, на трајном носачу података, извештаје о услугама које пружа, са подацима о редовној комуникацији са клијентом која зависи од врсте и сложености финансијских инструмената и природе услуга које се пружају, и, према потреби, трошковима у вези са тим трансакцијама и услугама.

Када инвестиционо друштво пружа услуге инвестиционог саветовања, клијенту пре трансакције даје на трајном медију изјаву о подобности, у којој прецизира дати инвестициони савет уз образложење како тај савет испуњава преференције, циљеве и друге карактеристике малог инвеститора.

Када се уговор о куповини или продаји финансијског инструмента закључује комуникацијом на даљину, што спречава претходно подношење изјаве о подобности, инвестиционо друштво може дати писану изјаву о подобности на трајном носачу података одмах након што се клијент обавезе уговором, ако су испуњени следећи услови:

1) клијент се сагласио да ће примити изјаву о подобности без непотребног одлагања, након извршења трансакције; и

2) инвестиционо друштво је дало клијенту избор одлагања трансакције како би унапред примио изјаву о подобности.

Када инвестиционо друштво пружа услуге управљања портфолиом или обавештава клијента да ће вршити редовну процену подобности, периодични извештај садржи ажурирану процену подобности инвестиције у односу на преференције, циљеве и друге карактеристике малог инвеститора.

Када инвестиционо друштво, лицу које закључује уговор о стамбеном кредиту пружа инвестициону услугу у вези са хипотекарним обвезницама које су посебно издате ради осигурања финансирања и под истим условима као и уговор о стамбеном кредиту, како би се омогућило плаћање, рефинансирање или враћање кредита, та услуга не подлеже обавезама из овог члана.

Подзаконски акт Комисије

Члан 182.

Комисија подзаконским актом уређује:

1) информације потребне за процену подобности и прикладности услуга и финансијских инструмената за клијенте инвестиционих друштава;

2) критеријуме за процену знања и компетентности из члана 180. став 1. овог закона;

3) критеријуме за процену финансијских инструмената који су класификовани као некомплексни у сврхе члана 180. став 7. тачка 1) подтачка (б) овог закона;

4) критеријуме за процену:

(1) финансијских инструмената који су структурирани на начин који клијенту отежава разумевање укључених ризика у складу са чланом 180. став 7. тачка 1) подтач. (2) и (3) овог закона;

(2) структурираних депозита који су структурирани на начин који клијенту отежава разумевање ризика приноса или трошкова превременог изласка из производа, у складу са чланом 180. став 7. тачка 1) подтачка (5) овог закона;

5) садржај и облик евиденција и уговора за пружање услуга клијентима и периодичних извештаја за клијенте о пруженим услугама;

б) поступак утврђивања и критеријуме за процену еквивалентности тржишта треће државе.

Овај акт у обзир узима:

1) природу услуге или услуга понуђених или пружених клијенту односно потенцијалном клијенту, имајући у виду врсту, предмет, величину и учесталост трансакција;

2) природу понуђених или разматраних производа укључујући различите врсте финансијских инструмената;

3) непрофесионалну или професионалну природу клијента односно потенцијалног клијента или, у случају члана 181. ст. 2. - 5. овог закона, квалификованих инвеститора.

Члан 183.

Инвестициона друштва су дужна да обезбеде и да докажу Комисији на њен захтев да запослени у инвестиционом друштву и друга физичка лица која пружају услуге и обављају активности из става 2. овог члана у име и за рачун инвестиционог друштва, у сваком тренутку поседују потребна знања и способности за обављање њихових дужности у складу са чл. 177. и 180. овог закона и одговарајућих аката Комисије.

Став 1. овог члана примењује се на физичка лица која:

1) клијентима односно потенцијалним клијентима пружају инвестиционе услуге и обављају инвестиционе активности или додатне активности из члана 2. став 1. тач. 2) и 3) овог закона;

2) пружају информације о финансијским инструментима, инвестиционим услугама или додатним услугама инвестиционог друштва, клијентима или потенцијалним клијентима.

Инвестициона друштва одобравају и надгледају спровођење система сталне едукације лица из става 1. овог члана у складу са сложеностју и обимом њиховог посла и у циљу њихове адекватне едукације и унапређења способности за обављање послова из чл. 177. и 180. овог закона.

Комисија утврђује и објављује која су то минимална знања и способности потребна за обављање различитих задатака и послова лица из става 1. овог члана и објављује критеријуме за процену тих знања и способности.

Комисија је овлашћена да организује едукативне курсеве и испите за процену знања и способности из става 4. овог члана.

Изузетно од става 5. овог члана, Комисија може признавати квалификације, дипломе, уверења, положене испите и стручне лиценце које су издала друга лица, уколико утврди да она обезбеђују минимални ниво знања и способности из става 4. овог члана. Комисија објављује списак квалификација, диплома, уверења, испита и стручних лиценци које признаје.

Комисија подзаконским актом ближе уређује:

- 1) на која лица, услуге и активности се одредбе овог члана примењују;
- 2) опсег и минимални ниво знања и способности које захтева;
- 3) критеријуме за процену тих знања и способности; и
- 4) поступак за признавање квалификација, диплома, уверења, положених испита и стручних лиценци које су издала друга лица.

Дозвола за физичка лица за обављање инвестиционих услуга и активности

Члан 184.

Физичка лица могу обављати услуге и активности из члана 2. став 1. тачка 2. подтач. (1) - (5) овог закона само уколико поседују одговарајућу дозволу за обављање тих услуга и активности.

Дозволу за обављање услуга и активности из става 1. овог члана Комисија издаје ако подносилац захтева за добијање те дозволе испуњава следеће услове:

- 1) положен испит за стицање звања;
- 2) не подлеже примени правних последица осуде.

Подносилац захтева за добијање дозволе за обављање послова инвестиционог саветника и портфолио менаџера мора имати најмање три године радног искуства са високом стручном спремом на пословима с хартијама од вредности.

Начин нострификације дозволе лицу које је стекло одговарајућу дозволу или овлашћење за обављање тих послова у иностранству прописује Комисија.

Комисија организује наставу и полагање испита за стицање звања брокера, инвестиционог саветника и портфолио менаџера.

Пружање услуга посредством другог инвестиционог друштва

Члан 185.

Инвестиционо друштво може да закључи уговор о обављању инвестиционих услуга или о пружању додатних услуга са другим инвестиционим друштвом у име клијента и у том случају може да користи информације о клијенту које прослеђује прво инвестиционо друштво.

Инвестиционо друштво која прослеђује упутство о налогу клијента остаје одговорно за потпуност и тачност датих података.

Инвестиционо друштво које прима упутство о извршењу услуге у име клијента може да прихвати и сваку препоруку у погледу услуге или трансакције коју је клијенту пружило прво инвестиционо друштво.

Инвестиционо друштво које прослеђује упутство остаје одговорно за препоруку или савет које је пружило клијенту.

Инвестиционо друштво које прослеђује упутства другом инвестиционом друштву, остаје одговорно за:

- 1) целовитост и тачност пренесених информација.
- 2) примереност/прикладност препоруке или савета датих клијенту.

Закључивање уговора из става 1. овог члана дозвољено је уколико ангажовање другог инвестиционог друштва:

1) не условљава наплату накнада или других трошкова од клијента првог инвестиционог друштва у износу који је виши од накнада које би клијент платио да је прво инвестиционо друштво пружило услуге;

2) не може узроковати непотребне пословне ризике инвестиционом друштву, значајно угрозити квалитет унутрашње контроле, нити онемогућити надзор Комисије над испуњавањем свих обавеза инвестиционог друштва.

Комисија подзаконским актом уређује услове под којима инвестиционо друштво може користити услуге другог инвестиционог друштва.

Кредитна институција која закључи уговор о обављању инвестиционих услуга или о пружању додатних услуга са другим инвестиционим друштвом у име клијента, дужна је да Народној банци Србије обавести о томе најкасније у року од 7 дана од дана закључења тог уговора, под условима и на начин који може ближе утврдити Народна банка Србије.

Дужност извршења налога под најповољнијим условима

Члан 186.

Инвестиционо друштво је дужно да предузме све неопходне активности како би при извршењу налога постигло најбољи могући ефекат по клијента с обзиром на цену, трошкове, брзину, могућност извршења, салдирање, величину, природу и све остале чиниоце у вези са извршењем налога, с тим што када клијент изда посебна упутства у вези са трансакцијом, инвестиционо друштво извршава налог према тим упутствима.

Када инвестиционо друштво изврши налог у име малог инвеститора, најбољи могући ефекат се утврђује на основу укупне накнаде, узимајући у обзир цену финансијског инструмента и трошкове повезане са извршењем, укључујући накнаде места за извршење, трошкове клиринга и салдирања и све друге накнаде плаћене трећим лицима која су укључена у извршење налога.

Када постоји више могућих места за извршење налога за финансијски инструмент, у сврхе процене и постизања најбољег ефеката за клијента, који би били остварени извршењем налога на сваком од места извршења на којем се може извршити налог, а која су наведена у политици за извршавање налога инвестиционог друштва, у обзир се узимају провизије и трошкови инвестиционог друштва за извршење налога на сваком од тих места извршења.

Инвестиционо друштво не може да прима накнаде, попусте нити неновчане користи за усмеравање налога клијената на одређено место трговања или место извршења, које би кршило одредбе о сукобу интереса или о подстицајима из става 1. овог члана, члана 167, члана 176, члана 177. и члана 179. овог закона.

Најмање једном годишње, сва места трговања и систематски интернализатори за финансијске инструменте на које се односи обавеза трговања утврђена чланом 237. овог закона, као и сва места извршења за остале финансијске инструменте, најмање једном годишње јавности пружају информације о квалитету извршења трансакција на том месту. Након извршења трансакције у име клијента, инвестиционо друштво обавештава клијента о месту извршењу налога. Периодични извештаји садрже податке о цени, трошковима, брзини и вероватноћи извршења за појединачне финансијске инструменте.

Инвестиционо друштво је дужно да установи и спроведе ефикасне механизме и процедуре за извршавање налога клијената и постизање најбољих ефеката у складу са ставом 1. овог члана.

Процедуре извршавања налога из става 6. овог члана за сваку класу финансијског инструмента садрже податке о различитим местима за извршење налога клијената и чиниоцима који утичу на избор одговарајућег места извршења налога, а обухватају најмање она места која инвестиционом друштву омогућавају да постигне најбоље могуће резултате приликом извршења налога клијената.

Инвестициона друштва клијентима пружају одговарајуће информације о својим процедурама извршења налога, којима се јасно, довољно детаљно и на начин који клијенти могу лако разумети, објашњава како ће и где инвестиционо друштво извршавати налоге за клијента.

Инвестициона друштва су дужна да добију претходну писану сагласност клијената за њихове процедуре извршења налога.

Када процедуре извршења налога предвиђају могућност извршења налога ван места трговања, инвестиционо друштво је дужно да пре извршења налога ван места трговања добије претходну изричиту сагласност клијента.

Инвестиционо друштво може сагласност да добије било у виду уопштеног уговора или сагласност може бити дата за сваку појединачну трансакцију.

Инвестициона друштва која извршавају налоге клијената су дужна да једном годишње, за сваку врсту финансијских инструмената, сачине резиме и објаве пет најпрометнијих места извршења у погледу обима трговања на којима су извршавали налоге клијента у претходној години, као и податке о постигнутој ефикасности извршења.

Инвестиционо друштво је дужно да:

1) прати ефикасност процедура извршавања налога како би на време идентификовало и отклонило недостатке уколико их има;

2) редовно процењује да ли се на местима извршења налога наведеним у процедурама о извршењу налога постижу најбољи резултати за клијенте и да ли је потребно извршити измене у постојећим процедурама узимајући у обзир, између осталог, информације које се објављују у складу са ст. 3. и 6. овог члана;

3) обавештава клијенте о свим значајним променама у вези са начином или процедурама извршења налога;

4) докаже клијентима, на њихов захтев, да су извршили њихове налоге у складу с процедурама инвестиционог друштва о извршењу налога и да Комисији на њен захтев докажу усклађеност са овим чланом.

Комисија подзаконским актом ближе уређује:

1) критеријуме за утврђивање значаја различитих чинилаца који се, у складу са ст. 1. - 3. овог члана, могу узимати у обзир при утврђивању најбољег исхода, с обзиром на величину и врсту налога и категорију клијента (професионални или мали инвеститор);

2) садржај, облик и учесталост објављивања података о квалитету извршења, у складу са ставом 5. овог члана, узимајући у обзир врсту места извршења и врсту финансијског инструмента;

3) чиниоце које инвестиционо друштво може узимати у обзир када преиспитује своје начине извршења налога и околности у којима измене тих начина могу бити извршене;

4) чиниоце за одређивање која места омогућавају инвестиционим друштвима да доследно постигну најбољи могући резултат за извршавање налога клијената;

5) природу и обим информација које се пружају клијенту о процедурама извршења налога, у складу са ст. 7. - 9. овог члана;

б) садржину и облик информација које инвестициона друштва објављују у складу са ставом 10. овог члана.

Правила за поступање са налозима клијената

Члан 187.

Инвестиционо друштво дужно је да установи процедуре и системе за брзо, поштено и ажурно извршење налога клијената, и у односу на налоге осталих клијената и у односу на интересе у трговању тог инвестиционог друштва.

Ове процедуре или системи морају омогућавати извршење сличних налога клијената у складу са временом када је инвестиционо друштво примило налоге.

Када инвестиционо друштво од клијента прими налог са лимитом у вези са акцијама које су укључене у трговање на регулисано тржиште или којима се тргује на месту трговања, а који није одмах извршен или извршив према тренутно преовлађујућем стању на тржишту, дужно је да предузме мере за извршење налога у најкраћем року и одмах објави налог са лимитом на начин који ће га учинити лако доступним осталим учесницима тржишта, осим уколико клијент није изричито дао другачија упутства.

Сматра се да инвестиционо друштво испуњава ову обавезу ако проследи клијентов налог са лимитом на место трговања. Обавеза објављивања налога са лимитом не примењује се на налог који је велик по обиму у односу на нормалну тржишну величину и за који је Комисија уклонила обавезу објављивања информација о тренутним ценама понуде и потражње, на основу члана 229. став 4. овог закона.

Комисија подзаконским актом ближе уређује:

1) услове и природу процедура и система који доводе до брзог, поштеног и ажурног извршења налога клијената и околности односно трансакције у којима инвестициона друштва могу у разумној мери одступити од брзог извршења налога како би постигла повољније услове за клијента;

2) различите методе, чијом употребом се за инвестиционо друштво може сматрати да је испунило своју обавезу да тржишту обелодани налоге са лимитом клијента, који нису одмах извршиви.

Одбијање извршења налога за куповину и продају

Члан 188.

Инвестиционо друштво може одбити извршење:

1) налога за куповину када утврди да на новчаном рачуну клијента нема довољно средстава за измирење његових обавеза које би настале по основу извршења налога за куповину;

2) налога за продају када утврди да клијент на рачуну хартија од вредности нема довољно хартија од вредности које су потребне да се изврши налог.

Изузетно од става 1. овог члана, инвестиционо друштво неће одбити извршење налога уколико се налог клијента може извршити у потпуности или делимично:

1) од реализованих, а несалдираних трансакција;

2) давањем кредита уз сагласност клијента, а на основу важећих прописа;

3) позајмљивањем хартија од вредности у складу са прописима који уређују позајмљивање хартија од вредности.

Инвестиционо друштво је дужно да одбије извршење налога за куповину, односно продају уколико има разлога за основану сумњу да би извршењем таквог налога:

1) биле прекршене одредбе овог закона или закона којим се уређује спречавање прања новца и финансирање тероризма;

2) било учињено дело кажњиво по закону као кривично дело, привредни преступ или прекршај.

У случају из става 3. овог члана, инвестиционо друштво без одлагања обавештава Комисију.

Приликом утврђивања околности из става 3. овог члана, инвестиционо друштво има право да се ослања на сопствене информације, као и на информације које добије од својих клијената или потенцијалних клијената, осим уколико не поседује сазнање, односно треба да поседује сазнање да су такве информације очигледно застареле, нетачне или непотпуне.

Потврда о извршењу налога

Члан 189.

Потврду о извршењу трансакција између учесника на тржишту инвестиционо друштво издаје до краја првог радног дана након извршења трансакције, а на начин предвиђен уговором са клијентом.

Клијент се не може одрећи права да буде обавештен о извршењу налога, али може наложити слање обавештења другом лицу које он овласти.

Обавезе инвестиционих друштава при именовану везаних заступника

Члан 190.

Инвестиционо друштво може да именује везане заступнике који се баве:

- 1) промовисањем услуга инвестиционог друштва;
- 2) придобијањем нових клијената или пријемом и преносом налога клијената, односно потенцијалних клијената;
- 3) пласирањем финансијских инструмената и пружањем савета у вези са њима; и
- 4) осталим услугама које нуди инвестиционо друштво.

Ако инвестиционо друштво одлучи да именује везаног заступника, остаје неограничено и безусловно одговорно за све радње или пропусте везаног заступника који делује у име инвестиционог друштва.

Инвестиционо друштво је дужно да обезбеди да везани заступник обелодани у каквој улози делује и које инвестиционо друштво заступа када ступа у контакт или пре него што почне да послује са клијентом или потенцијалним клијентом.

Везани заступници регистровани у Републици могу да држе новац и/или финансијске инструменте клијената у име инвестиционог друштва за које обављају послове у Републици, односно у случају прекограничног пословања, на територији државе чланице која дозвољава везаном заступнику да држи новац клијената, ако је то дозвољено прописима из области девизног пословања.

Инвестициона друштва прате послове својих везаних заступника како би осигурала своју сталну усклађеност са овим законом када послују путем везаних заступника.

Везани заступници морају бити регистровани у регистру који води и редовно ажурира Комисија.

Комисија регистар из става 6. овог члана објављује на својој интернет страници.

Везани заступници ће бити уписани у јавни регистар само ако Комисија утврди да имају задовољавајућу репутацију и ако имају одговарајуће опште, пословно и стручно знање и оспособљеност да могу да понуде клијенту или потенцијалном клијенту инвестициону услугу или додатну услугу и да им пруже тачне све релевантне информације у вези са понуђеном услугом.

Инвестициона друштва која именују везане заступнике предузимају одговарајуће мере како би избегла негативне последице које активности заступника које нису обухваћене овим законом, могу имати на активности везаних заступника које су извршене у име инвестиционог друштва.

Инвестициона друштва могу да именују само оне заступнике који су уписани у јавни регистар из става 6. овог члана.

Кредитна институција која именује везане заступнике из овог члана, дужна је да Народну банку Србије обавести о именовану тих везаних заступника, најкасније у року од 7 дана од дана тог именовања.

Члан 191.

Инвестиционо друштво усваја и придржава се својих интерних, писаних правила и процедура у вези са категоризацијом клијената.

Професионални инвеститори су дужни да инвестициона друштва обавештавају о свим чињеницама које би могле да утичу на промену у категоризацији клијента код инвестиционог друштва.

Уколико инвестиционо друштво установи да неки клијент више не припада почетно утврђеној категорији професионалног инвеститора, дужно је да предузме одговарајуће мере.

Комисија подзаконским актом уређује начин на који инвестициона друштва врше категоризацију клијената и пружају услуге различитим категоријама клијената.

Професионални инвеститор

Члан 192.

Професионалним инвеститором у вези са свим инвестиционим услугама и активностима и финансијским инструментима, сматрају се, у сврхе овог закона:

1) лица која подлежу обавези добијања дозволе, односно надзора како би пословала на финансијском тржишту, укључујући:

- (1) кредитне институције;
- (2) инвестициона друштва;
- (3) друге финансијске институције које подлежу обавези добијања дозволе, односно надзора;
- (4) друштва за осигурање;
- (5) институције колективног инвестирања и њихова друштва за управљање;
- (6) добровољни пензијски фондови и друштва за управљање добровољним пензијским фондовима;
- (7) дилери робе и робних деривата;
- (8) други институционални инвеститори;

(9) други инвеститори који се сматрају професионалним у складу са прописима Европске уније;

2) правна лица која испуњавају најмање два од следећих услова:

(1) укупна имовина износи најмање 20.000.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије;

(2) годишњи пословни приход износи најмање 40.000.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије;

(3) сопствени капитал у износу од најмање 2.000.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије;

3) Република, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као и друге државе или национална и регионална тела, Народна банка Србије и централне банке других држава, међународне и наднационалне институције, као што су Међународни монетарни фонд, Европска централна банка, Европска инвестициона банка и друге, сличне, међународне организације.

4) други институционални инвеститори чија је главна делатност улагање у финансијске инструменте, укључујући лица који се баве секјуритизацијом средстава, или другим трансакцијама финансирања.

Инвестиционо друштво може лицу из става 1. овог члана, на његов захтев, омогућити третман са вишим нивоом заштите, односно третман који имају остали клијенти који нису професионални инвеститори.

Када је клијент неког инвестиционог друштва лице из става 1. овог члана, инвестиционо друштво је дужно да га, пре пружања услуге, а на основу информација о таквом лицу које су инвестиционом друштву доступне, обавести да се сматра професионалним инвеститором и да ће бити третиран као такав, уколико се инвестиционо друштво и клијент не споразумеју другачије.

Инвестиционо друштво је дужно да обавести професионалног инвеститора о могућности измене договорених услова како би обезбедио виши ниво заштите својих интереса, с тим што је одговорност на овом клијенту да затражи виши ниво заштите својих интереса када сматра да није у стању да правилно процени, односно управља ризицима својственим некој инвестицији.

Виши ниво заштите интереса се обавезно пружа када професионални инвеститор закључи уговор у писаној форми са инвестиционим друштвом којим прецизира да не жели да буде третиран као професионални инвеститор, а такав уговор мора јасно да одреди да ли се односи на једну или више услуга, односно трансакција или на један или више врста производа односно трансакција.

Члан 193.

Инвестиционо друштво може поступати са клијентима који нису наведени у члану 192. овог закона као са професионалним инвеститорима, на њихов захтев, на основу одговарајуће процене знања и искуства клијента коју је предузело само инвестиционо друштво, а која пружа разумну сигурност да је клијент способан да доноси сопствене инвестиционе одлуке и разуме повезане ризике, с обзиром на природу предвиђене финансијске трансакције или услуге.

Процена из става 1. овог члана укључује проверу да ли професионални инвеститор испуњава најмање два од следећих критеријума:

1) инвеститор је извршио трансакције значајног обима на релевантним тржиштима, уз просечну учесталост од најмање десет трансакција по кварталу у току последња четири квартала;

2) величина финансијског портфолија клијента, који обухвата и готовинске депозите и финансијске инструменте, прелази 500.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према евр у који утврђује Народна банка Србије,

3) инвеститор ради или је радио најмање годину дана у финансијском сектору на пословима који захтевају познавање предвиђених финансијских трансакција или услуга.

Када су у питању правна лица која не испуњавају услове из чл. 192. став 1. тачка 2) овог закона, лице чије се знање и способности процењују је лице које је овлашћено да врши финансијске трансакције у име тог правног лица.

Комисија може усвојити одређене критеријуме за процену знања и стручности општина и локалних власти које захтевају да се са њима поступа као са професионалним инвеститорима.

Ти критеријуми могу бити алтернатива онима наведеним у другом ставу овог члана, или додатни критеријуми тим критеријумима.

Клијенти који су третирани као професионални инвеститори на лични захтев могу се одрећи вишег нивоа заштите коју подразумева њихов статус у складу са следећом процедуром:

1) клијент у писаном облику обавештава инвестиционо друштво да жели да буде третиран као професионални инвеститор, у односу на све или на неку појединачну инвестициону услугу, односно трансакцију или за одређену врсту трансакције, односно производа;

2) инвестиционо друштво је дужно да недвосмислено и у писаној форми упозори професионалног инвеститора о заштити интереса и праву на обештећење, које овим путем може да изгуби;

3) професионални инвеститор је дужан да у посебном документу, који је одвојен од уговора, изјави да је свестан последица губитка заштите.

Пре него што усвоји захтев клијента за одрицање од вишег нивоа заштите, инвестиционо друштво предузима све разумне мере како би осигурало да клијент који захтева да буде третиран као професионални инвеститор испуњава за то прописане услове.

Трансакције са одређеним професионалним инвеститорима

Члан 194.

У сврхе овог члана, одређени професионални инвеститори су инвестициона друштва, кредитне институције, друштва за осигурање, УЦИТС фондови и њихова друштва за управљање, друге финансијске институције које подлежу обавези добијања дозволе, односно надзора у складу са законима Републике, националне владе и њихове канцеларије, укључујући јавне органе које се баве јавним дугом на националном нивоу, централне банке и наднационалне организације.

Инвестиционо друштво са дозволом да извршава налоге у име клијента, и/или да тргује за сопствени рачун, односно да прима и шаље налоге, може да иницира трансакције или ступа у трансакције са одређеним професионалним инвеститорима, а да при томе није

обавезно да испуњава услове из члана 177, члана 179. став 1. и ст. 5. до 17, члана 180, члана 181. став 1. и 6, члана 186. и члана 187. ст. 3. до 5. овог закона у погледу ових трансакција или додатних услуга директно повезаних са овим трансакцијама.

У њиховом односу са одређеним професионалним клијентима, инвестициона друштва поступају поштено, правично и професионално, и комуницирају на поштен, јасан и необмањујући начин, узимајући у обзир природу одређеног професионалног инвеститора и његове делатности.

Статус одређеног професионалног инвеститора из става 1. овог члана не искључује право тих лица да захтевају, било уопштено или за сваку трансакцију посебно, да буду третирани као инвеститори чије се пословање са инвестиционим друштвом уређује у складу са члановима 177, 179, 180, 181, 182, 186. и 187. овог закона.

У случају трансакције када се одређени професионални инвеститори налазе у другим јурисдикцијама које нису Република, инвестиционо друштво признаје статус другог привредног субјекта, како је уређено прописима државе чланице у којој је друштво основано.

Када инвестиционо друштво закључује трансакције у складу са ст. 1. и 2. овог члана са таквим клијентима, од потенцијалног одређеног професионалног инвеститора дужно је да добије сагласност да се са њим поступа као са одређеним професионалним инвеститором. Инвестиционо друштво може ту сагласност да добије било у виду уопштеног уговора или сагласност може бити дата за сваку појединачну трансакцију.

Инвестициона друштва могу третирали као одређене професионалне инвеститоре субјекте из трећих држава уколико су истоветни категоријама субјеката из ст. 3. и 4. овог члана.

Инвестициона друштва, такође могу да третирају као одређене професионалне инвеститоре субјекте из трећих држава, у складу са ст. 5. и 6. овог члана, под истим условима и критеријумима који су утврђени у ст. 5. и 6. овог члана.

Комисија подзаконским актом ближе уређује:

- 1) поступак признавања статуса клијента из ст. 3. и 4. овог члана;
- 2) поступак добијања изричите сагласности од потенцијалног одређеног професионалног инвеститора из ст. 5. и 6. овог члана.

Праћење усклађености са правилима МТП-а или ОТП-а и осталим законским обавезама

Члан 195.

Инвестициона друштва и организатори тржишта који управљају МТП-ом или ОТП-ом су дужни да:

1) установе и одржавају ефикасне системе и поступке релевантне за МТП или ОТП, за редовно праћење усклађености својих чланова или учесника са правилима МТП или ОТП.

2) прате испостављене налоге, укључујући опозиве налога и трансакције које врше чланови или учесници у оквиру њихових система како би препознали кршење тих правила, неправилне услове трговања или понашања која могу указати на трговање или покушаје трговања на основу инсајдерске информација, манипулацију или покушаје манипулације на тржишту као или поремећаје у систему у вези са финансијским инструментом, користећи средства потребна да то праћење буде ефикасно;

3) одмах обавештавају Комисију о значајним случајевима кршења њихових правила, неправилним условима трговања или понашањима која могу указати на трговање или покушаје трговања на основу инсајдерских информација, манипулацију или покушаје манипулације на тржишту или поремећајима у систему у вези са финансијским инструментом;

4) достављају без непотребног одлагања информације из тачке 3) овог члана државном тужиоцу и обезбеђују му пуну подршку у истражним радњама и процесуирању злоупотреба на тржишту које су се догодиле у њиховим системима или преко њих.

Комисија обавештава ЕСМА-у и надлежне органе других држава чланица о информацијама из става 1. тач. 1) и 2) овог члана.

У вези са поступањем које може указати на понашање које је забрањено на основу европских прописа којима се уређују тржишта финансијских инструмената, надлежни орган мора да се увери да такво понашање постоји или је постојало пре него што о томе обавести надлежне органе других држава чланица и ЕСМА-у.

Комисија подзаконским актом ближе уређује околности услед којих наступа обавеза давања информација из ст. 1. тач. 3) и 4), ст. 2. и 3. овог члана.

Привремена обустава и искључење финансијских инструмената из трговања на МТП-у или ОТП-у

Члан 196.

Инвестиционо друштво или организатор тржишта који управља МТП-ом или ОТП-ом може да уведе привремену обуставу трговања финансијским инструментом или да га искључи из трговања, уколико финансијски инструмент више не испуњава правила МТП-а или ОТП-а, осим ако би та обустава или искључење могла да нанесе знатну штету интересима инвеститора или правилном функционисању тржишта.

Инвестиционо друштво или организатор тржишта који управља МТП-ом или ОТП-ом, који привремено обустави или искључи из трговања финансијски инструмент, такође привремено обуставља трговање или искључује из трговања изведене финансијске инструменте из члана 2. став 1. тачка 19) подтач. (4) до (10) овог закона, који се односе на тај финансијски инструмент или су са њим повезани, када је то потребно за подршку циљевима привремене обуставе или искључења основног финансијског инструмента. Инвестиционо друштво или организатор тржишта који управља МТП-ом или ОТП-ом објављује своју одлуку о привременој обустави или искључењу финансијског инструмента из трговања и свих повезаних изведених финансијских инструмената, и обавештава Комисију о тим одлукама.

У околностима из ст. 1. и 2. овог члана, Комисија захтева да друга регулисана тржишта, МТП-ови, ОТП-ови и систематски интернализатори који су у њеној надлежности и тргују истим финансијским инструментом или изведеним финансијским инструментима из става 2. овог члана, такође привремено обуставе трговање или из трговања искључе тај финансијски инструмент или изведене финансијске инструменте, ако је привремена обустава или искључење уведена због сумње на злоупотребу на тржишту, понуде за преузимање или необјављивања инсајдерских информација о издаваоцу или финансијском инструменту, због повреде чл. 271. до 282. овог закона, осим ако такво привремено обустављање трговања или искључење из трговања може значајно наштетити интересима

инвеститора или правилном функционисању тржишта. Комисија одмах објављује такву одлуку.

Комисија о одлуци из става 2. обавештава ЕСМА-у и надлежне органе других држава чланица. Овај став ступа на снагу у тренутку приступања Србије ЕУ.

Када од надлежног органа друге државе добије обавештење о таквој одлуци, Комисија захтева да регулисана тржишта, МТП-ови, ОТП-ови и систематски интернализатори који су у њеној надлежности и тргују истим финансијским инструментом или изведеним финансијским инструментима из става 2. овог члана, такође привремено обуставе трговање или из трговања искључе тај финансијски инструмент или изведене финансијске инструменте, ако је привремена обустава или искључење уведена због сумње на злоупотребу тржишта, понуде за преузимање или необјављивања привилегованих информација о издаваоцу или финансијском инструменту, због повреде чланова 271. до 282. овог закона, осим ако такво привремено обустављање трговања или искључење из трговања може значајно наштетити интересима инвеститора или правилном функционисању тржишта. Овај став ступа на снагу у тренутку приступања Србије ЕУ.

Комисија о овој одлуци обавештава ЕСМА-у и друге надлежне органе, укључујући објашњење уколико је одлучено да се за финансијски инструмент или изведене финансијске инструменте не обустави трговање или да се не искључе из трговања, у складу са чланом 2. став 1. тачка 19) подтач. (4) до (10) овог закона, који се односе на тај финансијски инструмент или су са њим повезани.

Приликом укидања обуставе трговања финансијског инструмента или изведених финансијских инструмената из става 2. овог члана, примењују се такође ст. 2. до 6. овог члана.

Поступак обавештавања из овог става такође се примењује и у случају да је одлуку о привременој обустави или искључењу из трговања финансијског инструмента или изведених финансијских инструмената из става 2. овог члана, донео надлежни орган у складу са чланом 374. став 1. тач. 13) и 14) овог закона. Овај став ступа на снагу у тренутку приступања Србије ЕУ.

Комисија подзаконским актом ближе уређује:

1) случајеве у којима повезаност између изведеног финансијског инструмента из става 2. овог члана, и изворног финансијског инструмента, значи да је за изведени финансијски инструмент такође потребно обуставити трговање или га искључити из трговања, како би се постигао циљ обуставе или искључења основног финансијског инструмента;

2) форму и временски распоред обавештења и објава из овог члана;

3) околности које наносе знатну штету интересима инвеститора и правилном функционисању тржишта из овог члана.

Тржиште раста малих и средњих предузећа (Тржиште раста МСП)

Члан 197.

Организатор МТП-а може поднети захтев Комисији за регистравање МТП-а као тржишта раста МСП-а.

Комисија може регистровати МТП као тржиште раста МСП-а уколико прими захтев из става 1. овог члана и уколико се увери да су услови из става 3. овог члана испуњени у вези са МТП-ом.

Организатор МТП-а послује у складу са ефикасним правилима, системима и поступцима, који осигуравају да су испуњени следећи услови:

1) најмање 50% издавалаца чији су финансијски инструменти укључени у трговање на МТП-у су мала и средња предузећа у време регистрације МТП-а као тржиште раста МСП-а и у свим наредним календарским годинама;

2) утврђени су одговарајући критеријуми за прво и даље укључивање финансијских инструмената издаваоца у трговање;

3) када се финансијски инструменти први пут укључе у трговање, на располагању је довољно информација које ће омогућити инвеститорима да донесу утемељену одлуку о улагању у финансијске инструменте; информације су доступне или у релевантном документу о укључењу или проспекту уколико се примењују захтеви о јавној понуди у вези с првим укључењем финансијског инструмента на МТП из овог закона;

4) издавалац или неко друго лице у његово име обезбеђује одговарајуће редовно финансијско извештавање, као што су ревидирани годишњи извештаји;

5) издаваоци на тржишту, лица која обављају дужности руководиоца и са њима блиско повезана лица испуњавају услове прописане овим законом;

6) прописане информације које се односе на издаваоце на тржишту чувају се и стављају на располагање јавности;

7) постоје ефикасни системи и контроле за спречавање и откривање злоупотреба на тржишту у складу са одредбама овог закона.

Критеријуми из става 3. овог члана не спречавају инвестиционо друштво или организатора тржишта који управљају МТП-ом да уведу додатне услове.

Комисија може избрисати из регистра МТП-ова као тржиште раста МСП-а у једном од следећих случајева:

1) инвестиционо друштво или организатора тржишта који управља тржиштем који су поднели захтев за брисање из регистра;

2) у случају неиспуњења услова који се односе на МТП-ове из става 3. овог члана.

Комисија у најкраћем року обавештава ЕСМА-у о сваком упису у регистар као и искључењу из регистра МТП-а као тржишта раста МСП-а.

Када је финансијски инструмент издаваоца укључен у трговање на једном тржишту раста МСП-а, тим финансијским инструментом се може трговати и на другим тржиштима раста МСП-а само ако је издавалац информисан и није се томе успротивио.

Међутим, у овом случају издавалац нема никаквих обавеза у погледу корпоративног управљања или почетног, континуираног или повремениог обелодањивања на тим другим тржиштима раста МСП-а.

Слобода пружања инвестиционих услуга и вршења инвестиционих активности

Члан 198.

Инвестициона друштва којима су дозволу дали и над којима надзор врше надлежни органи друге државе чланице у складу са прописима ЕУ о тржиштима финансијских инструмената и кредитне институције у складу са прописима ЕУ о приступу делатности кредитних институција и пруденцијалном надзору кредитних институција, могу слободно да пружају инвестиционе услуге и/или да обављају инвестиционе активности и додатне услуге на територији Републике, под условом да њихова дозвола предвиђа те услуге и

активности. Додатне услуге се могу пружати само заједно са инвестиционим услугама и/или активностима.

Инвестициона друштва и кредитне институције из става 1. овог члана могу почети да пружају инвестиционе услуге и активности у Републици, када Комисија од њиховог матичног надлежног органа означеног као контакт тачку у складу са прописима ЕУ који уређују тржишта финансијских инструмената добије податке из ст. 4. и 5. овог члана. Комисија објављује те податке када их прими. Комисија је дужна да ове податке који се односе на кредитну институцију без одлагања проследи Народној банци Србије.

Свако инвестиционо друштво којем је дозволу за рад дала Комисија и над којим врши надзор у складу са овим законом и кредитна институција која је дозволу добила у складу са законом којим се уређују кредитне институције, могу слободно да пружају инвестиционе услуге и/или обављају инвестиционе активности, као и додатне услуге, на територији друге државе чланице, под условом да њихова дозвола предвиђа те услуге и активности. Додатне услуге се могу пружати само заједно са инвестиционим услугама и/или активностима.

Свако инвестиционо друштво које по први пут намерава да пружа услуге или активности на територији друге државе чланице, или које намерава да промени палету услуга или активности које тако пружа односно обавља, треба Комисију да обавести о следећем:

- 1) о називу државе чланице у којој намерава да послује;
- 2) пословном плану, у коме су посебно назначене оне инвестиционе услуге и/или активности и додатне услуге које намерава да пружа на територији те државе чланице и да ли намерава да то чини посредством везаних заступника са седиштем у Републици. Када инвестиционо друштво намерава да користи везане заступнике, дужно је да Комисију обавести о идентитету тих везаних заступника.

Комисија све информације, укључујући имена везаних заступника које инвестиционо друштво намерава да користи за пружање инвестиционих услуга и активности у тој држави чланице, у року од месец дана од њиховог пријема, прослеђује надлежном органу државе чланице домаћина одређеног као контакт тачка у складу са прописима ЕУ о тржиштима финансијских инструмената. Инвестиционо друштво тада може почети да пружа одговарајуће инвестиционе услуге и активности у држави чланице домаћину.

У случају промене било којих података достављених у складу са овим чланом, инвестиционо друштво Комисији доставља писано обавештење о тој измени најмање месец дана пре њеног спровођења. Комисија о тој измени обавештава надлежни орган државе чланице домаћина.

Свака кредитна институција која намерава да пружа инвестиционе услуге и активности као и додатне услуге у складу са ставом 3. овог члана посредством везаних заступника обавештава Комисију и Народну банку Србије о именима тих везаних заступника.

Ако кредитна институција намерава да користи везане заступнике са седиштем у Републици, на територији државе чланице у којој намерава да пружа услуге, Комисија у року од месец дана од пријема свих информација, обавештава надлежни орган државе чланице домаћина која је одређена као контакт тачка у складу са прописима ЕУ о тржиштима финансијских инструмената, о именима везаних заступника које кредитна институција намерава да користи за пружање услуга у тој држави чланице.

Инвестициона друштва и организатори тржишта који управљају МТП-ом или ОТП-ом, из других држава чланица, могу без додатних законских или административних захтева успоставити одговарајуће аранжмане у Републици, како би удаљеним корисницима, члановима или учесницима са седиштем у њиховим државама чланицама омогућили приступ и трговање на тим тржиштима.

Инвестициона друштва и организатори тржишта који управљају МТП-ом или ОТП-ом у Републици, могу без додатних законских или административних захтева успоставити одговарајуће аранжмане у другим државама чланицама, како би удаљеним корисницима, члановима или учесницима са седиштем у Републици омогућили приступ и трговање на тим тржиштима.

Инвестиционо друштво или организатор тржишта који управљају МТП-ом или ОТП-ом обавештавају Комисију о аранжманима у другим државама чланицама, које Комисија у року од месец дана доставља надлежном органу државе чланице у којој МТП или ОТП намерава да пружа те аранжмане.

Комисија, на захтев надлежног органа матичне државе чланице МТП-а, и без одлагања, доставља имена удаљених чланова или учесника на МТП-у, са седиштем у тој држави чланици.

Оснивање огранка

Члан 199.

Свако инвестиционо друштво коме је надлежни орган друге државе чланице дао дозволу за рад и над којим врши надзор, у складу са прописима ЕУ о тржиштима финансијских инструмената, и кредитна институција која је дозволу добила у складу са прописима ЕУ о приступу делатности кредитних институција и пруденцијалном надзору кредитних институција и инвестиционих друштава, може да пружа инвестиционе услуге и/или да обавља инвестиционе активности и додатне услуге на територији Републике у складу са прописима ЕУ о тржиштима финансијских инструмената и прописима ЕУ о приступу делатности кредитних институција и пруденцијалном надзору кредитних институција и инвестиционих друштава, на основу права о пословном настањивању, било оснивањем огранка било посредством везаног заступника основаног у Републици, под условом да њихова дозвола коју је инвестиционо друштво или кредитна институција добила у матичној држави чланици предвиђа те услуге и активности. Додатне услуге се могу пружати само заједно са инвестиционим услугама и/или активностима.

Свако инвестиционо друштво коме је дозволу за рад дала Комисија и над којим врши надзор у складу са овим законом и кредитна институција која је дозволу добила у складу са законом којим се уређују кредитне институције, може слободно да пружа инвестиционе услуге и/или обавља инвестиционе активности, као и додатне услуге, на територији друге државе чланице у складу са овим законом као и законом о кредитним институцијама, на основу права о пословном настањивању, било оснивањем огранка, било посредством везаног заступника основаног ван Републике, под условом да дозвола за рад дата инвестиционом друштву или кредитној институцији у Републици предвиђа те услуге и активност. Додатне услуге се могу пружати само заједно са инвестиционим услугама и/или активностима.

Свако инвестиционо друштво које жели да оснује огранак на територији друге државе чланице или да послује посредством везаних заступника основаних у другој држави

чланици у којој није основао огранак, дужно је да прво о томе обавести Комисију и да јој достави следеће информације:

1) име државе чланице на чијој територији намерава да оснује огранак или државе чланице у којој не оснива огранак, али намерава да користи везане заступнике са седиштем у тој држави чланици;

2) пословни план који, између осталог, наводи инвестиционе услуге и/или активности и додатне услуге које ће нудити;

3) организациону структуру огранка, кад је основан, и назнаку да ли огранак намерава да користи везане заступнике и назив везаних заступника;

4) да ли намерава да користи везане заступнике у држави чланици у којој инвестиционо друштво не оснива огранак, опис намераване употребе везаног заступника или везаних заступника и организациону структуру, укључујући захтеве за извештавање и навођење места које заступник или заступници имају у корпоративној структури инвестиционог друштва;

5) адресу у држави чланици домаћину на којој се могу добити документа;

6) имена лица одговорних за управљање огранком или везаним заступником.

Када инвестиционо друштво користи везаног заступника основаног у држави чланици изван Републике, такав везани заступник постаје део огранка, ако је огранак основан, и у сваком случају на њега се примењују одредбе овог закона о огранцима.

Осим ако Комисија нема разлога да сумња у прикладност административне структуре или финансијског положаја инвестиционог друштва, узимајући у обзир разматране активности, она у року од три месеца од пријема свих информација, те податке доставља надлежном органу државе чланице домаћина који је одређен као контакт тачка у складу са прописима ЕУ о тржиштима финансијских инструмената и о томе обавештава инвестиционо друштво.

Поред података из става 3. овог члана, Комисија надлежном органу државе чланице домаћина доставља појединости о акредитованом систему заштите инвеститора чији је члан инвестиционо друштво у складу са овим законом. У случају промене у појединостима, Комисија обавештава надлежне органе државе чланице домаћина на одговарајући начин.

Ако Комисија одбије да пружи информације надлежном органу државе чланице домаћина, она инвестиционом друштву даје своје разлоге за одбијање у року од три месеца од пријема свих података.

По пријему обавештења од надлежног органа државе чланице домаћина или, ако Комисија није примила такво обавештење од надлежног органа, најкасније два месеца од дана преноса података од стране Комисије, огранак се може основати и започети с радом.

Када Комисија прими обавештење од надлежног органа матичне државе чланице инвестиционог друштва или кредитне институције која жели да пружа услуге у Републици на основу права пословног настањивања у складу са ставом 1. овог члана, она шаље обавештење надлежном органу матичне државе чланице најкасније у року од два месеца од дана преноса обавештења од стране надлежног органа матичне државе чланице. Уколико Комисија не пошаље такво обавештење у предвиђеном року, огранак се може основати и започети с радом.

Свака кредитна институција која жели да користи везаног заступника основаног у држави чланици изван Републике како би пружала инвестиционе услуге и/или обављала активности, односно додатне активности у складу са овим законом, обавештава Комисију и Народну банку Србије и доставља им податке из става 3. овог члана.

Осим ако Комисија нема разлога да сумња у адекватност административне структуре или финансијског положаја кредитне институције, она у року од три месеца од пријема свих информација, те податке доставља надлежном органу државе чланице домаћина који је одређен као контакт тачка у складу са прописима ЕУ о тржиштима финансијских инструмената и томе обавештава кредитну институцију на одговарајући начин.

Ако Комисија одбије да пружи информације надлежном органу државе чланице домаћина, она кредитној институцији даје своје разлоге за одбијање у року од три месеца од дана пријема свих података.

По пријему обавештења од надлежног органа државе чланице домаћина или, ако Комисија није примила такво обавештење од надлежног органа, најкасније два месеца од дана преноса података од стране Комисије, везани заступник може започети с радом. На тог везаног заступника примењују се одредбе овог закона које се односе на огранке.

Одговорност је Комисије да обезбеди да су услуге које огранак пружа на територији Републике у складу са обавезама утврђеним у чл. 177, 179, 180, 182, 186. и 187. и чл. 233. до 239. овог закона као и мера усвојених на основу њих у Републици.

Комисија има право да преиспита/контролише уређење огранка и да захтева промене које су нужне како би надлежни орган могао да спроведе одредбе чл. 177, 179, 180, 182, 186. и 187. и чл. 233. до 239. овог закона и мере усвојене на основу њих у Републици, у вези са услугама и/или активностима које огранак пружа у Републици.

Када инвестиционо друштво које има дозволу издату у другој држави чланици, оснује огранак у Републици, надлежни орган матичне државе чланице инвестиционог друштва може, у вршењу својих овлашћења и након обавештавања Комисије, на лицу места вршити непосредни надзор у том огранку.

У случају промене у подацима достављених у складу са ставом 3. овог члана, инвестиционо друштво Комисији доставља писано обавештење о тој измени најмање месец дана пре њеног спровођења. Комисија о тој измени обавештава надлежни орган матичне државе чланице.

Приступ регулисаним тржиштима

Члан 200.

Инвестициона друштва из других држава чланица која су овлашћена за извршавање налога клијената или да тргују за сопствени рачун, имају право да постану члан или да приступе регулисаним тржиштима основаним у Републици један од следећих начина:

- 1) непосредно, оснивањем огранка у Републици;
- 2) постајући удаљени чланови регулисаног тржишта или његовом приступу на даљину без оснивања огранака у Републици, под условом да поступци и системи трговања релевантног тржишта не захтевају физичко присуство за закључење трансакције на тржишту.

Инвестициона друштва из Републике која имају дозволу за извршавање налога клијената или да тргују за сопствени рачун, имају право да постану члан или да приступе регулисаним тржиштима основаним ван Републике на један од следећих начина:

- 1) непосредно, оснивањем огранка у другој земљи;
- 2) постајући удаљени чланови регулисаног тржишта или његовом приступу на даљину без оснивања огранака у тој земљи, под условом да поступци и системи трговања

релевантног тржишта не захтевају физичко присуство за закључење трансакције на тржишту.

Приступ *ССР*-у, системима клиринга и салдирања и право бирања/одређивања система салдирања

Члан 201.

Инвестициона друштва из других држава чланица имају право посредног и непосредног приступа *ССР*-у и системима клиринга и салдирања у Републици, у сврхе закључивања или организације закључивања трансакција финансијским инструментима.

За посредни и непосредни приступ тих инвестиционих друштава овим системима важе исти недискриминаторни, транспарентни и објективни критеријумима, који се примјењују и на локалне чланове или учеснике.

Употреба ових система није ограничена на клиринг и салдирање трансакција финансијским инструментима извршеним на месту трговања у Републици.

Регулисана тржишта остављају право свим својим члановима или учесницима да изаберу систем за салдирање трансакција финансијским инструментима које су извршене на том регулисаном тржишту, под следећим условима:

1) постоје везе и договори између изабраног система салдирања и другог система, који су потребни за обезбеђивање ефикасног и економичног салдирања трансакције у питању;

2) Комисија је сагласна да су технички услови за салдирање трансакција закључених на регулисаном тржишту путем неког другог система салдирања, а не оног одређеног од стране регулисаног тржишта, такви да омогућавају несметано и уредно функционисање финансијских тржишта.

Ова процена Комисије не доводи у питање надлежности националне централне банке као надзорног органа система салдирања или других надзорних органа који имају надлежности у вези са тим системима.

Комисија узима у обзир надзор/контролу који су већ обавиле те институције како би избегле непотребно дуплирање/понављање контроле.

Инвестициона друштва из Републике имају право посредног и непосредног приступа *ССР*-у, системима клиринга и салдирања у другој земљи у сврхе закључивања или организације закључивања трансакција финансијским инструментима.

Одредбе о *ССР*-у, системима клиринга и салдирања у вези са МТП-овима

Члан 202.

Инвестициона друштва и организатори тржишта који **управљају МТП-ом** могу да склопе одговарајуће договоре са *ССР*-ом или системом клиринга и системом салдирања друге државе чланице у циљу обезбеђивања клиринга и/или салдирања неких или свих трансакција које у оквиру њихових система закључују чланови или учесници.

Комисија се не може противити коришћењу *ССР*-а, клириншких кућа и/или система за салдирање у другој држави чланици осим када је то неопходно како би се омогућило уредно функционисање тог МТП-а и узимајући у обзир услове за системе салдирања из члана 201. став 3. овог закона.

Да би се избегла непотребна двострука контрола, Комисија узима у обзир контролу и надзор над системима клиринга и салдирања које већ врше националне централне банке као надзорни органи система клиринга и салдирања, односно надзор који врше други надзорни органи у чијој су надлежности ови системи.

Пружање инвестиционих услуга и активности на територији Републике и са елементом иностраности

Члан 203.

Лице које пружа инвестиционе услуге и активности или додатне услуге, на територији Републике, мора да послује у складу са овим законом и да поседује одговарајућу дозволу Комисије.

Пружање инвестиционих услуга и активности или додатних услуга, од стране иностраних инвестиционих друштава или организатора трговања која не поседују дозволу Комисије, дозвољено је само уз посредовање инвестиционих друштава који имају дозволу Комисије.

Само инвестициона друштва са дозволом Комисије могу са територије Републике да за инострана инвестициона друштва нуде инвестиционе услуге и активности или додатне услуге, лицима у иностранству.

Оглашавање, рекламирање, обуке за трговање преко електронских платформи за трговање као и друге облике промовисања услуга иностраних инвестиционих друштава или организатора трговања, могу да обављају само субјекти који поседују одговарајућу дозволу за рад у складу са овим законом, независно од тога да ли предметну услугу нуде резидентима или нерезидентима Републике.

Пружање инвестиционих услуга и активности инвестиционих друштава из трећих држава

Члан 204.

Инвестиционо друштво из треће државе које намерава да пружа инвестиционе услуге и обавља инвестиционе активности, укључујући или не укључујући томе додатне услуге, професионалним инвеститорима или малим инвеститорима у Републици, дужно је да оснује огранак у Републици.

За оснивање огранка потребна је претходна дозвола за рад од Комисије, у складу са следећим условима:

1) за пружање услуга за које инвестиционо друштво из треће државе захтева дозволу, потребно је да има дозволу и да је субјект надзора у трећој држави у којој је друштво основано и поседује одговарајућу дозволу, а при томе надлежни орган поштује све препоруке ФАТФ-а о спречавању прања новца и борби против финансирања тероризма;

2) између Комисије и надлежних надзорних органа треће државе у којој је инвестиционо друштво основано, закључени су споразуми о сарадњи са одредбама које уређују размену информација у циљу очувања интегритета тржишта и заштите инвеститора;

3) огранак на располагању има довољно основног капитала;

4) именовано је једно или више лица одговорних за управљање огранком и сва лица испуњавају одредбе члана 154. овог закона;

5) трећа држава у којој је основано инвестиционо друштво је потписала споразум са Републиком, који у потпуности испуњава стандарде ОЕЦД-овог модела пореске конвенције о приходима и капиталу и обезбеђује ефикасну размену информација у области пореских питања, укључујући све вишестране/мултилатералне пореске споразуме, уколико постоје;

б) инвестиционо друштво је члан система заштите инвеститора који је дозволу добио или је признат у складу са прописима ЕУ система заштите инвеститора.

Инвестиционо друштво из треће државе из става 1. подноси захтев Комисији.

Члан 205.

Инвестиционо друштво из треће државе које намерава да прибави дозволу за пружање инвестиционих услуга или обављање инвестиционих активности, са или без додатних услуга, на територији Републике путем огранка, дужно је да Комисији достави:

1) име органа одговорног за његов надзор у релевантној трећој држави. Ако је за надзор одговорно више од једног органа, наводе се појединости о њиховим подручјима надлежности;

2) све релевантне појединости о инвестиционом друштву (име, правни облик, седиште и адресу, чланове органа управе, релевантне акционаре), као и пословни план у којем се наводе инвестиционе услуге и/или активности, односно додатне услуге које ће се пружати, организациону структуру огранка, укључујући опис свих поверавања важних пословних процеса трећим странама;

3) имена лица, која су одговорна за руковођење огранка, и релевантне документе за доказивање усклађености са захтевима из члана 156. овог закона;

4) податке о основном капиталу на располагању огранку.

Члан 206.

Комисија доноси решење о давању дозволе инвестиционом друштву из треће државе за пружање инвестиционих услуга или обављање инвестиционих активности, са или без додатних услуга, на територији Републике путем огранка када утврди:

1) да су услови из члана 204. овог закона испуњени; и

2) огранак инвестиционог друштва из треће државе ће моћи да испуњава услове из става 3. овог члана.

Комисија у року од шест месеци од дана подношења уредног захтева обавештава инвестиционо друштво из треће државе о томе да ли је дозвола дата.

Огранак инвестиционог друштва из треће државе који је дозволу добио у складу са ставом 1. овог члана, дужан је да испуњава услове из прописа Европске уније који уређују тржиште капитала и предмет је надзора Комисије.

Члан 207.

Када мали инвеститор или професионални инвеститор који је основан или се налази у Републици, искључиво на своју властиту иницијативу покрене пружање инвестиционих услуга или активности од стране инвестиционог друштва из треће државе, захтев за поседовање дозволе из члана 204. овог закона не примењује се на пружање те услуге или активности од стране инвестиционог друштва из треће државе том лицу, укључујући однос у вези са пружањем те услуге или активности. Иницијатива тих клијената, не даје право инвестиционом друштву из треће државе да тим странкама пласира нове категорије инвестиционих производа или инвестиционих услуга, сем путем огранка.

Члан 208.

Комисија може одузети дозволу коју је издала друштву из треће државе у складу са чланом 206. овог закона када то друштво:

- 1) не користи своју дозволу за рад, током 12 месеци, отворено се одриче дозволе или није пружало инвестиционе услуге нити обављало инвестиционе активности током претходних шест месеци;
- 2) добије дозволу навођењем лажних података или на неки други неправилан начин;
- 3) више не испуњава услове под којим је дозвола дата;
- 4) у озбиљној мери и систематски крши одредбе усвојене у складу са овим законом које уређују услове пословања инвестиционих друштава и које се примјењују на друштва из трећих држава;
- 5) у другим случајевима у којима закон предвиђа одузимање дозволе.

Оснивање огранка инвестиционог друштва из Републике у иностраној држави

Члан 209.

Инвестиционо друштво је дужно да Комисији поднесе захтев за добијање претходне сагласности ради оснивања огранка у другој држави.

Одредбе овог закона о давању дозволе за обављање делатности инвестиционог друштва сходно се примењују на давање дозволе за обављање тих делатности за огранке тих друштава у иностраној држави.

Комисија подзаконским актом ближе уређује садржину захтева из става 1. овог члана, а уз њега се подноси доказ да надлежна тела друге државе дозвољавају инвестиционом друштву пружање инвестиционих услуга и обављање активности у тој држави, оснивањем огранка.

Адекватност капитала

Члан 210.

Инвестиционо друштво је дужно да у свом пословању обезбеди да његов капитал увек буде у износу који није мањи од минималног износа капитала прописаног одредбама члана 165. овог закона.

У случају да капитал инвестиционог друштва из става 1. овог члана падне испод минималног износа капитала прописаног одредбама члана 165. овог закона, Комисија ће таквом инвестиционом друштву наложити да у одређеном периоду отклони одступања, односно изрећи неку од надзорних мера прописаних одредбама овог закона.

Комисија подзаконским актом уређује начин израчунавања капитала и адекватности капитала инвестиционог друштва.

Управљање ризицима

Члан 211.

Капитал инвестиционог друштва мора увек да одговара износу капитала који је потребан за покриће његових обавеза и могућих губитака, као и ризика којима је

инвестиционо друштво изложено у свом пословању, како се не би нанела штета клијентима или учесницима у трансакцијама са тим инвестиционим друштвом.

Инвестиционо друштво је дужно да израчунава износ капитала, ризике и изложеност на начин који је прописан актом Комисије.

Управљање ризицима је скуп радњи и метода за утврђивање, мерење, праћење ризика, укључујући и извештавање о ризицима којима је инвестиционо друштво изложено или би могло бити изложено у свом пословању.

Инвестиционо друштво идентификује, мери и процењује ризике којима је изложено у свом пословању и управља тим ризицима.

Инвестиционо друштво прописује процедуре за идентификовање, мерење и процену ризика, као и управљање ризицима, у складу са прописима, стандардима и правилима струке.

Акти из става 5. овог члана садрже:

1) одредбе којима се обезбеђује функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима и редовних пословних активности инвестиционог друштва;

2) процедуре за идентификовање, мерење и процену ризика;

3) процедуре за управљање ризицима;

4) процедуре којима се обезбеђује контрола и доследна примена свих унутрашњих процедура инвестиционог друштва у вези са управљањем ризицима;

5) процедуре за редовно извештавање управе инвестиционог друштва и Комисије о управљању ризицима.

Инвестиционо друштво је дужно да успостави стабилан систем управљања који подразумева јасну организациону структуру са дефинисаним, транспарентним и усклађеним описима дужности, ефикасним мерама за идентификовање, управљање, праћење и извештавање о ризицима и великој изложености или потенцијалној изложености, као и адекватне механизме унутрашње контроле, укључујући адекватне административне и рачуноводствене процедуре.

Комисија подзаконским актом може уредити ближе услове и начин идентификације, мерења и процене ризика из овог члана, као и управљање тим ризицима.

Врсте ризика

Члан 212.

Акти инвестиционог друштва из члана 211. овог закона обухватају све врсте ризика којима је инвестиционо друштво изложено у свом пословању, а нарочито су обухваћени:

1) тржишни ризик;

2) кредитни ризик;

3) ризик ликвидности;

4) оперативни ризик;

5) ризици изложености према једном лицу или групи повезаних лица.

Тржишни ризик

Члан 213.

Тржишни ризик обухвата: ризик промене цене, ризик измирења обавеза и ризик друге уговорне стране, ризик прекорачења допуштених изложености, валутни ризик и робни ризик.

Ризик промене цене је ризик губитка који произилази из промене цене финансијског инструмента или, у случају изведеног финансијског инструмента, из промене цене његовог основног инструмента.

Ризик промене цене дели се на:

1) општи ризик промене цене је ризик губитка који произилази из промене цене финансијског инструмента услед промене висине каматних стопа или већих промена на тржишту капитала независно од било које специфичне карактеристике тог финансијског инструмента;

2) специфични ризик промене цене је ризик губитка који произилази из промене цене финансијског инструмента услед чињеница у вези са издаваоцем односно, у случају изведеног финансијског инструмента, чињеница у вези са издаваоцем основног финансијског инструмента.

Ризик измирења и ризик друге уговорне стране су ризици губитка који произилазе из неиспуњавања обавеза друге уговорне стране на основу позиција из књиге трговања.

Валутни ризик је ризик губитка који произилази из промене курса валута.

Робни ризик је ризик губитка који произилази из промене цене роба.

Инвестиционо друштво израђује и примењује одговарајуће политике и поступке мерења и управљања свим значајним елементима и ефектима тржишних ризика.

Кредитни ризик

Члан 214

Кредитни ризик је ризик губитка који настаје због неиспуњавања новчане обавезе неког лица према инвестиционом друштву.

Инвестиционо друштво је дужно да:

1) кредитни ризик идентификује, мери и процењује према кредитној способности клијента и његовој уредности у извршавању обавеза према инвестиционом друштву, као и према квалитету инструмената обезбеђења потраживања тог друштва.

2) изради и примењује одговарајуће политике и поступке за управљање кредитним ризиком.

3) успостави и спроводи примерен систем управљања и праћења портфолија и појединачних изложености које носе кредитни ризик, као и одговарајуће вредносне усклађености.

Ризик ликвидности

Члан 215.

Ризик ликвидности је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал инвестиционог друштва услед неспособности тог друштва да испуњава доспеле обавезе.

Инвестиционо друштво израђује и примењује политике и поступке континуираног мерења и управљања ризиком ликвидности, да редовно проверава исправност поставки на којима је заснован систем за управљање ризиком ликвидности, да управља текућим и

будућим новчаним приливима и одливима, као и да усвоји планове поступања у ситуацијама кризе ликвидности.

Оперативни ризик

Члан 216.

Оперативни ризик је ризик губитка због грешака, прекида или штета које могу да настану услед неадекватних интерних процедура, поступања лица, система или спољних догађаја, укључујући и ризик измене правног оквира.

Инвестиционо друштво је дужно да:

1) изради и примењује одговарајуће политике и поступке за мерење и управљање оперативним ризиком, укључујући и догађаје који нису чести, али имају значајан утицај, и да одреди шта чини оперативни ризик у смислу тих политика и поступака.

2) усвоји план за случај непредвиђених околности и план континуитета пословања којима се осигурава континуитет пословања и ограничавање губитака у случајевима значајнијег нарушавања или прекида пословања.

Ризик изложености инвестиционог друштва

Члан 217.

Изложеност инвестиционог друштва према једном лицу је укупан износ потраживања која се односе на то лице или групу повезаних лица (кредити, улагања у дужничке хартије од вредности, власнички улози и учешћа, издате гаранције и авали и слично).

Група повезаних лица, у смислу става 1. овог члана, су два или више правних или физичких лица која, ако се супротно не докаже, представљају један ризик за инвестиционо друштво и:

1) једно од тих лица има посредну или непосредну контролу над другим лицем;

2) међусобно су повезана на начин да постоји велика вероватноћа да услед промене пословног и финансијског стања једног лица може доћи до промене пословног и финансијског стања другог лица, а између њих постоји могућност преноса губитка, добити или кредитне способности;

3) међусобно су повезана као чланови породице.

Ризик прекорачења дозвољених изложености је ризик губитка због прекорачења изложености према једном лицу или групи повезаних лица на основу позиција из књиге трговања.

Велика изложеност ризику инвестиционог друштва према једном лицу или групи повезаних лица јесте изложеност у износу од 10% или више капитала инвестиционог друштва.

Највећа дозвољена изложеност ризику инвестиционог друштва према лицу или групи повезаних лица не сме прећи 25% капитала инвестиционог друштва.

Члан 218.

Уколико изложеност ризику инвестиционог друштва прелази ограничења из члана 217. овог закона, инвестиционо друштво је дужно да о износу овакве изложености одмах обавести Комисију у складу са одредбама члана 223. овог закона.

После извршене процене, Комисија може дати инвестиционом друштву ограничен рок за усклађивање са предвиђеним ограничењима.

Књига трговања и књига позиција којима се не тргује

Члан 219.

Књига трговања садржи позиције у финансијским инструментима које инвестиционо друштво држи са намером трговања или ради заштите позиција у другим финансијским инструментима које се воде у тој књизи и за које не постоје ограничења да се њима тргује, нити постоје ограничења да се ове позиције заштите од ризика.

Књига позиција којима се не тргује садржи све позиције финансијских инструмената и роба које нису обухваћене књигом трговања.

Комисија подзаконским актом уређује садржај књиге трговања и књиге позиција којима се не тргује.

Стратегије и политике управљања ризицима

Члан 220.

Инвестиционо друштво је дужно да, осим испуњавања организационих захтева у сврху доследне примене стратегије и политика управљања ризицима, утврди и доследно примењује административне и рачуноводствене поступке за ефикасан систем унутрашње контроле, и то:

- 1) за израчунавање и проверавање капиталних захтева за те ризике;
- 2) за утврђивање и праћење великих изложености, промена у великим изложеностима и за проверавање усклађености великих изложености са политикама инвестиционог друштва у односу на ту врсту изложености.

Начело солвентности и начело ликвидности

Члан 221.

Инвестиционо друштво обавља послове тако да је трајно способно да испуњава све своје новчане обавезе (начело солвентности) и да у сваком тренутку правовремено испуњава доспеле новчане обавезе (начело ликвидности).

Минимални износ капитала у односу на капиталне захтеве

Члан 222.

Капитал инвестиционог друштва мора бити већи или једнак збиру капиталних захтева за тржишне ризике, кредитни ризик и оперативни ризик.

Капитал инвестиционог друштва не сме бити мањи од једне четвртине општих трошкова из претходне пословне године.

Комисија подзаконским актом уређује начин израчунавања капиталних захтева за управљање појединим врстама ризика, нарочито узимајући у обзир врсте инвестиционих услуга и активности које обавља инвестиционо друштво.

Мере за обезбеђење адекватности капитала

Члан 223.

Инвестиционо друштво, у складу са актом Комисије, подноси извештај Комисији о сваком паду капитала друштва испод прописаног нивоа из чл. 165. и 210. овог закона, као и да у извештају наведе конкретне чињенице и околности које су довеле до пада капитала инвестиционог друштва испод тог нивоа.

Комисија може захтевати од инвестиционог друштва које не достиже капитал из става 1. овог члана, односно чији капитал падне испод прописаног нивоа, да одмах престане са пружањем инвестиционих услуга и обављањем активности инвестиционог друштва за које друштво не испуњава обавезу адекватности капитала и може му наложити да:

- 1) одмах предузме мере за обезбеђење капитала изнад нивоа прописаних ставом 1. овог члана;
- 2) ограничи своје инвестиционе услуге и активности на начин који одреди Комисија све док се не достигну или пређу прописани нивои;
- 3) достави Комисији благовремене извештаје о износу капитала инвестиционог друштва док се не достигну или пређу прописани нивои.

Извештавање инвестиционог друштва

Члан 224.

Комисија подзаконским актом уређује садржину и форму месечних извештаја које инвестиционо друштво подноси Комисији, и то најкасније 15 дана након завршетка месеца за који се извештај подноси.

Месечни извештаји из става 1. овог члана показују усклађеност инвестиционог друштва са захтевима у погледу капитала из одредаба чл. 165. и 210. овог закона и акта Комисије, укључујући и изложеност ризику инвестиционог друштва.

Комисија прописује садржину и форму, као и рок за подношење годишњих финансијских извештаја и извештај независног ревизора, припремљене у складу са законима којим се уређује рачуноводство и ревизија, а које је инвестиционо друштво дужно да поднесе Комисији.

Инвестиционо друштво је дужно да, у року који не може бити краћи од 60 дана нити дужи од 120 дана од последњег дана пословне године, достави Комисији годишњи извештај о пословању чију ближу садржину и форму утврђује Комисија.

Извештај независног ревизора из става 3. овог члана показује и адекватност механизма унутрашње контроле инвестиционог друштва, рачуноводствених процедура за одређивање адекватности капитала, управљање изложености ризицима и наводи све битније слабости унутрашње контроле и процедура.

Привремено и трајно одузимање дозволе за рад инвестиционог друштва

Члан 225.

Комисија може привремено одузети дозволу инвестиционом друштву на период до две године, или трајно одузети дозволу инвестиционог друштва, уколико утврди да:

- 1) инвестиционо друштво не користи своју дозволу за рад, током 12 месеци, отворено се одриче дозволе или није пружало инвестиционе услуге нити обављало инвестиционе активности током претходних шест месеци;

2) је инвестиционо друштво дозволу добило на основу нетачних, непотпуних података или на други недозвољени начин;

3) инвестиционо друштво је престало да испуњава услове прописане (овим законом) за добијање дозволе за рад;

4) инвестиционо друштво је починило значајну повреду одредаба овог закона или акта Комисије, а у случају одузимања дозволе, такве значајне повреде биле су озбиљне и системске;

5) инвестиционо друштво није поступило на начин и у року из решења Комисије издатог у складу са одредбама члана 366. овог закона;

6) инвестиционо друштво не испуњава обавезе у вези са правовременим и тачним извештавањем Комисије више од два пута у периоду од три године или ако на други начин онемогућава или спречава надзор Комисије над својим пословањем;

7) инвестиционо друштво системски и у већој мери не испуњава обавезе у вези са организационим, техничким, кадровским и другим условима за пружање инвестиционих услуга и обављање инвестиционих активности;

8) инвестиционо друштво не извршава обавезе прописане одредбама закона који уређује спречавање прања новца и финансирање тероризма;

9) инвестиционо друштво, односно руководилац инвестиционог друштва, не врши разуман надзор над лицем запосленим у том друштву чије несавесно пословање узрокује значајне повреде одредаба овог закона, акта Комисије, општих аката организатора тржишта или ЦРХОВ-а.

10) инвестиционо друштво из члана 251. став 1. овог закона је отпочело да обавља делатност за коју је добило дозволу за рад пре него што Комисији достави доказ о чланству у Фонду за заштиту инвеститора или му је након пријема у чланство Фонда за заштиту инвеститора то чланство престало.

Комисија о сваком одузимању дозволе обавештава ЕСМА-у.

Инвестиционо друштво је дужно да у сваком тренутку испуњава услове под којима је добило дозволу, а који су прописани одредбама ове главе закона.

Комисија установљава одговарајуће методе којима контролише да ли инвестициона друштва испуњавају обавезе из става 1. овог члана. Инвестициона друштва су дужна да обавесте Комисију о свакој промени услова под којим им је дата првобитна дозвола.

Члан 226.

Надлежност Комисије да привремено или трајно одузме дозволу за рад у складу са одредбама овог члана, не искључује могућност примене и других мера које Комисија предузима:

1) против лица која поседују дозволу, а у складу са одредбама Главе XVI овог закона;

2) у складу са другим одредбама овог закона према члановима управе, руководиоцима и лицу са квалификованим учешћем у инвестиционом друштву, односно руководиоцима организационог дела кредитне институције намењеног за обављање инвестиционих услуга и активности.

Уколико инвестиционо друштво поднесе захтев Комисији за одузимање дозволе из разлога престанка обављања делатности или промене делатности за које је добило дозволу према одредбама овог закона, Комисија ће обавити надзор над пословањем и зависно од

утврђеног стања, може донети решење о одузимању дозволе и њено брисање из регистра инвестиционих друштава који се води у Комисији.

Органи управе инвестиционог друштва дужна је да поднесе захтев и обавести Комисију о одлуци о престанку или промени обављања делатности, и то следећег радног дана након доношења такве одлуке.

Комисија не мора да одузме дозволу инвестиционом друштву или физичком лицу против кога се води истрага или се терети за повреду одредаба овог закона, акта Комисије, општих аката организатора тржишта, односно ЦРХОВ-а, све док се та питања у потпуности не реше.

Посебна правила за инвестициона друштва чија је дозвола привремено или трајно одузета

Члан 227.

Решењем из члана 225. овог закона, Комисија може одредити да се неизвршени налози и друга документација клијената инвестиционог друштва којем Комисија одузима дозволу пренесе на друго инвестиционо друштво, уз сагласност тог клијента.

Од дана коначности решења о одузимању дозволе инвестиционо друштво не сме да уговара, започиње обављање или да обавља инвестициону услугу или активност за које је дозвола одузета.

У случају да Комисија привремено или трајно одузме дозволу за обављање делатности инвестиционом друштву, друштво је у обавези да достави свим клијентима писано обавештење, тако да они могу да повуку своја средства са рачуна у инвестиционом друштву или да их пребаце у друго инвестиционо друштво које има дозволу за обављање делатности.

У случају трајног одузимања дозволе за обављање делатности инвестиционом друштву, покрене се поступак ликвидације, односно стечаја у складу са законом којим се уређују привредна друштва, односно законом који уређује стечајни поступак.

Ако ликвидациони управник утврди постојање стечајних разлога дужан је без одлагања да обустави поступак ликвидације и покрене поступак стечаја.

Имовина клијената не улази у имовину, стечајну или ликвидациону масу инвестиционог друштва, нити може бити предмет извршења или прунудне наплате који се спроводе над инвестиционим друштвом.

Трошкове обавештавања клијената из става 1. овог члана сноси инвестиционо друштво.

Кредитне институције које су добиле дозволу у складу са законом којим се уређују банке, односно у складу са законом којим се уређују кредитне институције

Члан 228.

Кредитна институција која је добила дозволу у складу са законом којим се уређују банке, односно у складу са законом којим се уређују кредитне институције не може обављати једну или више инвестиционих услуга и активности из одредаба члана 2. став 1. тач. 2) и 3) овог закона без дозволе Комисије за обављање делатности инвестиционог друштва.

Кредитна институција из става 1. овог члана је дужна да:

1) има посебан организациони део намењен за обављање инвестиционих услуга и активности из члана 2. став 1. тач. 2) и 3) овог закона;

2) у пословним књигама обезбеђује посебну евиденцију и податке о пословању тог организационог дела.

Кредитна институција из става 1. овог члана не може обављати послове организатора тржишта, односно вршити инвестиционе услуге и активности из члана 2. став 1. тачка 2) подтач. (8) и (9) овог Закона.

На кредитну институцију из става 1. овог члана сходно се примењују одредбе које се односе на инвестициона друштва из главе VIII овог закона.

На кредитну институцију из става 1. овог члана не примењују се одредбе:

1) члан 154. овог закона који регулише упис у регистар привредних субјеката и отпочињање обављања делатности;

2) чл. 160 – 165. овог закона који регулишу квалификовано учешће, минимални капитал инвестиционог друштва и поступак давања претходне сагласности Комисије за стицање квалификованог учешћа у инвестиционом друштву;

3) чл. 173-175. овог закона који регулишу трговање и закључивање трансакција у оквиру МТП-а или ОТП-а;

4) чл. 195-202. овог закона, који регулишу праћење усклађености пословања МТП-а и ОТП-а, тржиште раста малих и средњих предузећа, слободу пружања инвестиционих услуга и обављања инвестиционих активности, оснивање огранка инвестиционог друштва из држава чланица ЕУ, приступ реглисаним тржиштима, приступ ССР-у, системима клиринга и салдирања и право бирања/одређивања система салдирања;

5) чл. 204-208. овог закона који регулишу пружање инвестиционих услуга и активности инвестиционих друштава из трећих држава и чл. 210-218. овог закона који регулишу адекватност капитала, врсте ризика и управљање ризицима;

6) чл. 220 – 223. овог закона који регулишу стратегије и политике управљања ризицима, минимални износ капитала у односу на капиталне захтеве и мере за обезбеђивање адекватности капитала.

Народна банка Србије доставља Комисији извештаје или информације које прикупља у вези са адекватношћу капитала и изложености ризику кредитне институције из става 1. овог члана.

Извештаји и информације из става 6. овог члана представљају инсајдерске информације и сходно актима Комисије чувају се као поверљиви подаци.

Комисија врши надзор над кредитним институцијама из става 1. овог члана у складу са овим законом.

Информације које Комисија прикупи у поступку надзора су поверљиви подаци и они се могу доставити Народној банци Србије.

У вршењу надзора сходно се примењују мере и санкције у надзору прописане овим законом за инвестициона друштва. Решење о предузетим мерама према кредитним институцијама Комисија доставља Народној банци Србије.

Народна банка Србије информације из става 9. овог члана чува као поверљиве податке сходно одредбама овог закона и својим актом.

IX. ТРАНСПАРЕНТНОСТ ЗА МЕСТА ТРГОВАЊА ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ О ТРАНСПАРЕНТНОСТИ, ОВЛАШЋЕЊА У ПОГЛЕДУ УВОЂЕЊА ОДРЕЂЕНИХ

МЕРА ЗАШТИТЕ ИНВЕСТИТОРА И ПРУЖАЊЕ УСЛУГА И ОБАВЉАЊЕ АКТИВНОСТИ ОД СТРАНЕ ИНОСТРАНИХ ДРУШТАВА

Транспарентност пре трансакције за места трговања

Члан 229.

Организатори тржишта и инвестициона друштва који управљају местом трговања, објављују тренутне куповне и продајне цене, као и дубину тржишта при тим ценама, које се објављују преко њихових система за финансијске инструменте, којима се тргује на месту трговања.

Овај услов се такође примењује на понуде за закључење уговора.

Организатори тржишта и инвестициона друштва који управљају местом трговања дужни су да те податке чине стално расположивим јавности у току уобичајеног времена трговања.

Комисија може организатора тржишта и инвестиционо друштво који управљају местом трговања изузети од обавезе објаве података из става 1. овог члана.

Комисија може да повуче изузеће које је дозволила у складу са ставом 1. овог члана уколико примети да се изузеће користи на начин који одступа од његове првобитне намене или уколико сматра да се изузеће користи за избегавање обавеза утврђених овим законом.

Организатори тржишта и инвестициона друштва који управљају местом трговања и који су у складу са чланом 233. у обавези да објављују своје понуде финансијских инструмената, по разумним пословним условима и на недискриминаторан начин, обезбеђују инвестиционим друштвима приступ системима које користе за објављивање информација из става 1. овог члана.

Комисија може ближе прописати:

- 1) обавезе у погледу транспарентности из става 1. овог члана;
- 2) околности у којима може дати или ускратити изузеће из ст. 4. и 5. овог члана.

Транспарентност после трансакције за места трговања

Члан 230.

Организатори тржишта и инвестициона друштва који управљају местом трговања објављују цену, обим и време извршења трансакције финансијским инструментима на том месту трговања.

Организатори тржишта и инвестициона друштва који управљају местом трговања су дужни да те податке о трансакцијама објаве што ближе реалном времену, колико то технички услови допуштају.

Организатори тржишта и инвестициона друштва који управљају местом трговања и који су у складу са чланом 235. овог закона у обавези да објављују податке о трансакцијама финансијским инструментима, по разумним пословним условима и на недискриминаторан начин, обезбеђују инвестиционим друштвима приступ системима које користе за објављивање информација из става 1. овог члана.

Комисија може ближе прописати обавезе у погледу транспарентности из става 1. овог члана.

Одобрење одложеног објављивања

Члан 231.

Комисија може дозволити организатору тржишта и инвестиционом друштву који управљају местом трговања одложено објављивање података о трансакцијама у зависности од њихове врсте и величине.

Комисија може да дозволи одложено објављивање података о трансакцијама које прелазе уобичајену величину тржишта за тај финансијски инструмент.

Организатори тржишта и инвестициона друштва који управљају местом трговања су дужни да од Комисије добију претходно одобрење за предложено одлагање објављивања података о трансакцијама, као и да о томе на јасан и недвосмислен начин обавесте учеснике на тржишту и јавност.

Комисија може увести или дозволити друге мере у вези са одобравањем одложеног објављивања података о трансакцијама.

Комисија може ближе прописати:

- 1) рокове за одобравање одложеног објављивања података из става 1. овог члана;
- 2) друге мере у вези са одобравањем одложеног објављивања података из става 4. овог члана.

Обавеза одвојеног објављивања података пре и после трговања по разумним пословним условима

Члан 232.

Организатори тржишта и инвестициона друштва који управљају местом трговања су дужни да податке учине доступним јавности у складу са чл. 229, 230. и 231. овог закона:

- 1) на недискриминаторан начин;
- 2) уз обавезу одвојеног објављивања података пре и после трговања; и
- 3) по разумним пословним условима.

Подаци се без накнаде стављају на располагање 15 минута након њиховог објављивања.

Комисија доноси акт у којем уређује:

- 1) пружање података о транспарентности пре и после трговања, укључујући ниво рашчлањивања података за објављивање у складу са ставом 1. овог члана;
- 2) разумне пословне услове за објављивање података из става 1. овог члана

2. ТРАНСПАРЕНТНОСТ ЗА СИСТЕМАТСКЕ ИНТЕРНАЛИЗАТОРЕ И ИНВЕСТИЦИОНА ДРУШТВА КОЈА ТРГУЈУ ВАН БЕРЗЕ (ВАН РЕГУЛИСАНОГ ТРЖИШТА)

Обавеза систематских интернализатора да објављују обавезујуће понуде у вези са финансијским инструментима

Члан 233.

Инвестициона друштва објављују обавезујуће понуде у вези са финансијским инструментима којима се тргује на месту трговања, а за које су она систематски интернализатори и за које постоји ликвидно тржиште.

Ако не постоји ликвидно тржиште за финансијске инструменте из става 1. овог члана, систематски интернализатори својим клијентима понуде откривају на њихов захтев.

Систематски интернализатори објављују своје понуде редовно и континуирано током уобичајног времена трговања.

Систематски интернализатори имају право да у сваком тренутку ажурирају своје понуде, а у изузетним тржишним околностима, да повуку своје понуде.

Понуде се објављују на начин да буду лако доступне другим учесницима на тржишту и по разумним пословним условима.

Инвестициона друштва која испуњавају потребне услове за систематског интернализатора обавештавају Комисију.

Комисија може ближе прописати:

1) различите услове који се примењују на систематске интернализаторе, а под којима се објављују обавезујуће понуде;

2) начине објављивања обавезујућих понуда;

3) услове под којима систематски интернализатори могу да повуку своје понуде;

4) услове под којима систематски интернализатори извршавају налоге које добијају од својих клијената.

Приступ понудама

Члан 234.

Систематски интернализатори могу да на основу своје пословне политике и на објективан и недискриминаторан начин одлуче којим ће клијентима дати приступ својим понудама.

У сврху из става 1. овог члана морају да постоје јасни стандарди који уређују приступ њиховим понудама.

Систематски интернализатори могу да, на основу пословних разлога као што су кредитна способност клијента, ризик друге уговорне стране и коначно салдирање трансакције, одбију успостављање пословног односа са клијентом или да га раскину.

Да би ограничили ризик изложености већем броју трансакција са истим клијентом, систематским интернализаторима је дозвољено да, без дискриминације према неким клијентима, ограниче број дозвољених трансакција са истим клијентима за које се обавезују да ће их извршити по објављеним условима.

Систематски интернализатори могу да, на недискриминаторан начин и у складу са чланом 187. овог закона ограниче укупан број трансакција са различитим клијентима, под условом да је то дозвољено и када број и/или обим налога клијената значајно прелази уобичајен.

Објављивање података у вези са финансијским инструментима од стране инвестиционог друштва и систематских интернализатора, након трансакције

Члан 235.

Инвестициона друштва која за свој рачун или у име клијената закључују трансакције финансијским инструментима којима се тргује на месту трговања, објављују обим и цену тих трансакција, као и време њиховог закључења.

Ови подаци се објављују посредством АПА-е.

Подаци који се објављују у складу са ставом 1. овог члана, и рокови у којима се објављују, испуњавају услове из чл. 230. и 231. овог закона.

Ако мере усвојене у складу са чланом 231. предвиђају одложено објаву за одређене категорије трансакција финансијским инструментима којима се тргује на месту трговања, та могућност се такође примењује на оне трансакције које се обављају ван места трговања.

Комисија актом ближе уређује:

- 1) критеријуме за различите врсте трансакција објављене на основу овог члана;
- 2) примену обавеза из става 1. овог члана на трансакције у којима се наведени финансијски инструменти користе као средство обезбеђења, за позајмљивање или у друге сврхе, при чему се размена финансијских инструмената утврђује на основу других чинилаца, а не на основу тренутне тржишне вредности финансијског инструмента;
- 3) посебне услове који се примењују на трансакције за које је одобрено одложено објављивање у складу са чланом 231. овог закона;
- 4) страну у трансакцији која мора да објави трансакцију у складу са ставом 1. овог члана ако су обе стране у трансакцији инвестициона друштва.

Пружање података у сврхе обезбеђивања транспарентности и других израчунавања

Члан 236.

Комисија може захтевати информације од:

- 1) места трговања;
- 2) АПА-е; и

Комисија може да усвоји акт у коме ће ближе уредити:

- 1) садржај и учесталост захтева за податке, формате и рокове у којима места трговања и АПА-е морају да одговоре на захтеве у складу са ставом 1. овог члана;
- 2) врсту података који се чувају и минимални период у коме места трговања и АПА-е чувају податке како би могли да одговоре на такве захтеве.

Места трговања и АПА-е чувају податке у складу са подзаконским актом Комисије из става 2. овог члана.

Обавеза трговања за инвестициона друштва

Члан 237.

Инвестиционо друштво обезбеђује да се акцијама које су укључене у трговање на регулисаном тржишту или којима се тргује на месту трговања, тргује на регулисаном тржишту, МТП-у, посредством систематског интернализатора или на месту трговања у трећој држави, које је оцењено као еквивалентно, осим ако такве трансакције нису:

- 1) несистематске, повремене, неправилне и ретке; или
- 2) извршене између професионалних инвеститора и/или одређених професионалних инвеститора из члана 194. став 1. овог закона и не доприносе процесу утврђивања цена.

Инвестиционо друштво које управља интерним системом упаривања налога, који извршава налоге клијената у вези са акцијама, депозитним потврдама, ЕТФ-овима, сертификатима и другим сличним финансијским инструментима на мултилатералној основи, мора имати дозволу за обављање активности МТП-а у складу са овим законом и мора да испуњава све релевантне одредбе у вези са таквом дозволом.

Комисија може да усвоји акт у коме уређује посебне карактеристике тих трансакција акцијама које не доприносе утврђивању цена из става 1. овог члана, узимајући у обзир:

- 1) трансакције које не обезбеђују ликвидност; или
- 2) трговање овим финансијским инструментима је одређено другим факторима, а не њиховом тренутном тржишном вредношћу.

Обавеза вођења евиденције

Члан 238.

Инвестициона друштва су дужна да пет година Комисији стављају на располагање релевантне податке који се односе на све налоге и све трансакције финансијским инструментима, извршене за сопствени рачун или у име клијента.

Када су трансакције извршене у име клијента, евиденција садржи све податке и појединости у вези са идентитетом клијента и податке прописане законом којим се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма.

Организатор места трговања је дужан да најмање пет година Комисији ставља на располагање релевантне податке који се односе на све налоге у вези са финансијским инструментима који се објављују путем његовог система.

Комисија ближе прописује појединости о релевантним подацима о налозима који се чувају у складу са ставом 2. овог члана.

Обавеза извештавања о трансакцијама

Члан 239.

Инвестиционо друштво које извршава трансакције финансијским инструментима дужно је да Комисији поднесе извештај са потпуним и тачним појединостима у вези са тим трансакцијама у што краћем року, а најкасније до краја следећег радног дана у складу са временским распоредом, техничким условима, садржајем и формом утврђеним актом Комисије из става 15. овог члана.

Обавеза из става 1. се примењује на:

- 1) финансијске инструменте који су укључени у трговање или којима се тргује на месту трговања односно у вези са финансијским инструментима за које је поднет захтев за укључење у трговање;
- 2) финансијске инструменте који у основи имају финансијски инструмент којим се тргује на месту трговања; и
- 3) финансијске инструменте чија је основа индекс или корпа финансијских инструмената којима се тргује на месту трговања.

Обавеза се примењује на трансакције финансијским инструментима из става 2. тач. 1) до 3) овог члана без обзира на то да ли су те трансакције извршене на месту трговања или не.

Инвестициона друштва која врше преносе налоге, том приликом укључују све појединости наведене у акту Комисије из става 15. овог члана.

Уместо да инвестиционо друштво наводи појединости приликом преноса налога, може да одлучи да налог, уколико се изврши, пријави као трансакцију у складу са захтевима из става 1. овог члана. У том случају, извештај о трансакцији инвестиционог друштва наводи да се односи на пренесен налог.

Организатор места трговања извештава о појединостима трансакција финансијским инструментима којима се тргује на његовој платформи и које преко његових система извршава инвестиционо друштво које није предмет овог закона, у складу са актом Комисије из става 15. овог члана.

Приликом извештавања о ознакама којима се идентификују клијенти у складу са ставовима 3. и 4. овог члана инвестициона друштва користе идентификатор правних лица који је намењен идентификацији клијената који су правна лица.

Извештаје Комисији подноси инвестиционо друштво или место трговања на којем је трансакција извршена.

Инвестициона друштва су одговорна за потпуност и тачност извештаја и њихово благовремено достављање Комисији.

Одступајући од ове обавезе, инвестиционо друштво не сноси одговорност за потпуност, тачност и благовремено подношење извештаја уколико се појединости о трансакцијама преносе путем места трговања.

У тим случајевима, за те недостатке одговорно је место трговања.

Међутим, инвестициона друштва морају предузети разумне мере да провере потпуност, тачност и благовременост извештаја о трансакцијама који су достављени у њихово име.

Инвестиционо друштво или место трговања који извештавају о трансакцији дужни су да исправе евентуалне грешке или пропусте и да ревидирани извештај поднесу Комисији.

Комисија ближе прописује:

1) стандарде података и формат информација из извештаја у складу са ст. 1, 5. и 6. овог члана, укључујући методе и начине извештавања о финансијским трансакцијама и формат и садржај тих извештаја и исправљених извештаја;

2) референтне податке о купљеним или продатим финансијским инструменатима: количине, датуми и време извршења трансакција, цене трансакција, информације и подаци о клијенту, ознака клијената у име којих је инвестиционо друштво извршило предметну трансакцију, ознаке за лица и компјутерске алгоритме у инвестиционом друштву који су одговорни за одлуке о улагању и извршење трансакција, изјава о примени важећег изузећа на основу којег је извршена трансакција, начини идентификације инвестиционих друштава, начин на који је трансакција извршена и поља потребна за обраду и анализу извештаја о трансакцијама у складу са овим чланом; и

3) ознака за одређивање продаје на кратко акција и државних дужничких хартија од вредности;

4) релевантне категорије финансијских инструмената о којима је потребно да се извештава у складу са овим чланом;

5) услове под којима се развијају, додељују и одржавају идентификатори правних лица и услове под којима инвестициона друштва користе те идентификаторе како би пружиле податке о клијентима, у складу са овим чланом, у извештајима о трансакцијама које су дужни да састављају;

6) примена обавеза извештавања о трансакцијама на огранке инвестиционих друштава;

7) шта чини трансакцију и извршење трансакције у смислу овог члана.

8) када се сматра да је инвестиционо друштво извршило пренос налога у смислу овог члана.

Обавеза достављања референтних података о финансијском инструменту

Члан 240.

У вези са финансијским инструментима укљученим у трговање на регулисаним тржиштима или којима се тргује на МТП-у или ОТП-у, места трговања достављају Комисији референтне податке за идентификацију у сврхе извештавања о трансакцијама у складу са чланом 239. овог закона.

За друге финансијске инструменте које уређује члан 239. став 2 којима се тргује преко системског интернализатора, сваки системски интернализатор Комисији доставља референтне податке за те финансијске инструменте.

Референтни подаци за идентификацију се припремају за достављање Комисији у електронском и стандардизованом облику, пре почетка трговања финансијским инструментом, на који се односе.

Референтни подаци о финансијском инструменту се ажурирају при свакој промени податка у вези са финансијским инструментом.

Комисија утврђује потребне процедуре како би осигурала:

1) да су подаци о финансијском инструменту, које прима у складу са ставом 1. овог члана, заиста референтни;

2) да квалитет примљених података одговара сврси извештавања о трансакцијама у складу са чланом 239. овог закона;

Комисија ближе прописује:

1) стандарде података и форму референтних података о финансијским инструментима у складу са ставом 1. овог члана, укључујући методе и начине достављања података Комисији и њихових ажурирања у складу са ставом 1. овог члана, као и формат и садржај тих података;

2) техничке мере које су потребне у вези са поступцима које успоставља Комисија у складу са ставом 4. овог члана.

3. ОГРАНИЧЕЊА ПОЗИЦИЈА И КОНТРОЛА УПРАВЉАЊА ПОЗИЦИЈАМА У РОБНИМ ДЕРИВАТИМА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Ограничења позиција и контрола управљања позицијама у робним дериватима

Члан 241.

Комисија, у складу са методологијом за израчунавање, коју утврђује ЕСМА, установљава и примењује ограничења позиција у погледу величине нето позиције коју лице може имати у робним дериватима, којима се тргује на местима трговања и економски еквивалентним ванберзанским (ОТЦ) уговорима.

Ограничења се одређују на основу свих позиција које лице има, као и оних позиција које у име тог лица држи група лица, ради:

1) спречавања злоупотреба на тржишту;

2) подршке правилном одређивању цена и услова салдирања, укључујући спречавање поремећаја на тржишту, а нарочито ради обезбеђивања изједначавања цена деривата у месецу испоруке и спот цена основне робе, без утицаја на одређивање цена на тржишту основне робе.

Ограничења позиција не односе се на позиције које држи нефинансијски субјекат или на позиције које се у његово име држе, а које су објективно мерљиве и одређене као позиције које смањују ризике директно повезане са пословном активношћу тог нефинансијског субјекта.

Ограничења позиција постављају јасне квантитативне прагове за максималну величину позиције у робном деривату коју лице може имати.

Комисија утврђује ограничења за сваки робни дериват којим се тргује на местима трговања на основу методологије за израчунавање коју утврђује ЕСМА у складу са ставом 1. овог члана.

Ограничења позиција укључују економски еквивалентне ванберзанске (ОТЦ) уговоре.

Ако постоји значајна промена расположиве понуде или отворених позиција или дође до других значајних промена на тржишту, Комисија ревидира ограничења позиција на основу свог утврђивања расположиве понуде и отворених позиција и поново утврђује ограничења позиција у складу с методологијом израчунавања коју је развила ЕСМА.

Комисија обавештава ЕСМА-у о тачним ограничењима позиција коју намерава да постави у складу са методологијом коју је утврдила ЕСМА, у складу са ставом 1. овог члана.

Када Комисија успостави ограничења супротна мишљењу ЕСМА-е, одмах објављује обавештење на својој интернет страници у коме ће у потпуности објаснити разлоге за то.

Када се истим робним дериватом тргује у значајном обиму на местима трговања у више од једне јурисдикције, надлежни орган места трговања у коме се одвија највећи обим трговања (централни надлежни орган) утврђује јединствено ограничење позиције које се односи на целокупно трговање из овог уговора.

Централни надлежни орган консултује се са надлежним органима других места трговања, на којима се у значајном обиму тргује тим робним дериватом, о јединственом ограничењу позиције које треба примењивати и свим изменама јединственог ограничења позиције.

Ако се надлежни органи с тим не слажу, они ће писмено навести свеобухватне и детаљне разлоге због којих сматрају да захтеви из става 2. овог члана нису испуњени.

Надлежни органи места трговања на којима се тргује истим робним дериватом и надлежни органи ималаца позиција у том робном деривату закључују споразуме о сарадњи, укључујући међусобну размену релевантних података, како би се омогућило праћење и примена јединственог ограничења позиција.

Инвестиционо друштво или организатор тржишта који управљају местом трговања на коме се тргује робним дериватима контролишу управљање позицијама.

Ова контрола најмање укључује овлашћења места трговања да:

- 1) прати отворене позиције лица;
- 2) има приступ подацима, укључујући сву релевантну документацију свих лица у вези са величином и наменом позиције или изложености, податке о стварним власницима или власницима основног инструмента, заједничким деловањима и са тим повезаном имовином или обавезама на тржишту основног инструмента;
- 3) од лица захтева да привремено или трајно затвори или смањи позицију, у зависности од случаја, и у случају да лице не испуни захтев, једнострано предузима одговарајуће мере како би осигурала да се позиција затвори или смањи; и

4) по потреби захтева, да лице привремено, поново успостави ликвидност на тржишту по договореној цени и у договореном обиму, са изричитом намером умањења ефекта велике или преовлађујуће позиције.

Ограничења позиција и контрола управљања позицијама морају бити транспарентни и недискриминаторни, и одређују како се примењују на лица и узимају у обзир карактеристике и састав учесника на тржишту и начин на који они користе уговоре укључене у трговање.

Инвестиционо друштво или организатор тржишта који управља местом трговања обавештава Комисију о детаљима у погледу контроле управљања позиција.

Комисија доставља ЕСМА-и исте податке и појединости о ограничењима позиција које је установила.

Комисија не утврђује ограничења која су рестриктивнија од оних усвојених у складу са ставом 1. овог члана, осим у изузетним случајевима када су објективно оправдани и сразмерни с обзиром на ликвидност и уредно функционисање одређеног тржишта.

Комисија на својој интернет страници објављује детаље о рестриктивнијим ограничењима које је одлучила да уведе, које важе у периоду који није дужи од шест месеци од дана објављивања на интернет страници Комисије.

Рестриктивнија ограничења позиција могу се продужавати, али највише за по шест месеци, ако разлози за ограничење и даље постоје.

Ако се по истеку периода од шест месеци сва ограничења не обнове, аутоматски престају да важе.

Ако Комисија одлучи да уведе рестриктивнија ограничења позиција, о томе обавештава ЕСМА-у.

Обавештење укључује и образложење таквог рестриктивнијег ограничења позиција.

Када Комисија успостави ограничења супротна мишљењу ЕСМА-е, дужна је да без одлагања објави обавештење на својој интернет страници у коме ће у потпуности објаснити разлоге таквог поступања.

Комисија може користити своја овлашћења за изрицање мера у складу са овим законом, за кршење ограничења позиција утврђених у складу са овим чланом у случају:

1) позиције које држе лица која се налазе или послују у Републици или у иностранству и које прелазе ограничења за робне деривате које је утврдила Комисија за уговоре на местима трговања која се налазе или послују у Републици, или за економски еквивалентне ванберзанске ОТЦ уговоре;

2) позиције које држе лица која се налазе или послују у Републици и које прелазе ограничења уговора о робним дериватима, успостављена од стране надлежних органа у другим државама чланицама.

Извештавање о позицијама по категоријама ималаца позиција

Члан 242.

Инвестиционо друштво или организатор тржишта који управља местом трговања на коме се тргује робним дериватима или емисионим јединицама или њиховим дериватима дужно је да:

1) јавно објави недељни извештај са укупним позицијама различитих категорија лица за различите робне деривате, емисионе јединице или њихове деривате којима се тргује на њиховом месту трговања, наводећи број дугих и кратких позиција по тим категоријама,

њихове промене у односу на претходни извештај, проценат укупних отворених позиција по свакој категорији и број лица која држе позицију у свакој категорији у складу са ставом 5. овог члана и прослеђује овај извештај Комисији;

2) извештај из тачке 1) овог става се прослеђује ЕСМА-а;

3) најмање једном дневно достави Комисији потпуни рашчлањени преглед позиција свих лица, укључујући чланове или учеснике и њихове клијенте, на том месту трговања.

Обавеза из става 1. тачка 1) овог члана се примењује само када и број лица и њихових отворених позиција прелазе минималне прагове.

Инвестициона друштва која тргују робним дериватима, емисионим јединицама или њиховим дериватима изван места трговања, надлежном органу места трговања на коме се тргује робним дериватима, емисионим јединицама или њиховим дериватима, односно централном надлежном органу, достављају потпуни рашчлањени преглед позиција у робним дериватима, емисионим јединицама или њиховим дериватима, када се најмање једном дневно њима тргује у значајном обиму у више од једне јурисдикције на месту трговања, и економски еквивалентним ванберзанским ОТП уговорима, и позиција њихових клијената и клијената њихових клијената, све до последњег клијента, у складу са чланом 237. овог закона.

Чланови или учесници регулисаних тржишта, клијенти МТП-а и ОТП-а најмање једном дневно извештавају инвестиционо друштво или организатора тржишта који управља тим местом трговања о детаљима о њиховим позицијама које имају на основу уговора којима се тргује на том месту трговања, као и позицијама својих клијената и клијената тих клијената, све до последњег клијента.

Инвестиционо друштво или организатор тржишта који управља тим местом трговања класификује лица која држе позиције у робном деривату или емисионим јединицама или њиховим дериватима према природи њихове основне делатности, узимајући у обзир све важеће дозволе за рад, као:

1) инвестициона друштва или кредитне институције;

2) инвестиционе фондове, као отворени инвестициони фонд са јавном понудом (УЦИТС) у складу са законом којим се уређују отворени инвестициони фондови са јавном понудом, или као алтернативни инвестициони фонд, у складу са законом којим се уређују алтернативни инвестициони фондови;

3) друге финансијске институције, укључујући друштва за осигурање и друштва за реосигурање сагласно закону којим се уређује осигурање и добровољни пензијски фондови и друштва за управљање добровољним пензијским фондовима, у смислу закона којим се регулишу добровољни пензијски фондови и пензијски планови;

4) привредна друштва која се баве трговином;

5) у случају емисионих јединица или њихових деривата, организатори са обавезама усклађености из закона о трговању емисијама гасова са ефектом стаклене баште.

У извештајима из става 1. тачка 1) овог члана наводи се број дугих и кратких позиција по категоријама лица, све промене у односу на претходни извештај, проценат укупних отворених позиција по свакој од категорија, као и број лица по свакој категорији.

У извештајима из става 1. тачка 1) овог члана и анализама из става 3. овог члана прави се разлика између:

1) позиција које су идентификоване као позиције које могу објективно да мере смањење ризика директно повезаних са пословним активностима; и

2) других позиција.

У случају емисионих јединица или њихових деривата, извештавање не доводи у питање обавезе усклађености из закона о трговању емисијама гасова са ефектом стаклене баште.

Овлашћења Комисије у вези са робним дериватима

Члан 243.

Не доводећи у питање друге чланове овог закона, Комисија користи, онда када то сматра потребним, своја надзорна овлашћења из члана 355. став 4. тач. 8) и 9) овог закона, како би спречила прекомерну волатилност цена робе, злоупотребе на тржишту, стварање доминантног положаја на тржишту и како би се подстакло уредно формирање цена и услови салдирања и спречили поремећаји на тржишту.

Х. ПОСРЕДНИЦИ НА ТРЖИШТУ

Услови за оснивање

Члан 244.

Посредник на тржишту оснива се као акционарско друштво или као друштво са ограниченом одговорношћу са седиштем у Републици.

Минимални износ основног капитала посредника на тржишту износи 5.000 евра у динарској противвредности на дан уплате по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије.

На посреднике на тржишту примењују се одредбе закона којим се уређују привредна друштва, ако овим законом није другачије одређено.

Делатност

Члан 245.

Посредник на тржишту може на основу дозволе Комисије да пружа инвестиционе услуге и да обавља активности само из члана 2. став 1. тачка 2) подтач. (1) и (5) овог закона, а које су у вези са преносивим хартијама од вредности и јединицама институција колективног инвестирања.

Посредницима је дозвољено да током пружања инвестиционих услуга из става 1. овог члана преносе налоге само:

- 1) инвестиционим друштвима која имају дозволу за рад у складу са овим законом;
- 2) кредитним институцијама које имају дозволу за рад у складу са законом којим се уређује обављање делатности кредитних институција; или
- 3) институцијама колективног инвестирања које имају дозволу за ради у складу са законом којим се уређују институције колективног инвестирања и њихова друштва за управљање.

Сходна примена

Члан 246.

На посреднике на тржишту сходно се примењују одредбе овог закона које се односе на услове и поступак за давање дозволе за рад, одузимање дозволе за рад, вођење регистра, пословање, организационе захтеве и надзор над инвестиционим друштвима.

Осигурање од професионалне одговорности

Члан 247.

Посредници на тржишту су дужни да закључе уговор о осигурању од професионалне одговорности за штете настале обављањем делатности, којим је, с обзиром на величину и профил ризика, њиховим клијентима загарантована заштита једнака заштити која би била пружена и складу са одредбама овог закона које уређују Фонд за заштиту инвеститора.

Забране

Члан 248.

Посредници на тржишту не могу слободно да пружају инвестиционе услуге, обављају активности нити да оснивају огранке као што је предвиђено чл. 198. и 199. овог закона.

Посредници на тржишту не смеју да држе новчана средства и хартије од вредности клијената, нити да се налазе у положају дужника према клијентима.

Посредницима на тржишту није дозвољено да именују везане заступнике.

Извештавање

Члан 249.

Посредници на тржишту су дужни да редовно извештавају Комисију достављајући јој податке који су неопходни за њено вршење дужности из ове главе.

Комисија ближе прописује обим, формат и учесталост извештаја из става 1. овог члана.

XI. ЗАШТИТА МАЛИХ ИНВЕСТИТОРА

Систем за заштиту малих инвеститора

Члан 250.

Овим законом се уређује систем за заштиту инвеститора ради заштите малог инвеститора клијента члана Фонда за заштиту инвеститора (у даљем тексту: Фонд) чија су новчана средства или финансијски инструменти изложени ризику у случајевима из члана 259. став 1. овог закона.

Ради обезбеђења средстава за заштиту малог инвеститора, Агенција за осигурање депозита (у даљем тексту: Агенција) организује и управља Фондом.

Системом за заштиту малих инвеститора нису обухваћени професионални инвеститори дефинисани чланом 192. овог закона.

Фонд нема својство правног лица.

Чланство у Фонду

Члан 251.

Чланство у Фонду је обавезно за друштво са седиштем у Републици, када је овлашћено да држи финансијске инструменте и/или новчана средства клијената, обавља инвестиционе услуге и активности из члана 2. став 1. тачка 2) подтач. (1), (2), (4), (6) и (7) овог закона и додатне услуге из члана 2. став 1. тачка 3) подтачка (1) овог закона и то:

- 1) инвестиционо друштво;
- 2) кредитну институцију која је добила дозволу у складу са одредбама закона којим се уређују банке, односно у складу са одредбама закона којим се уређују кредитне институције.

Чланство у Фонду је обавезно и за друштво за управљање отвореним инвестиционим фондовима са јавном понудом када пружа инвестициону услугу из члана 2. став 1. тачка 2) подтачка (4) овог закона.

Одредбе овог члана примењују се и на кредитну институцију када пласира на тржиште, дистрибуира и продаје структуриране депозите.

Системом за заштиту инвеститора обухваћени су и мали инвеститори огранака чланова Фонда.

Члан 252.

Огранак из члана 199. овог закона који обавља инвестиционе услуге и активности, односно додатне услуге у Републици, може на добровољној основи да приступи у чланство Фонда.

Огранак може добровољно да приступи у чланство Фонда, када износ покрића или обим заштите које пружа Фонд премашују износ покрића, односно обим заштите које мали инвеститор остварује у матичној држави, како би надоместио наведену разлику.

У случају када огранак приступи у чланство Фонда, Агенција је дужна да са институцијом која пружа заштиту малом инвеститору у матичној држави чланици успостави билатералне односе, ради успостављања процедура за исплату заштићеног потраживања.

Уколико огранак не испуњава прописане обавезе из ове главе, Агенција о томе обавештава надлежни орган. Надлежни орган на основу информација добијених од Агенције обавештава надлежни орган матичне државе чланице у циљу предузимања мера, ради испуњења прописаних обавеза.

У случају да предузете мере не обезбеде испуњеност обавеза из ове главе, Агенција може, уз сагласност надлежног органа матичне државе чланице огранак да искључи из чланства Фонда, уз одговарајуће обавештење достављено у року који није краћи од 12 месеци. Агенција је дужна да пружа заштиту потраживања малом инвеститору за послове започете пре датума искључења. Огранак је дужан да обавести све мале инвеститоре о престанку важења допунског покрића, као последице искључења из чланства у Фонду и о датуму ступања на снагу истог.

Агенција посебним прописом ближе уређује правила и поступке који се примењују на огранке.

Члан 253.

Огранак из члана 204. овог закона који обавља инвестиционе услуге и активности, односно додатне услуге у Републици Србији, приступа у чланство Фонда, када надлежни

орган утврди да износ покрића или обим заштите које пружа Фонд премашују износ покрића, односно обим заштите које мали клијент остварује у матичној држави, како би надоместио наведену разлику.

Члан 254.

Надлежни орган посебним актом прописује услове за добровољно приступање огранака чланова Фонда системима за заштиту инвеститора успостављених у другим државама, износе покрића, као и њихову обавезу плаћања доприноса и других накнада.

Средства Фонда

Члан 255.

Средства Фонда састоје се од:

- 1) доприноса чланова Фонда;
- 2) потраживања наплаћених у стечајном поступку над чланом Фонда;
- 3) прихода од улагања средстава Фонда;
- 4) средстава добијених задуживањем;
- 5) донација и
- 6) других извора средстава.

Средства Фонда се користе за:

- 1) исплату потраживања малог инвеститора у сврхе утврђене одредбама ове главе са свим припадајућим трошковима;
- 2) покриће трошкова обезбеђивања додатних средстава ради исплате заштићених потраживања;
- 3) покриће трошкова отплате позајмљених средстава (повраћај главнице и свих припадајућих обавеза по основу камата, накнада и других трошкова);
- 4) покриће трошкова управљања средствима Фонда за заштиту инвеститора;
- 5) покриће оперативних трошкова и улагања Агенције у основна средства и нематеријалну имовину, ради реализације послова, који се односе на заштиту инвеститора, у пуном износу утврђених трошкова и улагања.

Средства Фонда не могу се користити у друге сврхе, не могу бити предмет принудне наплате, нити могу бити предмет потраживања према Агенцији.

Члан 256.

Средства Фонда из члана 255. овог закона држе се на посебном рачуну отвореном код Народне банке Србије.

Средства Фонда могу се улагати у:

- 1) финансијске инструменте које издаје Република или Народна банка Србије;
- 2) обвезнице и друге дужничке финансијске инструменте за које гарантује Република;
- 3) обвезнице и друге дужничке финансијске инструменте које издаје јединица локалне самоуправе Републике;
- 4) депозите код кредитних институција;
- 5) финансијске инструменте које издају државе чланице, односно државе чланице ОЕЦД-а и централне банке тих држава;

б) обвезнице и друге дужничке финансијске инструменте за које гарантују државе чланице, односно државе чланице ОЕЦД-а и

7) обвезнице и друге дужничке финансијске инструменте које издаје јединица локалне самоуправе државе чланице, односно државе чланице ОЕЦД-а.

Коришћење, улагање и евидентирање средстава Фонда Агенција ближе уређује својим актом.

Доприноси Фонду

Члан 257.

Члан Фонда дужан је да плаћа иницијални, редовни и ванредни допринос.

Друштво из члана 251. је дужно да уплати иницијални допринос у износу од 5.000 евра у динарској противвредности на дан уплате по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије.

Основицу за обрачун редовног доприноса чине новчана средства и финансијски инструменти заштићеног малог инвеститора.

Максимални износ редовног доприноса не може бити већи од 5% пословних прихода оставрених по основу инвестиционих услуга и активности и додатних услуга из члана 251. став 1. овог закона.

Минимални износ редовног доприноса члана Фонда обрачунава се на основу просечног броја заштићених активних малих инвеститора.

Агенција актом утврђује висину редовног доприноса и доставља га на мишљење Комисији.

У случају када средства Фонда нису довољна за исплату износа заштићених потраживања или друге намене утврђене чланом 255. став 2. овог закона, Агенција може допунска средства да обезбеди наплатом ванредног доприноса на основу одлуке Агенције.

Основицу, начин и рокове обрачуна и наплате доприноса Агенција уређује посебним актом.

Ако члан Фонда не уплати редовни и/или ванредни допринос, на износ неуплаћених доприноса Агенција зарачунава законску затезну камату.

О сваком неуредном измирењу обавезе по основу доприноса члана Фонда, Агенција обавештава надлежни орган који према том члану Фонда предузима одговарајуће мере ради испуњења обавезе.

Средства уплаћена по основу доприноса су неповратна.

Члан 258.

Ако Агенција процени да средства Фонда неће бити довољна за исплату заштићених потраживања или друге намене утврђене чланом 255. овог закона, допунска средства Агенција може да обезбеди задуживањем.

Услове и начин, обезбеђења допунских средстава из става 1. овог члана и члана 257. став 7. овог закона, Агенција ближе уређује својим актом.

Осигурани случај

Члан 259.

Агенција је дужна да изврши исплату заштићених потраживања када наступи осигурани случај, у зависности који од наведених први наступи:

- 1) када је над чланом Фонда отворен стечајни поступак;
- 2) када надлежни орган решењем утврди да је члан Фонда у немогућности да испуни своје доспеле обавезе према малом инвеститору клијенту члана Фонда, укључујући новчана средства која дугује клијентима и финансијске инструменте које држи, администрира или њима управља за рачун клијента, а не постоје изгледи да ће се околности у догледно време значајно изменити.

Решења из става 1. овог члана достављају се Агенцији без одлагања.

Под даном наступања осигураног случаја подразумева се дан доношења решења надлежног суда о покретању поступка из става 1. тачка 1) овог члана или решења надлежног органа из става 1. тачка 2) овог члана.

Члан Фонда, код кога је наступио осигурани случај, дужан је да без одлагања достави Агенцији:

- 1) попис клијената који спадају у категорију малих инвеститора, са свим неопходним евиденцијама и
- 2) друге податке које Агенција сматра потребним за утврђивање и исплату заштићених износа потраживања.

Члан Фонда, код кога је наступио осигурани случај, дужан је да у сарадњи са Агенцијом, утврди коначну листу малих инвеститора чија су потраживања заштићена у складу са овом главом закона најкасније у року од 60 дана од дана наступања осигураног случаја.

Заштита потраживања

Члан 260.

Заштићено потраживање обухвата новчана средства положена и/или проистекла на основу инвестиционих услуга и активности и финансијске инструменте малог инвеститора члана Фонда.

Агенција обезбеђује покриће потраживања малог инвеститора највише до 20.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије.

Покриће из става 2. овог члана примењује се на укупна потраживања малог инвеститора према једном члану Фонда, без обзира на број рачуна, места вођења рачуна и валуту.

По наступању осигураног случаја из члана 259. овог закона пружа се заштита за одштетне захтеве проистекле из немогућности члана Фонда да:

- 1) исплати новчана средства која дугује и/или која припадају малом инвеститору, која чува и којима управља за његов рачун, а проистекла на основу обављања услуга и активности из члана 251. став 1. овог закона;
- 2) врати малом инвеститору финансијске инструменте који му припадају и које члан Фонда чува, којима управља у његово име, проистекла по основу обављања услуга и активности из члана 251. став 1. овог закона.

Агенција је дужна да пружи заштиту потраживања малом инвеститору за послове започете пре датума наступања осигураног случаја.

Члан 261.

Заштита потраживања се не односи на:

- 1) новчана средства клијената кредитних институција осигурана у складу са законом којим се уређује осигурање депозита;
- 2) потраживања малог инвеститора чланова Фонда која произилазе из трансакција у вези са којима је мали инвеститор правноснажном судском пресудом осуђен за кривично дело, привредни преступ, односно прекршај за прање новца и финансирање тероризма;
- 3) правно или физичко лице које поседује више од 5% акција са правом гласа или капитала члана Фонда који је у немогућности да испуни своје обавезе, односно 5% или више акција са правом гласа или капитала друштва које је блиско повезано за тим чланом Фонда;
- 4) члана органа управе члана Фонда који је у немогућности да испуни своје обавезе, ако је то лице на наведеном положају или је запослен у члану Фонда на дан наступања осигураног случаја, као и ако је лице на том положају било запослено током текуће или претходне финансијске године;
- 5) чланове породице и трећа лица која наступају у име и за рачун лица из тач. 3. и 4. овог члана;
- 6) клијенте, ревизоре или запослена лица члана Фонда одговорних за настанак потраживања или који су искористили одређене чињенице у вези са чланом Фонда што је довело до финансијских потешкоћа члана Фонда, односно до погоршања његове финансијске ситуације.

Коришћење и заштита података

Члан 262.

Агенција као поверљив податак чува све информације и податке које сазна у извршавању својих овлашћења и обавеза у складу са одредбама ове главе, а у складу са прописима који уређују заштиту података.

Агенција информације и податке из става 1. овог члана може да користи искључиво у сврху за које је добила и не сме их учинити доступним трећим лицима.

Одредбе из става 2. овог члана односи се и на лице које је запослено у Агенцији, било запослено или на други начин ангажовано од стране Агенције.

Обрачун потраживања

Члан 263.

Износ заштићеног потраживања утврђује се на дан наступања осигураног случаја из члана 259. став 3. овог закона.

При утврђивању износа заштићених потраживања узимају у обзир све законске и уговорне одредбе, а нарочито противпотраживања.

У случају када је потраживање малог инвеститора исказано у страниј валути, такво потраживање прерачунава се у динаре, по званичном средњем курсу Народне банке Србије на дан наступања осигураног случаја.

Вредност финансијског инструмента утврђује се, где је то могуће, према тржишној вредности.

За потребе обрачуна износа заштићеног потраживања, потраживање проистекло из заједничког инвестиционог посла два или више лица, у смислу члана 2. став 1. тачка 13б)

овог закона, третираће се као потраживање проистекло из улагања једног лица. При утврђивању припадајућег дела износа заштићеног потраживања узима се у обзир удео сваког од лица у заједничком инвестиционом послу. Када не постоје посебне уговорне одредбе, износ заштићеног потраживања се дели на сва лица једнако.

Ако мали инвеститор нема неограничено право на новчане износе или хартије од вредности, накнаду штете добија лице које има неограничено право, под условом да се идентитет тог лица може утврдити пре датума наступања осигураног случаја из члана 259. овог закона.

Ако два или више лица имају неограничено право располагања новчаним средствима или финансијским инструментима, при обрачуну износа заштићеног потраживања узмеће се у обзир удео сваког од лица, у складу са одредбама које регулишу новчана средства или финансијске инструменте. Ова одредба се не примењује на друштва за управљање отвореним инвестиционим фондовима.

Посебним прописом Агенције ближе се уређују оквир и процедуре за признавање, обрачун и исплату одштетних захтева малог инвеститора клијената члана Фонда када наступи осигурани случај из члана 259. овог закона.

Исплата потраживања

Члан 264.

Агенција путем средстава јавног информисања и интернет странице Агенције обавештава мале инвеститоре о наступању осигураног случаја и одређује рок у којем су мали инвеститори дужни да поднесу захтев за исплату заштићених потраживања, а који не може бити краћи од пет месеци од дана наступања осигураног случаја.

У случају спречености малог инвеститора, услед разлога на које није могао да утиче, да поднесе захтев за исплату заштићеног потраживања у датом року, рок се продужава на годину дана од дана наступања осигураног случаја. У том случају мали инвеститор је дужан да уз захтев за исплату заштићеног потраживања достави и доказе који потврђују оправданост разлога за спреченост.

Агенција је дужна да исплату потраживања малог инвеститора отпочне у што краћем року, а најкасније у року од три месеца од дана утврђивања права на исплату, односно дана утврђивања износа заштићеног потраживања.

Изузетно од става 3. овог члана, рок за исплату се може продужити до 3 месеца уз сагласност надлежног органа.

Без обзира на рок из става 3. овог члана, потраживање инвеститора или било ког лица које је повезано или има интерес у вези са инвестиционим послом, а против кога се води поступак за прање новца или финансирање тероризма, неће бити исплаћено до доношења правоснажне судске пресуде.

Исплата заштићених износа потраживања малог инвеститора врши се у динарима.

Мали инвеститор клијент члана Фонда има право на покретање поступка против Агенције у случају да Агенција не исплати заштићен износ потраживања.

Право на регрес

Члан 265.

Даном исплате заштићеног потраживања, из члана 260. овог закона, потраживање малог инвеститора према члану Фонда умањује се за износ исплаћеног потраживања.

Потраживање малог инвеститора у висини исплаћеног заштићеног износа потраживања преноси се на Агенцију.

Агенција има право првенства наплате у стечајном поступку у односу на остале стечајне повериоце. Агенција подноси предлог за поврат средстава надлежном суду након утврђивања укупних износа заштићених потраживања.

У случају исплате заштићених износа потраживања по основу наступања осигураног случаја из члана 259. став 1. тачка 2) овог закона, Агенција доставља члану Фонда захтев за регрес. Члан Фонда је дужан да у року од 30 дана од дана пријема захтева Агенцији надокнади укупан износ исплаћених заштићених потраживања малог инвеститора.

Извештавање и надзор

Члан 266.

Чланови Фонда су дужни да Агенцији достављају месечне извештаје, као и све друге податке који Агенцији могу бити потребни за обављање њених законом утврђених послова, на начин и у роковима које пропише Агенција.

Агенција врши надзор над извршавањем обавеза члана Фонда из ове главе.

О свим уоченим неправилностима Агенција обавештава надлежне органе.

Информације о систему за заштиту инвеститора

Члан 267.

Члан Фонда је дужан да на разумљив начин, у писаној форми и на српском језику, пружи информације у вези са системом за заштиту инвеститора којим су обухваћени клијенти члана Фонда, посебно истичући износ и обухват заштите која се пружа.

На захтев клијента или потенцијалног клијента, члан Фонда је дужан да пружи информације које се односе на услове и формалности које је потребно испунити ради остваривања права на заштиту потраживања.

Свако друштво које обавља инвестиционе активности и/или пружа инвестиционе услуге, односно додатне услуге у Републици у складу са чл. 198. и 199. овог закона, предузима одговарајуће мере да постојећим и заинтересованим малим инвеститорима ставе на располагање разумљиве информације, на српском језику, а који су потребни за идентификацију система за заштиту инвеститора чији је инвестиционо друштво, и његови огранци, члан, или било ког друго алтернативног начина надокнаде штете малим инвеститорима предвиђеног прописима ЕУ.

Свако друштво које обавља инвестиционе активности и/или пружа инвестиционе услуге, односно додатне услуге у Републици у складу са чланом 204. овог закона дужно је да на разумљив начин, у писаној форми и на српском језику, пружи информације у вези са системом за заштиту инвеститора којим су обухваћени клијенти члана Фонда, посебно истичући износ и обухват заштите која се пружа.

Агенција ближе прописује обим и начин пружања информација о систему за заштиту инвеститора, од стране члана Фонда.

Члан Фонда не сме да користи информације у вези са системом за заштиту инвеститора у промотивне сврхе, нити употреба предметних информација сме да утиче на стабилност финансијског система или поверење инвеститора.

Надлежни орган прописује правила којима се ограничава употреба података у промотивне сврхе, у складу са ставом б. овог члана.

Обавезе члана Фонда

Члан 268.

Члан Фонда је дужан да испуњава све обавезе прописане овом главом.

Агенција је дужна да о сваком неиспуњењу или нередовном испуњењу обавезе члана Фонда обавести надлежни орган.

По пријему обавештења, надлежни орган у сарадњи са Агенцијом, предузима мере прописане законом како би члан Фонда испунио своје обавезе.

У случају да члан фонда и након предузетих мера из става 3. овог члана не испуни своје обавезе, Агенција може тог члана, уз сагласност надлежног органа, искључити из чланства Фонда, уз одговарајуће обавештење достављено у року који није краћи од 12 месеци.

XII. ЗЛОУПОТРЕБЕ НА ТРЖИШТУ

Примена

Члан 269.

Одредбе ове главе примењују се на следеће:

1) финансијске инструменте који су укључени у трговање на регулисано тржиште, односно у вези са финансијским инструментима за које је поднет захтев за укључење у трговање на таквом тржишту;

2) финансијске инструменте којима се тргује на МТП-у, који су укључени у трговање на МТП-у, односно у вези са финансијским инструментима за које је поднет захтев за укључење у трговање на МТП-у;

3) финансијске инструменте којима се тргује на ОТП-у;

4) финансијске инструменте који нису обухваћени тачкама 1), 2) или 3) овог става, чија цена или вредност зависи од цене или вредности, или утиче на цену или вредност финансијског инструмента из наведених тачака, укључујући, између осталог, *CDS* дериват и финансијске уговоре за разлике.

Одредбе чл. 276. и 279. овог закона се примењују и на:

1) спот уговоре за робу који нису енергетски производи на велико када трансакција, налог или поступак има утицај на цену или вредност финансијског инструмента из става 1 овог члана;

2) оне финансијских инструмената, укључујући изведене уговоре или изведене финансијске инструменте за пренос кредитног ризика, код којих закључење трансакције, испостављање налога, давање понуде или други поступци имају или је вероватно да ће имати утицај на цену или вредност спот уговора за робу, у случају када та цена зависи од вредности финансијског инструмента;

3) поступке у вези са референтним вредностима.

Одредбе ове главе се примењују на све трансакције, налоге или поступке у вези са сваким финансијским инструментом из става 1. и 2. овог члана, без обзира на то да ли се таква трансакција, налог или поступак одвијају на месту трговања.

Одредбе чл. 278. и 279. овог закона не примењују се на:

- 1) трговање сопственим акцијама у оквиру програма поновног откупа;
- 2) трговање хартијама од вредности или повезаним инструментом за стабилизацију финансијског инструмента; или
- 3) трансакције, налоге или поступке које врше органи јавне власти или Народна банка Србије при вођењу монетарне политике, девизне политике, политике девизног курса, политике управљања јавним дугом, климатске политике, пољопривредне политике или политике рибарства, уколико је то трговање извршено у складу са актом који уређује трансакције, налоге и поступке који произилазе из наведених политика.

Предмет забрана

Члан 270.

Комисија примењује забране и захтеве из ове главе у вези са активностима:

- 1) извршеним у Републици или у иностранству и у вези са финансијским инструментима који су укључени у трговање на регулисано тржиште које послује у Републици, за које је поднет захтев за укључење у трговање на том тржишту или којима се тргује на МТП-у или ОТП-у или за које је захтев за укључење у трговање на МТП-у у Републици поднет, и ако дело које је извршено представља кажњиво дело;
- 2) извршеним у Републици у вези са финансијским инструментима који су укључени у трговање на регулисано тржиште или МТП у иностранској земљи, или за које је поднет захтев за укључење у трговање на такво тржиште, односно којима се тргује на ОТП-у у иностранској земљи и ако дело које је извршено представља кажњиво дело.

Инсајдерске информације

Члан 271.

Инсајдерске информације обухватају следеће врсте информација:

- 1) информације о тачно одређеним чињеницама које нису објављене, односе се директно или индиректно на једног или више издавалаца финансијских инструмената или на један или више финансијских инструмената, а које би, да су објављене, вероватно имале значајан утицај на цену тих финансијских инструмената или на цену повезаних изведених финансијских инструмената;
- 2) у вези са изведеним финансијским инструментима на робу информације о тачно одређеним чињеницама које нису објављене, односе се директно или индиректно на једног или више таквих изведених финансијских инструмената или на уговоре за робу на спот тржишту, а које би, да су објављене, вероватно имале значајан утицај на цену тих изведених финансијских инструмената или повезаних уговора за робу на спот тржишту и ако се оправдано очекује да се такве информације објаве или постоји обавеза објаве у складу са одредбама закона или подзаконских аката, тржишним правилима, уговорима, праксом или обичајима на релевантним тржиштима робних изведених финансијских инструмената или на спот тржиштима робе;

3) за лица задужена за извршавање налога у вези са финансијским инструментима, инсајдерске информације су и информације о тачно одређеним чињеницама добијене од клијента у вези са будућим налозима клијента, односе се директно или индиректно на једног или више издавалаца финансијских инструмената или на један или више финансијских инструмената, а које би, да су објављене, вероватно имале значајан утицај на цене тих финансијских инструмената, цену повезаних уговора за робу на спот тржишту или на цену повезаног изведеног финансијског инструмента.

Инсајдерске информације у смислу става 1. овог члана су информације о тачно одређеним чињеницама ако се њима указује на низ околности које постоје или за које разумно може да се очекује да ће постојати, односно на догађај који се догодио или се разумно може очекивати да ће се догодити, када су довољно конкретне да омогуће закључивање о утицају тог низа околности или догађаја на цене финансијских инструмената, повезаног изведеног финансијског инструмента или повезаних уговора за робу на спот тржишту.

У случају дуготрајног процеса чија је сврха или последица стварање одређене околности или одређеног догађаја, те будуће околности или тај будући догађај, као и међукораци тог процеса могу се сматрати инсајдерским информацијама.

Сматра се да је међукорак у дуготрајном процесу инсајдерска информација уколико сама по себи испуњава критеријуме за инсајдерске информације из овог члана.

Инсајдерске информације из става 1 овог члана су информације које би, да су објављене, вероватно имале значајан утицај на цене тих финансијских инструмената, повезаних изведених финансијских инструмента или повезаних уговора за робу на спот тржишту, односно информације које би разуман инвеститор вероватно користио код доношења одлуке о улагању.

Комисија нетаксативно уређује списак информација за које се разумно очекује да ће бити објављене или које се морају објавити у складу са одредбама закона или подзаконских аката, тржишним правилима, уговорима, праксом или обичајима на релевантним тржиштима робних деривата или спот тржиштима из става 1. тачка 2) овог члана.

Трговање на основу инсајдерских информација

Члан 272.

Трговање на основу инсајдерских информација представља трговање лица које има инсајдерске информације и на основу њих непосредно или посредно, за сопствени рачун или рачун трећег лица стиче или отуђује финансијске инструменте на које се те информације односе.

Трговање на основу инсајдерских информација представља и употреба инсајдерских информација код повлачења или измене налога у вези са финансијским инструментом на који се информације односе, ако је налог који се повлачи или мења дат пре него што је то лице поседовало инсајдерске информације.

Трговање на основу инсајдерских информација постоји и када лице које има инсајдерске информације:

1) на основу тих информација препоручује другом лицу стицање или отуђење финансијских инструмената на које се ове информације односе, или подстиче то лице да изврши такво стицање или отуђење, или

2) на основу тих информација препоручује другом лицу повлачење или измену налога у вези са финансијским инструментима на које се ове информације односе, или подстиче то лице да изврши такво повлачење или измену налога.

Трговање на основу инсајдерских информација постоји, ако лице које користи препоруке или подстицаје зна или би морало знати да се оне заснивају на инсајдерским информацијама.

Овај члан се примењује на свако лице које има инсајдерске информације, путем:

- 1) чланства у управи издаваоца;
- 2) учешћа у капиталу издаваоца;
- 3) обављања дужности на радном месту, вршењем професије или дужности;
- 4) кривичних дела које је починило.

Овај члан се примењује и на свако друго лице које има инсајдерске информације, ако су та лица знала или су морала знати да су то инсајдерске информације.

Ако је лице из става 5. правно лице, овај члан се такође примењује и на физичка лица која учествују у одлуци о стицању, отуђењу, повлачењу или измени налога за рачун тог правног лица.

Законито понашање

Члан 273.

Чињеница да правно лице поседује или је поседовало инсајдерске информације не подразумева да је то лице употребило те информације или да је трговало на основу инсајдерских информација ако:

1) је успоставило, спровело и одржало одговарајуће и ефикасне механизме и поступке који ефикасно обезбеђују да физичко лице које је донело одлуку о стицању или отуђењу финансијског инструмента на које се информације односе као и друга физичка лица која су утицала на ту одлуку, нису поседовала инсајдерске информације; и

2) није охрабривало, давало препоруку, подстицало или на други начин утицало на физичко лице које је у име правног лица стекло или отуђило финансијске инструменте на које се информације односе.

Чињеница да лице има инсајдерске информације не подразумева да је то лице употребило те информације или да је стога трговало на основу инсајдерских када је то лице:

1) за финансијски инструмент на који се односе информације, маркет мејкер или лице овлашћено да делује као друга уговорна страна, а стицање или отуђење финансијског инструмента на који се информације односе је законито извршено у оквиру уобичајеног обављања функције маркет мејкера или друге уговорне стране за тај финансијски инструмент; или

2) овлашћено да извршава налоге за треће стране, а стицање или отуђење финансијских инструмената на које се налог односи законито обавља у току уобичајеног обављања посла, професије или дужности тог лица.

Чињеница да лице поседује инсајдерске информације не подразумева да је лице употребило те информације, када то лице трансакцију врши ради стицања или отуђења финансијских инструмената, у оквиру испуњавања обавезе која је доспела у доброј вери, а не у циљу избегавања забране трговања на основу инсајдерских информација и ако:

1) ова обавеза произилази из датог налога или споразума склопљеног пре него што је то лице дошло у посед инсајдерске информације; или

2) је трансакција извршена ради испуњавања обавезе прописане законом или подзаконским актом која је настала пре него што је то лице дошло у посед инсајдерске информације.

Сама чињеница да лице има инсајдерске информације не подразумева да је лице трговало на основу инсајдерских информација, када је то лице стекло те инсајдерске информације током преузимања или спајања са привредним друштвом и да користи те инсајдерске информације искључиво у сврху поступка спајања или преузимања, под условом да су инсајдерске информације објављене или су на други начин престале да буду инсајдерске информације у тренутку одобрења спајања или прихватања понуде друштва од стране акционара.

Одредбе става 4. се не примењују на стицање испод контролног прага.

Чињеница да лице користи сопствено знање да се одлучило да стекне или отуђи финансијске инструменте при њиховом стицању или отуђењу, не подразумева да је лице употребило инсајдерске информације.

Независно од одредби ст. 1. до 6. овог члана, и даље може да се сматра да је дошло до повреде забране трговања на основу инсајдерских информација, ако Комисија утврди да је за те налоге за трговање, трансакције или поступке постојао незаконит разлог.

Незаконито откривање инсајдерских информација

Члан 274.

Незаконито откривање инсајдерских информација постоји када лице поседује инсајдерске информације и открива те информације другим лицима, осим када се информације открију као део уобичајеног обављања посла, професије или дужности.

Став 1. овог члана се примењује на свако физичко или правно лице у случајевима или околностима из члана 272. ст. 4. и 5. овог закона.

Даље откривање препорука или подстицање из члана 272. став 3. овог закона представља незаконито откривање инсајдерских информација, када лице зна или би морало знати да се оно заснива на инсајдерским информацијама.

Истраживање тржишта

Члан 275.

Истраживање тржишта обухвата саопштавање информација једном или више потенцијалних инвеститора пре најаве трансакције, како би се проценио интерес потенцијалних инвеститора за могућу трансакцију и њене услове, као што је потенцијални обим или цена, од стране:

1) издаваоца;

2) продавца финансијског инструмента на секундарном тржишту у толикој количини или вредности да се трансакција разликује од редовног трговања и укључује начин продаје који се заснива на претходној процени могућег интереса од стране потенцијалног инвеститора;

3) трећег лица које делује у име или за рачун лица из тач. 1) или 2) овог става.

Истраживање тржишта такође представља и откривање инсајдерских информација лицима која имају право на те хартије од вредности од стране лица која намеравају да дају понуду за преузимање акција или спроведу спајање друштва, уколико су кумулативно испуњени следећи услови:

1) да су информације потребне како би омогућиле лицима која имају право на те хартије од вредности да одлуче о томе јесу ли спремна да понуде своје хартије од вредности на продају;

2) да је за одлуку о понуди за преузимање или спајање друштва у разумној мери потребна мера лица која имају право на те хартије од вредности да понуде своје хартије од вредности.

Учесник на тржишту који врши истраживање тржишта пре спровођења истраживања тржишта посебно узима у обзир да ли ће при истраживању тржишта доћи до откривања инсајдерских информација, и о томе саставља и ажурира писану евиденцију, коју доставља Комисији на њен захтев.

Ова обавеза примењује се на свако објављивање информација за све време трајања истраживања тржишта.

Учесник на тржишту који врши истраживање тржишта, пре откривања инсајдерских информација дужан је да:

1) прибави сагласност лица које добија информације у истраживању тржишта (прималац информација) за примање инсајдерских информација;

2) обавести примаоца информација да те информације не сме употребити нити покушати да их употреби, посредно или непосредно, приликом стицања или отуђења финансијског инструмента на који се те информације односе, за сопствени рачун или за рачун трећег лица;

3) обавести примаоца информација да те информације не сме да употреби, нити да покуша да их употреби повлачењем или изменом налога који је већ испостављен и у вези је са финансијским инструментом на који се те информације односе; и

4) обавести примаоца информација да је тиме што је дало сагласност да прими информације дужно да их чува као поверљиве.

Откривање инсајдерских информација током истраживања тржишта сматра се обављеним у току уобичајеног обављања посла, професије или дужности лица када учесник на тржишту који врши објављивање поступа у складу са ст. 3. и 5. овог члана закона.

Учесник на тржишту који врши истраживање тржишта саставља и води евиденцију свих информација које су дате примаоцима информација из истраживања тржишта, укључујући информације дате у складу са ставом 5. тач. 1) до 4) овог члана, идентитет потенцијалних инвеститора, између осталих и правних и физичких лица која делују у име потенцијалних инвеститора и датум и време сваког саопштавања информација.

Учесник на тржишту који врши истраживање тржишта ту евиденцију на захтев прослеђује Комисији.

Када информације које су објављене током истраживања тржишта у складу са проценом учесника који врши истраживање тржишта, престану да буду инсајдерске информације, о томе обавештава примаоце информација, у што краћем року, о чему води евиденцију, коју на захтев доставља Комисији.

Независно од одредаба овог члана, лице које је примило информације из истраживања тржишта само процењује да ли има инсајдерске информације, као и када престаје да их поседује.

Учесник на тржишту који врши објављивање информација, чува евиденције из овог члана у периоду од најмање пет година.

Комисија прописује одговарајуће мере, поступке, системе, обрасце за обавештавање и захтеве у погледу вођења и ажурирања евиденција из овог члана закона.

Комисија издаје смернице за примаоце информација, у вези са:

1) околностима које таква лица морају узети у обзир приликом примања информација у контексту истраживања тржишта како би се проценило да ли информације представљају инсајдерске информације;

2) мере које та лица морају да предузму уколико су им откривене инсајдерске информације да би испуниле одредбе чл. 272. и 274. овог закона; и

3) евиденцију коју морају таква лица да воде да би доказала да не би трговала или открила инсајдерске информације.

Манипулације на тржишту

Члан 276.

Манипулација на тржишту обухвата следеће радње:

1) извршавање трансакције, испостављање налога за трговање или други поступак који:

(1) даје или би вероватно дао неистините или обмањујуће сигнале или информације о понуди, тражњи или цени финансијског инструмента или повезаног уговора за робу на спот тржишту;

(2) одржава или би вероватно одржавао цену једног или више финансијских инструмената или повезаног уговора за робу на спот тржишту на неуобичајеном или вештачком нивоу,

осим уколико лице које учествује у трансакцији, дајући налог за трговање или учествујући на други начин, докаже да су та трансакција, налог или поступак извршени из законитих разлога и да су у складу са прихваћеним тржишним праксама на том тржишту ;

2) извршавање трансакције, испостављање налога за трговање или друге активности или поступци који утичу или могу утицати на цену једног или више финансијских инструмената или повезаног уговора за робу на спот тржишту, при чему се употребљавају фиктивна средства или други облици обмане или преваре;

3) ширење информација путем средстава јавног информисања, укључујући и интернет и сва друга средства којима се дају, односно којим би се могли давати лажни или обмањујући сигнали у погледу понуде, потражње или цене финансијског инструмента, или повезаног уговора за робу на спот тржишту, или држе или би могле држати на неуобичајеном или вештачком нивоу цену једног или више финансијских инструмената или повезаног уговора за робу на спот тржишту, укључујући и ширење гласина, а од стране лица које је знало или је морало знати да су те информације неистините или да доводе у заблуду, када лица која су пренела информације стичу, за себе или друго лице, предност или корист од ширења тих информација;

4) преношење лажних или обмањујућих информација или давање лажних или обмањујућих основних података у односу на референтну вредност када је лице које је пренело информацију или дало основни податак знало или је морало знати да су они

лажни или обмањујући, или сваки други поступак којим се манипулише израчунавањем референтне вредности.

У радње и поступке који се сматрају манипулацијама на тржишту нарочито се убраја следеће:

1) активности једног или више лица која сарађују како би обезбедила доминантан положај над понудом или тражњом финансијског инструмента или повезаним уговорима за робу на спот тржишту који посредно или непосредно утичу или би могли утицати на утврђивање куповних или продајних цена или стварање других непоштених услова трговања;

2) куповина или продаја финансијских инструмената на почетку или пред крај трговачког дана, која има или би могла имати обмањујући утицај на инвеститоре који доносе одлуке на основу приказаних цена, укључујући почетне или цене на затварању;

3) испостављање налога на место трговања, укључујући свако његово повлачење или измену, употребом било ког расположивог средства трговања, укључујући електронска средства, као што су стратегије алгоритаМСког и високофреквентног трговања, и које имају једну од последица из става 1. тач. 1) и 2) овог члана, путем:

(1) ометања или успоравања функционисања система трговања на месту трговања или је вероватно да ће тако деловати;

(2) отежавања препознавања стварних налога у систему трговања на месту трговања, или је вероватно да ће тако деловати, укључујући уношење налога који доводе до преоптерећења или дестабилизације књиге налога;

(3) стварања или је вероватно да ће доћи до стварања лажних или погрешних сигнала у вези са понудом или ценом финансијског инструмента и потражњом за њим, посебно уношењем налога којим се покреће или појачава тренд;

4) искоришћавања повремениог или редовног приступа традиционалним или електронским средствима јавног информисања изношењем мишљења о финансијском инструменту или повезаном уговором за робу на спот тржишту (или индиректно о његовом издаваоцу), и то тако што је то лице претходно заузело позицију у том финансијском инструменту или повезаном уговору за робу на спот тржишту и остваривало корист након утицаја које је изношење мишљења имало на цену тог инструмента или повезаног уговора за робу на спот тржишту, а да истовремено јавности није објавило постојање сукоба интереса на одговарајући и ефикасан начин.

Уколико је лице из овог члана правно лице, овај члан се односи и на физичка лица која учествују у доношењу одлуке о вршењу трансакције за рачун правног лица о коме је реч.

Комисија нетаксативно прописује листу показатеља у вези са употребом фиктивних средстава или других облика обмане или преваре, као и у вези са лажним или обмањујућим сигнаlima и одржавањем цене.

Прихваћене тржишне праксе

Члан 277.

Забрана манипулације се не примењује на активности из члана 276. став 1. тачка 1) овог закона, када лице које закључује трансакцију, даје налог за трговање или на неки други начин поступа, докаже да је та трансакција, налог или поступак извршен из законитих

разлога и у складу са прихваћеним тржишним праксама утврђеним у складу са овим чланом.

Комисија може да утврди прихваћену тржишну праксу, узимајући у обзир следеће критеријуме:

- 1) да ли ниво транспарентности тржишне праксе према тржишту висок;
- 2) да ли тржишна пракса обезбеђује висок ниво сигурности деловања тржишних механизма и одговарајућу интеракцију понуде и тражње;
- 3) да ли тржишна пракса позитивно утиче на ликвидност и делотворност тржишта;
- 4) до које мере пракса узима у обзир механизме трговања релевантног тржишта и омогућава учесницима на тржишту да на одговарајући и правовремени начин реагују на нову ситуацију на тржишту која је настала због те праксе;
- 5) да тржишна пракса посредно или непосредно не угрожава интегритет повезаних тржишта, било да су регулисана или не, за тај финансијски инструмент;
- 6) исход сваког поступка у вези тржишне праксе коју је спровела Комисија или други надлежни орган, посебно ако су се тржишном праксом прекршила правила или прописи чији је циљ спречавање злоупотребе тржишта или кодекса понашања, без обзира на то да ли се односи на релевантно тржиште или посредно или непосредно повезана тржишта;
- 7) структурне карактеристике релевантног тржишта, укључујући и чињеницу да ли је тржиште регулисано или не, врсте финансијских инструмената којима се тргује и врста учесника на тржишту, укључујући и меру у којој мали инвеститори учествују на релевантном тржишту.

Комисија редовно, а најмање на сваке две године, преиспитује прихваћене тржишне праксе које је у, при чему узима у обзир значајне измене тржишног окружења, као што су измене правила трговања тржишне инфраструктуре да би одлучила да ли ће праксе задржати, укинати или изменити услове за њихово прихватање.

Комисија на својој интернет страници објављује списак прихваћених тржишних пракси.

Комисија ближе уређује критеријуме, поступак и услове за увођење прихваћених тржишних пракси, као и услове за њихово одржавање, прекидање или измену услова за њихово прихватање.

Забрана трговања на основу инсајдерских информација и противправно откривање инсајдерских информација

Члан 278.

Забрањено је сваком лицу:

- 1) да тргује или да покуша да тргује на основу инсајдерских информација;
- 2) да другом лицу препоручује да тргује на основу инсајдерских информација, да друго лице подстиче, и помаже му да тргује на основу инсајдерских информација; или
- 3) да противправно открива инсајдерске информације, друго лице подстиче, или му помаже да противправно открива инсајдерске информације.

Забрана манипулације на тржишту

Члан 279.

Забрањено је сваком лицу да врши манипулације на тржишту или да покуша да врши манипулације на тржишту. Такође је забрањено подстицање другог лица и помагање другом лицу да врши манипулацију.

Лица која учествују у манипулацијама на тржишту солидарно су одговорна за штету која настане као последица манипулације на тржишту.

Спречавање и откривање злоупотребе тржишта

Члан 280.

Организатор регулисаног тржишта, МТП или ОТП, инвестиционо друштво и лице које професионално договара или извршава трансакције утврђују и одржавају ефикасне мере, системе и поступке са циљем спречавања и откривања трговања и покушаја трговања на основу инсајдерских информација и манипулације.

Лице из става 1. без одлагања пријављује Комисији налоге и трансакције, укључујући њихово повлачење или измену, који би могли представљати трговање или покушај трговања на основу инсајдерских информација или манипулације.

Организатор регулисаног тржишта, МТП или ОТП, инвестиционо друштво и лице које професионално договара или извршава трансакције су у обавези да интерним актима пропишу и успоставе унутрашње поступке према којима њихови запослени могу да пријаве злоупотребу тржишта.

Када Комисија прими обавештење из става 2. овог члана, које се односи на место трговања изван Републике или лице са седиштем у иностранству, о томе одмах обавештава надлежно тело места трговања или седишта лица.

Комисија подзаконским актом ближе утврђује одговарајуће мере, системе и поступке као и обрасце за испуњавање захтева из овог члана.

Пријављивање злоупотреба тржишта од стране узбуњивача

Члан 281.

У циљу откривања злоупотреба тржишта, а ради обезбеђивања заштите достављених личних података узбуњивача, Комисија ће успоставити посебну процедуру за пријем информација које се односе на злоупотребе тржишта од тих лица.

Комисија ближе прописује комуникационе канале за пријем информација, начин поступања са примљеним информацијама и друга питања од значаја за поступање у вези са пријавом злоупотребе тржишта из претходног става.

Објављивање инсајдерских информација

Члан 282.

Издавалац је обавезан да у што краћем року обавести јавност о инсајдерским информацијама које се непосредно односе на тог издаваоца.

Издавалац је дужан да обезбеди да се инсајдерске информације објављују јавности на начин који омогућава брз приступ и потпуну, правилну и правовремену процену информација, као и да буду објављене у Службеном регистру прописаних информација, у складу са овим законом.

Издавалац не сме објављивање инсајдерских информација комбиновати са рекламирањем својих активности.

Издавалац на својој интернет страници објављује и чини доступним информације које мора објавити јавности у периоду од најмање пет година.

Овај члан се примењује на издаваоце који су поднели захтев за укључење или којима је одобрено укључење финансијских инструмената у трговање на регулисаном тржишту, или у случају инструмената којима се тргује само на МТП-у или ОТП-у, за издаваоце којима је одобрено трговање финансијским инструментима на МТП-у или ОТП-у или који су поднели захтев за укључење својих финансијских инструмената на МТП.

Одлагање објављивања инсајдерских информација

Члан 283.

Издавалац може на своју одговорност да одложи објављивање инсајдерских информација уколико су испуњени следећи услови:

1) такво објављивање информација би највероватније угрозило законите интересе издаваоца;

2) одлагање објављивања информација вероватно не би обмануло јавност;

3) издавалац може да обезбеди поверљивост тих информација.

У случају дуготрајног процеса који се одвија у фазама са циљем да створи или резултира одређеном околношћу или догађајем, издавалац може на сопствену одговорност да одложи објављивање инсајдерских информација јавности у вези са тим поступком, у складу са ставом 1. тач. 1), 2) и 3) овог члана.

Када издавалац одложи објављивање инсајдерских информација, о томе без одлагања обавештава Комисију, и одмах након што је информација објављена јавности Комисији доставља писано образложење о начину на који су услови из овог става испуњени.

Ради очувања стабилности финансијског тржишта, издавалац који је кредитна или финансијска институција може на сопствену одговорност да одложи објављивање инсајдерских информација, укључујући информације које су повезане са привременим проблемом са ликвидношћу, и посебно потребу за добијање привремене помоћи за обезбеђење ликвидности од Народне банке Србије или другог кредитора последње инстанце (зајмодавца финансијских средстава пословним банкама у крајњој инстанци) уколико су испуњени услови које је Комисија правилником из става 9. овог члана прописала.

Уколико је објављивање информација одложено и поверљивост те инсајдерске информације није више обезбеђена, издавалац у што краћем року објављује ту инсајдерску информацију јавности, чак и уколико је у питању гласина која се изричито односи на инсајдерску информацију чије је објављивање одложено, ако је та гласина довољно тачна да указује на то да поверљивост информација није више обезбеђена.

Када издавалац или лице које делује у његово име или за његов рачун, открије инсајдерску информацију трећој страни у току уобичајеног обављања посла, професије или дужности, дужан је да ту информацију у потпуности и ефикасно објави јавности, истовремено, у случају намерног откривања, а без одлагања у случају ненамерног откривања.

Став 6. се не примењује ако је лице које прима информације дужно да чува поверљивост информација, без обзира на то да ли је таква дужност прописана законом, другим прописима, статутом или уговором.

Инсајдерске информације које се односе на издаваоце чији су финансијски инструменти укључени у трговање на растућем тржишту раста МСП, могу се објавити на интернет страници места трговања уместо на страници издаваоца, ако место трговања пружа такву могућност издаваоцима на тржишту.

Комисија ближе се уређује:

1. неисцрпан оквирни списак законских/оправданих интереса издавалаца и ситуација у којима би одлагање инсајдерских информација вероватно обмануло јавност;

2. техничка средства за одговарајуће објављивање инсајдерских информација, и за одлагање објављивања инсајдерских информација јавности; и

3. друге услове у вези са одлагањем објављивања инсајдерских информација.

Народна банка Србије и Комисија могу заједничким актом прописати посебне услове за одлагање објављивања инсајдерских информација јавности за кредитну или финансијску институцију.

Списак лица са приступом инсајдерским информацијама

Члан 284.

Издавалац или било које лице које делује у име или за рачун издаваоца дужно је да:

1) састави списак лица која за њега раде, на основу уговора о раду или на неки други начин и која имају приступ инсајдерским информацијама;

2) одмах ажурира списак лица која имају приступ инсајдерским информацијама; и

3) на захтев Комисије одмах достави списак лица која имају приступ инсајдерским информацијама.

Лица из става 1. дужна су да предузму све разумне кораке како би прибавила писмену изјаву свих лица са списка лица са приступом инсајдерским информацијама којом потврђују да су упознати са законским и подзаконским обавезама и санкцијама које се примењују на трговање на основу инсајдерских информација и незаконито откривање информација.

Када неко друго лице у име или за рачун издаваоца преузме задатак састављања и ажурирања списка лица са приступом инсајдерским информацијама, издавалац остаје у потпуности одговоран за поштовање овог члана и увек задржава право на приступ списку лица са приступом инсајдерским информацијама.

Списак лица са приступом инсајдерским информацијама мора да садржи најмање:

1) име и презиме, датум рођења, матични број, пребивалиште и боравиште сваког лица са приступом инсајдерским информацијама;

2) разлог за укључивање тог лица на списак лица са приступом инсајдерским информацијама;

3) датум и време када је то лице стекло приступ инсајдерским информацијама; и

4) датум састављања списка лица са приступом инсајдерским информацијама.

Издавалац или лице које делује у његово име или за његов рачун у обавези је да одмах ажурира списак лица са приступом инсајдерским информацијама, укључујући и датум ажурирања, када:

1) је промењен разлог због кога је лице наведено на списку лица са приступом инсајдерским информацијама;

2) приступ инсајдерским информацијама има ново лице, које треба укључити на списак;

3) лице више нема приступ инсајдерским информацијама.

Приликом сваког ажурирања наводи се датум и време промене због које је ажурирање било потребно.

Издавалац или лице које делује у име или за рачун издаваоца чува списак лица са приступом инсајдерским информацијама најмање пет година од дана његовог састављања или ажурирања

Овај члан се примењује на издаваоце који су поднели захтев за укључење или којима је одобрено укључење финансијских инструмената у трговање на регулисаном тржишту, или у случају инструмената којима се тргује само на МТП-у или ОТП-у, за издаваоце којима је одобрено трговање финансијским инструментима на МТП-у или ОТП-у или који су поднели захтев за укључење својих финансијских инструмената на МТП.

Комисија уређује тачан формат списка лица са приступом инсајдерским информацијама и формат за ажурирање тог списка.

Посебна правила за издаваоце на тржишту раста МСП

Члан 285.

Издаваоци чији су финансијски инструменти укључени у трговање на тржишту раста МСП изузети су од обавезе састављања списка лица са приступом инсајдерским информацијама, ако су испуњени следећи услови:

1) издавалац предузима све разумне кораке како би се обезбедио доказ да је свако лице са приступом инсајдерским информацијама упознато са законским и подзаконским обавезама и да је свесно санкција које се примењују на трговање на основу инсајдерских информација и откривање инсајдерских информација; и

2) издавалац може на захтев надлежног органа да достави списак лица са приступом инсајдерским информацијама.

Лице које обавља дужност руководиоца и повезано лице са лицем које обавља дужност руководиоца

Члан 286.

Лице које обавља дужности руководиоца код издаваоца је лице које је:

1) члан управе издаваоца;

2) извршни руководиоца који има редован приступ инсајдерским информацијама које се посредно или непосредно односе на издаваоца, као и могућност доношења одлука које могу утицати на будући развој догађаја и пословне изгледе овог издаваоца.

Лице које је повезано са лицем које обавља дужности руководиоца код издаваоца је:

1) брачни друг и лице које у складу са законом може да се сматра брачним другом;

2) малолетно лице које он издржава, у складу са законом;

3) сродник који је са тим лицем живео у заједници најмање годину дана пре дана извршења трансакције;

4) правно лице, труст или ортачко друштво којима руководи лице које обавља дужности руководиоца или које он директно или индиректно контролише, које је основано ради његове користи, као и лице чији је економски интерес значајно сличан интересу тог руководиоца.

Трансакције лица која обављају дужности руководиоца

Члан 287.

Лица која обављају дужности руководиоца, као и лица која су са њима повезана, обавештавају издаваоца и Комисију о свакој трансакцији која је извршена за сопствени рачун у вези са акцијама или дужничким инструментима тог издаваоца или изведеним финансијским инструментима или другим финансијским инструментима који су са њима повезани, у року од три радна дана од дана трансакције.

Став 1. овог члана се примењује на сваку следећу трансакцију када укупан износ трансакција у једној календарској години досегне праг од 5.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије, који се израчунава додавањем без нетирања свих трансакција из става 1. овог члана.

Обавеза обавештавања из става 1. овог члана не примењује се на трансакције финансијским инструментима повезаних са акцијама или дужничким инструментима издаваоца из тог става, када је финансијски инструмент јединица или удео у институцији колективног инвестирања или финансијски инструмент пружа изложеност портфолију средстава, и када су у време трансакције испуњени услови утврђеним актом Комисије.

Трансакције из става 1. овог члана су и:

1) залагање или позајмљивање финансијских инструмената од стране или у име лица које обавља дужност руководиоца или повезаног лица;

2) трансакције које су спровела лица која у оквиру својег посла договарају или извршавају трансакције или неко друго лице у име лица које обавља дужност руководиоца или лица повезана са њим, укључујући случајеве када се користи дискреционо право;

3) трансакције извршене у склопу полисе животног осигурања, у којима је уговарач осигурања лице које обавља дужност руководиоца или повезано лице, а ризик улагања сноси уговарач осигурања и уговарач осигурања има овлашћење или дискреционо право да доноси одлуке о улагањима у погледу одређених инструмената с том полисом животног осигурања или да извршава и трансакције у погледу одређених инструмената за ту полису животног осигурања.

Комисија ће податке из обавештења из става 3. овог члана без одлагања објавити у Службеном регистру прописаних информација.

Овај члан се примењује на издаваоце који су поднели захтев за укључење или којима је одобрено укључење финансијских инструмената у трговање на регулисаном тржишту, или у случају инструмената којима се тргује само на МТП-у или ОТП-у, за издаваоце којима је одобрено трговање финансијским инструментима на МПТ-у или ОТП-у или који су поднели захтев за укључење својих финансијских инструмената на МТП.

Обавештење издаваоца лицима која обављају дужност руководиоца

Члан 288.

Издаваоци ће обавестити писаним путем лица која обављају дужности руководиоца о њиховим обавезама у складу са овим чланом.

Издаваоци састављају списак свих лица која обављају дужности руководиоца као и лица која су са њима повезана.

Лица која обављају дужности руководиоца обавештавају писаним путем лица која су са њима повезана о њиховим обавезама из овог члана и чувају копију тог обавештења.

Садржина обавештења руководиоца и подзаконски акт Комисије

Члан 289.

Обавештење о трансакцијама из члана 287. овог закона садржи следеће информације:

- 1) име лица које обавља дужности руководиоца код издаваоца или, уколико је примењиво, име лица које је повезано са тим лицем;
- 2) разлог обавештавања;
- 3) назив издаваоца;
- 4) опис и ознаку финансијског инструмента;
- 5) природу трансакције или трансакција (нпр. стицање или отуђење), уз назнаку да ли је повезана са извршењем програма могућности куповине акција под повољнијим условима за запослене или са одређеним примерима из акта Комисије из става 2. овог члана;
- 6) датум и место трансакције или трансакција;
- 7) цену и обим трансакције или трансакција, а код залогe чији услови подразумевају промену њене вредности, то треба обелоданити заједно са вредношћу на датум залогe; и
- 8) друге информације у вези са трансакцијом или трансакцијама као што је утврђено актом Комисије из става 2. овог члана.

Подзаконским актом Комисије ближе се уређују:

- 1) врсте трансакција које би активирале обавезу обавештавања;
- 2) садржину и форму обрасца и начин објављивања;
- 3) услови који морају бити испуњени за подношење захтева за одобрење изузећа од обавезе обавештавања из члана 287. став 3. овог закона; и
- 4) друге трансакције и информације у вези са трансакцијама за које се обавештење мора дати.

Период забране трговања за лице које обавља дужности руководиоца

Члан 290.

Лицу које обавља дужности руководиоца код издаваоца забрањено је да врши трансакције за сопствени рачун или за рачун трећег лица, непосредно или посредно, у вези са власничким или дужничким хартијама од вредности тог издаваоца, изведеним финансијским инструментима или другим финансијским инструментима који су са њима повезани, током периода од 30 дана пре објаве годишњег, полугодишњег или кварталног финансијског извештаја које је издавалац у обавези да објави.

Издавалац може да да писану дозволу лицу које код њега обавља дужности руководиоца да тргује за сопствени рачун или за рачун трећих лица током периода забране трговања из става 1. овог члана, само:

1) због изузетних околности, попут озбиљних финансијских потешкоћа које захтевају тренутну продају акција, ценећи сваки појединачни случај

2) због карактеристика трговања за трансакције које се обављају према програму или су у вези са програмом откупа акција од стране запослених, програмом штедне акцијама за чланове управе или правом на акције, или трансакције које не доводе до промене материјалног интереса хартије од вредности.

Комисија ближе прописује околности у којима издавалац може да одобри трговање током периода забране трговања, укључујући околности које би се сматрале ванредним и врсте трансакција које би оправдале одобрење трговања.

Инвестиционе препоруке

Члан 291.

Инвестициона препорука је истраживање или друга информација којом се изричито или прећутно препоручује или предлаже стратегија улагања у погледу једног или више финансијских инструмената, односно издавалаца финансијских инструмената, укључујући свако мишљење о тренутној или будућој вредности и цени тих инструмената намењених дистрибуционом каналу или јавности.

Давалац инвестиционе препоруке је физичко или правно лице које израђује или дистрибуира препоруке при обављању своје професије или своје пословне делатности.

Дистрибуциони канал је канал путем којег информација постаје јавно доступна или ће приступ информацији имати велики број лица.

Истраживање или друга информација којом се препоручује или предлаже стратегија улагања означава информацију коју је припремио:

1) независни аналитичар, инвестиционо друштво, кредитна институција, свако друго лице чија се пословна делатност састоји од припреме инвестиционих препорука или физичко лице које за њих ради на основу уговора о раду или на неки други начин, које директно или индиректно даје одређене препоруке за улагање у вези са финансијским инструментом, односно издаваоцем;

2) лице које није лице из тачке 1) овог става и које директно препоручује одређену инвестициону одлуку о улагању у вези са финансијским инструментом.

Одговарајући пропис је сваки пропис, укључујући и саморегулацију, којим се осигурава да давалац инвестиционе препоруке који израђује или дистрибуира препоруке примени разумну пажњу како би обезбедио да су такве препоруке приказане на поштен начин и да открива његове интересе или указује на сукоб интереса који се односи на финансијске инструменте на које се такве препоруке односе.

Идентитет лица које израђује инвестициону препоруку

Члан 292.

У свакој препоруци мора на јасан и видљив начин бити наведен идентитет лица одговорног за њену израду, а посебно име и назив радног места лица које је припремило инвестициону препоруку, назив и седиште правног лица одговорног за предметну препоруку.

Када је давалац инвестиционих препорука инвестиционо друштво или кредитна институција, у препоруци мора бити наведено које је тело надлежно за њен надзор.

Када давалац инвестиционе препоруке није ни инвестиционо друштво ни кредитна институција, али подлеже саморегулацији или правилима струке, препорука мора упућивати на исто.

Општа правила за садржину инвестиционе препоруке

Члан 293.

Давалац инвестиционе препоруке дужан је да у препоруци осигура:

- 1) да се чињенице јасно разликују од тумачења, процена, мишљења и осталих врста нечињеничних информација;
- 2) да су сви извори поуздани, односно када постоји икаква сумња у поузданост извора, да је то јасно наведено;
- 3) да су сва предвиђања, прогнозе и циљане цене јасно означени као такви и да су наведене значајне претпоставке на којима се исте заснивају.

На захтев Комисије давалац инвестиционих препорука дужан је да образложи основаност препоруке.

Општа правила за обелодањивање интереса и сукоба интереса код инвестиционих препорука

Члан 294.

Давалац инвестиционе препоруке дужан је да обелодани све односе и околности за које у разумној мери може да се очекује да ће нарушити објективност препоруке, посебно када давалац препорука има значајан финансијски интерес у једном или више финансијских инструмената који су предмет препоруке или значајан сукоб интереса у односу на издаваоца на кога се препорука односи.

Када је давалац инвестиционе препоруке правно лице, обавеза из става 1. овог члана примењује се и на свако правно или физичко лице које за то лице ради на основу уговора о раду или на други начин и које је учествовало у припреми инвестиционе препоруке.

Када је давалац инвестиционе препоруке правно лице, информације које се објављују у складу са ст. 1. и 2. овог члана обухватају најмање следеће информације о његовим интересима и сукобима интереса:

- 1) даваоца инвестиционих препорука или повезаних правних лица о којима лица која учествују у припреми препоруке имају сазнања или у разумној мери може да се очекује да имају сазнања;
- 2) даваоца инвестиционих препорука или повезаних лица, познате лицима која, иако нису учествовала у припреми препоруке, имају или за њих у разумној мери може да се очекује да имају приступ препоруци пре њене дистрибуције корисницима или јавности.

Обелодањивање из ст. 1 - 3. овог члана треба да буде садржано у самој препоруци, а у случају када би оно било несразмерно у односу на обим дистрибуиране препоруке, довољно је у самој препоруци на јасан и видљив начин упутити на место где јавност директно и једноставно може приступити таквим информацијама.

Дистрибуција инвестиционе препоруке коју је израдила трећа страна

Члан 295.

Давалац инвестиционе препоруке који под сопственом одговорношћу дистрибуира препоруку коју је израдила трећа страна, на препоруци мора на јасан и видљив начин истакнути свој идентитет.

Када лице које дистрибуира инвестициону препоруку коју је израдила трећа страна исту значајно измени, дужно је да јасно и детаљно истакне ту измену.

Комисија ближе прописује начин истицања измена.

Када се у медијима извештава о инвестиционим препорукама које је израдила трећа страна, а суштина препоруке није измењена, не примењују се ст. 2. и 3. овог члана.

Давалац инвестиционих препорука који дистрибуира сажету препоруку коју је израдила трећа страна, дужан је да обезбеди да таква препорука буде јасна и да не доводи у заблуду, као и да иста упућује на оригинални документ и место где јавност може директно и једноставно да приступи обелодањивањима која се односе на тај документ, све док су те информације доступне јавности.

Јавне институције које објављују статистичке податке у Републици, који могу имати значајног утицаја на финансијска тржишта, дужне су да их објављују на праведан и транспарентан начин.

Подзаконски акт у вези са инвестиционим препорукама

Члан 296.

Комисија ближе уређује:

- 1) шта се сматра изричитом, односно прећутном инвестиционом препоруком;
- 2) додатне захтеве у вези са садржином инвестиционих препорука;
- 3) стандарде за објављивање идентитета лица које израђује препоруку;
- 4) стандарде за обелодањивање интереса и сукоба интереса;
- 5) обавезе у вези са објективним представљањем препорука;
- 6) обавезе у вези са ширењем препорука;
- 7) додатне обавезе када, као давалац инвестиционих препорука инвестиционо друштво или физичко лице које за то друштво ради на основу уговора о раду или на други начин, дистрибуира препоруке које је израдила трећа страна.

Објављивање или ширење информација у средствима јавног информисања

Члан 297.

Одредбе акта из члана 296. овог закона не примењују се на новинаре ако они подлежу одговарајућим прописима којима се постижу исти ефекти, укључујући еквивалентни вид саморегулације, уколико се тим прописом постижу исти ефекти као и наведеним актом.

Када се информације објављују или шире и када се препоруке израђују или шире за потребе новинарства или другог облика изражавања у медијима, такво објављивање или ширење информација процењује се поштујући правила која уређују слободу штампе и слободу изражавања у другим медијима као и правила или кодексе новинарске струке, осим ако:

- 1) та лица или лица која су повезана са њима имају директну или индиректну корист или добит од објављивања тих информација; или

2) је сврха објављивања или ширења да се тржиште доведе у заблуду у погледу понуде, потражње или цене финансијских инструмената.

ХИИ. КОНАЧНОСТ ПОРАВНАЊА У СИСТЕМУ ЗА САЛДИРАЊЕ

Неопозивост нетирања и тренутак уноса налога за пренос

Члан 298.

Налози за пренос и нетирање правно су пуноважни и производе правно дејство према трећим лицима и у случају наступања неспособности измиривања обавеза учесника, под условом да су ти налози за пренос унети у систем за салдирање пре тренутка наступања те неспособности.

Став 1. овог члана се примењује и у случају наступања неспособности измиривања обавеза учесника у том систему за салдирање или повезаном систему за салдирање или организатора повезаног система за салдирање који није учесник.

Када су налози за пренос унети у систем за салдирање након наступања неспособности измиривања обавеза и извршени су током пословног дана у складу са правилима тог система, а тренутак неспособности измиривања обавеза је наступио тог дана, налози за пренос су пуноважни и производе правно дејство према трећим лицима само ако организатор система за салдирање може доказати да, у тренутку у којем су ти налози постали неопозиви, није знао нити је могао знати за наступање неспособности измиривања обавеза.

Ниједан закон нити пропис који се односи на отказивање уговора или трансакције који су закључени пре тренутка наступања неспособности измиривања обавеза у складу са овим законом, не може довести до поништења нетирања.

Правилима система за салдирање обавезно се утврђује тренутак уноса налога за пренос у том систему.

Када су у питању повезани системи за салдирање, сваки систем за салдирање својим правилима одређује тренутак уноса налога у свој систем, на начин којим се обезбеђује да су правила свих повезаних система за салдирање међусобно усклађена колико је то могуће.

Уколико то није другачије предвиђено правилима свих система за салдирање учесника у повезаном систему, правила једног система за салдирање о тренутку уноса не утичу на друге системе у повезаном систему.

Члан 299.

Наступање неспособности измиривања обавеза код учесника или организатора повезаног система за салдирање није препрека за коришћење расположивих средстава или хартија од вредности на рачуну салдирања тог учесника за испуњење његових обавеза у систему за салдирање или у повезаном систему за салдирање на пословни дан који је дан наступања неспособности измиривања обавеза.

У случају наступања неспособности измиривања обавеза учесника у систему за салдирање или организатора повезаног система за салдирање који није учесник, средства обезбеђења расположива на рачуну за салдирање тог учесника, могу се користити за извршавање обавеза учесника у систему за салдирање или повезаном систему за салдирање у оквиру пословног дана у коме је та неспособност наступила.

Тренутак неопозивости налога за пренос

Члан 300.

Учесник и трећа лица не могу опозвати налог за пренос од тренутка неопозивости који је дефинисан правилима система за салдирање.

Када су у питању повезани системи за салдирање, сваки систем својим правилима одређује тренутак неопозивости, на начин којим се обезбеђује да су правила свих повезаних система за салдирање међусобно усклађена колико је то могуће.

Уколико то није другачије предвиђено правилима свих система за салдирање учесника у повезаном систему, правила једног система за салдирање о тренутку неопозивости не утичу на друге системе у повезаном систему.

Тренутак наступања неспособности измиривања обавеза

Члан 301.

Тренутак наступања неспособности измиривања обавеза је:

1) тренутак пријема, код ЦРХОВ-а, одлуке надлежног суда о отварању стечајног поступка над учесником који је добио дозволу за рад од Комисије;

2) тренутак доношења решења о одузимању дозволе за рад, односно дозволе за пружање услуга учеснику који је такву дозволу добио од Народне банке Србије, учеснику у повезаном систему за салдирање или организатору повезаног система за салдирање који није учесник, или тренутак доношења акта надлежног органа којим се покреће/отвара стечајни поступак или предузимају друге мере надлежног органа у складу са законом, које су усмерене ка престанку или реорганизацији ових лица и доводе до забране, обустављања или ограничења располагања финансијским инструментима и/или располагања средствима с рачуна (плаћања).

Након доношења одлуке из става 1. тачка 1. овог члана, суд о тој одлуци без одлагања обавештава ЦРХОВ, Комисију и Народну банку Србије.

Након доношења акта из става 1. тачка 2. овог члана, Народна банка Србије о доношењу тог акта без одлагања обавештава ЦРХОВ и Комисију.

ЦРХОВ је дужан да води евиденцију о времену пријема (дан, час и минут) аката из ст. 2. и 3. овог члана.

Члан 302.

Наступање тренутка неспособности измиривања обавеза учесника нема повратно дејство на права и обавезе учесника које произилазе или су у вези са његовим учешћем у систему за салдирање пре наступања тог тренутка.

Став 1. овог члана се примењује и у вези са правима и обавезама учесника у повезаном систему за салдирање или организатора повезаног система за салдирање који није учесник.

Члан 303.

У случају наступања тренутка неспособности измиривања обавеза учесника у систему за салдирање, права и обавезе које произилазе или су у вези са учешћем тог учесника у систему за салдирање примењују се одредбе овог закона.

Права примаоца средстава обезбеђења у случају наступања неспособности измиривања обавеза даваоца средстава обезбеђења

Члан 304.

На остваривање права организатора система за салдирање или учесника да се намири из средстава обезбеђења у вези са учешћем у том систему за салдирање или повезаним системом за салдирање, као и на права Народне банке Србије, да се намири из средстава обезбеђења, не утиче наступање тренутка неспособности измиривања обавеза следећих лица:

- 1) учесника у систему за салдирање или повезаном систему за салдирање;
- 2) организатора повезаног система за салдирање који није учесник;
- 3) трећег лица које је дало средства обезбеђења.

Средства обезбеђења из става 1. овог члана могу се користити у сврху остварења права ради којих су прибављени.

На остваривање права из става 1. овог члана Народне банке Србије, као и других субјеката уговора о финансијском обезбеђењу у смислу закона о финансијском обезбеђењу, примењују се одредбе закона којим се уређује финансијско обезбеђење.

Када организатор система за салдирање заложи финансијске инструменте у корист организатора другог система у вези са повезаним системом, на права организатора система даваоца обезбеђења у вези са тим обезбеђењем не може да утиче наступање тренутка неспособности измиривања обавеза организатора система за салдирање који је прималац обезбеђења.

Када су финансијски инструменти или права на финансијским инструментима дати као средство обезбеђења учеснику, организатору система за салдирање или Народној банци Србије у смислу става 1. овог члана, а то право је уписано у регистар, на права прималаца тог средства обезбеђења примењује се право државе у којој се налази седиште тог регистра.

XIV. ЦЕНТРАЛНИ РЕГИСТАР, ДЕПО И КЛИРИНГ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ

Организација ЦРХОВ-а

Члан 305.

ЦРХОВ је правно лице које се организује и послује као акционарско друштво у складу са овим законом и законом којим се уређују привредна друштва.

Удео државног капитала у ЦРХОВ-у не може бити мањи од 51%.

Акције ЦРХОВ-а су обичне са правом гласа.

Седиште ЦРХОВ-а је у Београду.

Делатност

Члан 306.

ЦРХОВ обавља следеће послове:

- 1) вођење регистра финансијских инструмената;
- 2) отварање и вођење рачуна финансијских инструмената;
- 3) вођење регистра заложног права на финансијским инструментима;
- 4) вођење и чување електронске евиденције о финансијским инструментима;

- 5) вођење обрачунских новчаних рачуна чланова ЦРХОВ-а;
- 6) упис, испис и све промене на финансијским инструментима;
- 7) организовање и управљање системом за салдирање, послове клиринга и салдирања на основу закључених трансакција са финансијским инструментима и утврђивање стања обавеза и потраживања чланова ЦРХОВ-а и њихових клијената;
- 8) пренос финансијских инструмената и права из финансијских инструмената;
- 9) утврђивање и додела једнообразних идентификационих ознака финансијских инструмената;
- 10) вођење шифарника врста финансијских инструмената;
- 11) послове у вези са корпоративним радњама издавалаца финансијских инструмената;
- 12) послове депоновања акција у вези са преузимањем акционарских друштава;
- 13) образовање и коришћење гарантног фонда и други начин смањења ризика у случају неизвршења обавеза члана ЦРХОВ-а;
- 14) учествовање у међународним организацијама које се баве пословима у вези са финансијским инструментима, као и сарадња са тим организацијама;
- 15) друге послове у складу са законом, укључујући активности које су неопходне за обављање послова одређених законом.

ЦРХОВ не може поверити обављање својих послова другом лицу без претходне сагласности Комисије.

Минимални капитал и стицање квалификованог учешћа у капиталу ЦРХОВ

Члан 307.

Основни капитал ЦРХОВ-а не може бити мањи од 750.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије.

Средства за рад ЦРХОВ-а обезбеђују се из накнада за пружање услуга у складу са правилником о тарифи ЦРХОВ-а, као и из других извора, у складу са законом.

Одредбе овог закона које уређују стицање квалификованог учешћа у капиталу регулисаног тржишта, односно организатора тржишта, сходно се примењују и на стицање квалификованог учешћа у капиталу ЦРХОВ-а.

Одредбе става 3. овог члана не примењују се када квалификовано учешће стиче Република.

Органи ЦРХОВ

Члан 308.

ЦРХОВ има скупштину акционара, надзорни одбор и директора.

Овлашћења скупштине врши Влада преко овлашћених представника.

Представнике у скупштини и директора именује и разрешава Влада на предлог министарства надлежног за послове финансија (у даљем тексту: Министарство).

Скупштина именује и разрешава чланове надзорног одбора.

Мандат директора и чланова надзорног одбора траје четири године и могу бити поново бирани.

Надзорни одбор има председника и четири члана.

Директор не може бити председник надзорног одбора.

Уколико се промени власничка структура, органи из става 1. овог члана бирају се у складу са уговором о оснивању ЦРХОВ-а.

Сагласност за именовање директора и чланова надзорног одбора и запослени

Члан 309.

ЦРХОВ је дужан да од Комисије прибави претходну сагласност за именовање директора и чланова надзорног одбора.

Приликом давања претходне сагласности из става 1. овог члана, Комисија сходно примењује стандарде и процедуре прописане одредбама чл. 114. и 119. овог закона које уређују услове за избор директора и чланова надзорног одбора организатора тржишта.

Запослени ЦРХОВ-а не могу бити директори, чланови надзорног одбора нити запослени код организатора тржишта или у инвестиционим друштвима, код чланова ЦРХОВ-а или јавних друштава за чије се финансијске инструменте врши клиринг и салдирање код ЦРХОВ-а, односно за које ЦРХОВ води регистар тих финансијских инструмената.

На права и обавезе запослених у ЦРХОВ-у примењују се општи прописи о радним односима.

Општи акти и сагласност Комисије

Члан 310.

Општи акти ЦРХОВ-а су статут, правила пословања, правилник о тарифи и други општи акти којима се уређује пословање ЦРХОВ-а.

Комисија даје претходну сагласност на статут, правила пословања и правилник о тарифи ЦРХОВ-а и све измене тих аката у року од 30 дана од дана пријема захтева, а предложени акт ступа на снагу по добијању сагласности Комисије.

ЦРХОВ може доносити и друга правила и процедуре којима ближе уређује послове из своје надлежности.

Комисија може повући сагласност на статут, правила пословања и правилник о тарифи ЦРХОВ-а и наложити ЦРХОВ-у усвајање тих аката.

Ако ЦРХОВ не усвоји статут, правила пословања и правилник о тарифи који Комисије наложи, Комисија може донети тај акт.

Општи акти из ст. 1. и 5. овог члана објављују се на интернет страници ЦРХОВ-а одмах након добијања сагласности или доношења.

Саставни део статута су и правила понашања директора, чланова надзорног одбора и запослених, који садрже одредбе о чувању поверљивих података и процедуре чији је циљ спречавање злоупотребе поверљивих или инсајдерских информација, а те процедуре су у значајној мери исте као и процедуре које се односе на Комисију и њене запослене и прописане су одредбама члана 344. овог закона.

Правила пословања

Члан 311.

Правилима пословања ЦРХОВ-а ближе се уређује начин обављања послова из члана 306. овог закона, као и друга питања од значаја за рад ЦРХОВ-а

Правилник о тарифи

Члан 312.

Правилником о тарифи ЦРХОВ-а утврђује се висина чланарине и накнада које ЦРХОВ наплаћује за обављање својих услуга.

ЦРХОВ је дужан да о доношењу, односно измени правилника о тарифи обавести кориснике својих услуга најмање седам дана пре почетка примене тог правилника.

Чланство у ЦРХОВ-у

Члан 313.

Чланови ЦРХОВ-а могу бити Република, Народна банка Србије, инвестициона друштва, кредитне институције, организатори тржишта, регулисано тржиште, друштва за управљање фондовима, инострана правна лица која обављају послове клиринга и салдирања, односно регистрације финансијских инструмената или друга лица ако испуњавају услове чланства прописане правилима пословања ЦРХОВ-а.

ЦРХОВ је дужан да, у року од 30 дана од дана пријема захтева за чланство са уредном документацијом донесе одлуку о пријему у чланство ЦРХОВ-а.

ЦРХОВ је дужан да редовно обавештава Комисију о сваком новом члану и престанку чланства, као и да доставља ажуриран попис чланова на начин прописан актом Комисије.

Права и обавезе према члановима

Члан 314.

Правилима пословања ЦРХОВ уређују се услови за пријем и престанак чланства, врста чланства, обављање послова по врсти чланства и друга питања у вези са правима и обавезама чланова.

Престанак чланства

Члан 315.

Члану ЦРХОВ-а престаје чланство у ЦРХОВ-у:

- 1) ако му је трајно одузета дозвола за рад;
- 2) ако не испуњава услове за чланство у ЦРХОВ-у;
- 3) ако у значајној мери и систематски не извршава обавезе према ЦРХОВ-у, односно не поштује опште акте ЦРХОВ-а;
- 4) у другим случајевима предвиђеним правилима пословања ЦРХОВ-а.

ЦРХОВ може и привремено да суспендује чланство у складу са својим правилима пословања.

Рачуни

Члан 316.

У ЦРХОВ-у се отварају и воде следећи рачуни финансијских инструмената:

- 1) власнички рачуни;
- 2) емисиони рачуни;
- 3) збирни рачуни;
- 4) кастоди рачуни;
- 5) номиновани рачуни;
- 6) рачуни управљања;
- 7) депо рачуни;
- 8) и други рачуни.

Правилима пословања, односно посебним актом ЦРХОВ прописују се врсте рачуна из става 1. овог члана, као и начин и услови за отварање, вођење и обављање послова у вези са променама на тим рачунима.

У ЦРХОВ-у се отварају и воде следећи обрачунски новчани рачуни чланова ЦРХОВ:

1) за потребе салдирања закључених трансакција у вези са финансијским инструментима;

2) гарантног фонда, у висини одређеној правилима пословања ЦРХОВ-а;

3) и други рачуни.

У оквиру новчаног рачуна Републике код ЦРХОВ-а отвара се подрачун Акцијског фонда, односно његовог правног следбеника, на који се прикупљају средства од продаје акција коју врши Акцијски фонд, односно његов правни следбеник.

Новчане рачуне ЦРХОВ-а и страног правног лица које обавља послове клиринга и салдирања државних хартија од вредности ангажованог у складу са законом којим се уређује јавни дуг отвара и води Народна банка Србије.

Финансијски инструменти и новчана средства чланова ЦРХОВ-а на рачунима које води ЦРХОВ не улазе у имовину, нити у стечајну или ликвидациону масу ЦРХОВ-а и не могу бити предмет принудне наплате.

Дужности и одговорности ЦРХОВ-а

Члан 317.

ЦРХОВ је дужан да информациони систем и податке којима располаже заштити од неовлашћеног коришћења, измена и губитака, као и да најмање пет година чува на сигурном месту оригиналну документацију на основу које су извршени уписи.

ЦРХОВ је дужан да трајно чува документацију и податке забележене на електронским медијима.

ЦРХОВ је дужан да сигурност непрекидног функционисања информационог система обезбеди формирањем секундарне базе података и секундарног рачунарског система чиме се обезбеђује континуитет његовог рада у случају поплаве, пожара и слично, и који мора бити удаљен од места на коме се налази примарни информациони систем ЦРХОВ-а и повезан на другу електричну мрежу.

Подаци које води ЦРХОВ о рачунима законитих ималаца су поверљиви подаци и саопштавају се само под условом и на начин који су прописани овим законом, по налогу суда, на захтев Комисије или другог надлежног органа.

ЦРХОВ је дужан да члану ЦРХОВ-а омогући увид у део базе података ЦРХОВ-а који се односи на тог члана и његове клијенте, односно да му изда извод са тим подацима, у складу са актом ЦРХОВ-а.

ЦРХОВ је дужан да установи и примењује стабилан и сигуран систем управљања укључујући:

- 1) поуздану организациону структуру, надзорне процедуре и упутства о пословању;
- 2) ефикасне процедуре за утврђивање, процену и контролу ризика којима је ЦРХОВ у свом пословању изложен;
- 3) ефикасан систем унутрашње контроле, одговарајуће административне, рачуноводствене и процедуре унутрашње ревизије;
- 4) одговарајуће мере за спречавање, утврђивање и решавање сукоба интереса између ЦРХОВ-а и члана ЦРХОВ-а.

Право приступа подацима

Члан 318.

Право приступа подацима из члана 317. овог закона имају законити ималац финансијског инструмента, члан ЦРХОВ за своје клијенте, као и лице које докаже своје законски интерес у вези са тим финансијским инструментом.

ЦРХОВ има право на надокнаду за израду и достављање података на захтев лица из ст. 1. овог члана у складу са својим правилником о тарифи.

Обрада података о личности

Члан 319.

ЦРХОВ прикупља, обрађује и рукује следећим подацима о физичким лицима, у складу са законом, а у сврху обављања послова из члана 306. овог закона:

- 1) за домаће физичко лице - лично име (име и презиме), пол, јединствени матични број грађана, адреса пребивалишта, односно боравишта, адреса за пријем електронске поште;
- 2) за странца - лично име (име и презиме), пол, број пасоша и држава издавања, односно евиденцијски број за странца, односно број личне карте странца и земља издавања, адреса за пријем електронске поште;
- 3) податке о рачуну финансијских инструмената и новчаном рачуну, као и податке о стању на тим рачунима.

Јавност података

Члан 320.

ЦРХОВ је дужан да следеће податке учини доступним јавности, као и да те податке редовно ажурира на својој интернет страници:

- 1) податке о издавању, замени и брисању финансијских инструмената;
- 2) податке о корпоративним активностима које ЦРХОВ обавља у вези са тим финансијским инструментима;
- 3) име и презиме, односно пословно име акционара из регистра који води, укључујући врсту, број акција, као и процентуално учешће акција акционара у укупном обиму тих акција.

Комисија може прописати садржај података из става 1. овог члана.

Одговорност за податке у ЦРХОВ-у

Члан 321.

ЦРХОВ одговара издаваоцу, законитом имаоцу финансијских инструмената која су предмет уписа у ЦРХОВ за штету насталу неизвршењем, односно неправилним извршењем налога за пренос или повредом других обавеза утврђених овим законом, као и за штету насталу због нетачности или губитка података.

Ако је члан ЦРХОВ-а или лице које подноси захтев за упис податка у ЦРХОВ довео до нетачног или незаконитог уписа у ЦРХОВ у вези са финансијским инструментима, одговара за штету насталу због нетачног или незаконитог уписа.

Члан или издавалац не одговара за штету проузроковану неисправношћу система обраде података ЦРХОВ-а уколико такву неисправност није сам проузроковао.

Извештавање ЦРХОВ-а

Члан 322.

ЦРХОВ подноси Влади и Комисији годишњи извештај о пословању најкасније до 30. априла текуће године за претходну годину.

Комисија прописује ближи садржај и начин подношења извештаја из става 1. овог члана, као и садржину, начин и рокове подношења и других извештаја.

ЦРХОВ јавно објављује годишње финансијске извештаје, израђене у складу са законима којима се уређују рачуноводство и ревизија и исте доставља Влади и Комисији са извештајем независног ревизора у року из става 1. овог члана.

Овлашћења Народне банке Србије

Члан 323.

Народна банка Србије доноси прописе којима се уређује начин обављања платног промета преко новчаних рачуна из члана 316. став 5. овог закона.

Народна банка Србије врши контролу законитости пословања лица чије новчане рачуне из става 1. отвара и води, у делу који се односи на обављање платног промета преко тих новчаних рачуна.

Комисија и Народна банка Србије у вршењу надзора, односно контроле размењују информације сходно примењујући одредбе члана 353. овог закона.

Надзор Комисије над ЦРХОВ-ом

Члан 324.

Комисија врши надзор над пословањем ЦРХОВ-а.

Надлежности и овлашћења Комисије у вези са надзором прописаним у глави XVI овог закона сходно се примењују на надзор Комисије над ЦРХОВ-ом, а у циљу праћења да ли ЦРХОВ послује на законит и професионалан начин који унапређује интегритет тржишта капитала у Републици, укључујући законито и ефикасно вршење клиринга, салдирања и регистровања финансијских инструмената у складу са циљевима овог закона.

Надзор Комисије над ЦРХОВ-ом заснива се на начелу надзора заснованом на процени ризика, који подразумева непосредну контролу области пословања које

представљају највећи ризик у смислу обима и врсте трансакција и послова, а Комисија је дужна да најмање једном годишње спроводи непосредну контролу ЦРХОВ-а.

Мере надзора

Члан 325.

Ако у поступку надзора над ЦРХОВ-ом Комисија утврди да је дошло до повреде општих аката ЦРХОВ-а, одредаба овог закона или акта Комисије које не обавезују Комисију да предузме мере из става 2. овог члана, Комисија доноси решење којим налаже ЦРХОВ-у да отклони те незаконитости и неправилности у одговарајућем року, а може предузети једну или више следећих мера:

- 1) изрицање јавне опомене;
- 2) издати налог за измену, допуну или доношење општег акта ЦРХОВ-а;
- 3) предузимање других мера и санкција у складу са Главом XVI овог закона, осим привременог одузимања или одузимања дозволе за рад ЦРХОВ.

Комисија може да забрани лицу које поседује квалификовано учешће у ЦРХОВ-у, осим Републици, коришћења права гласа на основу квалификованог учешћа, односно може да повуче претходно дату сагласност члану управе и директору ЦРХОВ-а уколико утврди следеће:

- 1) лице је извршило значајну повреду одредаба општих аката ЦРХОВ-а, овог закона или акта Комисије;
- 2) директор или члан управног одбора је добио дозволу на основу значајно нетачних или обмањујућих информација, тако што су изостављене чињенице захваљујући којима обелодањене информације не би биле обмањујуће или на други недозвољени начин;
- 3) директор или члан управног одбора даље не испуњава услове прописане за добијање сагласности;
- 4) лице не поступи у року и на начин одређен решењем Комисије из става 1. овог члана;
- 5) директор или члан надзорног одбора ЦРХОВ-а врши одговарајући надзор над запосленима у ЦРХОВ-у чије несавесно пословање проузрокује значајне повреде општих аката ЦРХОВ-а, одредаба овог закона или акта Комисије од стране ЦРХОВ-а, односно запосленог, а такве повреде су могле бити спречене да је спроведен одговарајући надзор.

Лице из става 2. овог члана има право да буде саслушано пре него што Комисија донесе решење о предузимању мера, а у складу са актом који доноси Комисија.

Решење о предузетим мерама у складу са ст. 1. и 2. овог члана Комисија објављује на својој интернет страници.

Ближе услове и начин вршења надзора, поступак издавања решења и предузимања мера, као и рокове за извршавање налога и трајање мера прописује Комисија.

XV. КОМИСИЈА ЗА ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

Статус Комисије

Члан 326.

Комисија је независна и самостална регулаторна и надзорна институција Републике Србије која врши јавна овлашћења у складу са надлежностима прописаним овим и другим законима.

Комисија има статус правног лица.

Комисија за свој рад непосредно одговара Народној скупштини Републике Србије.

Седиште Комисије је у Београду.

Подзаконска акта и други документи

Члан 327.

Ради спровођења и извршавања јавних овлашћења утврђених овим и другим законима Комисија доноси правилнике, упутства и друге документе.

Подзаконска акта Комисије објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије” и на интернет страници Комисије

Саопштења, мишљења и ставови Комисије

Члан 328.

Комисија може зауимати ставове, давати мишљења, као и друге облике јавних саопштења, када је то потребно ради примене и спровођења појединих одредаба закона или подзаконских аката из оквира надлежности Комисије.

Ставови, мишљења и јавна саопштења из става 1. овог члана објављују се на интернет страници Комисије.

Примена закона којим се уређује општи управни поступак

Члан 329.

Комисија у решавању у управним стварима примењује одредбе закона којим се уређује општи управни поступак, осим уколико овим или другим законом није другачије прописано.

Решења Комисије су коначна, а против њих се може покренути управни спор.

Састав Комисије

Члан 330.

Комисија има председника и четири члана.

Председника и чланове Комисије бира и разрешава Народна скупштина Републике Србије на предлог надлежног радног тела за послове финансија Народне скупштине Републике Србије.

За председника и чланове Комисије могу бити бирани радно способни држављани Републике који поседују високу стручну спрему и најмање пет година радног искуства стеченог у обављању послова у вези са хартијама од вредности у Републици или иностранству.

Комисију представља и заступа председник, који руководи њеним радом и обавља друге послове у складу са законом и Статутом Комисије.

Председник Комисије може своја овлашћења, у целини или делимично, привремено пренети другом члану Комисије.

Мандат

Члан 331.

Председник и чланови Комисије се бирају на мандат од пет година, са могућношћу поновног избора.

Мандат председника и чланова Комисије почиње даном објављивања одлуке Народне скупштине Републике Србије о њиховом избору у „Службеном гласнику Републике Србије”, ако у одлуци Народне скупштине није одређен други датум почетка мандата, а престаје:

- 1) истеком времена на које су изабрани;
- 2) разрешењем из разлога предвиђених законом;
- 3) оставком

У зависности од разлога за престанак мандата, мандат председника и чланова Комисије престаје:

1) даном објављивања одлуке Народне скупштине Републике Србије о престанку функције, односно њиховом разрешењу у „Службеном гласнику Републике Србије”, ако у одлуци Народне скупштине није одређен други датум престанка функције, у случају из става 2. тачка 2) овог члана;

2) даном подношења оставке Народној скупштини Републике Србије у случају из става 2. тачка 3) овог члана.

Уколико председнику, односно члану Комисије, престане функција пре истека мандата, нови председник, односно члан Комисије бира се на период до истека мандата председника, односно члана коме је функција престала.

Уколико председнику Комисије престане функција пре истека мандата, преостали чланови Комисије, у циљу несметаног рада и обављања послова из надлежности Комисије, могу између себе именовати вршиоца дужности председника а до избора новог председника од стране Народне скупштине Републике Србије.

Вршилац дужности председника има овлашћења и надлежности председника Комисије из Закона и Статута.

О именовању лица из става 5. овог члана Комисија без одлагања обавештава надлежно радно тело за послове финансија Народне скупштине Републике Србије.

Надлежно радно тело за послове финансија Народне скупштине Републике Србије је дужно да у року од 60 дана пре дана престанка мандата председника и чланова Комисије у случају из става 2. тачка 1) овог члана, односно 60 дана од дана престанка мандата у случајевима из става 2. тачке 2) и 3) овог члана, упути предлог Народној скупштини за избор новог председника и чланова Комисије.

Неподобност за обављање посла

Члан 332.

Председник и члан Комисије не може бити лице које:

- 1) подлеже примени правних последица осуде;
- 2) је у сродству или у браку с другим чланом Комисије;

3) обавља функцију у државном органу или организацији по основу избора или именовања.

Председник и чланови Комисије, током трајања мандата као и две године након престанка мандата, не могу имати власничко учешће, бити чланови управе или запослени у правним лицима којима Комисија даје дозволе за обављање делатности односно врши надзор над њима, нити могу представљати интересе тих лица пред Комисијом, државним органима или другим институцијама, осим по добијеној сагласности органа надлежног за спречавање корупције у складу са законом којим је уређено спречавање корупције.

Председник и чланови Комисије не могу обављати друге послове који би могли утицати на њихову самосталност, непристрасност и јавни углед, односно углед Комисије.

Повреда одредаба овог члана представља основ за разрешење функције и прекид радног односа.

Разрешење функције

Члан 333.

Председник и чланови Комисије разрешавају се функције:

1) ако су осуђени за кривично дело на безусловну казну затвора у трајању од најмање шест месеци или за кривично дело против права по основу рада, имовине, привреде, правосуђа, прања новца и финансирања тероризма, јавног реда и правног саобраћаја и службене дужности;

2) ако се на основу налаза и мишљења надлежне здравствене установе утврди да су због здравственог стања трајно онемогућени да врше функцију;

3) ако се утврди да своје задатке обављају непрофесионално;

4) ако се утврди да је испуњен један или више услова из одредаба члана 331. овог закона.

Поступак утврђивања разлога за престанак функције

Члан 334.

Престанак функције у случајевима истека времена на које су изабрани и оставке председника или члана Комисије констатује надлежно радно тело за послове финансија Народне скупштине Републике Србије, у писаној форми.

Испуњеност услова за престанак функције због разрешења председника и члана Комисије утврђује надлежно радно тело за послове финансија Народне скупштине Републике Србије покретањем поступка за престанак функције, пред Народном скупштином у року од 60 дана од дана утврђивања тих услова.

Одлуку о престанку функције због разрешења председника и члана Комисије доноси Народна скупштина.

Квалификовани имунитет и обештећење

Члан 335.

Председник и члан Комисије не може бити лично одговоран за било коју радњу или пропуст који се догоди у току вршења службене дужности у складу са надлежностима које

Комисија има по овом закону, законима из члана 4. овог закона и актима Комисије, изузев ако се ради о злој намери и намерној злоупотреби положаја.

Комисија ће лицима из става 1. овог члана, надокнадити све судске и друге трошкове настале у вези поступака који против њих могу бити вођени поводом радњи или поступака наведених у том ставу.

Одлучивање и кворум

Члан 336.

Комисија одлучује на седницама, које води председник Комисије или члан кога он овласти.

Кворум чине три члана Комисије, укључујући и председника.

Комисија одлучује већином гласова чланова који гласају на седници, укључујући и председника.

У случају једнаке поделе гласова, одлучује глас председника Комисије.

Председник и чланови Комисије изузимају се од гласања при доношењу одлука које представљају сукоб интереса.

Принцип рада

Члан 337.

Председник и чланови Комисије дужни су да у вршењу своје дужности поступају стручно, савесно и непристрасно.

Председник и чланови Комисије при доношењу одлука не могу довести у питање своју самосталност, као ни самосталност Комисије.

Забрањено је сваком лицу, органу или организацији да предузима било коју радњу којом утиче на самосталност у раду и одлучивању Комисије или било ког њеног члана.

Забрањено је сваком лицу, органу или организацији да предузима послове који су законом предвиђени као надлежност Комисије, осим ако овим законом није друкчије одређено.

Забрана трговања финансијским инструментима и давања савета, као и коришћења статуса Комисије за личну добит

Члан 338.

Председник и чланови Комисије не могу се бавити пословима трговања финансијским инструментима нити давањем савета о улагањима у финансијске инструменте.

Лица из става 1. овог члана не могу свој рад у Комисији користити за остваривање сопствених интереса или интереса других лица.

Личне трансакције хартијама од вредности

Члан 339.

Председник и чланови Комисије обавезни су да Комисији дају податке о хартијама од вредности којима располажу, као и податке о свакој промени стања у вези с тим хартијама.

Обавеза из става 1. овог члана односи се и на чланове породице лица из тог става.

Стручна служба

Члан 340.

Стручна служба Комисије (у даљем тексту: Стручна служба) обавља стручне послове из надлежности Комисије у складу са овим законом, Статутом и другим актима Комисије.

У погледу неподобности за обављање посла, квалификованог имунитета; обештећења, принципа рада, забране трговања финансијским инструментима и давања савета, као и коришћења статуса Комисије за личну добит и личних трансакција хартијама од вредности на запослене у Стручној служби се примењују одредбе овог закона које се односе на председника и чланове Комисије.

Изузетно од одредби става 2. овог члана, забрана из члана 332. став 2. овог закона се на запослене у Стручној служби не примењује након престанка радног односа у Комисији.

Стручном службом руководи Секретар.

Секретара бира председник и чланови Комисије већином гласова.

За Секретара може бити постављено лице које испуњава услове за именовање за члана Комисије.

За свој рад Секретар одговара Комисији.

Радни односи

Члан 341

На права, обавезе и одговорности из радног односа председника, чланова и запослених у стручној служби Комисије примењује се општи закон којим се уређују права, обавезе и одговорности из радног односа, односно по основу рада, у Републици.

Радни однос председника и чланова Комисије

Члан 342.

Председник и чланови Комисије избором на функцију заснивају радни однос у Комисији на основу одлуке Народне скупштине Републике Србије о њиховом именовању и то у року од 30 дана од дана објављивања те одлуке у „Службеном гласнику Републике Србије“, осим уколико су радни однос у Комисији засновали пре именовања на дужност по другом основу.

Председник и чланови Комисије радни однос у Комисији заснивају на одређено време, на период на који су изабрани.

Председник Комисије радни однос у Комисији заснива с пуним радним временом, а чланови Комисије радни однос у Комисији могу заснивати са пуним или са непуним радним временом.

Председнику и члану Комисије за хартије од вредности који су радни однос у Комисији засновали на основу одлуке Народне скупштине о њиховом именовању, тако

заснован радни однос престаје у року од 90 дана од дана престанка мандата, у случају из члана 331. став 3. тачка 1) овог закона, односно даном престанка мандата у случају из члана 331. став 3. тачка 2) овог закона.

Изузетно од одредби става 4. овог члана, председник и чланови Комисије који су радни однос у Комисији засновали пре именованја на функцију по другом основу, по престанку мандата остају у радном односу у Комисији у складу са уговором о раду којим су засновали радни однос.

Статут Комисије

Члан 343.

Комисија доноси статут којим, у складу са овим законом, уређује своје надлежности, као и организацију и начин обављања послова из тих надлежности, права, обавезе и одговорности чланова, председника и секретара Комисије, права и обавезе осталих запослених у Стручној служби, начин обезбеђења средстава за рад, начин доношења општих и појединачних аката и друга питања значајна за рад Комисије.

Сагласност на статут Комисије даје надлежно радно тело за послове финансија Народне скупштине Републике Србије.

Статут Комисије објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије“ и на интернет страници Комисије.

Обавеза чувања поверљивих податка

Члан 344.

Прошли и садашњи председник, чланови и запослени Комисије, као и ревизори и лица ангажована од стране Комисије имају обавезу чувања поверљивих података.

Лица из става 1. овог члана не смеју да саопштавају поверљиве податке које су сазнали током вршења дужности, изузев у сажетом или збирном облику, тако да се не могу идентификовати издаваоци хартија од вредности, инвестициона друштва, организатори тржишта, регулисана тржишта нити друга лица, осим уколико овим законом није другачије одређено.

Када издаваоци хартија од вредности, инвестиционо друштво, организатор тржишта или регулисано тржиште објави стечај или принудну ликвидацију, поверљиве информације које се не односе на треће стране могу бити откривене у привредним и грађанским парницама, уколико је то неопходно за вођење судског поступка.

Комисија, други органи, као и физичка или правна лица која дођу у посед поверљивих информација у складу са овим законом, могу те информације користити само у оквиру вршења својих овлашћења и надлежности и у сврхе у које су их добили и/или у сврхе управних или судских поступака који се односе на вршење њихових функција, осим у случају постојања изричите сагласности лица која пружају те информације за њихово коришћење и у друге сврхе.

Свака поверљива информација која је примљена, размењена или пренесена сходно овом закону, предмет је обавезе чувања поверљивих података, утврђене у овом члану.

Изузетно од одредби претходних ставова овог члана, Комисија може да размењује и прослеђује поверљиве информације надлежним органима у Републици или у страним земљама у складу са овим законом и другим законима који се односе на инвестициона

друштва, кредитне институције, добровољне пензијске фондове, институције колективног инвестирања, отворене инвестиционе фондове са јавном понудом, алтернативне инвестиционе фондове, посреднике у осигурању и реосигурању и заступнике у осигурању, друштва за осигурање, регулисана тржишта или организаторе тржишта, или на други начин уз сагласност Комисије, иностраног органа, или другог органа или тела, физичког или правног лица који је информацију доставио.

Овај члан не спречава Комисију да размењује и прослеђује, у складу са законом, поверљиве информације које нису добијене од надлежних органа из стране државе.

Комисија ближе уређује податке који се у смислу овог закона сматрају поверљивим, начин њихове заштите и чувања.

Односи са ревизорима

Члан 345.

Лица која су законом овлашћена да врше ревизију финансијских извештаја инвестиционог друштва, регулисаног тржишта, пружаоца услуга доставе података, ЦРХОВ-а, приликом ревизије финансијских извештаја тих привредних друштава или других дужности прописаних законом, имају обавезу да одмах Комисију обавесте о свакој чињеници или одлуци која има утицаја на то привредно друштво, о којој су сазнања стекла приликом обављања својих дужности, а која може:

1) да представља тешку повреду овог закона или других закона и прописа који утврђују услове за издавање дозволе или који уређују пословање привредних друштава наведених у овом ставу;

2) штетно утичу на континуирано пословање привредних друштава наведених у овом ставу;

3) доводе до одбијања потврђивања финансијских извештаја или до изражавања резерве.

Дужност лица из става 1. овог члана је такође да Комисију обавести о свакој чињеници или одлуци које је постао свестан током вршења својих дужности из става 1. овог члана у привредним друштвима која имају блиске везе привредним друштвом у коме је то лице обављало своје функције.

Уколико лице из става 1. овог члана саопшти Комисији, у доброј вери, чињеницу или одлуку из става 1. овог члана, такво обавештење се не сматра повредом обавезе чувања тајности података и та лица не сnose никакву одговорност.

Заштита података

Члан 346.

У вези са обрадом података о личности, Комисија послове из своје надлежности обавља у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Комисија може страном држави доставити податке о личности у складу са законом којим се уређује заштита података о личности, одлучујући о томе у сваком конкретном случају, а под условом да је достављање података неопходно у сврхе овог закона и да страна држава неће доставити податке другој страном држави без изричитог писаног одобрења Комисије и уз испуњење услова које утврђује Комисија.

Информациони систем

Члан 347.

Комисија успоставља информациони систем користећи електронска средства који омогућава комуникацију са ЦРХОВ-ом, организатором тржишта, регулисаним тржиштем, инвестиционим друштвима, друштвима за управљање инвестиционим фондовима, отвореним инвестиционим фондовима са јавном понудом, алтернативним инвестиционим фондовима, као и другим учесницима на тржишту капитала.

Комисија прописује критеријуме којима се обезбеђују сигурност комуникација и заштита података који се достављају Комисији, техничку усклађеност опреме и информационих система лица која од Комисије добијају дозволу за рад са опремом и информационим системима Комисије у циљу омогућавања Комисији да податке и евиденције које су та лица дужна да воде у складу са овим законом самостално повлачи, иницирањем тзв. *“pull”* процедура, као и коришћење електронских средстава за пријем, преношење и објављивање информација.

Информације примљене електронским средствима путем информационог и телекомуникационог система, у складу са условима које прописује Комисија, сматрају се оригиналним документом.

Накнаде за рад Комисије

Члан 348.

Комисија доноси правилник којим утврђује висину накнада које наплаћује за вршење послова у складу са јавним овлашћењима из овог и других закона.

Правилник из става 1. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије“ и на интернет страници Комисије.

Средства за рад Комисије

Члан 349.

Средства за рад Комисије обезбеђују се из накнада које се, у складу с правилником из члана 348. овог закона, наплаћују за обављање послова из њене надлежности, донација (осим донација учесника на тржишту), задуживањем у земљи, као и из других извора у складу са законом.

Из прихода које оствари издвајају се средства за резерве Комисије.

Вишак годишњих прихода над расходима уплаћују се у буџет Републике.

Вишак расхода над приходима Комисија покрива из својих резерви.

Уколико остварени приходи и резерве нису довољни за покривање расхода, средства која недостају се обезбеђују из буџета Републике.

Обезбеђивање недостајућих средстава, у складу са ставом 5. овог члана, не утиче на независност и самосталност Комисије.

Финансијски извештај; финансијски план; подношење извештаја

Члан 350.

Комисија подноси годишњи извештај Народној скупштини Републике Србије, у року од шест месеци од завршетка пословне године.

Годишњи извештај из става 1. овог члана садржи редован годишњи финансијски извештај за претходну годину, ревизорски извештај о обављеној ревизији овог финансијског извештаја и извештај о пословању Комисије током претходне године.

Комисија саставља финансијске извештаје у складу са законом који се уређује рачуноводство и подзаконским актом којим се уређује контни оквир и садржина рачуна у контом оквиру за привредна друштва.

Ревизију финансијских извештаја Комисије може вршити само друштво за ревизију које има важећу дозволу за обављање ревизије, односно лиценцирани овлашћени ревизор у смислу закона којим се уређује ревизија, а који испуњавају и додатне услове прописане од стране Комисије, са циљем спречавања сукоба интереса приликом вршења контролне улоге Комисије над друштвима за ревизију и лиценцираним овлашћеним ревизорима и вршења ревизије финансијских извештаја Комисије од стране тих лица.

Приликом избора друштва за ревизију Комисија примењује закон којим се уређују јавне набавке у делу који није у супротности са овим законом и подзаконским актом Комисије из става 4. овог члана.

Финансијски план за наредну годину Комисија доноси до 30. новембра текуће године и доставља га Народној скупштини на потврђивање.

У случају да Скупштина не потврди финансијски план до почетка пословне године, до потврђивања финансијског плана за ту годину, финансирање се врши према одлуци председника Комисије о привременом финансирању.

Извештавање Владе

Члан 351.

Комисија је дужна да, једном у шест месеци, информисе Владу о свом раду и кретањима на тржишту капитала, и да приложи документацију у вези са:

- 1) издатим и одузетим дозволама за рад, овлашћењима и сагласностима у вези са пословима хартија од вредности, у складу са овим законом и другим законима за чију примену је Комисија надлежна;
- 2) остваривањем надзорне функције Комисије и мерама предузетим у надзору у току извештајног периода;
- 3) реализацијом финансијског плана Комисије за текућу годину;
- 4) подзаконским актима Комисије који су донети у току извештајног периода;
- 5) и друге прилоге о спровођењу надлежности Комисије.

XVI. ОВЛАШЋЕЊА И НАДЛЕЖНОСТИ КОМИСИЈЕ

Надлежност Комисије

Члан 352.

Комисија, у оквиру својих надлежности и у складу са одредбама закона надлежна је да:

- 1) доноси подзаконска и остала акта за спровођење закона;

2) одобрава објављивање проспекта за јавну понуду и укључење финансијских инструмената у трговање;

3) одобрава понуде и укључење финансијских инструмената у трговање који су изузети од обавезе објављивања проспекта, а одобрење Комисије је неопходно у складу са одредбама овог закона;

4) одобрава физичким и правним лицима статус квалификованих инвеститора;

5) даје дозволу, одузима и привремено одузима дозволу посредницима на тржишту, инвестиционим друштвима и пружаоцима услуга доставе података;

6) одобрава измене општих аката, стицање квалификованог учешћа, даје претходну сагласност на именовање чланова управе организатора тржишта, инвестиционих друштава, посредника на тржишту и ЦРХОВ-а;

7) организује курсеве и испите за проверу знања и способности физичких лица из члан 153. став 2. овог закона;

8) регулише, врши надзор и прати:

(1) послове издавалаца и јавних друштава;

(2) извршавање обавезе извештавања издавалаца и учесника на регулисаном тржишту, односно МТП-у или ОТП-у;

(3) пословање лица из тачке 5) овог става, укључујући и лица која поседују квалификовано учешће, чланове управе и друге запослене код тих лица;

(4) пословање ЦРХОВ-а, лица са квалификованим учешћем, чланове управе и запослене у ЦРХОВ-у;

(5) секундарно трговање финансијским инструментима у Републици, без обзира на то да ли се такво трговање врши на регулисаном тржишту, односно МТП-у, ОТП-у или ван њих;

9) прати усклађеност са одредбама и повреду одредаба закона, аката Комисије из члана 327. овог закона и општих аката организатора тржишта, инвестиционих друштава, посредника на тржишту, пружалаца услуга доставе података, као и ЦРХОВ;

10) организује, предузима и контролише спровођење мера и санкција којима се обезбеђује законито, правично, уредно и ефикасно функционисање регулисаног тржишта, МТП или ОТП, а у циљу спречавања поремећаја на тржишту и заштите инвеститора;

11) води регистре;

12) обавља друге дужности у оквиру својих општих и посебних овлашћења ближе прописаних одредбама чл. 355. и 364. овог закона;

13) сарађује и закључује споразуме са међународним организацијама, страним регулаторним органима и другим домаћим, односно страним органима и организацијама ради пружања правне помоћи, размене информација и у другим случајевима кад за тим постоји потреба;

14) саставља извештаје и даје информације о регулисаном тржишту, МТП или ОТП;

15) унапређује едукацију инвеститора и сарађује са телима и организацијама одговорним за обуку судија, тужилаца, полиције и судија у циљу пружања одговорајуће обуке о циљевима овог закона, а нарочито лица запослених код органа надлежних за кривично гоњење и истражне радње у вези са злоупотребима на тржишту;

16) врши надзор, предузима и контролише спровођење мера и санкција у вези са применом закона којим се уређује преузимање акционарских друштава, закона којим се регулише пословање инвестиционих фондова, закона којим се регулишу робне берзе,

закона којим се регулише дигитална имовина, закона којим се регулише ревизија и закона којим се регулише спречавање прања новца и финансирања тероризма;

17) обавља и друге послове утврђене овим и другим законом.

Послове из става 1. тач. 1) до 13), и 16) овог члана Комисија обавља као поверене послове.

Комисија може покренути и водити пред судом поступак против било ког лица ради заштите интереса инвеститора који улажу у финансијске инструменте и других лица за која утврди да им је повређено одређено право или на праву заснован интерес, а у вези са пословима са финансијским инструментима.

У случају да сматра да постоје чињенице које указују на постојање кривичног дела, привредног преступа или прекршаја, Комисија упућује предлог за пријаву, односно захтев органу надлежном за спровођење истраге, кривично гоњење и прекршајни поступак.

Сарадња између органа у Републици

Члан 353.

Комисија, Народна банка Србије и други органи у Републици у оквиру својих надлежности блиско сарађују у циљу обезбеђивања примене одредби овог Закона, укључујући размену података који су од важности и односе се на вршење њихових надлежности, а нарочито податке о датим или одузетим дозволама, повредама одредби овог закона или другим неправилностима, као и изреченим сакцијама и мерама.

Када је то потребно сарадња из става 1. овог члана укључује и друге органе и тела у Републици.

Органи из става 1. овог члана уређују споразумом о сарадњи обим, учесталост и облик размене и достављања података.

Независно од споразума о сарадњи из става 3. овог члана, органи из става 1. овог члана у сваком случају, на захтев и без непотребног одлагања међусобно достављају податке неопходне за вршење њихових надлежности.

Комисија у вршењу својих надлежности пажљиво и на основу доступних информација разматра утицај својих одлука на стабилност финансијског тржишта.

Комисија и Народна банка Србије одмах обавештавају једна другу о свакој хитној околности у вези са ЦРХОВ, укључујући догађаје на финансијском тржишту који могу имати негативне ефекте на функционисање финансијског тржишта.

Органи из става 1. овог члана и друга тела, физичка и правна лица која у вршењу својих надлежности долазе у посед поверљивих информација, дужни су да исте чувају, као и да их користе само у сврхе за које су те информације прибављене.

Размена и достављање податка из ст. 1, 2. и 3. овог члана се не сматра повредом обавезе чувања поверљивих података из члана 344. овог закона, под условом да се подаци користе у складу са чланом 344. став 4. овог закона.

Поступак надзора који спроводи Комисија

Члан 354.

Комисија у спровођењу поступка надзора над субјектима надзора примењује одредбе овог закона и аката донетих на основу овог закона.

У делу који није дефинисан овим законом, Комисија примењује закон који уређује општи управни поступак.

Приликом спровођења надзора према одредбама других закона у надлежности Комисије примењују се одредбе о надзору у складу са овом главом, уколико тим законима није другачије прописано.

Комисија ближе прописује услове и начин спровођења надзора, издавања налога и предузимања мера и санкција, рокове за извршење налога и трајање мера, и друга питања од значаја за спровођење надзора.

Овлашћења у поступку надзора

Члан 355.

Комисија може захтевати достављање података и докумената, као и достављање писмених изјава од значаја за надзор од сваког лица које поседује релевантне податке или/и документе, као и саслушати та лица.

Лица из става 1. овог члана су у обавези да доставе тражене податке, документа и изјаве у року и на начин који је наведен у достављеном захтеву.

Захтев из става 2. овог члана може бити издат писмено или путем електронске поште, а изузетно путем телефона када за то постоје разлози хитности.

У поступку надзора Комисија има овлашћења да:

1) има приступ сваком документу или податку без обзира у ком је облику, а за које Комисија сматра да могу бити од значаја за поступак надзора и може узети копије докумената односно података;

2) врши најављен или ненајављен непосредан надзор у просторијама субјекта надзора или другим адекватним просторијама, водећи рачуна о неповредивости стана физичког лица;

3) улази у просторије субјекта надзора, самостално или у сарадњи са другим државним органима, како би запленила документа или податке, нарочито када постоје основи сумње да документа или подаци у вези са предметом надзора могу бити релевантни у доказивању неовлашћеног пружања услуга, злоупотребе на тржишту или у доказивању повреда одредби овог закона које се односе на јавну понуду и укључење у трговање;

4) захтева постојеће снимке телефонских разговора, евиденције електронских комуникација и друге размене података које чува инвестиционо друштво, кредитна институција или други субјекти надзора;

5) захтева од ревизора инвестиционих друштава, регулисаних тржишта и пружалаца услуга доставе података, издавалаца, понуђача или од лица која захтевају укључење у трговање на регулисано тржиште, да пруже информације;

6) у сврху провере података од интереса за надзор, Комисија може дозволити ревизорима или специјализованим стручним лицима да врше провере одређених података;

7) тражи од телекомуникационог оператера податке о размени података које поседује телекомуникациони оператер;

8) тражи од телекомуникационог оператера податке о примљеним и упућеним позивима на телефонске бројеве физичких и правних лица која су обухваћена поступком надзора

9) захтева достављање информација и свих релевантних докумената од било ког лица, у вези са величином и сврхом позиције или изложености преузетим кроз робни

изведени финансијски инструмент и било којом имовином или обавезама на основном тржишту;

10) у вези са робним изведеним финансијским инструментима, захтева информације од учесника на тржишту о повезаним спот тржиштима, извештаје о трансакцијама и има директан приступ системима трговања.

Комисија може да у спровођењу својих овлашћења у поступку надзора да захтева сарадњу од министарства надлежног за унутрашње послове.

Начин обављања надзора

Члан 356.

Комисија спроводи надзор:

1) континуирано, на основу анализе извештаја које су субјекти надзора дужни да достављају Комисији у складу са законима и подзаконским актима, праћењем, прикупљањем и провером документације, обавештења и података добијених на посебан захтев Комисије, као и праћењем, прикупљањем и провером података и сазнањем из других извора;

2) непосредно у просторијама субјекта надзора, Комисије или правног лица са којима је субјект надзора директно или индиректно, пословно, управљачки или капиталом повезан.

Надзор из става 1. тачка 2) овог члана може бити редован и ванредан.

План спровођења редовног непосредног надзора доноси Комисија на основу процене ризика, као и других критеријума у складу са подзаконским актом Комисије који ближе уређује услове и начин спровођења надзора.

Субјект надзора, заинтересовано лице и разгледање списка

Члан 357.

Субјект надзора је у поступку непосредног надзора лице које је наведено у налогу за надзор као лице над којим се спроводи поступак надзора Комисије.

Субјект надзора има сва права странке у складу са законом који уређује општи управни поступак.

Заинтересовано лице у поступку непосредног надзора је оно лице које докаже свој правни интерес.

До окончања поступка непосредног надзора ограничено је право на разгледање списка за заинтересовано лице.

Комисија одлучује да ли би омогућавањем заинтересованом лицу разгледања списка била осујећена сврха поступка надзора, постали доступни подаци који представљају инсајдерске информације или на други начин угрожен поступак надзора или причињена штета субјекту надзора или неком дугом лицу.

Континуирани надзор

Члан 358.

Комисија током континуираног надзора утврђује:

1) да ли су извештаји, обавештења и други подаци достављени у прописаном року и у прописаној форми;

2) да ли су подаци у извештајима, обавештењима и другој траженој документацији тачни и исправни, као и да ли указују на кршење закона и подзаконских аката;

3) положај субјекта надзора и ризике којима је субјект надзора изложен или би могао бити изложен у свом пословању;

4) на основу података из других расположивих извора постојање повреде закона и подзаконских аката.

У случају утврђених незаконитости и/или неправилности у пословању субјекта надзора током континуираног надзора, Комисија ће омогућити субјекту надзора да се изјасни, па на основу утврђеног чињеничног стања донети одговарајуће решење за отклањање утврђених незаконитости и неправилности.

Уколико није могуће утврдити комплетно чињенично стање, на основу података и изјава добијених у поступку континуираног надзора, Комисија може одредити спровођење непосредног надзора.

Поступак по представкама

Члан 359.

Надзор Комисије може бити инициран представком.

Представка мора бити разумљива, да садржи потребне податке о лицу за које подносилац подноси представку, предмету на који се она односи, сврху представке као и податке о подносиоцу представке и то: лично или пословно име, пребивалиште, односно боравиште, контакт телефон, адресу, адресу електронске поште и потпис подносиоца представке.

Представка мора да садржи довољно податка који указују на постојање незаконитости и неправилности.

Ако се на основу јавно доступних податка, података доступних Комисији и службених евиденција не може утврдити чињенично стање у вези са неправилностима или незаконитостима на које указује представка, Комисија покреће поступак непосредног надзора.

Пријаве незаконитости и неправилности

Члан 360.

Свако лице које сазна за незаконитост или неправилност у вези са применом овог закона и подзаконских аката донетих на основу истог, као и других закона и подзаконских аката донетих на основу њих, може о томе поднети Комисији писмену представку путем прописаног комуникационог канала.

Комисија ближе прописује:

1) посебне поступке за пријем пријава незаконитости или неправилности у вези са применом овог закона и подзаконских аката у надлежности Комисије и комуникационе канале који се могу користити за подношење такве пријаве;

2) одговарајућу заштиту запослених који раде по основу уговора о раду, а који пријаве незаконитости или неправилности, од освете, дискриминације и других врста непоштеног поступања послодавца или трећих лица према њима;

3) заштиту идентитета и личних података лица које је пријавило незаконитости или неправилности и физичког лица на које се пријава односи у свим фазама поступка, осим у истрази и судском поступку.

Инвестициона друштва, организатори тржишта, пружаоци услуга доставе података, кредитне институције у погледу инвестиционих услуга или активности и додатних услуга, као и други послодавци који обављају делатности које су регистроване за сврхе финансијских услуга дужни су да успоставе одговарајуће интерне процедуре за своје запослене да, кроз посебан, независан и самосталан канал интерно пријављују уочене незаконитости или неправилности.

Канал за интерну пријаву незаконитости или неправилности из става 3. овог члана може се обезбедити и путем поверавања послова уз примену мера заштите из става 2. тач. 2) и 3) овог члана.

Комисија ближе уређује комуникационе канале из става 1. овог члана, праћење и поступање након извештавања, мере заштите запослених, мере заштите податка о личности и друга питања у вези пријема пријава незаконитости или неправилности.

Обавеза давања податка од значаја за надзор

Члан 361.

Сва лица која имају податке и сазнања од интереса за надзор имају обавезу да на захтев и у року који одреди овлашћено лице Комисије доставе општа акта, копије пословних књига, изводе са рачуна, преписку и друге документе, укључујући и електронске, евиденције о телефонским позивима и другим облицима кореспонденције.

Обавештавање Комисије у складу са одредбама овог закона, не представља кршење забране саопштавања информација предвиђене уговором или прописом, те лице које је дало такво обавештење не сноси одговорност.

Непосредни надзор

Члан 362.

Непосредан надзор се води по службеној дужности.

Непосредан надзор отпочиње издавањем налога за надзор и његовим достављањем субјекту надзора у писаном облику.

Налог за надзор садржи предмет надзора, податке о овлашћеним лицима за спровођење надзора, адресу или ознаку пословних просторија у којима ће се надзор вршити и друге податке од значаја за спровођење надзора.

Уколико се током непосредног надзора открију могуће незаконитости и неправилности изван граница утврђеног предмета надзора, налог се допуњава издавањем налога о допуни налога.

Налог за надзор може бити измењен у делу који се односи на овлашћено лице за спровођење надзора и трајање надзора.

На допуну налога за надзор из става 4. овог члана сходно се примењују одредбе става 2. и 3. овог члана.

Налог за надзор доставља се субјекту надзора у року који не може бити краћи од осам дана од дана почетка надзора.

Како се не би угрозила сврха надзора, налог за надзор се може доставити и у краћем року, а најкасније уручењем од стране овлашћеног лица, непосредно пре спровођења надзора.

Пријава кршења закона од стране узбуњивача

Члан 363.

За узбуњиваче који имају сазнања о стварним или потенцијалним кршењима закона и подзаконских аката у надлежности Комисије, обезбеђује се посебан комуникациони канал за пријаву таквих кршења.

Комисија ближе прописује поступке за примање пријава, комуникационе канале, евиденције, заштиту идентитета лица и друга питања у вези са пријавама из става 1. овог члана.

Општа овлашћења Комисије у спровођењу непосредног надзора

Члан 364.

Непосредни надзор спроводи овлашћено лице Комисије - супервизор или друго лице привремено овлашћено од стране Комисије за предузимање радњи у поступку непосредног надзора.

Супервизор поседује службену легитимацију а друга овлашћена лица посебно овлашћење за предузимање радњи у поступку непосредног надзора.

Лице из става 1. овог члана је у предузимању радњи непосредног надзора и оцени утврђених чињеница самостално.

Супервизор је дужан да пре почетка спровођења надзора покаже службену легитимацију лицу код кога се врши надзор, а друго овлашћено лице посебно овлашћење за предузимање радњи у поступку непосредног надзора.

Поступак издавања, садржине, престанак важења и замене службених легитимација прописује Комисија.

Непосредни надзор се спроводи у просторијама субјекта надзора или лица са којим субјект надзора има блиске везе, као и у пословним просторијама Комисије у присуству одговорног лица или овлашћеног лица субјекта надзора.

Поступак непосредног надзора који води Комисија се по правилу спроводи без усмене расправе.

Услови за спровођење непосредног надзора

Члан 365.

Субјект надзора дужан је да овлашћеном лицу Комисије осигура одговарајуће просторије у којима је могуће несметано и без присуства других лица обављање надзора пословања.

На захтев овлашћеног лица Комисије субјект надзора дужан је да осигура стручну и техничку помоћ, као и потребна објашњења и друге услове потребне за спровођење надзора.

Непосредни надзор се спроводи у току радног времена субјекта надзора, а ако је због обима или природе надзора то неопходно, субјект надзора је дужан да омогући овлашћеном лицу Комисије обављање надзора и после радног времена.

Овлашћено лице Комисије спроводи непосредан надзор:

- 1) непосредним опажањем у просторијама које се користе за обављање пословне активности или чување опреме;
- 2) увидом у пословну документацију у сваком облику, евиденције, базе података и сваки други облик пословне комуникације субјекта надзора и његових запослених;
- 3) саслушањем сваког лица које има сазнања у вези са поступком надзора;
- 4) прикупљањем и увидом у податке од значаја за надзор на други начин.

Овлашћено лице Комисије може наложити субјекту надзора који је лице са дозволом Комисије да обезбеди присуство запосленог чији је исказ од значаја за вођење поступка.

Документацију, новац или предмете који могу послужити као доказ у кривичном поступку, поступку за привредни преступ, овлашћено лице Комисије може, уз издавање потврде, привремено одузети субјекту надзора, али само до покретања тих поступака, када их предаје надлежним органима за вођење поступка.

Учешће других стручних лица

Члан 366.

У сврху провере података од интереса за надзор за коју су потребна посебна знања, Комисија може да затражи стручно учешће ревизора, вештака или другог стручног лица.

Субјект надзора сноси трошкове за предузете провере података из става 1. овог члана, уколико се утврде неправилности и незаконитости у његовом пословању.

Поступак надзора без претходне доставе налога за надзор

Члан 367.

Приликом вршења ванредног непосредног надзора, без претходне доставе налога за надзор, ако овлашћено лице Комисије не затекне лице овлашћено за заступање субјекта надзора, може извршити надзор без његовог присуства.

У случају из става 1. овог члана запослена или ангажована лица код субјекта надзора дужна су да омогуће овлашћеном лицу Комисије спровођење непосредног надзора.

Кад је у случају из става 1. присуство овлашћеног лица за заступање субјекта надзора неопходно за спровођење надзора, овлашћено лице Комисије ће оставити позив одговорном лицу да у одређено време буде присутно ради спровођења надзора.

Онемогућавање поступка надзора

Члан 368.

Ако овлашћено лице Комисије буде онемогућено у вршењу радњи прописаних чланом 365. став 4. овог закона или буду на други начин онемогућени да изврше надзор, саставиће о томе записник.

Сматра се да субјект надзора није омогућио овлашћеном лицу Комисије да изврши надзор и у следећим случајевима:

- 1) ако у датом року не достави све тражене документе и податке, а нарочито податке којима је субјект надзора дужан да располаже према закону, подзаконским актима и правилима пословања;

2) по захтеву овлашћеног лица Комисије достави податке за које се утврди да нису тачни;

3) ако не обезбеди неопходне услове за вршење надзора, односно не обезбеди да супервизора или овлашћено лице које спроводи надзор не ометају запослени у субјекту надзора;

4) ако се лице овлашћено за заступање или друго лице као странка у поступку не одазове позиву за спровођење непосредног надзора у пословним просторијама Комисије, изостанак не оправда а не овласти друго лице да учествује у поступку;

5) ако у поступку надзора не обезбеди присуство запосленог чији је исказ од значаја за вођење поступка.

Записник у коме је констатовано онемогућавање поступка надзора се доставља субјекту надзора.

Записник о надзору

Члан 369.

О току поступка непосредног надзора, изјавама субјекта надзора, односно овлашћеног или одговорног лица субјекта надзора који је правно лице, изјавама сведока, чињеницама које произилазе из докумената, као и другим важнијим предузетим радњама у поступку, сачињава се записник о надзору.

Записник о надзору се сачињава у оноликом броју примерака колико има субјеката надзора и два примерка за службене потребе Комисије, потписују га после читања сва присутна лица и овлашћено лице Комисије које је спровело поступак надзора, па се уручује субјекту или субјектима надзора.

На чињенично стање констатовано записником присутни субјект надзора, односно одговорно лице или овлашћено лице субјекта надзора, може ставити примедбе пре закључења записника.

Уколико се записник сачињава без присуства субјекта надзора, односно одговорног или овлашћеног лица субјекта надзора, записник се доставља субјекту надзора и на достављени записник субјект надзора има право да уложи приговор у року од осам дана од дана пријема истог.

Изузетно од става 5. овог члана овлашћено лице Комисије може одредити и краћи рок за улагање приговора, када је то потребно ради спречавања могућих знатних штетних последица.

Разлози за приговор на записник

Члан 370.

Приговор на записником констатовано чињенично стање дозвољен је ако је у записнику погрешно или непотпуно констатовано чињенично стање.

Садржај приговора

Члан 371.

Приговор мора да садржи ознаку записника на који се приговор односи, разлоге приговора, који указују да је чињенично стање погрешно или непотпуно констатовано и потпис подносиоца приговора.

Ако се субјект надзора у приговору позива на исправе, односно документацију, дужан је да их као доказе приложи.

Достављени приговор на записник чини саставни део записника.

Ако субјект надзора као доказ приговору не приложи исправе, односно документацију, овлашћено лице Комисије ће код разматрања приговора узети у обзир само оне доказе који су приговору приложени.

Након протеча рока за приговор субјект надзора нема право да наводи нове чињенице и износи нове доказе у започетом поступку надзора.

Ако субјект надзора приговором основано оспори чињенично стање из записника, овлашћено лице саставља допуну записника и доставља је субјекту надзора у року од 15 дана од дана уложеног приговора.

Уколико се приговор оцени неоснованим, не сачињава се допуна записника.

Ако се субјекту надзора не достави допуна записника у року од 15 дана од дана уложеног приговора сматраће се да је његов приговор оцењен неоснованим.

Незаконитости и неправилности

Члан 372.

Незаконитости, у смислу овог закона, су стања и поступци који нису у складу са овим законом, актима Комисије, другим законима у надлежности Комисије и подзаконским актима, и прописима којима је Комисији дата надлежност за примену, спровођење надзора или надзора над применом.

Неправилности, у смислу овог закона, су стања и активности којима се усвојени интерни акти субјекта надзора, пословне политике, прописане мере и поступци доследно не примењују у пословању субјекта надзора.

На основу спроведеног поступка надзора, Комисија може субјекту надзора да изрекне надзорне мере и санкције прописане овим законом, а у сврху законитог, поштеног, правичног и професионалног пословања који унапређује интегритет тржишта капитала.

Извештај о надзору

Члан 373.

Комисија разматра извештај о спроведеном поступку непосредног надзора и, у случају утврђених незаконитости или неправилности, одлучује о изрицању мера.

Извештај из става 1. овог члана садржи следеће податке:

- 1) субјект надзора;
- 2) овлашћено лице Комисије;
- 3) датум налога за надзор;
- 4) разлог и предмет непосредног надзора;
- 5) кратак преглед активности у току поступка непосредног надзора;
- 6) опис утврђених неправилности и незаконитости;
- 7) предлог административних мера и санкција;
- 8) друге податке од значаја за одлучивање Комисије.

Уколико повреда прописа утврђена приликом спровођења поступка надзора има елементе привредног преступа или кривичног дела, извештај о надзору садржи одредбу којом је прописан привредни преступ односно кривично дело, податке о лице за које постоје основи сумње да је извршило привредни преступ или кривично дело, као и упућивање на доказе о постојању тог дела.

Административне мере и санкције

Члан 374.

У случају утврђених незаконитости и/или неправилности, Комисија може да изрекне следеће административне мере и санкције:

- 1) налог физичком или правном лицу да успостави законитости пословања и/или престане и не понавља свако поступање из ког произилази незаконитост или неправилност;
- 2) јавно објављивање одлуке Комисије о физичком или правном лицу и природи повреде закона;
- 3) издаје саопштења јавности;
- 4) изриче новчане казне;
- 5) привремена забрана, односно за поновљене и озбиљне незаконитости, трајна забрана вршења руководећих функција члану органа управе или другом одговорном физичком лицу у институцији као што је инвестиционо друштво, ЦРХОВ, или забрана трговања за сопствени рачун;
- 6) привремена забрана чланства или учешћа инвестиционом друштву на регулисаном тржишту, МТП-у или клијенту ОТП-а;
- 7) привремену забрану обављања пословне делатности;
- 8) одузима привремено или трајно дозволу за обављање делатности лицима којима је издала дозволу;
- 9) изриче мере којима се осигурава да инвестициона друштва, регулисана тржишта и друга лица на која се примењује овај закон стално испуњавају законом прописане услове;
- 10) издаје налог за повраћај остварене добити или надокнаду избегнутог губитка услед кршења одредби, уколико се могу утврдити;
- 11) захтева замрзавање и/или одузимање имовине;
- 12) упућује предмете на поступање полицији и тужилаштву;
- 13) захтева привремену обуставу трговања финансијским инструментом када сматра да би трговање угрозило интересе инвеститора;
- 14) захтева искључење финансијског инструмента из трговања на регулисаном тржишту или из другог система трговања;
- 15) захтева од било ког лица да предузме кораке за смањење величине позиције или изложености;
- 16) ограничава способност било ког лица да закључи трансакцију са робним дериватом, укључујући увођење ограничења величине позиције које лице може имати у сваком тренутку;
- 17) привремено обуставља оглашавање или продају финансијских инструмената или структурираних депозита када су испуњени услови;
- 18) привремено обуставља оглашавање или продају финансијских инструмената или структурираних депозита када инвестиционо друштво није развило или не примењује

делотворни поступак одобрења производа или на други начин не испуњава одредбе члана 167. овог закона;

19) захтева искључење лица из органа управе инвестиционог друштва или организатора тржишта;

20) предузима све неопходне мере како би јавност била тачно обавештена, односно захтева од издаваоца или другог лица исправку погрешних или обмањујућих информација, или их сама на терет тих лица;

21) захтева од издаваоца да објави, или Комисија објављује, све важне информације које могу утицати на процену хартија од вредности које се јавно нуде или су укључене у трговање на регулисаном тржишту, ради заштите инвеститора односно несметаног функционисања тржишта;

22) захтева од издавалаца, понуђача или лица која захтевају укључење на регулисано тржиште да у проспект укључе додатне информације, уколико је то неопходно ради заштите инвеститора;

23) привремено обустави јавну понуду или укључење у трговање на регулисано тржиште на период од највише 10 узастопних радних дана уколико се основано сумња да је дошло до повреде одредаба овог закона које регулишу јавну понуду и укључење у трговање;

24) забрани или привремено обустави оглашавање, захтева од издавалаца, понуђача, лица која траже укључење у трговање на регулисано тржиште, односно релевантних финансијских посредника да обуставе или привремено обуставе оглашавање на период од највише 10 узастопних радних дана уколико се основано сумња да је дошло до повреде одредаба овог закона које регулишу јавну понуду и укључење у трговање;

25) забрани јавну понуду или укључење хартија у трговање на регулисаном тржишту када утврди да је дошло до кршења одредби овог закона или када постоје основи сумње да до кршења може доћи;

26) привремено обустави или захтева од регулисаног тржишта, МТП-а или ОТП-а да привремено обустави трговање на регулисаном тржишту на период од највише 10 узастопних радних дана у случају када се основано сумња да је дошло до повреде одредаба овог закона које регулишу јавну понуду и укључење у трговање;

27) привремено или трајно забрани учеснику или тржишту трговање одређеним производом;

28) забрани трговање на регулисаном тржишту, односно МТП-у или ОТП-у ако сматра да је дошло до повреде одредаба овог закона које регулишу јавну понуду и укључење у трговање;

29) објави чињеницу да издавалац, понуђач или лице које захтева укључење у трговање на регулисано тржиште не испуњава законске обавезе;

30) привремено обустави проверу проспекта који јој је поднет на одобрење или привремено обуставља или ограничава јавну понуду хартија од вредности или укључење у трговање на регулисано тржиште, ако врши своје овлашћење да изрекне забрану или ограничење, до тренутка истека забране или ограничења;

31) одбија, на највише пет година, да одобри проспект када издавалац, понуђач или лице које тражи укључење на регулисано тржиште чини тежу повреду, односно понавља повреде одредаба овог закона које регулишу јавну понуду и укључење у трговање;

32) забрани трговање ако сматра да је ситуација издаваоца таква да би трговање штетило интересима инвеститора;

Одузимање дозволе за обављање делатности из става 1. тачка 8) овог члана може обухватити све или поједине активности.

Пружање инвестиционих услуга, обављање инвестиционих активности или нуђење услуга организатора система за салдирање без дозволе или одобрења из овог закона сматра се такође кршењем одредби овог закона.

Несарадња у поступку надзора или непоступање према налогу у току непосредног надзора сматра се кршењем одредби овог закона и може бити основ за одузимање дозволе коју је издала Комисија.

Приход остварен по основу наплаћених новчаних казни представља приход Комисије.

Решење из става 1. тач. 4), 6), 7),8) и 11) овог члана након достављања субјекту надзора представља извршну исправу.

Комисија, пре изрицања мере лицу коме издаје дозволу, односно претходну сагласност, омогућава лицу да се изјасни.

Надзор у случају одузимања дозволе

Члан 375.

Комисија спроводи поступак непосредног надзора над лицем са дозволом Комисије у случају престанка обављања делатности или одузимања дозволе услед других околности.

Критеријуми за изрицање мера и санкција

Члан 376.

Приликом одређивања врсте и нивоа административних санкција или мера изречених у вршењу својих овлашћења, Комисија узима у обзир све релевантне околности, укључујући по потреби:

- 1) озбиљност и трајање незаконитог или неправилног поступања субјекта надзора;
- 2) степен одговорности физичког или правног лица за незаконито или неправилно поступање;
- 3) финансијску снагу одговорног физичког или правног лица, што се нарочито показује укупним приходом правног лица или годишњим приходима и нето имовином одговорног физичког лица;
- 4) значај остварене добити или избегнутог губитка физичког или правног лица, ако их је могуће утврдити;
- 5) губитке које је због незаконитог или неправилног поступања субјекта надзора имало треће лице, ако их је могуће утврдити;
- 6) утицај незаконитог или неправилног поступања субјекта надзора на интересе малих инвеститора;
- 7) ниво сарадње субјекта надзора у поступку надзора, не доводећи у питање потребу да се обезбеди повраћај добити или спреченог губитка који је то лице избегло на основу;
- 8) раније утврђене незаконитости или неправилности код истог субјекта надзора; и
- 9) мере које је предузео субјект надзора да спречи понављање незаконитости или неправилности.

Изрицање новчане казне

Члан 377.

Кад утврди незаконитости и неправилности Комисија може изрећи новчане казне и то:

1) новчану казну за правна лица, где је максимална административна новчана казна од најмање 10.000 динара до 15% укупног годишњег промета правног лица према последњим расположивим извештајима које је одобрила управа; ако је правно лице матично друштво или зависно друштво матичног друштва које је у обавези да припреми консолидоване финансијске извештаје у складу са законом којим се уређује рачуноводство, укупни годишњи промет је укупни годишњи промет, или одговарајући вид прихода у складу са актима којима се уређује рачуноводство, према последњим расположивим консолидованим извештајима које је одобрила управа крајњег матичног друштва;

2) новчану казну за физичка лица, максимална административна новчана казна износи 200.000 динара.

У случају кршења одредби Главе XII овог закона која уређује злоупотребе на тржишту (чл. 269. до 297.), максимална новчана казна може бити изречена у троструком износу стечене добити, или избегнутог губитка када се добит може утврдити, чак иако превазилази максималне износе из става 1. овог члана.

Комисија прописује методологију одређивања висине новчане казне.

Изрицање мера непосредним одлучивањем

Члан 378.

Ако је доношење мера неопходно ради уредног функционисања финансијског тржишта или заштите инвеститора, а ради се о мерама које се не могу одложити и чињенице на којима се мера заснива су утврђене, општепознате, познате Комисији или се исте могу утврдити на основу података из службених евиденција, Комисија може о њиховом изрицању непосредно одлучити, без спровођења поступка непосредног надзора.

Налог за успостављање законитости и престанак поступања

Члан 379.

У случају утврђених незаконитости и неправилности Комисија може наложити физичком или правном лицу успостављање законитости и/или престанак сваког поступања које је у супротности са одредбама овог закона, те наложити да се такво незаконито и неправилно поступање не понавља.

Решењем из става 1. овог члана Комисија одређује рок за извршење решења и обавезу да се Комисији достави доказ о поступању по налозима из решења.

Решењем из става 1. овог члана Комисија може изрећи и једну или више мера у складу са овим законом.

Ако Комисија утврди да незаконитости и неправилности чије је отклањање наложено решењем из става 1. овог члана нису отклоњене, Комисија може изрећи нову меру.

О донетим решењима из овог члана Комисија ће обавестити регулисано тржиште, односно МТП, ЦРХОВ, и кредитну институцију када је то неопходно, а Народну банку Србије обавестиће у сваком случају када се решење односи на кредитну институцију.

Писмена опомена

Члан 380.

Када Комисија у спроведеном надзору утврди незаконитости, односно неправилности које представљају повреду одредаба овог закона и аката Комисије и других закона из надлежности Комисије и аката донетих на основу тих закона, а природа и обим утврђених незаконитости и неправилности немају значајан утицај и последице, Комисија може субјекту надзора изрећи писмену опомену.

Ако субјект надзора у току надзора исправи утврђену повреду одредаба овог закона и аката Комисија или других закона из надлежности Комисије и аката донетих на основу тих закона, за које би му Комисија изрекла налог за успостављање законитости и/ или престанак поступања које је у супротности са одредбама закона, Комисија може субјекту надзора изрећи писмену опомену.

Извештај о поступању по решењу

Члан 381.

Субјект надзора је дужан у складу са налозима из решења Комисије, да отклони утврђене незаконитости и неправилности и да Комисији поднесе извештај о поступању по решењу, у року који је Комисија одредила.

Уз извештај из става 1. овог члана субјект надзора је дужан да приложи документацију и друге доказе из којих је видљиво да су утврђене незаконитости и неправилности отклоњене.

Када извештај из става 1. овог члана није потпун или из документације у прилогу не произлази да су незаконитости и неправилности отклоњене, Комисија може наложити допуну извештаја и рок у коме се извештај мора допунити.

Ако из извештаја, приложене документације и других доказа произлази да су утврђене незаконитости и неправилности отклоњене, Комисија ће усвојити тај извештај.

Када Комисија не наложи допуну извештаја из става 1. овог члана у року од 60 дана од дана подношења извештаја, сматраће се да су незаконитости и неправилности отклоњене.

Надзор у вези поступања по решењу

Члан 382.

Независно од достављања извештаја о поступању по решењу, Комисија је овлашћена да спроведе непосредни надзор над субјектом надзора коме је решењем наложено отклањање незаконитости или неправилности, у мери и обиму потребном како би се утврдило да ли су утврђене незаконитости и неправилности отклоњене.

Објављивање решења

Члан 383.

Комисија на својој интернет страници објављује податке о сваком решењу којим се изриче административна мера или санкција из члана 374. овог закона, одмах након што је о тој одлуци обавештено лице коме је санкција изречена.

Комисија објављује информације о врсти и природи незаконитости и идентитет одговорних лица, а може да објави и друге податке за које оцени да су од значаја за инвестициону јавност.

Први став овог члана се не односи на одлуке којима се налаже неко поступање субјекта надзора ради управљања поступком надзора.

Изузетно од става 1. овог члана, на основу појединачне процене случаја, када процени да би објављивање података о идентитету правног или физичког лица било неприкладно или када објављивање угрожава стабилност финансијског тржишта или, поступак надзора који је у току, Комисија:

1) одлаже објављивање одлуке све док разлози за такво одлагање не престану да постоје;

2) објављује одлуку без навођења података о идентитету лица, ако се таквом деперсонализованом објавом осигурава ефикасна заштита података о личности;

3) не објављује одлуку, ако сматра да је објава као у тачкама 1) или 2) недовољна да би обезбедила:

(1) стабилност финансијских тржишта или

(2) је објављивање одлуке несразмерно у односу на изречене мере које се сматрају блажим.

Када објави одлуку без навођења личних података, Комисија може одложити објављивање релевантних података за разуман период за који се може предвидети да ће разлози за необјављивање података о идентитету лица престати да постоје.

Комисија одмах по сазнању о постојању управног спора на својој интернет страници објављује тај податак, податке о исходу управног поступка, као и донету одлуку којом се поништава претходна одлука о изрицању санкције или мере.

Сви подаци објављени у складу са овим чланом остају доступни на интернет страници Комисије најмање пет година од њихове објаве, а подаци о личности који се налазе у објавама у периоду који прописује релевантни закон о заштити података о личности.

Комисија обавештава ЕСМА-у о свим административним санкцијама које су наложене а нису објављене у складу са тачком 3) став 3 овог члана, укључујући све жалбе на њих и исходе тих жалби. Комисија добија податке и коначне пресуде у вези са свим изреченим кривичним санкцијама и доставља их ЕСМА-и.

Комисија годишње доставља ЕСМА-и укупне податке у вези са свим санкцијама и мерама изреченим у складу са овим чланом. Ова обавеза се не примењује на мере које су инспекцијске природе.

Комисија годишње доставља ЕСМА-и деперсонализоване и укупне податке о спроведеним кривичним истрагама и изреченим кривичним казнама. ЕСМА објављује податке о изреченим кривичним санкцијама у годишњем извештају.

Када Комисија објави административну меру, санкцију или кривичну казну, у исто време о тој чињеници обавештава ЕСМА-у.

Спровођење надзорних овлашћења

Члан 384.

Комисија спроводи своја надзорна овлашћења, укључујући, овлашћења да изриче мере из члана 355. овог закона и овлашћења да изриче казне из члана 374. овог закона:

- 1) непосредно;
- 2) у сарадњи са другим органима, укључујући и министарство надлежно за унутрашње послове или учесницима на тржишту;
- 3) обраћањем надлежним судским органима.

Поступак надзора над лицем које неовлашћено пружа услуге

Члан 385.

Комисија може да спроведе надзор и над физичким или правним лицем, као субјектом надзора, за које постоје основи сумње да без дозволе обавља делатност за коју је овим законом прописано поседовање дозволе.

У поступку непосредног надзора над субјектом из става 1. овог члана надзор се спроводи без претходног обавештења о предстојећем надзору, уз непосредно уручивање налога за надзор одговорном лицу или другом лицу које се затекне у пословним просторијама субјекта.

На поступак надзора и сачињавање записника примењују се опште одредбе овог закона и подзаконског акта Комисије.

Уколико утврди лице из става 1. овог члана да обавља делатност без дозволе, Комисија може изрећи налог да престане са поступањем које представља незаконитост као и све друге мере које су потребне да би се осигурало да се незаконито поступање прекине.

Недоношење решења Комисије по захтеву странке

Члан 386.

Уколико Комисија по захтеву странке није донела образложено решење у року од шест месеци од подношења уредног захтева, странка по истеку тога рока може тужбом покренути управни спор због недоношења одлуке по поднетом захтеву.

Вансудски поступци за решавање приговора

Члан 387.

Инвестициона друштва успостављају делотворне и ефикасне процедуре за решавање приговора и обезбеђују вансудско решавање потрошачких спорова у вези с пружањем инвестиционих и додатних услуга.

Инвестициона друштва су дужна да обезбеде могућност вансудског решавања спорова из става 1. овог члана у складу са законим којима се уређују посредовање у решавању спорова и арбитража.

Инвестициона друштва објављују поступке из става 1. овога члана. О свим примљеним притужбама и предузетим мерама води се документација коју инвестиционо друштво чува најмање пет година.

Лица која спроводе поступке из става 2. овог члана активно сарађују са њиховим еквивалентима у другим државама чланицама у решавању прекограничних спорова.

Комисија обавештава ЕСМА-у о жалбеним поступцима и правним средствима из става 2 који су у Републици доступни.

Ставови 4. и 5. овог члана ступају на снагу у тренутку приступања Србије ЕУ.

Овлашћења Комисије у вези са продајом на кратко и одређеним аспектима *CDS* деривата

Члан 388.

Комисија је надлежни орган у сврхе прописа Европске уније који уређују продају на кратко и одређене аспекте трансакција *CDS* деривата.

Члан 389.

Независно од осталих мера прописаних овим законом, Комисија може лицима која улазе у трансакције продаје на кратко и трансакције са *CDS* дериватима наложити обавештавање Комисије и објављивање кратких позиција и позиција у *CDS* дериватима у складу са обимом, форматом и учесталашћу које пропише Комисија.

Комисија може, у случају штетних догађаја или развоја који би озбиљно угрозили стабилност финансијског тржишта или поверење у финансијско тржиште у Републици, да привремено ограничи трансакције на основу којих настају кратке и трансакције *CDS* дериватима, уколико је мера нужна за контролу ове претње и неће имати негативан утицај на ефикасност финансијских тржишта који је несразмеран њеним користима.

Сарадња са надлежним органима из друге државе чланице и са ЕСМА-ом

Члан 390.

Комисија је контакт тачка у сврху сарадње са надлежним органима из других држава чланица и са ЕСМА-ом.

Комисија сарађује са надлежним органима других држава чланица и пружа им помоћ када је то потребно ради обављања дужности прописаних у складу са овим законом, односно прописом којим се у правни поредак државе чланице преносе одредбе прописа ЕУ који уређују како тржишта финансијских инструмената, тако и одредбе прописа ЕУ које уређују проспект који је потребно објавити приликом јавне понуде хартија од вредности или приликом уврштавања за трговање на уређеном тржишту.

Сарадња из става 2. овог члана обухвата размену информација и сарадњу у истражним или надзорним активностима.

Комисија може да сарађује са надлежним органима других држава чланица у циљу олакшавања наплате новчаних казни.

Комисија може да користи своја овлашћења у циљу сарадње, чак и у случајевима када одређено понашање које је под истрагом не представља прекршај неке одредбе прописа који је на снази у Републици.

Када, узимајући у обзир стање на тржишту хартија од вредности у Републици, пословање места трговања, које је успоставило механизме у Републици, постане веома важно за функционисање тржишта хартија од вредности и заштиту инвеститора у Републици, Комисија и матични надлежни орган места трговања успостављају сразмерне режиме сарадње.

Одредбе става 5. овог члана сходно се примењују када је Комисија матични надлежни орган места трговања.

Када Комисија има основане разлоге за сумњу да је на територији друге државе чланице дошло до радњи које су у супротности са овим законом или прописом ЕУ који уређује тржиште финансијских инструмената, а које су извршили субјекти који су предмет надзора Комисије, о томе што детаљније обавештава надлежни орган друге државе чланице и ЕСМА-у.

Када је Комисија обавештена од стране надлежног органа друге државе чланице да је дошло до чињења које је у супротности са одредбама прописа ЕУ који уређује тржиште финансијских инструмената, Комисија предузима потребне мере, обавештава надлежни орган који је упутио обавештење и ЕСМА-у о исходу мера и у мери колико је то могуће о значајним догађајима који су се десили у међувремену.

Став 8. овог члана не доводи у питање надлежност надлежног органа који је обавештење упутио.

Комисија обавештава ЕСМА-у и друге надлежне органе о:

1) захтевима за смањење величине позиције или изложености у складу са чланом 374. став 1. тачка 15) овог закона;

2) ограничењима способности лица да склапају трансакције са робним дериватима у складу са чланом 374. став 1. тачка 16) овог закона.

Обавештење из става 10. овог члана садржи, када је то релевантно, податке о: захтеву, идентитету једног или више лица на које се односи и разлоге за њега, као и сврху уведених ограничења, укључујући и лица о којима је реч, финансијске инструменте, ограничења величине позиције, одобрене изузетке у вези са тим и разлоге за то.

Обавештење из става 10. овог члана се шаље најмање 24 сата пре намераваног почетка примене мера, а Комисија може, у изузетним околностима, када није могуће поштовати рок од најмање 24 часа, издати обавештење и у року краћем од наведеног.

Када Комисија добије обавештење из става 10. овог члана, може предузети мере у складу са чланом 374. став 1. тач. 15) или 16) овог закона када се увери да је мера неопходна за постизање циља другог надлежног органа, у ком случају ће о намери предузимања таквих мера послати обавештење у складу са ставом 10. овог члана.

Када се мера из става 10. тач. 1) или 2) овог члана односи на енергетске производе на велико, Комисија обавештава и Агенцију ЕУ за сарадњу енергетских регулатора (АЦЕР) установљену уредбом ЕУ којом се оснива агенција за сарадњу енергетских регулатора.

У вези са емисионим јединицама, Комисија сарађује са органима надлежним за контролу спот и аукцијских тржишта и надлежним органима, управљачима регистара и другим органима надлежним за надзор усклађености у складу са прописима ЕУ, о успостављању система за трговање емисионим јединицама гасова са ефектом стаклене баште, како би им се осигурао целовит преглед над тржиштем емисионих јединица.

У вези са пољопривредним робним дериватима, Комисија извештава органе надлежне за спровођење надзора, управљање и уређивање физичких пољопривредних тржишта у складу са прописима ЕУ којим се установљава заједничка организација тржишта пољопривредних производа, и са њима сарађује.

Сарадња Комисије и надлежних органа из других држава чланица приликом надзора, непосредне контроле или истраге

Члан 391.

Комисија може да захтева сарадњу од надлежних органа друге државе чланице приликом спровођења надзора, непосредне контроле или истраге.

Комисија може директно да се обрати инвестиционим друштвима који су удаљени чланови или учесници регулисаног тржишта, и у том случају о томе обавештава надлежни орган њихове матичне државе чланице.

Када Комисија прими захтев у вези са непосредном контролом или истрагом, она у оквиру својих надлежности може да:

- 1) сама спроведе непосредну контролу или истрагу;
- 2) дозволи надлежном органу који јој се са тим захтевом обратио, да самостално спроведе непосредну контролу или истрагу или да учествује у непосредном надзору који спроведе Комисија;
- 3) дозволи ревизорима или стручним лицима да изврше непосредну контролу или истрагу;
- 4) проследи захтев надлежном органу Републике на поступање.

Ради стандардизовања надзорне пракса, ЕСМА може да учествује у активностима колегијума надзорних органа, укључујући непосредне контроле или истраге које заједно спроведе два или више надлежних органа.

Размена информација

Члан 392.

Комисија без одлагања доставља надлежним органима из других држава чланица који су одређени за контактне тачке информације потребне за вршење њихових дужности предвиђених у складу прописима ЕУ који уређују тржишта финансијских инструмената.

Приликом размене информација са другим надлежним органима у складу са овим законом и прописима ЕУ који уређују тржишта финансијских инструмената, Комисија може да наведе приликом давања информација да се те информације не смеју давати без њене изричите сагласности.

Информације примљене од других надлежних органа у складу са ставом 2. овог члана, Комисија може да користити само у сврхе за које су надлежни органи дали своју сагласност.

Комисија, као контакт тачка, може да проследи информације које је добила у складу са ставом 1. овог члана, као и чл. 344. и 399. овог закона, надлежним органима у који врше дужности у складу са прописима ЕУ о тржиштима финансијских инструмената.

Комисија не може да проследи информације које је добила у складу са ставом 1. овог члана другим органима, правним или физичким лицима без изричите сагласности надлежних органа од којих је информације примила искључиво у сврхе за које су дали своју сагласност, изузев у оправданим случајевима.

У оправданим случајевима из ставе 5. овог члана, Комисија одмах обавештава надлежне органе друге државе чланице која је информације проследила и која је одређена као контакт тачка у смислу прописа ЕУ који уређују тржиштишта финансијских инструмената.

Комисија као и други органи, физичка или правна лица, која су примила поверљиве информације из става 1. овог члана или чл. 344. и 399. овог закона, могу те информације да користе само у вршењу својих дужности, и то:

1) за проверу да ли су услови за почетак пословања инвестиционих друштава испуњени и за омогућавање праћења тог пословања на консолидованој или неконсолидованој основи, нарочито у погледу критеријума адекватности капитала из закона којим се уређује приступ делатности кредитних институција и пруденцијалном надзору кредитних институција и инвестиционих друштава, административних и рачуноводствених поступака и механизма унутрашње контроле;

2) за праћење правилног функционисања места трговања;

3) за изрицање санкција;

4) у жалбама на одлуке надлежних органа;

5) у судским поступцима у складу са чл. 329. и 386. овог закона;

6) у вансудским поступцима за притужбе инвеститора, из члана 387. овог закона.

Комисија може да достави, без обзира на ограничења из овог члана и чл. 344. или 399. овог закона ЕСМА-и, Европском одбору за системски ризик, централним банкама, Европском систему централних банака и Европској централној банци као монетарним властима и према потреби, другим јавним органима одговорним за контролу система плаћања и салдирања, поверљиве информације неопходне за извршавање њихових надлежности.

Обавезујуће посредовање

Члан 393.

Комисија може да се обрати ЕСМА-и у вези са случајевима када је захтев који се односи на:

1) спровођење надзора, непосредног надзора или истраге из чл. 391. овог закона; или

2) размену информација предвиђену чланом 392. овог закона одбијен или на њега није одговорено у разумном року.

Одбијање сарадње

Члан 394.

Комисија може да одбије да поступи по захтеву за сарадњу у спровођењу надзора, непосредног надзора или истраге из чл. 391. овог закона или за размену информација из чл. 392. овог закона само ако:

1) је већ покренут поступак за иста дела и против истих лица пред надлежним судом Републике;

2) је већ донета правоснажна одлука надлежног суда Републике за иста лица и исте радње;

3) би поступање по захтеву негативно утицало на истрагу коју спроводи Комисија, извршавање закона или на кривични поступак.

Уколико Комисија одбије да поступи по захтеву за сарадњу из става 1. овог члана дужна је да образложи своју одлуку и да обавести надлежни орган који је захтев упутио и ЕСМА-у.

Саветовање пре издавања дозволе за рад

Члан 395.

Комисија мора да консултује надлежни орган друге државе чланице пре издавања дозволе инвестиционом друштву које:

1) је зависно друштво инвестиционог друштва, организатора тржишта или кредитне институције које је дозволу за рад добило у другој држави чланици; или

2) је зависно друштво матичног друштва инвестиционог друштва или кредитне институције које је дозволу за рад добило у другој држави чланици; или

3) контролишу иста физичка или правна лица која контролишу инвестиционо друштво или кредитну институцију која је дозволу добила у другој држави чланици.

Комисија мора да консултује надлежни орган државе чланице одговорне за надзор над кредитним институцијама или друштвима за осигурање пре издавања дозволе за рад инвестиционом друштву или организатору тржишта које:

1) је зависно друштво кредитне институције или друштва за осигурање које је дозволу за рад добило у ЕУ; или

2) је зависно друштво матичног друштва кредитне институције или друштва за осигурање које је дозволу добило за рад у ЕУ; или

3) контролишу иста физичка или правна лица која контролишу кредитну институцију или друштво за осигурање које је дозволу добило за рад у ЕУ.

Комисија и надлежни органи других држава чланица из ст. 1. и 2. овог члана се нарочито међусобно консултују када процењују подобност акционара или чланова, као и репутацију и искуство лица која стварно руководе пословањем у вези са управљањем другим субјектом исте групе.

У циљу консултација из ставе 3. овог члана, размењују се све информације које се односе на подобност акционара или чланова, као и репутацију и искуство лица која стварно руководе пословањем које је од значаја за релевантне надлежне органе у погледу издавања дозвола за рад и сталне процене усклађености са условима за пословање.

Одредбе овог члана сходно се примењују када Комисија добије захтев од надлежних органа друге државе чланице.

Овлашћења држава чланица домаћина

Члан 396.

Комисија може да захтева у статистичке сврхе од инвестиционих друштава која имају огранке у Републици да је периодично извештавају о активностима тих огранака.

Комисија може да захтева од огранака инвестиционих друштава информације које су потребне за праћење њихове усклађености са стандардима утврђеним овим законом који се на њих примењују у случајевима из члана 199. ст. 14. и 15. овог закона.

Захтеви из ставе 2. овог члана не могу бити строжији од оних које Комисија налаже друштвима основаним у Републици за праћење усклађености са истим стандардима.

Мере предострожности

Члан 397.

Ако Комисија има јасне и несумњиве доказе да инвестиционо друштво које слободно пружа услуге у Републици крши своје обавезе утврђене одредбама овог закона или да инвестиционо друштво које има огранак у Републици крши обавезе које произилазе из

одредби овог закона, а у вези са којима Комисија нема овлашћења, у том случају обавештава надлежни орган матичне државе чланице о тим сазнањима.

Уколико упркос мерама које је предузео надлежни орган државе чланице или након што се те мере покажу неадекватним, односно уколико инвестиционо друштво настави да послује на начин који јасно штети интересима инвеститора или правилном функционисању тржишта у Републици, примењује се следеће:

1) након што Комисија обавести надлежни орган матичне државе чланице, предузима све одговарајуће мере заштите инвеститора и правилног функционирања тржишта, укључујући могућност спречавања инвестиционог друштва учиниоца да започне нове трансакције у Републици и обавештава Европску комисију и ЕСМА-у о таквим мерама без непотребног одлагања; и

2) Комисија може да упути предмет на решавање ЕСМА-и.

Када Комисија утврди да инвестиционо друштво које у Републици има огранак крши прописе усвојене у Републици у складу са прописима ЕУ који регулишу тржишта финансијских инструмената, а који дају овлашћења надлежним органима државе чланице домаћина, Комисија ће захтевати од инвестиционог друштва да престане са незаконитим поступањем.

Уколико инвестиционо друштво не предузме одговарајуће мере, Комисија предузима све примерене мере како би инвестиционо друштво престало са незаконитим поступањем и о природи тих мера обавештава надлежне органе матичне државе чланице.

Када, упркос мерама које је предузела Комисија, инвестиционо друштво и даље крши прописе из става 3. овог члана, Комисија, након обавештавања надлежног органа матичне државе чланице, предузима све одговарајуће мере заштите инвеститора и правилног функционисања тржишта и о тим мерама одмах обавештава Европску комисију и ЕСМА-у.

У случају из ставе 5. овог члана Комисија може да упути предмет на решавање ЕСМА-и.

Када Комисија у својству надлежног органа државе чланице домаћина регулисаног тржишта, МТП-а или ОТП-а, има јасне и несумњиве доказе да то регулисано тржиште, МТП или ОТП крше своје обавезе утврђене прописима који су усвојени у складу са прописима ЕУ који регулишу тржишта финансијских инструмената, те доказе прослеђује надлежним органима матичне државе чланице регулисаног тржишта, МТП-а или ОТП-а.

Када регулисано тржиште или МТП или ОТП, упркос мерама које је предузео надлежни орган матичне државе чланице, или ако се такве мере покажу неадекватним, и даље послују на начин који јасно штети интересима инвеститора или правилном функционисању тржишта у Републици, Комисија, након што обавести надлежно тело матичне државе чланице, предузима све одговарајуће мере ради заштите инвеститора и правилног функционисања тржишта, укључујући могућност спречавања тог регулисаног тржишта, МТП-а или ОТП да своје системе стави на располагање удаљеним чланицама или учесницима основаним у Републици.

Комисија о предузетим мерама из става 8. овог члана одмах обавештава Европску комисију и ЕСМА-у и може да упути предмет на решавање ЕСМА-и.

Свака мера усвојена у складу са овим чланом која укључује санкције или ограничења активности инвестиционог друштва или регулисаног тржишта мора бити образложена, а то инвестиционо друштво или регулисано тржиште о њој обавештено.

Сарадња и размена информација са ЕСМА-ом

Члан 398.

Комисија сарађује са ЕСМА-ом.

Комисија је дужна да одмах ЕСМА-и достави све информације потребне за извршење њених надзорних надлежности из прописа ЕУ о тржиштима финансијских инструмената.

Комисија и Народна банка Србије дужне су да на захтев и без одлагања доставе ЕСМА-и информације потребне за вршење њених дужности утврђених прописима ЕУ о унапређењу салдирања хартија од вредности и централним депозитарима хартија од вредности.

Размена информација са трећим државама

Члан 399.

Комисија може да закључи споразуме о сарадњи који предвиђају размену информација са надлежним органима трећих држава само ако пружене информације подлежу обавези чувања поверљивих података која је најмање једнака гаранцији из члана 344. овог закона.

Размена информација из става 1. овог члана мора да има за циљ испуњавање надлежности Комисије.

Уступање података о личности трећим држава врши се у складу са прописима ЕУ који регулишу заштиту података о личности.

Комисија може да склапа и споразуме о сарадњи који предвиђају размену информација са органима, телима, физичким или правним лицима у трећим државама, који су одговорни за:

1) надзор над кредитним институцијама, другим финансијским институцијама, друштвима за осигурање и надзор над финансијским тржиштима;

2) ликвидацију и стечај инвестиционих друштава и сличне поступке;

3) вршење обавезних ревизија рачуноводствених извештаја инвестиционих друштава и других финансијских институција, кредитних институција, друштава за осигурање, приликом обављања њихових надзорних функција или за управљање системом заштите инвеститора у оквиру вршења својих функција;

4) надзор органа укључених у ликвидационе и стечајне поступке инвестиционих друштава и друге сличне поступке;

5) надзор над лицима који обављају обавезне ревизије рачуноводствених извештаја друштава за осигурање, кредитних институција, инвестиционих друштава и других финансијских институција;

6) надзор над лицима која су активна на тржиштима емисионих јединица, за обезбеђивање целовите/консолидоване контроле финансијских и спот тржишта;

7) надзор над лицима која су активна на тржиштима пољопривредних робних деривата, за обезбеђивање целовите/консолидоване контроле финансијских и спот тржишта;

Споразуми о сарадњи става 4. овог члана се могу закључивати само када се на информације које се уступају примењује обавеза чувања поверљивих података која је еквивалентна одредби из члана 344. овог закона.

Размена информација из ставе 5. овог члана мора да има за циљ испуњавање дужности тих надлежних органа, тела или физичких или правних лица.

Ако споразум о сарадњи из ставе 4. овог члана укључује пренос података о личности од стране Комисије, он мора бити у складу са прописима ЕУ који регулишу заштиту података о личности.

Када информације потичу из друге државе чланице, не смеју се саопштавати без изричите сагласности надлежних органа који су је уступили, и по потреби, искључиво за сврхе за које су ти надлежни органи дали своју сагласност. Иста одредба се примењује на информације које су уступили надлежни органи трећих држава.

Службени регистар прописаних информација

Члан 400.

Комисија је дужна да води Службени регистар прописаних информација, као и да његов садржај објављује на интернет страници Комисије.

Службени регистар прописаних информација из става 1. овог члана садржи следеће регистре:

1) регистар издавалаца којима је Комисија одобрила објављивање проспекта за јавну понуду хартија од вредности;

2) регистар издавалаца чији су финансијски инструменти укључени у трговање на регулисаном тржишту, односно МТП у Републици;

3) регистар јавних друштава, укључујући подрегистре:

(1) финансијских извештаја, годишњих, полугодишњих и кварталних извештаја, битних информација и прописаних података које свако друштво доставља;

(2) издавалаца који су издали финансијске инструменте, а Комисија је одобрила понуду без обавезе објављивања проспекта;

(3) ималаца значајних/квалификованих учешћа у јавним друштвима који су доставили информације у складу са Главом V овог закона;

(4) јавних друштава која не испуњавају своје обавезе из Главе V овог закона или акта Комисије и изречене мере и санкције;

(5) друштава којима је престало својство јавног друштва;

4) регистар датих и одузетих сагласности инвестиционим друштвима укључујући подрегистре: сагласности на општа акта, чланове управе, стицање квалификованог учешћа у капиталу, изречених мера и санкција;

5) регистре који се воде у складу са законом који уређује отворене инвестиционе фондове са јавном понудом и законом који уређује алтернативне инвестиционе фондове;

6) регистар/регистре изречених мера и санкција,

7) регистар који се води у складу са законом којим се уређује преузимање акционарских друштава.

Ближу садржину и начин вођења регистара из овог члана прописује Комисија.

Мултилатерални меморандум о разумевању Међународне организације комисија за хартије од вредности (IOSCO)

Члан 401.

Комисија је потписница Мултилатералног Меморандума о разумевању (ММОР) Међународне организације комисија за хартије од вредности (IOSCO) и овлашћена је да чланицама IOSCO које су потписнице ММОР пружа услуге и да са њима размењује:

1) информације и документа у вези са траженим подацима, укључујући:

(1) ажурирану евиденцију из које се могу реконструисати све трансакције финансијским инструментима, као и евиденцију свих новчаних средстава и имовине са рачуна кредитне институције и брокерско-дилерског друштва у вези са тим трансакцијама;

(2) евиденцију о посредном власнику и лицу које врши контролу;

(3) податке о свакој трансакцији, власнику рачуна, износу куповине или продаје, време трансакције, цену, као и лице, кредитну институцију или инвестиционо друштво које је извршило трансакцију;

2) изјаве које лица дају под материјалном и кривичном одговорношћу, а у вези са питањима која су предмет сарадње.

Информације се размењују, односно пружају се услуге из става 1. овог члана уз објашњење због чега тело које упућује молбу тражи информације или помоћ и уколико се дају одговарајући докази о чувању поверљивих информација.

Државни органи Републике, као и друга лица која поседују информације које су предмет сарадње из става 1. овог члана, дужна су да их доставе Комисији у складу са одредбама овог закона, уколико то не представља повреду закона или других прописа које ти органи примењују.

XVII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

1. КРИВИЧНА ДЕЛА

Забрана манипулације на тржишту

Члан 402.

Ко предузима манипулације на тржишту на основу којих оствари имовинску корист за себе или друго лице или нанесе штету другим лицима тако што:

1) закључи трансакције или изда налоге за трговање којима се дају или који ће вероватно пружити неистините или обмањујуће информације о понуди, потражњи или цени финансијских инструмената или којима лице, односно лица која делују заједнички, одржавају цену једног или више финансијских инструмената на нереалном нивоу;

2) закључи трансакције или изда налоге за трговање у којима се употребљавају фиктивни поступци или сваки други облик обмане или преваре;

3) шири информације путем медија, укључујући и интернет или било којим другим путем преноси неистините вести или вести које могу изазвати заблуду о финансијским инструментима, ако је знало или је морало знати да су те информације неистините или да доводе у заблуду,

казниће се затвором од шест месеци до пет година и новчаном казном.

Ако је услед дела из става 1. овог члана дошло до знатног поремећаја на регулисаном тржишту, односно МТП учинилац ће се казнити затвором од три до осам година.

За покушај дела из става 1. овог члана казниће се.

Коришћење, откривање и препоручивање инсајдерских информација

Члан 403.

Ко у намери да себи или другом лицу оствари имовинску корист или нанесе штету другим лицима, употреби инсајдерску информацију:

1) непосредно или посредно при стицању, отуђењу и покушају стицања или отуђења за сопствени рачун или за рачун другог лица финансијских инструмената на које се та информација односи;

2) за откривање и чињење доступним инсајдерске информације било ком другом лицу;

3) за препоручивање или навођење другог лица да на основу инсајдерске информације стекне или отуђи финансијске инструменте на које се та информација односи, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Ако је делом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист или другим лицима нанета имовинска штета у износу који прелази милион и петсто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором до три године и новчаном казном.

Ако је дело из става 1. учинило лице које поседује инсајдерске информације путем чланства у управним или надзорним органима издаваоца или јавног друштва, учешћа у капиталу издаваоца или јавног друштва, приступа информацијама до којих долази обављањем дужности на радном месту, вршењем професије или других дужности, односно путем кривичних дела које је починило, учинилац ће се казнити новчаном казном или казном затвора до три године.

Ако је делом из става 3. овог члана прибављена имовинска корист или другим лицима нанета имовинска штета у износу који прелази милион и петсто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година и новчаном казном.

За покушај дела из става 1. овог члана казниће се.

Неовлашћено пружање инвестиционих услуга

Члан 404.

Ко неовлашћено пружа инвестиционе услуге и активности у намери да себи или другом лицу оствари имовинску корист, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Ако је делом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист или другим лицима нанета имовинска штета у износу који прелази милион и петсто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором до три године и новчаном казном.

2. ПРИВРЕДНИ ПРЕСТУПИ

Члан 405.

Новчаном казном од 10.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ ако:

1) Члан ЦРХОВ-а врши пренос права из хартија од вредности супротно одредбама члана 9. овог закона;

2) ЦРХОВ не води регистар заложног права на финансијским инструментима у складу са чланом 14. овог закона.

- 3) ЦРХОВ не води евиденције и регистар заложних права у складу са чланом 23. став 2, чл. 32. и 33. овог закона;
- 4) издавалац, понуђач или лице које захтева укључење на регулисано тржиште објави проспекат супротно члану 54. став 1. овог закона.
- 5) издавалац, понуђач или лице које тражи укључење у трговање на регулисаном тржишту не објави одобрени проспекат у року из члана 55. став 1. овог закона.
- 6) издавалац, понуђач или лице које тражи укључење у трговање на регулисаном тржишту ако не обезбеди да линкови ка информацијама које се у проспекат укључују упућивањем одн. линкови ка додатку проспеката и/или коначних услова буду функционални у периоду из члана 55. став 13. овог закона.
- 7) издавалац, понуђач или лице које тражи укључење у трговање на регулисаном тржишту објави или стави на располагање јавности проспекат или додаток проспекату супротно одредби члана 55. став 18. овог закона
- 8) издавалац, понуђач, лице које тражи укључење у трговање на регулисаном тржишту или финансијски посредник који пласира или продаје хартије од вредности не обезбеди потенцијалном инвеститору примерак проспеката у складу са чланом 55. ст. 19. и 20. овог закона.
- 9) правно лице које обавља ревизију не обавести Комисију о чињеницама из члана 77. став 9. овог закона;
- 10) издавалац власничких хартија од вредности којима се тргује на регулисаном тржишту не извештава своје акционаре у складу са чланом 95. став 4. овог закона.
- 11) издавалац дужничких хартија од вредности које су укључене на регулисано тржиште не испуњава своје обавезе из члана 96. ст. 1 – 5. овог закона.
- 12) организатор тржишта уколико не добије дозволу Комисије за припајање, спајање или поделу, подношења пријава за упис статусне промене у регистар привредних субјеката у складу са чланом 110. овог закона;
- 13) организатор тржишта уколико не достави Комисији захтев за давање сагласности за измену статута, правила и процедура пословања, правилника о тарифи и члана управе у складу са чланом 111. овог закона;
- 14) организатор тржишта уколико отпочне да обавља делатност за коју није добио дозволу за рад, пре уписа делатности у Регистар привредних субјеката у складу са чланом 113. став 2. овог закона;
- 15) правно лице уколико не обавести и не поднесе захтев за давање претходне сагласности за стицање и смањење процента квалификованог учешћа наводећи све податке у складу са чланом 120. ст. 1. и 2. овог закона;
- 16) организатор тржишта уколико поступи супротно одредбама члана 124. став 1. овог закона које регулишу стицање квалификованог учешћа;
- 17) организатор тржишта уколико поступи супротно одредбама члана 126. овог закона;
- 18) организатор тржишта не обезбеди Комисији на њен захтев податке у вези са књигом налога или Комисији не омогући приступ књизи налога како би могла да прати трговање у складу са чланом 127. став 20. овог закона;
- 19) организатор тржишта не објави одлуку о привременој обустави или искључењу финансијског инструмента из трговања и свих повезаних изведених финансијских инструмената и не обавести Комисију о свим релевантним одлукама субјеката у складу са чланом 132 став 2. овог закона;

- 20) организатор тржишта не обавести Комисију о поступањима прописаним чланом 135. став 2. овог закона;
- 21) организатор тржишта не поступи у складу са чланом 135. став 4. у случајевима злоупотребе на тржишту;
- 22) организатор тржишта не поступа на начин прописан чланом 137. став 2. у вези са чувањем података, овог закона;
- 23) правно лице уколико обављање услуга доставе података као редовне делатности или посла без претходне дозволе Комисије уколико је у супротности са чланом 140. став 1. овог закона;
- 24) инвестиционо друштво које пружа услуге или обавља активности које нису у складу са одредбама члана 149. овог закона;
- 25) инвестиционо друштво које не поступи у складу са одредбама члана 152. овог закона и не добије дозволу Комисије за припајање, спајање или поделу;
- 26) инвестиционо друштво које супротно одредбама члана 154. став 4. овог закона почне да обавља делатност за коју је добило дозволу за рад пре уписа те делатности у регистар привредних субјеката или пре него што Комисији достави доказ о чланству у Фонду за заштиту инвеститора;
- 27) инвестиционо друштво које не спроведе систем управљања у складу са чланом 157. став 1 овог закона;
- 28) инвестиционо друштво, уколико не оснује одбор за именовања у складу са одредбама члана 158. став 1. овог закона;
- 29) инвестиционо друштво које поступа супротно одредбама члана 160. овог закона о стицању квалификованог учешћа;
- 30) правно лице које супротно одредбама члана 161. овог закона без одобрења Комисије стекне и увећа квалификовано учешће у инвестиционом друштву;
- 31) инвестиционо друштво које не установи и не спроводи ефикасне организационе и административне поступке у складу са чланом 167. став 1. овог закона;
- 32) инвестиционо друштво које не испуни обавезе и дужности предвиђене чланом 168. овог закона;
- 33) инвестиционо друштво не води и не чува евиденције на прописан начин у складу са чланом 169. овог закона;
- 34) инвестиционо друштво које не поступа у складу са чланом 170. овог закона;
- 35) инвестиционо друштво не поступи по налогу Комисије у вези обуставе трговања или искључење финансијског инструмента из трговања у складу са чланом 173. став 4. овог закона;
- 36) инвестиционо друштво поступи у вези са упућивањем информација и маркетиншким материјалом супротно одредбама члана 179. став 1. овог закона;
- 37) инвестиционо друштво које уколико користи услуге другог инвестиционог друштва супротно члану 185. овог закона;
- 38) инвестиционо друштво које прима накнаде, попусте или неновчане користи за усмеравање налога клијената на одређено место трговања или место извршења, супротно члану 186. став 4. овог закона;
- 39) инвестиционо друштво које супротно члану 186. став 9. овог закона не добије претходну писану сагласност клијената за њихове процедуре извршења налога;
- 40) инвестиционо друштво које не одбије извршење налога клијента у складу са чланом 188. став 3. овог закона;

41) инвестиционо друштво не обезбеди да везани заступник обелодани у каквој улози делује и које инвестиционо друштво заступа када ступа у контакт или пре него што почне да послује са клијентом или потенцијалним клијентом, у складу са чланом 190. став 3. овог закона

42) инвестиционо друштво и организатор тржишта који управља МТП-ом или ОТП-ом који не поступи у складу са чланом 195. став 1. овог закона;

43) инвестиционо друштво које без сагласности Комисије оснује огранак у другој држави у складу са чланом 209. став 1. овог закона;

44) инвестиционо друштво не објављује обим и цену трансакција са финансијским инструментима којима се тргује на месту трговања у складу са чланом 235. став 1. овог закона;

45) инвестиционо друштво обавља активности без дозволе Комисије, а супротно одредбама члана 237. став 2. овог закона;

46) инвестиционо друштво и организатор места трговања не испуњава обавезе у вези са вођењем евиденције и извештавањем у складу са чл. 238. и 239. овог закона.

47) организатор места трговања и системски интернализатор не испуњава обавезе у вези са вођењем евиденције и извештавањем у складу са чланом 240. овог закона

48) инвестиционо друштво не испуњава обавезе у вези са вођењем евиденције и извештавањем у складу са одредбама члана 242. овог закона;

49) члан Фонда ако овлашћеним лицима надлежног органа не омогући да изврше надзор над уплатама доприноса Фонду, у складу са одредбама члана 257. овог закона;

50) Агенција, ако не изврши исплату заштићених потраживања у случају наступања осигураног случаја, у складу са одредбама чл. 259. и 260. овог закона;

51) ЦРХОВ повери обављање својих послова трећем лицу без одобрења Комисије, супротно одредбама члана 306. став 2. овог закона;

52) ЦРХОВ не испуни обавезе и дужности предвиђене одредбама члана 317. овог закона;

53) ЦРХОВ не омогући вршење надзора у складу са одредбама члана 323. овог закона;

54) субјект надзора правно лице које онемогући спровођење непосредног надзора у складу са чланом 365. ст. 1. - 5. овог закона.

За радње из става 1. овог члана казниће се за привредни преступ и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

Уз казну за привредне преступе из ст. 1. и 2. овог члана може се изрећи заштитна мера забране вршења одређених дужности одговорном лицу у трајању од једне до пет година и заштитна мера јавног објављивања пресуде.

3. НОВЧАНЕ КАЗНЕ

Члан 406.

Новчаном казном прописаном у складу са чланом 377. став 3. казниће се правно лице:

1) које као учесник на тржишту који врши истраживање тржишта који пре откривања инсајдерских информација не поступи у складу са чланом 275. став 5. овог закона;

2) које као учесник на тржишту који врши истраживање тржишта не саставља и не води евиденцију свих информација које су дате примаоцима информација у складу са чланом 275. став 7. овог закона;

3) које као учесник на тржишту који врши истраживање тржишта евиденцију из члана 275. став 7. не проследи Комисији, у складу са чланом 275. став 8. овог закона;

4) које као учесник на тржишту који врши објављивање информација не чува евиденције у року прописаном чланом 275. став 11. овог закона;

5) организатор регулисаног тржишта, МТП или ОТП, инвестиционо друштво и лице које професионално договара или извршава трансакције уколико не пријави Комисији налоге и трансакције, укључујући њихово повлачење или измену, који би могли представљати трговање или покушај трговања на основу инсајдерских информација или манипулације, у складу са чланом 280. став 2. овог закона;

6) организатор регулисаног тржишта, МТП или ОТП, инвестиционо друштво и лице које професионално договара или извршава трансакције уколико интерним актима не пропишу и не успоставе унутрашње поступке према којима њихови запослени могу да пријаве злоупотребу тржишта, у складу са чланом 280. став 3. овог закона;

7) издавалац уколико комбинује објављивање инсајдерских информација са рекламирањем својих активности у смислу члана 282. став 3. овог закона;

8) издавалац уколико не објави информације и не учини доступним јавности на начин и у року прописаном у члану 282. став 4. овог закона;

9) издавалац који одложи објављивање инсајдерских информација уколико нису испуњени услови из члана 283. став 1. овог закона;

10) издавалац који не састави, не ажурира, не достави Комисији или не чува списак лица која имају приступ инсајдерским информацијама у складу са чланом 284. ст. 1, 5. и 7. овог закона;

11) издавалац који не изда обавештење у складу са чланом 288. став 1. овог закона;

12) издавалац уколико не поступи у складу са чланом 288. став 2. овог закона;

13) давалац инвестиционе препоруке уколико не наведе у препоруци идентитет лица одговорног за њену израду у складу са чланом 292. став 1. овог закона;

14) давалац инвестиционе препоруке изда препоруку супротно члану 293. став 1. и члан 294. ст. 1. - 3. овог закона;

15) давалац инвестиционе препоруке који дистрибуира инвестициону препоруку коју је израдила трећа страна супротно члану 295. овог закона.

Члан 407.

Новчаном казном прописаном у складу са чланом 377. став 3. казниће се:

1) лице која обавља дужности руководиоца и лице које је са њим повезано уколико не обавести издаваоца и Комисију о трансакцијама за сопствени рачун, у складу са чланом 287. ст. 1. и 2. овог закона;

2) лице које обавља дужности руководиоца уколико тргује супротно одредби члана 290. став 1. овог закона;

3) физичко лице давалац инвестиционе препоруке које не наведе у препоруци идентитет лица одговорног за њену израду у складу са чланом 292. став 1. овог закона;

4) физичко лице давалац инвестиционе препоруке које изда препоруку супротно члану 293. став 1. и члану 294. став 1. овог закона;

5) физичко лице давалац инвестиционе препоруке које дистрибуира инвестициону препоруку коју је израдила трећа страна супротно члану 295. овог закона.

Члан 408.

Новчаном казном прописаном у складу са чланом 104. овог закона казниће се:

1) издавалац ако не испуњава обавезе годишњег извештавања у року и на начин предвиђен чланом 71. овог закона;

2) издавалац ако поступи супротно одредбама члана 73. ст. 1. и 2. овог закона у вези са обавезом усвајања, подношења и објављивања годишњег извештаја у случају када надлежни орган издаваоца не усвоји годишњи извештај;

3) издавалац ако у року не објави и не достави Комисији и релевантном регулисаном тржишту одлуку из члана 73. став 3. овог закона;

4) издавалац ако не поступа у складу са одредбама члана 74. овог закона у вези са обавезом састављања, објављивања и достављања полугодишњег извештаја;

5) издавалац ако не испуњава одредбе члана 75. овог закона у вези са обавезом састављања, објављивања и достављања кварталног извештаја;

6) издавалац ако не објави и не учини доступним јавности у прописаном трајању збирни извештај о плаћањима ауторитетима власти у складу са чланом 76. овог закона;

7) издавалац чијим се акцијама тргује на регулисаном тржишту не објави информације из члана 80 став 1. овог закона у року из члана 92. став 1. овог закона

8) правно лице из члана 81. ст. 1. и 2. овог закона ако не обавести Комисију о достизању, преласку или паду испод прагова из члана 80. став 1. овог закона;

9) правно лице ако не састави обавештење у складу са чланом 89. став 1. овог закона односно изостави неку информацију или у обавештење унесе неистиниту информацију;

10) правно лице ако обавештење из члана 89. став 1. овог закона не достави у року из члана 90. став 1. овог закона;

11) издавалац власничких хартија од вредности које су укључене у трговање на регулисано тржиште ако не достави Комисији, односно не објави промену у складу са чланом 93. став 1. овог закона;

12) издавалац невластничких хартија од вредности које су укључене у трговање на регулисано тржиште ако не достави Комисији, односно не објави промену у складу са чланом 93. став 2. овог закона;

13) издавалац акција које су укључене у трговање на регулисаном тржишту ако не објави обавештење о броју стечених или отуђених сопствених акција којима је прешао или пао испод прага од 5% или 10% на начин и у року из члана 94. став 1. овог закона.

Члан 409.

Новчаном казном прописаном у складу са чланом 104. овог закона казниће се:

1) физичко лице које је одговорно за необјављивање или неблаговремено објављивање редовних извештаја јавног друштва из чл. 71. – 79. и повремених извештаја јавног друштва из члана 80. и чл. 92. – 96. овог закона;

2) физичко лице из члана 81. ст. 1. и 2. овог закона које не обавести Комисију о достизању, преласку или паду испод прагова из члана 80. став 1. овог закона;

3) физичко лице које не састави обавештење у складу са чланом 89. став 1. овог закона или изостави или унесе неистиниту неку информацију;

4) физичко лице ако обавештење из члана 89. став 1. овог закона не достави у року из члана 90. став 1. овог закона.

Члан 410.

Новчаном казном од 10.000 до 3.000.000 динара казниће се правно лице ако:

1) члан ЦРХОВ-а поступи супротно одредбама члана 24. став 3. овог закона у вези са поступком намирења;

2) правно лице јавно понуди хартије од вредности за које није објављен проспекат а да нису били испуњени услови за коришћење изузетка из члана 36. став 3. овог закона;

3) организатор тржишта укључи у трговање хартије од вредности за које није објављен проспекат а да нису били испуњени услови за коришћење изузетка из члана 36. став 4. овог закона;

4) издавалац ако комбинује изузетке противно члану 36. став 7. овог закона.

5) организатор тржишта ако укључи у трговање акције за које није објављен проспекат услед комбиновања изузетака противно члану 36. став 7. овог закона;

6) финансијски посредник пласира хартије од вредности за које није објављен проспекат а да нису били испуњени услови за коришћење изузетка супротно члану члан 39. став 2, овог закона;

7) правно лице прода неквалификованом инвеститору невластичке хартије од вредности којима се, сходно објављеном проспекату, тргује само на регулисаном тржишту одн. посебном сегменту тог тржишта на коме тргују само квалификовани инвеститори, супротно члану члан 39. став 4. овог закона;

8) издавалац након одобрења документа о регистрацији утврди нову значајну чињеницу, битну грешку или битну непрецизност у вези са информацијама садржаним у документу о регистрацији, која може да утиче на процену хартија од вредности а не поднесе Комисији у складу са чланом 44. став 3. овог закона на одобрење допуну документа о регистрацији, најкасније истовремено са документом о хартијама од вредности и скраћеним проспектом;

9) издавалац, након одобрења, документа о регистрацији не учини исти доступним јавности у складу са чланом 44. став 6. овог закона;

10) правно лице са својством одговорног лица за садржај проспекта а проспекат или скраћени проспекат садрже погрешне, нетачне или податке који доводе у заблуду одн. у коме су изостављене битне чињенице у складу са чланом 45. ст. 1. и 2. овог закона;

11) правно лице са својством одговорног лица за погрешне, нетачне информације или податке који доводе у заблуду одн. у коме су изостављене битне чињенице наведене у документу о регистрацији или универзалном документу у случају из члана 45. ст. 5. и 6. овог закона;

12) лице одговорно за садржај огласне поруке објави оглас у вези са јавном понудом хартија од вредности и/или укључењем у трговање на регулисано тржиште супротно одредбама члана 56. ст. 1. – 6. овог закона

13) издавалац не сачини и Комисији не поднесе на одобрење додатак проспекату у складу са чланом 57. ст. 1. и 2. овог закона;

14) издавалац одн. понуђач ако отпочне јавну понуду хартија од вредности пре објављивања проспекта, супротно члану 60. став 1. овог закона;

15) издавалац одн. понуђач ако упис и уплату хартија од вредности уговори супротно члану 61. став 1. и 2. овог закона;

16) инвестиционо друштво или кредитна институција ако упис и пријем уплате хартија од вредности врши супротно члану 61. став 3. овог закона;

17) издавалац, односно понуђач не објави одн. не достави Комисији објављен извештај о исходу јавне понуде у року и на начин из члана 62 ст. 1 – 3. овог закона;

18) издавалац одн. понуђач ако ЦРХОВ-у не поднесе захтев у складу са чланом 63. став 1. овог закона или ако организатору тржишта не поднесе захтев у складу са чланом 64. став 1. овог закона;

19) ЦРХОВ ако не обавести Комисију о упису и преносу хартија од вредности на рачуне финансијских инструмената законитих ималаца у складу са чланом 63. став 3. овог закона;

20) организатор тржишта ако не објави обавештење из члана 64. став 2. овог закона одн. ако не пошаље примерак тог обавештења Комисији;

21) издавалац, понуђач или лице које тражи укључење у трговање на регулисано тржиште ако Комисији не достави обавештење из члана 65. став 1. овог закона или не достави то обавештење у роковима из ст. 2. и 3. овог члана;

22) издавалац или понуђач који нуди хартије од вредности у складу са изузецима прописаним одредбама члана 36. став 3. овог закона, ако инвеститорима не стави на располагање информације у складу са чланом 65. став 4. овог закона;

23) издавалац из стране земље ако супротно члану 66. став 1. овог закона јавно понуди одн. затражи укључи у трговање хартија од вредности на територији у Републици;

24) организатор тржишта ако супротно члану 66. став 1. овог закона укључи у трговање хартије од вредности издаваоца из стране земље;

25) правно лице које обавља ревизију поступи супротно одредбама члана 77. ст. 1. и 2. овог закона;

26) правно лице које обавља ревизију поступи у истој години обави и ревизију финансијских извештаја друштва и пружи му консултантске услуге супротно члану 77. став 3. овог закона ;

27) правно лице које обавља ревизију не достави Комисији мишљење из члана 77. став 7. овог закона;

28) правно лице које обавља ревизију Комисији не достави затражена додатна обавештења у вези са извршеном ревизијом, у року који му Комисија остави у складу са чланом 77. став 8);

29) издавалац не поступи у складу са чланом 77. став 11. овог закона;

30) маркет мејкер не достави обавештење Комисији у складу са чланом 87. ст. 5. и 6. овог закона;

31) организатор тржишта уколико не достави Комисији извод из уписа у Регистар привредних субјеката у складу са чланом 113. став 2. овог закона;

32) организатор тржишта који не успостави ефикасне системе, поступке и механизме који се односе на системе трговања, у складу са чланом 127. став 1. овог закона;

33) организатор тржишта уколико не поступи у складу са чланом 127. став 2. овог закона;

34) издавалац уколико не обавести организатора регулисаног тржишта на којем су његове акције укључене у трговање о упису у Регистар привредних субјеката одлуке о повлачењу акција са регулисаног тржишта, у складу са чланом 133. став 4 овог закона;

35) издавалац ако не обавести Комисију у којим је државама чланицама успоставила механизме из члана 134. ст. 7. и 8. овог закона;

36) организатор тржишта ако не обезбеди системе и поступке за редовно праћење усклађености њихових чланова или учесника са њиховим правилима, у складу са чланом 135. став 1. овог закона;

37) организатор тржишта ако наплаћује накнаде за услуге и послове које обавља преко максималних износа прописаних правилником о тарифи организатора тржишта у складу са чланом 136. став 4. овог закона;

38) АПА уколико не обезбеди и не одржава мере, механизме и системе на начин прописан чланом 145. став 3. овог закона;

39) ЦТП уколико не обезбеди и не одржава мере, механизме и системе на начин прописан чланом 146. став 5. овог закона;

40) АРМ уколико не обезбеди и не одржава мере, механизме и системе на начин прописан чланом 147. став 2. овог закона;

41) инвестиционо друштво које супротно одредби члана 154. став 1. овог закона не поднесе пријаву за упис у Регистар привредних субјеката;

42) инвестиционо друштво које не достави Комисији извод из Регистра привредних субјеката у складу са чланом 154. став 3. овог закона;

43) инвестиционо друштво које наплаћује накнаде за услуге и активности које обавља супротно одредбама члана 155. став 3. овог закона;

44) инвестиционо друштво које супротно члану 159. став 2. овог закона не достави Комисији све потребне податке;

45) инвестиционо друштво које не обавести Комисију у складу са чланом 163. став 8. овог закона;

46) инвестиционо друштво које се бави алгоритамским трговањем које не успостави ефикасне системе и начине контроле ризика у складу са чланом 172. став 1. овог закона;

47) инвестиционо друштво не поступа у складу са одредбама члана 172. став 4. овог закона које се односе на евиденцију налога као и на захтев Комисије на стављање истих на располагање;

48) инвестиционо друштво које се бави алгоритамским трговањем не испуњава обавезе у складу са одредбама члана 172. став 5. овог закона у вези са стратегијом одржавања тржишта;

49) инвестиционо друштво нема успостављене ефикасне системе и начине контроле и не поступа у складу са одредбама члана 172. ст. 7. и 9. овог закона у вези са пружањем директног електронског приступа месту трговања;

50) инвестиционо друштво не испуњава одредбе из члана 172. став 10. овог закона о обавештавању Комисије;

51) инвестиционо друштво поступи супротно одредбама члана 172. став 13. овог закона у вези вођења евиденција;

52) инвестиционо друштво и организатор тржишта не поступа у складу са одредбама члана 173. став 1. овог закона у вези са управљањем МТП-ом или ОТП-ом;

53) инвестиционо друштво не достави Комисији детаљан опис функционисања МТП-а или ОТП-а у складу са одредбама члана 173. став 5. овог закона;

54) инвестиционо друштво и организатор тржишта који управља МТП-ом извршава налоге клијената супротно одредбама члана 174. став 6. овог закона;

55) инвестиционо друштво или организатор тржишта који управља ОТП-ом уколико не испуњава све захтеве из члана 175. овог закона;

56) инвестиционо друштво не поступи у складу са одредбама члана 176. овог закона у вези спречавања сукоба интереса и наношења штете интересима клијента;

57) инвестиционо друштво које креира финансијске инструменте не поступа у складу са одредбама члана 177. став 2. овог закона;

58) инвестиционо друштво које приликом пружања услуге давања инвестиционог савета или услуге управљања портфолијима не прикупи податке о знању и искуству клијента у складу са одредбама члана 180. став 1. овог закона;

59) инвестиционо друштво не прикупи податке о знању и искуству клијента коме не пружа услугу инвестиционог саветовања и портфолио менаџера у складу са чланом 180. став 3. овог закона;

60) инвестиционо друштво не упозори клијента у случају из члана 180. ст. 5. и 6. овог закона;

61) инвестиционо друштво које супротно одредби члана 183. став 1. овог закона не докаже Комисији на њен захтев да запослени у инвестиционом друштву и друга физичка лица која пружају услуге и обављају активности из члана 183. став 2. овог закона у име и за рачун инвестиционог друштва, у сваком тренутку поседују потребна знања и способности за обављање њихових дужности;

62) инвестиционо друштво које супротно одредби члана 183. став 3. овог закона не одобрава и не надгледа спровођење система сталне едукације;

63) инвестиционо друштво које не извршава налоге по најповољнијим условима у складу са чланом 186. ст. 1. – 3. овог закона;

64) место трговања и систематски интернализатори и сва места извршења која не пружају информације у складу са чланом 186. став 5. овог закона;

65) инвестиционо друштво које не установи и не спроведе ефикасне механизме и процедуре за извршавање налога клијената и постизање најбољих ефеката у складу са чланом 186. став 6. овог закона;

66) инвестиционо друштво које супротно члану 186. став 10. овог закона пре извршења налога ван места трговања не добије претходну изричиту сагласност клијента;

67) инвестиционо друштво које не изврши обавезу објављивања у складу са чланом 186. став 12. овог закона;

68) инвестиционо друштво које не поступа у складу са чланом 186. став 13. овог закона;

69) инвестиционо друштво које поступа са налозима клијената супротно члану 187. ст. 1. – 3. овог закона;

70) инвестиционо друштво које одбије извршење налога клијента супротно члану 188. став 2. овог закона;

71) инвестиционо друштво које не обавести Комисију у складу са чланом 188. став 4. овог закона;

72) инвестиционо друштво које не изда потврду о извршењу трансакција у складу са чланом 189. став 1. овог закона;

73) професионални инвеститор који не обавести инвестиционо друштво у складу са чланом 191. став 2. овог закона;

74) инвестиционо друштво који супротно члану 191. став 3. овог закона не предузме одговарајуће мере када установи да неки клијент не припада почетно утврђеној категорији професионалног инвеститора;

75) инвестиционо друштво које не обавести професионалног инвеститора у складу са чланом 192. став 3. овог закона;

76) инвестиционо друштво које не обавести професионалног инвеститора у складу са чланом 192. став 4. овог закона;

77) инвестиционо друштво које у случају промене података достављених у складу са чланом 198. овог закона, не обавести Комисију у складу са чланом 198. став 6. овог закона;

78) кредитна институција која супротно члану 198. став 7. овог закона не обавештава Комисију о именима везаних заступника;

79) инвестиционо друштво или организатор тржишта који управља МТП-ом или ОТП-ом, а који не обавести Комисију у складу са чланом 198. став 11. овог закона;

80) инвестиционо друштво које не достави писано обавештење у складу са чланом 199. став 17. овог закона;

81) правно лице које врши оглашавање, рекламирање, обуке за трговање преко електронских платформи за трговање као и друге облике промовисања услуга иностраних инвестиционих друштава или организатора трговања, без дозволе за рад Комисије супротно члану 203. став 4. овог закона;

82) инвестиционо друштво које не израчунава износ капитала, ризике и изложеност на начин који је прописан актом Комисије, у складу са чланом 211. став 2. овог закона;

83) инвестиционо друштво које не достави месечни извештај у форми и у року, у складу са чланом 224. став 1. овог закона;

84) инвестиционо друштво које не достави годишњи финансијски извештај и извештај независног ревизора у складу са чланом 224. став 3. овог закона;

85) организатор тржишта или инвестиционо друштво које управља местом трговања не објављује податке у складу са чланом 229. став 1. и чланом 230. став 1. овог закона;

86) организатор тржишта или инвестиционо друштво које управља местом трговања одложи објављивање података о трансакцијама без претходног одобрења Комисије у складу са чланом 231. став 3. овог закона;

87) члан Фонда ако не доставља месечне извештаје као и све друге податке који Агенцији могу бити потребни за обављање њених законом утврђених послова, на прописани начин и у прописаним роковима у складу са чланом 266. став 1. овог закона;

88) члан Фонда ако клијентима и заинтересованим лицима не пружи информације у вези са системом за заштиту инвеститора утврђене овим законом, у складу са чланом 267. ст. 1.- 4. овог закона;

89) ЦРХОВ ако наплати чланарине и накнаде у износу већем од прописаног Правилником о тарифи из члана 312. став 1. овог закона;

90) ЦРХОВ поступи супротно одредбама члана 313. овог закона у вези са пријемом у ЦРХОВ-у;

91) ЦРХОВ поступи супротно одредбама члана 322. овог закона у вези са извештавањем;

92) ЦРХОВ не омогући вршење надзора у складу са одредбама чл. 323. и 324. овог закона;

93) правно лице које не достави податке, документа и писмене изјаве од значаја за надзор на захтев Комисије у складу са чланом 355. став 2. овог закона;

94) инвестиционо друштво, организатор тржишта, пружалац услуга доставе података, кредитна институција у погледу инвестиционих услуга или активности и

додатних услуга, као и други послодавац који обавља делатност која је регистрована за сврхе финансијских услуга не поступи у складу са чланом 360. став 3. овог закона;

95) правно лице које не достави податке од значаја за надзор у складу са чланом 361. став 1. овог закона.

Члан 411.

Новчаном казном од 2.000 до 200.000 динара казниће се физичко лице ако:

1) физичко лице прода неквалификованом инвеститору невласничке хартије од вредности којима се, сходно објављеном проспекту, тргује само на регулисаном тржишту одн. посебном сегменту тог тржишта на коме тргују само квалификовани инвеститори из члана 39. став 4. овог закона;

2) је физичко лице са својством одговорног лица за садржај проспекта а проспект или скраћени проспект садрже погрешне, нетачне или податке који доводе у заблуду одн. у коме су изостављене битне чињенице из члана 45. ст. 1. и 2. овог закона;

3) физичко лице уколико не обавести и не поднесе захтев за давање претходне сагласности за стицање и смањење процента квалификованог учешћа наводећи све податке у складу са чланом 120. ст. 1. и 2. овог закона;

4) физичко лице уколико обављање услуга доставе података као редовне делатности или посла без претходне дозволе Комисије уколико је у супротности са чланом 140. став 1. овог закона;

5) члан органа управе инвестиционог друштва, за које се сматра да је велико у смислу његове величине, унутрашње организације и природе, обима и сложености пословања, уколико функцију обавља супротно ограничењима из одредбе члана 156. став 6. овог закона;

6) члан органа управе инвестиционог друштва који супротно члану 159. став 1. овог закона обавља дужност без сагласности Комисије;

7) физичко лице које поступа супротно одредбама члана 160. овог закона о стицању квалификованог учешћа;

8) физичко лице које супротно одредбама члана 161. овог закона стекне и увећа без одобрења Комисије квалификовано учешће у инвестиционом друштву;

9) физичко лице које супротно члану 184. став 1. овог закона обавља услуге и активности из члана 1. став 1. тачка 2) подтач. (1) - (5) овог закона а не поседује дозволу за обављање тих услуга и активности;

10) професионални инвеститор који не обавести инвестиционо друштво у складу са чланом 191. став 2. овог закона;

11) лице које пружа инвестиционе услуге и активности или додатне услуге, на територији Републике, не послује у складу са законом и не поседује одговарајућу дозволу Комисије, у складу са чланом 203. став 1. овог закона;

12) обавља послове из члана 203. став 4. овог закона;

13) физичко лице које не достави податке, документа и писмене изјаве од значаја за надзор на захтев Комисије у складу са чланом 355. став 2. овог закона;

14) физичко лице које не достави податке од значаја за надзор у складу са чланом 361. став 1. овог закона;

15) субјект надзора физичко лице које онемогући спровођење непосредног надзора у складу са чланом 365. ст. 1. - 5. овог закона.

XVIII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Комисија за хартије од вредности

Члан 412.

Комисија која обавља послове у складу са Законом о тржишту капитала ("Сл. гласник РС", бр. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 и 153/20) наставља да обавља послове у складу са овим законом.

Комисија је дужна да се организује у складу са овим законом у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Дозволе, решења, мере, сагласности и друге одлуке које је донела Комисија у складу са Законом о тржишту капитала ("Сл. гласник РС", бр. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 и 153/20) остају на снази након ступања на снагу овог закона.

Поступци који су пред Комисијом покренути до почетка примене овог закона, окончаће се у складу са Законом о тржишту капитала ("Сл. гласник РС", бр. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 и 153/20).

Чланови Комисије изабрани у складу са прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона настављају да обављају своје дужности у складу са својим мандатом, до избора нових чланова у складу са одредбама овог закона.

Комисија ће донети прописе за спровођење овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности

Члан 413.

ЦРХОВ који обавља послове у складу са Законом о тржишту капитала ("Сл. гласник РС", бр. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 и 153/20) наставља да обавља послове у складу са овим законом и дужан је да се организује и усклади своја акта са одредбама овог закона, у року од девет месеци од дана његовог ступања на снагу.

Решења, мере и друге одлуке које је донео ЦРХОВ у складу са Законом о тржишту капитала ("Сл. гласник РС", бр. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 и 153/20) остају на снази након ступања на снагу овог закона.

Организатор тржишта

Члан 414.

Организатор тржишта који обавља послове у складу са Законом о тржишту капитала ("Сл. гласник РС", бр. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 и 153/20) наставља да обавља послове у складу са овим законом и дужан је да се организује и усклади своја акта са одредбама овог закона, у року од девет месеци од дана његовог ступања на снагу.

Решења, мере и друге одлуке које је организатор тржишта из става 1. овог члана донео у складу са Законом о тржишту капитала ("Сл. гласник РС", бр. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 и 153/20) остају на снази након ступања на снагу овог закона.

Хартије од вредности укључене на регулисано тржиште из става 1. овог члана у смислу Закона о тржишту капитала ("Сл. гласник РС", бр. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 и

153/20) након ступања на снагу овог закона сматрају се укљученим на регулисано тржиште, односно листинг регулисаног тржишта, у складу са актима организатора тржишта.

Хартије од вредности укључене на МТП у смислу Закона о тржишту капитала ("Сл. гласник РС", бр. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 и 153/20) након ступања на снагу овог закона организатор тржишта укључује на МТП, односно сегмент регулисаног тржишта који није листинг, у складу са актом организатора тржишта.

Брокерско-дилерска друштва

Члан 415.

Брокерско-дилерска друштва које су добиле дозволу за рад од Комисије до дана ступања на снагу овог закона настављају да обављају своју делатност и дужни су да своје пословање и акта ускладе са одредбама овог закона и одговарајућим актима Комисије, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Овлашћене банке

Члан 416.

Кредитне институције које су до дана ступања на снагу овог закона пословале као овлашћене банке у складу са Законом о тржишту капитала ("Сл. гласник РС", бр. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 и 153/20) дужне су да своје пословање и акта ускладе са одредбама овог закона и одговарајућим актима Комисије, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Кредитне институције које су до дана ступања на снагу овог закона пружале додатне услуге из члана 2. став 1. тачка 9) Закона о тржишту капитала ("Сл. гласник РС", бр. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 и 153/20) у складу са чланом 211. став 3. тог закона, дужне су да до истека рока из става 1. овог члана добију од Комисије дозволу за обављање делатности инвестиционог друштва у складу са одредбама овог закона и одговарајућим актима Комисије, или да обавесте Комисију да истеком тог рока престају да пружају додатне услуге.

Фонд за заштиту инвеститора

Члан 417.

Агенција за осигурање депозита која организује и управља Фондом за заштиту инвеститора у складу са Законом о тржишту капитала ("Сл. гласник РС", бр. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 и 153/20) наставља да обавља послове у складу са овим законом и дужна је да се организује и усклади своја акта са одредбама овог закона, у року од девет месеци од дана његовог ступања на снагу.

Члан 418.

Одредбе члана 1. став 3. тачка 4), став 4. тачка 3) и став 5, члана 3. став 3, члана 10. ст. 6. до 8, члан 72, члан 86, члан 96. ст. 6. до 8, члан 97. став 12, члан 98. став 5, члан 99. ст. 4. до 10, члан 100, члан 101, члан 105, члан 106. став 7, члан 115. став 10, члан 127. ст. 7, 9, 11. и 19, члан 128, члан 130. став 2. тач. 3), 4), 7), 8), 9) и 10) и став 3, члан 132. ст. 5. и 6, члан 135. став 3, члан 139. став 3, члан 140. став 2. тачке 2) и 3), ст. 4. и 6, члан 141. став 3,

члан 146, члан 147. члан 149. став 2. тачка 2) и став 5, члан 153. став 4, члан 156. ст. 9. и 15, члан 169. став 4, члан 170. став 6, члан 172. став 2, члан 173. ст. 6. до 8, члан 179. став 15, члан 194. став 5, члан 195. ст. 2. и 3, члан 196. ст. 4. до 6. и 8, члан 197. став 6, члан 198, члан 199, члан 200. став 1, члан 201. ст. 1. до 6, члан 202, члан 204, члан 205, члан 206, члан 207, члан 208, члан 225. став 2, члан 241, члан 242, члан 252, члан 253, члан 256. став 2. тач. 5), 6), 7), члан 267. ст. 3. и 4, члан 383. ст. 8. до 11, члан 387. ст. 4. и 5, члан 388, члан 390, члан 391, члан 392, члан 393, члан 394, члан 395, члан 396, члан 397, члан 398. и члан 399. овог закона почеће да се примењују од дана пријема Републике у ЕУ.

Члан 419.

Одредбе члана 188, члана 203, члана 228, члана 229, члана 230, члана 231, члана 232, члана 233, члана 234, члана 235, члана 236, члана 237, члана 238, члана 239, члана 240, члана 243. и члана 389. престаће да се примењују од дана пријема Републике у ЕУ.

Стављање ван снаге ранијег закона

Члан 420.

Даном почетка примене овог закона престаје да важи Закон о тржишту капитала ("Сл. гласник РС", бр. 31/11, 112/15, 108/16, 9/20 и 153/20).

Ступање на снагу

Члан 421.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењиваће се по истеку годину дана од дана његовог ступања на снагу, осим одредаба којима се дају овлашћења за доношење прописа, општих и других аката којима се врши усклађивање рада и пословања одређених субјеката са одредбама овог и другог закона, које се примењују од дана ступања на снагу овог закона.